

18

cunctorum uide ecce deus noster ecce
dominus in fortitudine ueniet. et brachium
ei dominabitur. Ecce merces eius cum eo.
et populus illi cum ipso. Sic pastor gre-
gem suum pascet. et in brachio suo
congregabit agnos. et in sinu suo
leuabit. fetus ipse portauit. Qui
mensuratus est pugillo aquas. et celos
palma ponderauit. Quis appendet
tribus digitis molem terrae. et liberabit
in pondere montem. et collis in sta-
tera. Quis audiuit spiritum domini
aut quis consiliari. ei fuit aut
retribuetur ei. et ostendit illi.

Cum quo inuit consiliu. et instru-
xit eum. et docuit eum semitam iusticie.
et erudit eum scientiam
et uiam prudentie ostendit illi.
Ecce gentes quasi strilla stiles.
et quasi momentu stant repu-
tate sunt. Ecce insule quasi pul-
uis exigui. et libani non sufficiet
ad succedendum. et amantia ei
non sufficient ad olocaustum. Omnes
gentes quasi non sit sic sunt coram
eo. et quasi nichilum remane-
reputate sunt.

Leu. iii
et sy regem conuulge induere

Surge portus
sera ad xpi or

fortitudine tua lion
et glorie tue iherusalem cu-
ultra ut pertranseat
in mundus. Excite
surge sede iherusalem. so-
captiua filia lion.
Gratias uenundati estis
redimemini. Quia hec
egyptus descendit populus in
coloniam. et ibi. et assura
ria calumnia est ei. Et n-
dus. Quia ablat est populus noster. et
natorum ei. inique agunt die domini. et in
tota die in meum blasphemant. Propter
hoc sciet populus meus in die illa.
quia ego ipse eloquebar. ecce adsum.
Quia pulchri super montem pedes annuntiant
bonum. predicatis pace salutem dicite.
Sioy regnabit deus tuus. Vox speculatorum
tuorum leuaue uocem. simul laudabit.
quia oculus ad oculum uidebit. cum curren-
dominus super. Gaudere et laudare simul de-
lecta iherusalem. quia consolatur dominus populum
suum. redemit iherusalem. Parauit dominus bra-
chium suum. in oculis omnium gentium. et ui-
debit omnes gentes salutare deum suum. **Leu. iii**
et pientes aliquid de huius diei sollempnitate
uolare. simulque considerantes illud uni-

ūbū de quod dicere uolum' nulla inue-
nim' ūba. q̄b' ūbū ūbū aliquid dicere
ualeam'. Est enī hoc ūbū n̄ qd̄ desinit
placū. s̄ qd̄ p̄manet natum. Nō trāsit
rū: s̄ etnū. Nō factū adō patre: s̄
gentiū. Nec solū gentiū: s̄ unigenitū.
Nū q̄pe ūbū deū pat̄ genuit de se ipso.
p̄ que omnia creauit ex nichilo. **I**mp̄
cipio enī erat ūbū: et ūbū erat et apud d̄m
et d̄s erat ūbū. Hoc erat imp̄cipio apud
d̄m Omnia p̄ ip̄m facta s̄: t̄me ip̄o factū
ē nichil. **I**uh: at qd̄ p̄ illud ūbū d̄s pat̄
oīa fecit: ostendit q̄ hoc ūbū genuit ip̄
se ī se. Illud ē ūbū de d̄s ē: de creatore
creator: est: unde hoc in se naturalit̄
habet. ē ē qd̄ pat̄ ē. **N**at' ē itaque de
patre dō fili' deus. Alit̄ ī p̄sona n̄ alit̄ ī
natura. **S**ēp apud patre: sēp cū patre: sēp
de patre: sēp ī patre: **S**ēp apud patrem:
cū qd̄ illūma est naturalit̄ etnāl. **S**ēp
de patre: de qd̄ illū ē naturalit̄ etnā: nat
ūtal. **S**ēp ī patre: cū quo una nat̄a:
equalit̄ que diuī. **E**t alit̄ quidē ille
qd̄ pat̄ est: alit̄ quod fili' est: **N**ēn̄ t̄n̄
alit̄ d̄s: quia pat̄ et fili' un' ē d̄s. **Q**uā p̄t
quandō d̄ patre deo: et filio deo nascit̄
sermo: dicim' alit̄ ēē patre: et alit̄ filiū
et nichilomin' digne dicim': unū deum

ēē patre et filiū. **C**ū enī dicim' unū
deum ēē patre et filiū: ip̄sā unā.
naturā indilēte diuinitatis ostē
dim' Alit̄ ē q̄ p̄sona genitorī et geni
ti. **H**ūma ē natura genitorī et geni
ti. **Q**uand' uero sufficient' aut dig
ne loq̄ poterit: quis homo de dō:
mortalis de immortalī: uisibilis de
inuisibilī: mutabilis de incommuta
bili: opus de opis: de creatore creatū
de fatore factū: parū de immenso:
temporalis de etno: humilis de altis
simo palmar' de lūmo: de illo q̄ omnia
creauit ex nichilo: **C**urs' inenarrabili
grā qua nos omnipot' utillūne ī mīseria
cione saluabit: qui opū creaticū
omnipotēcie grātis fecit: non grā sat
uaticū omnipotē tē īpleu. **I**llic
habens potestātē concedi et regēti
creatū suā: hic abens potestātē pone
di et lūmīdi p̄ nob' aīa suā: **O**m̄ potē
ciā ū nē dicim': quia ūbū qd̄ ī p̄ci
pio erat: et apud d̄m erat: et deus erat:
fecit omne qd̄ nō erat. **G**iam ū quā ūbū
caro factū uenit querere salū
facere qd̄ perierat. **O**m̄ potēciā q̄
fecit omē diē. **G**iam quā certo
diē concept' et p̄ro diē dignat' ē nasci

I de q̄ minorat paulomū aban
• gl̄. in die fact' homo. quico
etū equalis deo pat. dies scōz
semp est angloz. **D**e ipso q̄pe
p̄petū dicit Bene nuncia
te die dede salutem ei. **Q**ui
die de die. n̄ filium depatit.
Est q̄ depatit fili' de dō deus.
Pat tam fili' nō duo dñi. s; un'
est deus. **U**n' q̄ dies et̄natis.
simul pat' fili' anob' agnoscer'
In die aut' tēporis sol' filius iue
nitur. **D**ies enī et̄n' pat' fili'
nr̄m corp' r̄aia fec'. **I**n die at'
tēporis. solus fili' nr̄m corp' aia
que suscepit **X**p̄s die et̄nū un
genit' in forma dei manens.
Xp̄s in die tēporis unigenitus
forma serui accipiet **X**p̄s dies et̄n'
diues p̄manet ut ditaret nos
Xp̄s in die tēporis p̄p̄ fact' ut
redimeret nos. **D**ies et̄n' x̄p̄s dñs
de dō patre **X**p̄s in die tēporis
deus homo. de unigēne matre.
Xp̄s dies et̄n' ubi et̄nū
de corde patris **X**p̄s in die tēpo
ris ip̄oy suū p̄cedent' de calomo
suo. **D**ies et̄natis x̄p̄s. anglos

creans; dies et̄natis in tēpore x̄p̄s homi
nē saluans. **D**ies et̄natis x̄p̄s. in celo scōs
anglos pascens. dies tēporis x̄p̄s
homines in t̄na reficiens. **U**t enī
pane anglo rum māducaret om̄o creatur'
angloz. factus ē om̄o. ut solq; pascens
integer p̄manens. **Q**uā bon' panis qui
r̄ anglo pascit p̄ specie ut de ipso facie
tēp' in patria. in os pascit p̄ fidem ne
deficiam' in uia. **I**lle panis qui se ip̄sū
dat angli' ad gaudiū stabilitatis.
si ip̄sū dedit hominib' ad remedium
sanctatis. **E**t q̄ de angloz. elat' nob'
fact' est medicina. **V**eruntamē hic
dñm fr̄s atendite magnitudinē
gr̄a r̄ agnosceite qui deus homin' di
gnat' est p̄rogare. **X**p̄s dei fili' de deo
uero dñs uer' r̄ un' cum patre nātūliter.
deus semp. ex se ipso scōs anglos pasc.
s; tamen angelica natura dñi fili' n̄ accep
pit. **U**t aut' sua caritate deus comedare
minib' fili' ei' naturā nr̄a succipit. **E**t n̄
Et deus unigenit' q̄ panis est angloz.
ut ecia om̄ib' ip̄sū facere paneo.
simul hominib'. r̄ aia suscep' r̄ carne
Accipit ut̄que uerā ut̄que scām. ut̄m
que munda. **A**ccipit aia nr̄a sine
iniquitate. accep' carnē nr̄a cū mortalitate.

3
A ccepit anima iusta p qua animal' iusticia
redere. Carne uero propterea dignat' est
habere mortale: ut scdm ipsa moriens
morte' uinceret scdm ipsa etia resurre-
xer: p qua quoq; corpora suscitare. Magnu
mysteriu dñm sis. magnu diuine di-
lectionis indicium. homo deū condēns
ad dō dīcessit. **D**e hominē diligens. **D**e ho-
mines uenit. **D**ilexit impiū: ut faceret
iustū. **D**ilexit infirmū: ut faceret sanū.
Dilexit pūm: ut faceret rectū: dilexit
mortuū: ut faceret uiuū. Et q̄ amplius
dicā. **Q**uādo q; deus unigenit' huma-
nā natura tantū dilex: ut eā non solū
apoteſtate mali angli liberare: uerū
etia iū iplo sup omis bonos anglos in
patris dextera collocaret. Naturam
que iūpno omne mūdū a peccatū
dauit. **P**rim' hō dēta tenet' scti hō
de celo celeſti. **P**rimū hominē mulier
corrupta nūc decepta. sedm uirgo in
corrupta uirginitate cōcep. **I**upm
hominis cō iuge neq̄tia diaboli fiduc-
iā deſtinaū nūc in ſcāiaū hominū
marie grā dī uirte integritate ſuaui-
tate. **O**mnis contuli firmissimam
fidē: carni obſtulit hominē libidine.
Quā ḡ miserabilis p peccō dānat' est

hō: ideo sine peccō mirabilis nat'
est deus homo. **leco v**
Cas tūc sumū marie uirginis.
utū spoli uirginis clausum. uē-
tris cubiculū fili uirginis signacu-
lū merito plenissime claudare:
simile me. tē quā nō seminauit.
De qua apli ait. **Q**uequq; seminaue-
rit homo: hec uimet. **Q**uē ē
omne uerū est hec omne omni-
nē mētē que nō seminauit sic ipse
fili' uirginis. in qua dā euāgē-
lione ait. **O**ro ubi seminauit. et
colligo ubi nō parsi. **D**icat uirginia.
Et ego te filiū mīm generāui.
uirginitatē mīa nō uiolaui.
Regni teneo uirginitatis. q̄
gē genui castitatis. **I**ngredie-
tem uirginitatē habui impa-
tio uentri filiū imperatoris. et
demanib' meis nō amissi clauē
regni pudoris. **P**orta facta sūt
celi: ianua facta sūt fili dī.
Illa porta sūt clausa: qua in-
uisione diuina uidit ezechiel
p̄phā. **D**e qua in me dīc p̄sentās.
Porta hec quā uidet nō aperiet.
homo non trāsiq; p ea clausa

Xpi natalis. nob
si donoz specialis

Quādi po-
indem
clausa
amē oia

erit in eternū. Similior. pphetic
ad implecio. Quid est porta in
domo dñi clausa. nisi qđ scā
maria semp erit intacta. Et
quid est homo nō transiō p eā.
nisi quia iosep nō cognouit
eā. X qui est quod dñs solo
intrat. regredietur p eā. nisi
quia sps scs impregnauit. am.
Et quid est clausa erit in eternū.
nisi quia maria uirgo erit an
partum. Virgo impartum. ui
go post partum. Dicat g ma
ria. Porta facta sunt celi. ianua
facta sunt filio dei. Illi porta cla
usa. qui post suam resurrectionē
ingressus est p hostia clausa. Post
quam ingressus est paruulus ad suos
crucifixores. ad discipulos aut
suos clauso cenaculo hosti in
gressus est clausa. Qui nat. ē
de uentre meo me matre dimi
sit intacta. Adimpleuit uentre
meum diuinitatē. Tutū meū
ne uacuam castitatē. Qui de
uentre meo giganteo cursū
magnific. Tuent meus nō ē
pudore uacuat. Nec in concep

cione inuenta sum sine pudore. nec
in parturitione inuenta sum sine do
lore. Omnia laudabilis int feminas.
inqua ab anglo salutatur uirginitas.
Sola impregnata. nec uiciata. Conseruata
nec uacuata. quia sic est ab anglo sa
lutata. Aue maria grā plena. domini
tecum. felix umbilic. castitatis. que am
plexus non tetigit maritalis. Conside
conceptum tuū vā uirgo. et expauēco.
Intueor. partū tuū. et contremesco.
Adoro filium tuū. et reuiuisco. Et narra
obsecra michi. quomodo meruisti dici
matris et sponsa filii dei. Quo rogo indica
michi. Ignosce inqua michi. quo au
dea seruus utinā ul bon. ino etia in
utilis. et mal. seruus. Et ideo nō mal.
seruus. quia nō tēc cū timore loquor
ut seruus. Ignosce g m. qđ audea cum
sponsa dñi mei fabulari. Et tamen
indica michi. qm poterit dei fili pre
generari. Audite frs. audite maria
nobiscū loquentē. carnē absente. spm
psemtē uere cundia uirginitatis. uul
tū auertentē ad conlocutorem. iudica
tem quomodo impugnata sit acceperit.
Et inquit maria in domo mā puella
iudea. ex semine dd regis generata.

ad uita facta sum et desponsata. coniungi
et placui alteri non intueniente adultero
non si intedente spiritu sancto. Desponsata
sum homini uideo. et placui homini
deo. Desponsauit me uir uidens. et
amauit me christus deus. Ignorauit quidem
ioseph sponsus meus. quod me amaret deus
meus. et putauit quod adultero impreg-
natum esse uerum meum. Nam quia ignoto
ioseph sponso meo. uenit ad me qui-
dam magnus christi parauimphus. nipa-
riat cha primus aut ipse egregius.
si gabriel ille archangelus facie rutila
ueste coruscans. ingressu mirabilis.
aspectu terribili. Visitabit et perturba-
uit me. Salutaui. et grauidaui. Dixit
enim in due ^{maria} gratia plena. dominus tecum. Dominus
inquit tecum. si plus quam mecum. In me
autem licet sit dominus. me metipsum creauit
dominus. propter autem genuit et dominus. Ita est dominus.
ut sit in corde tuo. sit in utero tuo.
Impleat interitum tuum. ad impleat carnem
tuam. pcedat formosus deus tuus tam
quam sponsus de thalamo suo. Egrediatur
rex decubili suo. pcedat princeps de
aula regali. ita ut uirginitatem tuam
non faciat uiolari. Dixit quia. Si uero in fiet
istud ut uirgo grauescat pudico et

in munissim amantissimo. quam uirum
penitus non cognosco. Desponsata
sum homini iusto. si cum illo non con-
uenero. unde erit quod generabo?
Si si potest fieri ut concipiam intacta
et genere clausa. indica modum. et
paratum inuenies cor. mihi. Omnis enim
modis exapto me deo meo ut habeam
prolem. et non perdam pudorem. Responde-
git gabriel modum conceptionis. quod
in uerbo fiet saluatoris. Et ita ait
ad eam. Omne maria uirgo dei. spon-
sa dei. dilecta dei. famula dei. mater
dei. si uinc amem modum requiris. quam
uirgo concipias. uirgo parias. et
post partum uirgo permaneat. ut
quomodo fiat inter te quod fecit te. audi
me et non perturbaberis. Spiritus sanctus superueniet
inter te. et uirtus altissimi obrubauit
tibi. Ita enim te uirtus altissimi obruba-
uit. ut nec esum paciaris libidinis.
et matris creatoris. Nec interea io-
sep maria sponsus. qui cum maria egerat
angelus. subito quia ioseph istinctu fami-
liari et innocentia maritali. aspici ma-
riam coniungere sua uidit in eam tu-
mescere uenas ingutur. attenuare
faciem cotidie oblitiscere paloribus

colore uirgineo: quo sunt rubore
infacie. Postremū uidit eā grē
libul grauari: intellexi marie
utū grauidari. Turbat iosep
homo iust: qđ maria quā de
tēplo dñi accepat. inodū co
gnouerat grauidā sentiebat.
Sed cumq; diu estuans: ac dispu
tans diē. **S**nde hoc contig. **A**
Et qđ euen. **N**ō cognoui nō
ui nō tetigit. Sinōtetigit: nūo
lau. Sin uiolau: nō grauidau.
Heu: heu: qđ contigit. **E**ui ergo
putat euen. p quē maria cecidit.
Euē sibi pl' qua me adulante in
uenit. **E**go aut cūlicencia ha
bere maritalē: ante thoz nup
ciaz: puellare iuxtaui pudore.
Eui multūq; primum: qđ in
illo moisi ticho libro legis sentē
cialē libū. pscriptū audiui quod
que cūq; uirgo patnā domū
adulterio fedare: morienda
lapidib' subgacebat. Similit
uui qui pudori uestimētū patri
non detulit. **I**cōrā testib' replica
uerit pudorisq; signaculū n
demonstrauit: mouet ipse

cum uirgine erit. **S**erisq; g libid nati
hanc moises sentenciā fieri uolui. simul
q; adulteratores p're mandauit. Sic nā
q; aut. **A**uferte obpbriū dedomo illi: q
omīs q's audierit timebit. nec adit im
pie. hanc moisi sentenciā preceuebam.
ipso que luxuriā in omī corpore re
frenabā. maxime quia dā filiū me
ēē sciebat: inqali me functū sacer
dozio p'nocebat. **S**i qm mirū ē nichil
nouū: nichil occultū. nichil abco
lū. qđ n reuelet aut occultū. qđ n
inpublica ueniat. in daut regis filia
recolo istoria. **D**aut regē in urie
cechei mulierē audacia extulit re
galis. nec eū timor extulit parētal.
Quid ē facia. **Q**uid agat. **A**nyio gemo
doleo. curto consiliū quero: nec pen
inuenio. **P**rodo aut taceo. **P**rodo ad
ultrū ad utaceo p't obpbriū. **S**ypdide
adulterū. qđē nō consensio. **S**i nefas
credulitatis incune. q' sedm libri
moysi sentenciā lapidatū eā ēē co
gnosco; **S**itacuoero malū cōscen cio
i cū aulteri p'or. cione meā pono
Em g tacere malū est aulterū p'le
re p'ei est ne p' fiat omicidū. dimit
tā tacere cōiugū. **C**ogitauit ut iqt

augustinum occulente dimitte maria co-
iungere sua. Cogitavi quod de ad ultimum cu-
ia deest misterium nominis refutatione.
si fidei conceptione. Si non timeat
maria dante illi magni regis filia.
Sic in dante uenia contulit ser-
mo propheticus. sic maria tibi angelus
saluatoris. Venit ad matrem dei casta
in uirilis appetitio si spiritus sanctus. quia in mo-
lani ioseph uir iudeus. si soli impugnant
omni potens deus. Que non est mira est.
nec ioseph spolio. nec cognita aliqui
uero. si soli omnipotenti deo. Inuoca-
ui regem sciam deum tuum. deus pater tuus.
Non illi deus adulterium fuscatur. iure
celesti homicidio divulgatur. si il-
li dico deus fore manu prelatum. diu
cum deo alitatur. Miratur de celo an-
gelum suum. uisitet in somnis sponsi
tuum. Suspendat moyses iudicium suum.
nec ioseph iudicet in adulterium tuum.
Parat itaque ioseph animi in tempore. quod
maria occulte possit dimittere. Ecce
ait uirginis ille para in phylis. si
homo. si gabriel angelus ille conspicuus
celi cursor. equissimus. metho nocti
lustramine. dicit ad ioseph inuisione.
Ioseph filius dei cum tantum tribularis.

quid multum est tristitia. ris. Cur
demaria mala est ingerit suspicio
ne. cum ipsa tibi generatura sit
saluatoris. Ideo ioseph tristis est
anima tua. qui quicquid legisti
in prophetia non intelligisti in maria.
Ioseph filius dei natus ex genere sa-
cerdotali. non solum sacerdotali. uerum
etiam regali. filius pharisaei
scribarum. Deus qui scripsit mirabilia
in lege sua. ipse fecit mirabilia in
maria coniuge tua. Quid autem sunt
mirabilia. nisi que sunt omnibus in-
possibilia. Mirabilia ergo dei
in lege non legisti. Quod si etiam
legisti qualem intellegisti. Ipsa
certe lex quia coram legisti. sine
grasso scripta est. in tabulis lapideis.
Lex intellige. quod panem in heremo
tamen produxit. cui semel arator. in tra-
mulum in duxit. Ynga etiam aaron
sicca anis plurimum. sine aqua
uiu. In templo florum. in acies pro-
duxit. que causa subiecta produxit.
Ergo qui scripsit lapideas tabulas.
sine ulla ferro. ipse grauidauit
maria spiritu sancto. Et qui produxit panem
in heremo sine aratione. ipse in

pignora uirginis sine corrupcio-
ne. Et q̄ fecit uirga sine foliis ger-
minare. ipse fecit filia ad sine se-
mine generare. Postremo filii ad
ioseph prophetarum filii. legisti ysaia
eximium prophetarum quid dixerit.
que ad modum scripta. Ecce uir-
ginis in utero concipiat. et pariet filium.
et uocabitur nomen eius emmanuel. Quo-
modo legisti in libris tuis. aspice
in maria oculis tuis. ut digne
dicat canticum ad patrem tuum. Sic
audiumus. ita undum in ciuitate
te domini uirtutum in ciuitate dei
nostri. Accipe maria coniugem tua
semper dea seculi. in nullo sis
sollicita. quia quod natus est in eis utero
non est de peccato sed de spiritu sancto. Et quo na-
scetur ex eis utero. non uocabitur
filius uideli. sed uocabitur filius dei.
Age ergo ioseph cum maria coniugem
tua communem uirginitatem me-
bro. quia de uirginalibus mem-
bris uirtus nascetur angelorum. Sis
maria sponsa christi uirginitate
seruata. Sis autem et tu pater christi
cura castitatis. et honorificencia
uirginitatis ut de uirgineis membris

generatus sit christus. Nihil speramus uir-
ginitatem. et maritum castitatis. in qua nulla
sit zelotipia. Magni meriti uirgini-
tatem fratris. Virginitas marie. angeli
saluacione est in pignata. Et pignas
maria aiohe de uero in uero est saluata.
et generans uirginitas marie. aban-
geli est hodie collaudata. et uirtus
uirginitas marie. per stellam est de celo
predicta. et ac magis est muneribus
honorata. Gaude

itaque ioseph nimiumque. et gaude uir-
ginitatem marie. in natiuitate rede-
toris. et in aparicione saluatoris.
Et ita ioseph separatus sit a concubitu
uxoris. ut pater dicatur saluatoris.
Qui cum patre et spiritu sancto uiuit. **Levi**

Vos inquam conuenio o uideri.
qui usque in hodiernum tempus nega-
ti filium dei. Nonne uox uestra est
illa quia de eum uidebatis miracula
facere. ad que tempestate dicebatis. quod
usque anima nostras suspendis. Si
tunc christus dixit nobis palam. Ille autem uos
ad considerationem miraculorum mune-
bat dicens. Opa que ego facio. ipsa
estimonium perhibet de me. Et ut
christo testimonium diceret. non uerba

et talis christi. plebi bona citat
disti

et prodele ieste. nos uerum
acat ad se.

et placet. fiat diuine

si facta. Vos autem non agnoscite salutem
torum: qui operabatur salutem in medio
vire tre. adiciendo in malo dixistis.
Tudete ipso testimonium dicis: testimo
nium tuum non est verum. Si ad hec ille qui
uobis responderit: admittere nolueritis.
Nonne scriptum est in lege uera. quod duo
rum hominum testimonium verum
sit: purgationem legis. intrate legem
Testimonium queritis de christo. in lege
uera scriptum est: quod duorum hominum
testimonium verum sit: procedat ex lege
uera. narratum duo: si etiam plures teste
christi. reuincat audire. uos leui non
factore. **H**ic ysaias testimonium de christo
Ecce inquit uirgo in utero concipiet
et pariet filium. nuncabitur enim ei hema
nuel: quod est interpretatur nobiscum deus. Acce
dat et alii testi. **H**ic ita iheremias.
testimonium de christo. hic est inquit deus
noster. in existimabitur ab eis: illo alii qui
inuenit omne uiam scientiarum. et dedit
eam iacob puero suo: et uirum electo suo.
Post hec intentis uisus est: et cum homi
nibus conuersatus est. **E**cce duo testes ido
nei. Ex lege uera christi teste introdu
citur: ut si de durissimo inimico
conteratur. Veniat et ille daniel

seus inuenis quidem etate senior
uero scientia hac mansuetudine: et
conuincat omnes falsos testes. sic
conuincit seniores in pudicos: ita
suo testimonium conueniat christi in
imico. **H**ic scilicet daniel: dicit de christo
quod nosti. **C**um uenerit inquit scilicet
seculorum: cessabit unctio uera. **Q**uare
illo presente. **C**um insultantes
dicebatis: tudete te ipso testimonium
dicis: testimonium tuum non est verum
cessauit unctio uera: nisi quia ipse est
qui uenerat scilicet seculorum. **S**ed si scitis
uos dicitis non dum uenit: sed expec
tatur: ut ueniat scilicet seculorum: demon
strate huncionem. **S**i autem quod uerum
est cessauit uera huncio agnoscere
uenis: semper seculorum. **I**pse est enim lapis
ille ab eis de morte sine manibus
concidentium: id est natus de uirgine
sine manibus completum: qui tantum
creu ut mons magnus fieret: et
impleret uniuersam faciem terre. **D**e quo
monte dixit propheta. Venite ascenda
mus ad montem dei. **E**t de quod dicitur dicitur:
Mons dei mons habet: ut quid sus
picamini montes incalceatos.
Monte in quo bene placuit deo:

+ coru testimoniu
coputa coru uia
atq. alii. ex lege

habitare in ipso. Cuius ipse dñs
ihus xps discipulos suos interro-
garet: quē dicerent ēē homi-
nes filii hominis. Responder.
A lū elū alū geremiā: aut unū
exphētis. Et ille. Et quis suspica-
mini montes in cascatos. Mō-
tē inconplacuit deo: habita-
re in eo hunc. cognouit pe-
trus dices. Tu es xps filius
dei uiui. Agnouit mōtē. Al-
cendit in monte. Testimonium
dñi ueritatē. Adilectus est aduen-
tate. Sup petra fūdat. ē petrus.
ut mōtē suscipit illū amando:
que ter negauerat. Timen de-
us. Tu moyses legis lator. dñs
ppli isrl: testimonium xpo. Pro-
pheta excitabit uob deus de
fratribus ur̄i hominis amia que nō
audierit. ppheta illū. Extermina-
bitur de populo suo. Ppheta at
dictū xpm: ipsū audi in euangelio
xpm. Nō est inquit. ppheta sine
honore. nō in patria sua. Decedat
aut aut dñs scilicet testis fidelis. ex
cui semine. pcessit ille cui lex
pphete testimonium dicit. Dicat

et ipse de xpo adorabit inquit cū om̄s
reges t̄re. om̄s gentes seruiant ei. Cui
seruiant. Dic cui seruiant. Et audire
eui. Dixit dñs dñs meo sede adex-
tris meis: donec ponā inimicos tuos
scabellū pedū tuorū. Et expressi atq;
unati: quare inquit tu multumate
sunt gēs et ppli meditate sunt manus
ad faciunt reges t̄re et principes con-
uenerunt in unū. aduersus animam et aduersus
xpm ei. Decedat. Tali testis. Dic ita
abachuc. ppha. testimonium xpo. Dñe
inquit. aduui. aduui tui. et timui.
consideraui opa tua et expani. Que
opa dei iste mirat. expauit. Nūquid
fabrica mundi iste mirat. expauit.
Abi sit. Si audi quid iste mirat. ex-
pauit. In medio inquit dñi anima-
liū cognoceris. Opa tua deus ubi
caro factū est. in medio dñi. ani-
malium cognoceris: qui quo usq;
ipsi decedisti expauescere me fecisti.
Verbu p quod facta sunt oia: in
psepe iaculi. Agnouit uos possessore
sui: et asinus psepe dñi sui. In me-
dio dñi animalium cognoceris.
Cui est in medio dñi animalium
cognoceris. nō aut in medio cinorū.

testa mentoꝝ aut in medio duoz
latronu. aut in medio moysi & elie
cum eo in monte sermocinaciu. Am
bulau in qd uerbu. & exiui in cap
uerbu caro factu est & abitaui in
nb. Hoc & ieremias ait. Post hec in
terris uis est. & cu omib co ulat
est. Ecce que ad modu sibi co ueni
unt teste ueritatit. ecce que ad
modu co uincunt filios falsitatit. Su
ficiunt ista o iudei. an ad huc ad
ura co fusione ex lege & ex gēte uia
alio introducem testes ut illi te
timoniū pibeat cui p dita mte in
sultantes dicebatis. tu dāte ipso testi
moniū phibet testimoniū tuū nē
ueſtū. Quo ueli ex lege & ppheti oia
que de xpo sunt colligere. facili me
tē quia copia deſerit. Veruntamen
senē illū ex gēte uia natū s in eno
re uro n relictu simeone scdm in
troducami qui meruit tenēri de
crept in hac luce quō usq; fides
uio luce. Sue quide iā erat com
pellebat me. s; expectabat suscipe.
quē cieba uenire. Cū iste senex
amont. ēēt aspū scō. nō coante
moretur quā uiderē xpm dei

7
natum quē cognocens p̄p̄r ad tēplū
ubi ū cū portari manib. uidit. & di
uina in fanciā pia senect agnouit
tulit infante in manib. Ille quide
xpm ferebat. s; xps senē regebat
Regebat qui portabat. ne ille. an
p̄ misū a corpore solueret. Quid
tam dixerit. quē cōfessus fuerit. ad
ūrice in mta n̄ x. s; uiri benedicēs
dñi. exclamau senex ille & dixit
Nunc dimittis dñe. Anm tuū in pace.
quia uideri oculi mī saluta
re tuū. Illi etiā parentes ihoīs ca
tharias & elisabēth iuuenes steriles.
in senectute fecū di. dicāt etiā
ipsi testimoniū. Dicat de xpo
qui seneciāt. & teste idoneū xpo
nutriat. Aut enī suo paruulo
nato. Tupuer. ppheta altissimi
uocabit p̄ ibis enī an faciā dñi
parare uias ei. Ipsiq; mat uirgi
ni elisabēth ait. Unde hoc in
ut ueniat mat dñi mei ad me.
Ecce enī ut facta ē uox saluta
tio n̄s tue. in aurib. meis. exulta
uit in gaudio infans in utero
meo. Intelligent enī iohēs matre
dñi sui. ueniss; ad suā matre

in angustis iteri adhuc posuit.
moris salutari que uoce no
poteat. Qui postea ipse iohes
pulsor. et amicus. uniuersis et fide
lis. fuit. testis idoneis et fecit.
tato magis. in matris mulier.
quanto existimabat. et quod n
erat. Xpm enim eu uideri credebant.
ille n. et clamabat dicens
Que me suspicamini. et No ego
xps. s. ecce uenit p. me. decui
pedib. n. su. digni soluer. corrigi
am calciamenti ei. Fidelis testis
et amicus ueritatis et sponsi. qua
dote humiliuisses. si ad corri
gia calciamenti ei. soluenda digni
nu. te. et dixisse. s. h. du. hoc no
te dicis. iugis falsis testib. cont. dicis
Et hec ad te dicta sunt. an. quia xpm
uideris. Na. cu. ad te ipse uenit.
excelsus. humilis. implende dispen
sationis gra. uitate baptizaret. qui
nullu. homino. habebat peccatu.
quid responderis. que cognouit. s.
quale testimoniu. p. tuleris. audiat
amici. et audire nolunt inimici.
Ecce in qd. agnus dei. ecce q. tollit
peccata mundi. Ad ierit. Tu ad me

uenis baptizari. ego ate. debeo baptizari.
Agnouit. fuit. dnm. agnouit. uinculis
originalis p. obligat. ab oi. p. necru
libu. agnouit. p. iudice. agnouit. creatu
ra. creatore. agnouit. para. niphus. sponsi.
Na. et hec. uox. iohis. e. Qui. h. sponsa
spons. e. Amic. aut. sponsi. stat. et
audir. eu. et gaudio. gaudio. p. uo
ce. sponsi. Sufficiunt. uob. ista. o. uideri
sufficiunt. uob. tanti. testi. testimonia
ex lege. ura. et ex. gente. ura. p. ferent. tes
An. ad. uenit. impudencia. nimia. audebi
tis. dice. qd. alius. gentis. ul. nationis
homines. xpo. deberent. testimoniu.
p. bere. S. si. hoc. dicitis. respondere. qd.
ille. uob. No. sum. null. n. ad. uenit. que
p. er. domi. isrl. S. i. actib. aplor. in. cre
pat. paul. uob. p. mu. oportuerit. an
nunciare. ubi. dei. s. quia. expulisti.
illud. nec. uos. dignus. uite. etne. iudi
casti. ecce. co. utimur. ad. gentes. De
monstremus. etia. nos. ex. gentibus.
testimoniu. x. platu. qm. ueritas
no. tacuit. clamando. etia. p. linguias
inimicor. suor. No. ne. quando. ille
poeta. facundissimus. iter. sua. car
mina. dicebat. ia. noua. p. emes. celo
dimittitur. alto. du. hoc. dicebat.

87
xpo testimonium p[ro]bebat. Indubiu
hoc uenit. nisi alios exgentib[us] ydo
neos testes p[ro]lumq[ue] dicentes intro
duca. In medio intro duca illu[m] iqua
regē. qui urā sup[er]uia capti uando
p[ro]domuit nabuco donolo. Quid
in fornace quod tres uiros iustos
in uiste miseras. die q[ui]t fuerit re
uelatu[m] Nonne inquit tres uiros mi
sim[us] in fornace ligatos. Et aut
ei. Vere rex Ecce inquit ego ui
deo quatuor uiros solutos de abu
lantes in medio ignis. & corruptio
nulla est in eis. & aspect[us] quarti.
similis est filio dei. Alienigena un
de tibi hoc. Quis tibi annunciaui
filium dei. Nōdū quidē mūdo nas
citur. & similitudo nascens. ate
agnoscitur. Unde tibi hoc. Es
tibi annunciaui n[on] q[uod] sicut diuinus
ignis int[er] diuini illuminabit. ut
cū illic apte te captiui tenerentur
inimici iudei. sic diceres testimo
niū filio dei. S; q[uia] in hore duor[um]
ul[tra] triū testiu[m] stat omne ubi. sic
ipsi dñs urām contumacia cōfutās.
in lege urā in q[uod] scriptū est. q[uod]
duor[um] hominu[m] testimoniu[m] uerū

sit. etia exgentib[us] tercius testis
introducatur. ut testimonium
ueritatis ex omni parte robor
tur. Quid sibilat uatrimā do[ct]rīa
de xpo clama uertit in medio
ppherā. ut ex uno lapide utroq[ue] q[ui]
frondes p[er]uiciatur. iudeor[um] scili
cet atq[ue] paganor[um]. at p[er] suo
dio sic goliath xpi om[ne]s p[er]uiciant
inimici

N y dicit quid dixerit Iudici

signum in tellus sudore madescet Et

celo rex ad ueniet p[er]fecta futuris scilicet

in carne presentis ut iudicet orbem Unde

deum cernerent incredulus atque fide

lis celsum cum sanctis cui iam terminor

in ipso Iudici Sic anni me cum carne

aderunt quas iudicat ipse cum iace

in cultus densis inuepiis orbis Rei

ciem simula era uiri cū tam quoque

~~ut tunc ignis potumque~~ altum ~~Quantur campis montes~~
~~potumque~~ **Iudici** ~~Inquiescunt tecti~~ ~~cerula porta omnia cessabunt tellus~~
~~portas effringet auge in sanctos~~ ~~con fracta pibit Iudici~~ ~~Sic pariter~~
~~si enim cuncte lax libera carni~~ ~~Tea~~ ~~fonte torrentur flumina que igni~~
~~dentur fontes eterna flamma~~ ~~ex~~ ~~si tuba tunc sonitum tristem dñm~~
~~mabit occultos actus regens tunc~~ ~~abalto Orbe gement facinus miser~~
~~quisque loquetur Iudici~~ ~~Secre~~ ~~uarios que labores terrarum que~~
~~ta atq; deus referat patrum luci~~ ~~hos monstrabit terna descens Iudici~~
~~tunc erit iustus stridet ante~~ **I** ~~coram me dñs reges stentur ad iudicium~~
~~dentibus omnes~~ ~~Cripit solis uhar~~ ~~reid. celo ignis que i sufficit a om~~
~~reor nterit astris uoluetur celum~~ **S** ~~ec de xpi natiuitate passione~~
~~luminis spendor obibit Iudici~~ ~~resurreccione a q; sedo ei ad uentu~~
~~et colles ualles extoller ab imo non~~ ~~ita dicta sunt ut si quis in grecho~~
~~in rebus hominum sublime ai~~ ~~capita horz u suu discernere uolue~~
 ~~rit in uenia~~ ~~locer~~ ~~re sal~~
 ~~xpol. yos rheol. idt ibi xpi filius de~~
 ~~saluator qd in latinu translati~~
 ~~ei de ubi apparet per qd grat~~

literarū ppterat non adeo potuit ob
sequari. Credo ita uos inimici nudi
ita obrutos confutatos quipsa ueri
tate: ut nichil ultra repugnare
nichil querere debeat. Præter eo
de dño nro ihu xpo: qui cū patre
et spū scō: ante omnia exstat scēla:
in nris temporib' hodierna die
de uirgine marie ortus mundo
aparuit: et de uero oste callido
nec ex tempore eternalit' uiuit et regnat
cum eodē patre et spū scō: p'finita
scēla scēlorū. *Scēla scēlorū. dñi. Scēla scēlorū. dñi. Scēla scēlorū. dñi.*
Et it' xpi. Et it' edictū acclamat: au
gusto: ut describeretur uniuersus
bil' hęc descriptio p'ima facta
est: apud syrie curino et al
et ita latente
dño rex missarū sollemnē hodie ce
lebratur. Sumus loq' dñi de euangelica
sermone n'possum: et nos aliquid bri
uit dice' electoris nri ipsa nati
uitas epellit. Quid est qd naci
turo dño mundus describitur:
in hoc qd apte monstratur: quia
ille ueniebat in carne qui elec
tos suos ascriberet in eternitate et
in contra denig'bil' p'phetā dicit

9
Valeantur delibris iuueniū: et cō
iustis nō scribant. Euidē etia
in bethleem nascit' Bethleem qui
pe domus panis interpretat' Ipse
naq; est q' ait. Ego sum panis
uiuis: qui descendo de celo;
Locus em' in qd dñs nascitur: domus
panis ante uocat' est: quia futu
rū pfecto erat uerbipmātia car
nis appareret: qui electorū mtes
intra sanietate reficeret. Eui
in in parentē domo. Quia uoluit
nasci: ut pfecto hostenderet: quia
phumanitatis quia allūserat
quasi i alieno nascebat. Alieni
ut dicitur non scdm potestatem
dico: s' scdm naturā. Nā de potes
tate ei scriptū ē. In p'p'ia uenit
et hui' cū nō receper' In natura
et em' sua ante tēpora nat' ē:
et p' nra uenit extēpora. Et ita
q' eternus p'manens. Eperalis
appa' ruit: alienū est. Et ita
cendit. Et quia p'phetā dñi oīs
caro fenu' factus est homo
fenu' nri in it' infirmitatē sic
desemiplo et p'phetā dñi p'manens
cadens in it' in p'phetā dñi

ipsū solū manā. Unde in
tus. in ipsepio redinatur.
ut fideles homines uidelicet
scā amalia carnis sue frumen
to reficeret. Quid est autē qđ ui
gilantibus pastoribus anglis ap
paruit. eosq; claritas dei cir
cū fuit. n̄ qđ illi p̄ccatū uide
re sublimia merent. qui fide
libus p̄tē solite sciunt.

Uicq; ipsi pie sup gregē suū
uigilant. diuina sup eos gra
languis coruscat. Regē u na
tū anglus denunciat. ei q;
uoci angloz cori concinunt.
congaudentes clamat Glā
in excelsis deo. in t̄a pax homi
nib' bone uolūtatis. Prius qui
ppe quā redētor n̄r p̄ carne
nacet. discordiā cum anglis
habuim. reoz claritate adq;
mundicie p̄prie culpe meri
tū p̄tēdiana delicta longe
distabam. Quia em̄ peccādo
extranei eram' a deo. extrane
os nos ad suo confortio depu
tabant angli ciues suos. S;
quia nos cognouimus regē

n̄r. recognouer angli reues
suos. Quia em̄ celi n̄r t̄e n̄r
carnē assūit. infirmitatē n̄rā
iā anglica celsitudo n̄ despice. Ad
pacē n̄rā anglī redeunt. interueni
p̄p̄is discordie p'ponit. rehos
infirmos p' abiectoz; desperetā
iā socios uenerant. Hic est em̄ qđ
lot ul' uolue anglos adorant. no
tam adorari p̄ribent. Iohes in ap
calisin adorare anglm uoluit
s; tam anglis idē adorare nescit
debeat copescunt dicent. Quid
nescis. cō seruū tuū suū
isatū tuoz. Quid est qđ em̄
adueniū dñi redētoris anglī
adorant. ita cēt p' modū u' ad
orati refugit. n̄ qđ naturā
quā prius desperet. p' quā
hanc sup s; uidelicet assūta
spiciunt sub stractam sibi uide
re p̄tēscunt. Nec iā sub
uidendū uelud infirma cōtē
re ausi sunt. quā sup se uide
in celi rege uenerant. Nec hē
dedignat' hominē locū. qui
sup se adorant hominē deu
um. f̄i h̄m nequā nos

mundicia poluat: quia nostra
presencia et dei cives. et anglis
equalis sumus. Undicimus mo-
ribus dignitate nostra: nulla nos
luxuria inquinare: nulla tu. pis
cogitacio accuset. Non malicia in-
te mordet non uidie rubigo
co sumat non elacio inflet: non am-
bicio preterea oblectamenta dila-
tiat. **In** xeni uocati sunt homi-
nes. defende et tibi homo contra
uicia honore dei: quod pro te fac-
tus est homo filius dei: qui uiuit et
regnat cum patre. **spu scto Luchan**
Nil tunc Pastores loquebantur
ad inuicem dicentes. Transeamus
usque: berleem: et uideamus hoc
uicu. quod dominus ostendit nobis. **et**
Ato in berleem domino salua-
tore sancti sacra euangelii testatur
istoria: pastoribus qui in regio-
ne eadem erant uigilantibus uigi-
lias nocte. et super gregem suum. angelus
domini magna cum luce apparuit:
exortumque mundo solent iusticie
non solum celestis uoce sermonis
uerum etiam claritate diuinæ
lucis astruxit. Nusquam enim in

80
tota ueteris instrumentis
serie reperimus anglos:
qui tam sedule aparue-
re patribus cum luce appa-
ruisse: hoc privilegium dignita-
tis recte hodierno temporis ser-
uatum est: quando exortum
est interbris lumen recte corde:
misericors et miserator dominus
Verum ne parua uni angli
uideretur auctoritas pro quam
unus sacramentum noue natu-
ritatis edocuit: statim multitu-
do celestium que gloria canere
paceque simul omnibus predi-
caret adfuit: apte demonstrans
quia per hanc naturam homi-
nes ad unum fidei spei et dilectionis:
adque ad gloria laudacionis debet con-
iungendi. Significant autem in istis
pastores isti gregum: doctores
quosque ac rectores fide-
lium amant. **N**ox cui uigilias
custodiebant super gregem suum.
per a temptationum indicat:
ac peribus se suis que subiectos
omnes qui per tate uigilant cul-
todire et assistunt. Et bene

nato dño pastores sup
gregē suū uigilant
Ille enī nat' est qui dicit
Ego sum pastor bon' bon'
pastor. amā suā dat p ouib'
suis. S' tēp' imminēbat quo
isdē pastor. summe bonus.
missis in mūdū pastoribus
oues suas que longe lateque
disperse errabant ad semp
uirenā celestis uite pascua
reuocaret Quoz sumo pasto
r pcepit Sidiligi me pascē
oues meas Quod apies ait
Confirma frs tuos Et fac
tum ē ut discesset ab eis angeli
in celū: pastores loquebantur
ad inuicē Transeamus in beth
lem: uideamus hoc ūbum
qd dñs ostendit nob Et uen
runt festinantes in
uenerunt mariā uo
sep: infantē positū in prese
pio Pastores quidē illi felici
gaudio festinauer' uidē que
audierāt Et quia ardendi am
more quiescēt: continuo salua
torē quē quiescēt inuenire.

meruer' S' intellectū alio pastores
gregū imo cūcti fideles qd nūq
in austerā xpī querere debeat
dictis pariter suis ostender' et fac
tis Transeam' inquit usq; in
bethleem: uideam' hoc ūbum
qd factū ē Transeamus q' nos
frs hūm cogitando usq; bethleem:
ciuitatē dñi: uideam' amādo
atq; ei in carnacionē dignis ce
lebreū honoribus Transeamus
abiectis concupiscenciis carna
libus toto nūq desiderio usq;
bethleem supnā. idē domū panis
uiui nō manu factā s' etnā in
celis: uideam' amando. quia
ūbū caro factū est Illic carne
ascendit. ubi in dextera dei sedet
Illo tota uirtutis instātia sequa
m: soluta cordis hac corporis
castigatione pcuram': ut quē
illi in presepio uider' uagietē: nō
in patris solio meram' uidere
regnantē Uideamus inquit
hoc ūbū qd factū est Quoz
rectā iuxta fidei scā confessio
In presepio erat ūbū: ūbū erat
apud dñm: uideus erat ūbū hoc

11
ūbū natum ex patre n̄ factū ē: quia
creatura dī n̄ ē. In qua naturare di
uina uideri ab omnib' n̄ potuit. hinc
uideri possit ūbū caro factū est. iha
bitau' in b'. Videam' g' inquit hoc ūbū
qd factū est: quia ante quā factū ē
hoc uide nequim'. Qd fec' dñs ihoste
dat n̄b. Qd incarnari fec' dñs. p hoc
uisibile n̄b exhibuit. Et uenit festina
tes. inuener' mariā. iosep. i n̄sa
ntē positū ip̄sepio. Vener' pastores
festinantes. i uer' dñm hominē
natū. simul reidē naturatū m
nistros. festinem' i nos fr̄s m̄i nō
passib' pedū. s; bonoz. pfectib' opū.
eādē glificatā naturatē cū eisdē
ministris digna seruitutis sue mer
cede remuneratis. festinem' uide
illū idiuina patris ac sua maiesta
te fulgēre: festinem' iquā Natāta
bitudo n̄cū desidia corporis que
renda: s; alacres sunt i sequēda
uestigia. Na ip̄se cursū n̄m data
manu inuare desiderat: delectatq;
anb audire trāe me p̄te: curren'
in odore unguentoz tuoz. Cicul'
g' uirtutū gressib' sequam': ut mere
amur cōseq'. Nemo trahet cūti ad

dñm: nemo differat dedie in diē
ipsū p̄mā. i ante omia p̄cātes.
ut gressus n̄ros dirigat scdm elo
quū suū. ut n̄ dñet n̄ri om̄im
iusticia. Videntes aut cognouer'
deibo qd dictū erat illis depuero
hoc. Et nos fr̄s dñm que dicta
sunt n̄b dīsaluatore n̄ro deo i
i hominē iūm pia fide p̄cipe
pia dilectione festinem' ample
ti: ut hunc i futuro p̄fecte cogni
tiōis uisu c̄phendere ualeam'
Hec em sola iuera ē. batorz. nō
nō solū hominē. s; angloz. uita:
faciē p̄petuo sui cernē creatoris.
que desiderabat ardēte psalmista
q̄dicebat. Situit aīa mea ad
dñm uiuū. quādo ueniā r̄appare
bo ante faciē dī. Cui soli iusione
n̄cū ulla t̄renariū rerū affluēcia
desideriū suū saciari posse signa
uit cū ait. Satiabor dū manite
stabit gl̄a tua. Verū quia n̄occi
oli ac dīdes: s; uirtutū opib' in
sudantes. diuina c̄tēplacione i
digni: solite p̄m̄it. Ego at
in iusticia apparebo cōspectui
tuo. Videntes g' pastores cogni
uerūt

de iusto qđ dictū erat illis d'puero
hoc: quia uniusq; cognicio ei ē
Et hec est sola beata hominis uita:
ipso dicere ac testante qđ nos in
pace comedās dicē itē alia hec
ē uita etna ut cognoscant te
ēē uerū unū dñm: i que misisti
ihm xpm. **T**ōis qđ audier' mirati
sunt de his que dicta erāt apasto
rib' ad ipsos. **N**ō celauer' silencio
pastores archana que diuinit'
agnouerāt: s; qb; cūq; uocibus
ponere dicebāt: quia r'spale' ex
clesie pastores in hoc maxime
sūt ordinati ut ubi dī misteria
p'dicēt: mira que in scripturis
didicerūt: miranda suis auditori
bus ostendāt. **N**ō solū pastores epī
pbrī: i diachones: ul' etiā rectore
monasterii sūt intelligētī: s; omīs
qul' paruule sue domi custodia
gerūt pastores recte uocantur:
inquādū eidē sue domui solli
cita uigilancia p'sūt. Et qđcūq;
uim saltē uni aut duob; frīb'
cotidiano regimine p' est: pasto
ris gerent' officiū pascere hos
ubi dapib; iubetur. **I**mmo un'

que que uim sūt qui etiā puatus
uiuere creditur pastoris officiū
tenet: r'spale' pascit gregē: uigilia
sque noctis custodit: supra illū bono
r' actū cogitationūq; mūdāz:
sibi aggregant' multitudinē ac iusto
moderamine gubernare: celestib;
scripturaz pascuis enutrire: r'pūgi
li solertia cōtra mūdoy spūū i'fidi
al' seruare cōtendit. **M**aria autē cō
seruabat omnia ūba hec cōferens:
in corde suo. **M**aria uirginalis pudī
cie uirga custodiens: secreta x' que
nouerat nemini diuulgare reuerē
ter expectabāt. **I**psa autē eadē se
creta ore tacto uigili tam corde
sedula scrutabatur. Et hoc est qđ an
cōferens in corde suo. **C**onferbat qpe
ea que acta uidebat: his que agenda
legebat. **V**idebat nāq; se destitit dō
ortā: in nazareth d' spū scō filiū cō
cepisse. **V**idebat r'itu bethleem effrata:
paruula es in milib; iuda: ecce enim
egredietur quid sit dñator: i'isrl':
regesul' ei' ab initio adieh; cōmizati
Videbat se in bethleem peperisse dñā
torē i'isrl'. **Q**uicūq; ex patre: dī ante
scēla nat' ē. **V**idebat se uirgineoy

cō cepisse peperisse filium: uocasse nō ei
 ihm⁺ **Legent.** uos cognouit posseso
 re suū: ualimul p̄sepe dñi sui
Videbat dñm positiū in p̄sepe: quo hō
 ualimul sola nutriendus aduenire
Geminebat sibi dictū ab anglo. sp̄s
 sēs sup ueniet in te: uirtutis altis
 simi obubraui tibi: ideoq; r̄qd̄ nā
 cetur ex te sc̄m uocabit fili dī **Le**
 gentat modū naturatū ei n̄ anglo
 reuelatē n̄ potuisse cognosci dicente
 ysaia generationē ei q̄s enarabit.
Legentat uirtutis gregis nebulosā
 filie lion usq; ad te ueniet: ueniet
 et potestas p̄ma regnū filie iherlm
Audient anglica uirtutes que
 sunt filie supne ciuitatis apparu
 ite pastozibus: in loco quia cōcē
 tu peccoz: antiquus turris gregis
 uocabatur: r̄ē uno miliario ad
 orientē bethlem ubi etiā n̄ tria
 pastoz: illoz monumēta i ecclesia
 monstrantur. **N**ouent te uenisse
 in carne dñm: cui una cōna est
 cum patre potestas: qui regnū da
 re uenerat eccle filie scilicet ec
 lestis iherlm **C**onserua uir ḡ ma
 ria eaq; fienda legentat: cū hīs

que iā facta cognouit: nec itam
 or̄ p̄mēs h̄ clauso suant in cor
 de **V**enit sunt pastores glifica
 tes et laudantes dñm: in oib̄ que
 audierat et uidit sc̄t dictū ē
 ad illos **V**iscamus et nos s̄i h̄m
 cōtemplatione dñice dispensationi
 qua nō p̄e sub uenire dignatus
 est: ad agentis sēp beneficij
 ei gl̄as reūti **S**i em sola ad huc
 naturate ei cognita reūti gl̄i
 ficantes et laudantes dñm in
 in oib̄ que audierant quan
 to magis oportet nos qui totā
 incarnationis ei serie ex ordine
 cognouim: qui sacramentis illi
 imbuti sumus: in oib̄ gl̄am ei
 et laudē n̄ solū ūbo s̄ etia factis
 p̄dicare: neq; ūquā obliuisci
 qd̄ ideo d̄s homo nat̄ est ut nos
 ad imaginē et similitudine sue
 diuinitas renascendo reficeret
Idō baptizatur aqua: ut ad inoꝝ
 ablutionē scelerum om̄iū fluēta
 secundaret aqua: **I**dō temptatur
 inheremo: ut uincendo temptatōre:
 nō quoq; uincendi p̄ciā uirtutēq;
 tribueret **I**dō mortuus: ut mor. tal

destrueret imperium Iso sur
rex et ascendit in celum: ut nob
resurgenti amonitus atq; in
celestibus perpetuo regnanti spe
exemplūq; pberet. Proq̄bus singu
lis reūli ad intuitū pūssime
dispensacionis ei: glificemus
et laudemus ipsū dñm acq̄dm
nē in ihm xpm: qui uiuit et
regnat cū patre in unitate
spū scī p omnia sēla sēlorū amen.

Diel sanctificatus illuxit nobis ue
nit genit et adorare dominum
quia hodie descendit lux magna
in terris. Hodie illuxit dies
redemcionis nostre repargicionis
antiq; felicitatis eterne. **Sui**
Sdōi ihoane or.

In principio erat uerbu et uerbu
erat apud dñm et deus erat uerbu. Et
uia tēporale mediatoris di
uinitatis ihu et naturam

que hodierna die facta est. scōz
ūbil euāglistay. mathei uidelicet
et lucie manifesta cognouimus.
libet etiā dūbi id est diuinitatis ei
eternit in qua patet manet sēp equali
bi iohis euāglistay dicta scriptari.
q̄ singularis pūlēgio meruit casti
tatis. ut cōtū alci diuinitatis ipsius
capet simul et pate faceret archanū.

Neq; enī frustra meena supra pect
dñi ihu recubuisse pibet. siphoc
tipice docet. q̄ celestis auctum
sapientie cōtū excellēci dīscillimo
eide pectoris fōte potauerit. Unde
tūmerito ifigula quatuor. animalū
aqla celsi uolare cunctis amantib
clarique solus radus ifigere cōtū
obtritus. Vcēti euāgliste quasi
mētā abulant cū dño: qui tēpo
rale ei generationē parit tēpo
ralia facta sufficiēt exponentes.
paucā de diuinitate dñi. Hic
at quasi ad celū uolat cū dño.
q̄ paucā de tēporalib; ei hactē
edisserens. etiā diuinitatis ei potē
cia pque facta sūt oia. sublimi
tēte uolando. et lipidi speculato
cognouit: ac nō cognoscendā

scribendo contradidit. Ergo alii eniā
glisse spm̄ ex tēpore natū exscribūt.
ioh̄s eundē in p̄ncipio fuisse testat̄
dicens. in p̄ncipio erat v̄bū. Alii iter
homines eū subito apparuisse comē
morāt. ille ipsū apt̄ dñm sēp fuisse
declarat dicens. Et v̄bū erat apt̄ dñm
Alii eū uerū hominē. ille ū uerū
cōfirmat ēē dñm dicens. Et deus erat v̄bū
Alii hominē eū apt̄ homines tēpora
lit̄ cūlatū. ille dñm apt̄ dñm in p̄ncipio
manentē ostendit dicens. Hoc erat
in p̄ncipio apt̄ dñm. Alii magnalia
que in hominē gessit p̄bent. ille
qd̄ om̄s creature uisibiles. inuisi
biles p̄p̄liūm facte sūt. sine ipso
factū est nichil. Et mire b̄s ioh̄s in
initio euāḡlii sui de diuinitate
saluatoris. isid̄e recte credenciū
sublimat̄ imbuit. Thēreticorū p̄fi
dia potēt̄ exupat̄ fuere nāq; eretici
q̄ dicerent. Si ergo nat̄ ē x̄ps. erat
tēp̄ quādo ille n̄ erat. Quos p̄mo simo
nē redarguit eū ait. in p̄ncipio erat
v̄bū. Neq; ū ait in p̄ncipio cēp̄ ēē v̄bū.
ut uidelicet eū n̄ ex tēpore ortū. s; in
exortu tēporū. existentem ostē
dere. Ac p̄ hoc sine ullo tēporis in

73
tuo de patre natū monstrauit. uirtu
qd̄ ipse loquit̄ in p̄būm. Inī possedit
me in cōcio uiaq; suaq; ante quā
quicquā facere ap̄ncipib; abetno
ordinata sūt. Itē fuer̄ heretici.
qui tres scē trinitatis p̄sonas
ēē negantes. dicerent. Idē deus
quāto uult pat̄ ē. quādo uult
fili' ē. quādo uult sp̄s sc̄s ē. ipse
tū un' est. Quorū destruens errōre
subiungit. v̄bū erat apt̄ dñm
Sic enī ali' ap̄d aliū erat. duos p̄fecto
pat̄. fili' un' ē un'. ipse modo pat̄
in fili' in sp̄s sc̄s ē. quasi mutabi
lis sit diuine substantię natura.
cū ap̄tissime iacob; dicat apl̄s. apt̄
que nō est trans mutacio. nec uisi
tudinis obrūbracio. Itē fuere qui
dā p̄m̄ dogmatū auctores. qui x̄pm̄
tantū hominē cōstitentes. dñm p̄fūm
ēē n̄ credentes. Quos cōsequēt̄ obp̄
mit eū ait. v̄bū erat v̄bū. Fuere
alii qui dñm q̄dē illū. s; ex tēpore
in carnacionis factū. nat̄ etnū an
sela natū appare putarē. Unde qui
dā talū dixiss; cōmemorat. Nos
iūdeo x̄po facto dō. qm̄ tēp̄ suo lo
possi fieri sedm̄ ipsū. Et horū nefāda

refellit sententia euangelista cum ait
Hoc erat in principio apud deum. id est hoc
verbum quod deus est in eternum cepit. In
principio erat deus apud deum. Ite fuere
quidam ueritatis inimici: qui
christum ante partum uirginis fui
se iam innegaret non tamen
ex patre deum esse factum apud patrem
Et idem minore patre: quia creatu
ra crederent. Contra hoc dicitur
euangelista sermo quod dicitur. Omnia per ipsum
facta sunt: et sine ipso factum est
nichil. Si enim nulla creatura sine
ipso facta est: patet profecto quia
ipse creatura non est per quem omnis
creatura facta est. Et ne quis
audiens factam per deum creaturam
mutabilem credere ei uoluntatem:
quod si qui subito uellet facere cre
aturam quia ab eterno nunquam fecisset:
manifeste docet euangelista fac
tam quidem temporis creaturam. In eterna
creatoris sapientia: quando et
qualis crearetur semper fuisse disposi
tu. Et hoc est quod siue uita caput
apparuit: omne hoc in spali fac
to. et in ratione quasi semper uixerat
uiuere. Non quia quo eternum est

creatori quod creauit: sed quia coeterna est
illi ratio uoluntatis sue: in qua ab eterno
habuit. Unde quod et quando crearet:
qualiter creatum gubnet ut maneat:
ad quem finem singula que creauit per
ducant. Sequitur. Et uita erat lux
hominum. Quo uerbo aperte docetur
quod ipsa uitalis ratio per quam omnia deus
posuit in uerisuntibus: non omne creaturam
sed rationabile tantum ut sapere possit
illuminat homines namque: quod ad
imaginem dei facti sunt per sepe sapientia
possunt: animalia non possunt. Sed et iam
malis quicunque est homo: non perit ea
que sunt spiritus sancti. Unde bene cum
dixisset. Et uita erat lux hominum:
subiunxit. Et de his qui ad humane
condicionis honorem per se recedentes:
comparati sunt uitalis insipientibus
et similes facti sunt illis.
Lux igitur in tenebris lucet: et te
nebre eam non comprehendunt. Lux
quippe hominum est christus: quod omnia que
illuminari merentur corda ho
minum siue presentia cognitionis
illustrat. Tenebre autem in stulti
sunt. Unde quod quorum ceca per oculos
lux eterne sapientie qualia sunt

manifeste cognoscit. quā uis ipsi
eandē lucē nequaquā cape p.
intelligenciā possunt. ueluti si
q̄libet cec' nubare solis offendat
nec tam ipse solē cui lumine in
funditur aspiat. S; n̄ tam talē
om̄ino sup̄na pietā despici. uerū
medelā eis salutis qua aduindē
dā lucē puenire possint adibunt
Ipsa lux inuisibilis. ipsa dī sapi
entia carnē iquā uideri posse
induit. que in habitu hominis
apparet. eloquens hominib' pau
latim fide purificata eorū corda
ad cognitionē sue diuine uisio
nis puehere. Nullus est an illū
homo magni meriti. cuius testi
monio pararent ad audiendā
mox ut appareat ipsā dī sa
pienciā ad uidendū ipsum so
lem iusticie nube iā corporis
tectum. id ē aduidentū audi
endūq; hominē q̄ dī ēēt.
plenū grā ueritate. Fuit in
quit homo nūq̄ adō. cui nū
eq̄at iohēs hic uenī in testimo
niū. ut testimonii p̄hibe de
lumine. ut om̄s credet p̄ illū

127
Non ait ut om̄s credent in illū
Maledict' in q̄d homo qui cōfidit
in homine. r̄ponit carnē bra
chii sui. s; ait om̄s iquā credent
p̄ illū hoc est p̄ illi' testimonium
credent in lucē. quia. nec dū
uide nouerāt dūm uidelicet ihm
xp̄m quide se ipso testat. ego
sum lux mundi Qui sequitur
me n̄ ambulat in tenebris. s; abe
bit lum̄ uite Sequitur Nō erat
ille lux. s; ut testimonii p̄
bēt de lumine. Erat lux uera
que illuminat om̄nē ueniēte
in hē mundū Et scī quidē
homines recte uocantur lux.
dicente ad eos dñs. Vos estis
lux mundi Et apl' paul' fuit
aliquando tenebre. lux aut nē
in dño S; multū distat in ter
lucē que illuminatur. r̄ lucē
que illuminat. int̄ eos q̄ par
ticipacionē uē lucis accipiunt
ut luceat. r̄ ipsa lucē p̄petua
que nō solū lu — cet isē
ipsa. s; sua p̄sencia quos cūq;
attingit illustrare fac. Ad cui'
cōparacionē uē lucis. n̄ tantū

minores quilibet electi. uerū
eciā ipse iohes quo maior
mīnator mulier n̄ surrexit.
lux n̄ ēē qđ putabatur mon
stratur Ille enī ut scriptum
est: erat lucerna ardens ⁊
lucens. Ardens scilicet fide
⁊ dilectione: lucens uice
G ita uere lucis in funde illi
soli est de quo dicitur Erat
lux uera que illuminat om
nē hominē uenientē in hē
mundū Omne uidelicet qui
illuminat. siue naturali in
genio. seu sapientia diuina.
S ic enī nemo a se ipso est: ita
ēē nemo a se ipso sapiēs ēē
potest S; illo illustrante qđ
scriptū est: omis sapientia
ad nō dō ē Cui utraq; natu
rā ⁊ diuinā uidelicet qua
sēp ubiq; tot' manet: ⁊
humanā ex qua in tēpore
nat': in loco inclūs' apparuit
con ————— sequēter euāgli
sta describit dicens In mūdo
erat ⁊ mūd' p̄ ipsū factus
est: ⁊ mūd' eū nō cognouit

In p̄a uenit: ⁊ sū eū n̄ reperit In mū
do q̄pe erat ⁊ mūd' p̄ ipsū
factus est: quia dī erat quia
totus ubiq;: quia sue presēcia
maiestatis sine labore regens:
⁊ sine honore cōtinens qđ fecit
Et mūdus eū nō cognouit: quia lux
intēbris lucet ⁊ tēbre eā nō
p̄hender Oūdu nāq; hoc loco
dic homines mundi amore de
ceptos: atq; inherendo creatrē
ab agnoscendā creatoris sui ma
gestatis reflexos In p̄a uenit:
quia in mundo quē p̄ diuini
tate fec. p̄ humanitate apparuit
I n p̄a uenit: quia ingentē iudeā
quā sibi p̄ ceteris nascionibus
speciali grā copula uenit in car
nali dignat' ē In mundo ḡ erat
p̄ diuinitatē: in mūdū uenit
p̄ in carnacionē Venire qđ ē ⁊
habere humanitatis ē: manere
diuinitatis Quia ḡ eū in mūdo
ēē p̄ diuinitatē mundus eū
nō cognouit. dignat' ē uenire in
mūdū p̄ humanitatē: ut ul' sic
eū agnoscere S; iudeam' qđ seq̄t'
I n p̄a uenit: ⁊ sū eū n̄ reperit Que

em̄ impotentia ditatis cuncta
creante regereq; nō cognouerūt.
ip̄lū in carnis infirmitate mira
culis coruscante recipe noluer.
Quod graui' ē sui eū n̄recep̄.
homines scilicet quos ip̄le cre
auit iudei q̄s peculiare sibi
elegerat in plebe. quib' sue
cognitionis reuelauerat. artha
na. quos mirificis patrū gl̄ifi
cauerat actis. quib' sue legis
doctrina cōtulerat. ex q̄b' se in
carnari p̄miserat. in q̄b' se in
carnatū ut p̄miserat ostendit.
ip̄li eū recipe uementē ex parte
recusar. Neq; em̄ om̄s recusarūt.
alioquin null' eēt saluus. Nūc
aut̄ multi ex utroq; p̄plo credētū
eū receper̄. de q̄bus euāgelista
cōsequēt̄ insinuat dices Quot
quot aut̄ receper̄ eū dedit eis
potestātē filios dī fieri. his qui
credunt in m̄e ei' Consideremus
fr̄s h̄m̄ quāta gr̄a redētoris
n̄ri. quā magna sit multitudo
dulcedinis ei' Vm̄e' ex parte nat'
est. inoluit remanere unus;
Des cendit ad trā. ubi fr̄s sibi

15
quib' regnū patr̄is sui dare
possi adq̄rere. **D**i ex deo natus
est. inoluit dī tantū filius
manere. hominis quoq; filius
fieri dignat' ē. nō amittēs qd
erat. saluans qd n̄erat. ut
phoc homines in dī filios trans
fret gl̄eq; sue facere choeredes.
qui qd ip̄le habeat p̄nitām. in
cipet h̄c p̄ gr̄am Considerem' q̄nta
uirtus ē fidei. cui' merito potestas
datur hominib' filio' dei fieri.
Vnde bene scriptū ē. quia itul'
ex fide uiu. **V**iu em̄ it' ex fide.
n̄lla que labioz. tantū cōfessio
ne p̄fertur. h̄ ea que p̄ dileccionē
opatur. Alioquin fides s̄m̄ habet
ep̄a. mortua ē in semetipsa. Null'
se ip̄lū despiciat. null' desua salutē
desp̄x. **C**uram' om̄s. curam' sin
guli. ut q̄ eram' longe. meram'
fieri p̄pe in sanguine x̄. **V**ideam'
que qd dī. **Q**uot quot
aut̄ receper̄ eū dedit eis
potestātē filios dī fieri. Quot
quot aut̄ recepit n̄em est
p̄sonarū acceptor. dī. h̄ om̄i
gente quācumq; eū ropatur

iusticia acceptus ē illi Quo
aut ordine credentes filii
dei possunt fieri. quantum
hec genō acarnali distat. sub
secut' euāgelista designat Qui
n̄ ex sanguinib' m̄gt neq; ex
uoluntate uiri. s; ex dō nat' ē
Carnali q̄ppe n̄a singulorū gen
ratio ex sanguinib'. idē ex natu
ra maris & femine acomplexu
cōiugii dux origine. Atū sp̄alis
sp̄s sc̄i gr̄a ministratur. quā
acarnali d̄tinguēs dñs ait.
N̄ illi qui renat' fuerit ex aqua &
sp̄u sc̄o. n̄ potest introire in re
gnū dei. Qd natum est ex carne
caro ē. Et qd natum est ex sp̄u. sp̄s
est. Verū nequis hominū dubitay
filii se dei. & cho heredem posse
fieri dat exemplū euāgelista.
quia & fili' dī homo fieri inter
homines habitare dignat' est.
ut humanū particeps existendo
fragilitatis. homines diuine
uirtutis sue donare ēse parti
cipes. Et ubi caro factum ē. &
habitauit in nob'. Qd est dicē & fili'
dī factus ē homo. & uir hominē

conūsat' ē. Solā nāq; scriptura in an
m̄carnis uocabulo. totū designare
hominē. Amē uidelicet ut scriptū
ē. quia descendit iacob in egyptū
in anab' lxx. Carnis ū ut rursū
scriptū est. Et uidebit om̄is caro
salutare dei. Neq; enī amē sine
corporibus in egypto descenderit.
ul' caro sine aīa uide aliquid potest.
S; hic p̄ma totus homo. ibi signatur
p̄carne. Sic q̄ in hoc qd dī & ubi
caro factū est. nichil aliud debet
intelligi. quā si diceretur. & dī hō
factus est. carne uidelicet induendo
& aīa ut sic unusq; n̄m unus
homo ex carne cōstat & aīa. ita
ab incarnationis tempore. xps
ex diuinitate. & carne & aīa cōstat.
Dī ab eterno in eternū existens uerū
hominē ex tempore assumpsit immu
tate sue p̄sone quē n̄ habuerat.
Sequitur Et uidim' gl̄a ei' gl̄am
quasi unigeniti appatere plenū
gl̄a & ueritate. Gl̄am xpi quā
ante incarnationē uide non
poterāt homines. post incarnationē
uidim' aspicientes humanitatem
miracul' resurgentēq;. & intelligēte

diuinitate intus latitante. .
illi maxime qui rei claritatem
ante passionem transfigurata in
monte scō contemplari meruerunt.
audire uocē delapsam ad eū
huius cōmodi amagnum gloriā
hic est filius meus dilectus in
quo mihi complacuit Et post pas-
sionē resurrectionē ascensionē
que ipsius cōspecta. sps eius sit
dono mirifice refecti Qui omīs
manifeste cognouerunt qd huius
modi gloriā nō cuiuslibet scōz.
s; illi solū hominū qui sūt in
diuinitate unigenitus apa-
tre conuenire Quod autē scēpt
pleni grē ueritatis. grā ple-
nus erat idē hō ihus xps
cui singulari mune pectis mori-
libus datū est. ut statim ex
quo in utero uirginis conceptus
ē hō incipit uerus sūt idē
Unde eadē uirgo maria gloriā
semp. in solū hominis x; s; di-
gentricis recte confitemur et
credenda est Itē ueritate plen-
erat rē. ipsa uidelicet ubi
diuinitate que hominē singu-

16
ralit̄ electū cū quo una sps
ē psona al sumere dignata ē
nā aliquā sue diuinitate sub-
stantie ut heretici uolunt in-
ficiendā hominis naturā cōmu-
tant s; ipsa apd patre manens
totū qd erat. tantū desemin-
ad naturā ueri hominis quā
nā abebat suscipiens Unde opor-
tet ffrs hōm. ut q humana redē-
toris nri natiuitatē hodie an-
nua deuotione recolimus. et
diuinā partē et humanā ei
natū. nā annuo s; continuo sēp
aplectamur amore Diuina o-
pqua creati sumus cū nā ele-
mus. humanā pqua creati
sumus cū pda elemus Et qdē
diuina cōditoris nri uirt-
sū allūcione humanitati
nos recreare idonea. hu-
mana autē ei dē redētoris
nri infirmitas. sine allūnte
se. inhabitante in se. et opant
ple diuinitate neqd Atq;
ideo uerbū caro factū est.
idē dī hō factus ē et habitauit
in nob ut p cognitū nob homi-
nis

habitu conseruando congrue
nos alloquendo instruere
nobis inuidia uia pbe pnb cont
hoste coflige naturam nram
mortem mouendo ac resurgere
to possi destruere. pquo etna
u patri diuinitate nos in
unificando ad diuina sub
stolletur. remissione nobis pecca
torum parit. ipsi sci dona con
cede. ip bonorum pfectione opu
no solu nos ad uidenda gla
clarificate sue pducere. hu
manitatis. s incomutabile nobis
essencia sue diuine magesta
tis ostendat. in qua unu re
gnat. cupatre in unitate sps
sci deus p omnia secula seculorum
Amen

Ecce agnus dei qui tollis
peccata mundi ecce
de quo dicebatur nobis qui post
me erit ante me factus est
cuius non sum dignus corrigiam

calcia meum non soluere. Qui de terra
est de terra loquitur qui de celo uenit
super omnes. Cuius non sum
dignus. **B**enedictus qui uenit in nomine
domini deus domini nostri illuxit
nobis. Alleluia. **B**enedictus qui
regem celestium cui talia famulantur
obsequia. in ista uulgo ponitur
qui continet mundum iacet in
presepio. in manibus tonat.
Natus est nobis hodie saluator
qui est spiritus sanctus dominus inuicta
te dant. **C**ontinuit in
gremio celum terram que

gentem uirgo dei genitrix pro
 ceres comitantur eriles per quos
 orbis o uans ipso sub principe
 pollat. **U**irgo dei genitrix quem
 totus non capit orbis in tua se
 clausit viscera factus homo. **Q**uod
Confirmatum est cor uirginis in
 quo diuina misteria a ngelo
 namante co ncepit nam formam
 pre filius hominum castus susce
 pit uisceribus abene dicta meter
 num deum nobis prulit abomi
 nem. **D**omi pudici pectoris templu
 repente fit deo intacta nesciens unu

uerbo conceptu filium. **E**t benedi
 xi y p' nle dñi Euglm legatur
 pastores loquatur. **I**ncertum
Incipio **U**irgo p'nt post al dñi
 in ad uentu dñico frs kmu iuit
 est omis patne puaricationis
 merus. que ablicis dudū frau
 dibus incupit circum ūta mor
 talitas. Ad est enim nō celi treg;
 iudex. q' recūso cyrograso delicto
 rum. reatū nr̄m miseratus
 absoluit. Ad est ille dñs. q' ingū
 captiuitatis antiq; anris cerui
 tibus soluens. in errore mudi
 etna librate letificat. **Seco II**
 dett rex ille mansuet' q' spacia
 totius orbis celestis iusticie q'slib'
 incedens. sup uementē furem
 ūmici cōtruit tyrannidē. **H**odie
 naq; parturiente maria. nat'
 est nō dñi fili. ut germana car
 nis nr̄e conceptionis p'ducta
 erato ale' homine. q' uictoria
 p'ina. i'frū largiretur
 affectū. **E**t nat' sane ab intacta
 est femina. ut eū parit abo
 mine testare tur partus human'

et dñi pbarer una uirginitas **le iii**

Hoc sic non poterat caro nisi de
carni nasci: ita non poterat dñs
de femineo uero n sine genera
te parere. Propter qd. ait angls
bellime marie xps sel sup uenit
ante lecto t fr uirtute ipsi sci
anglic' sermo pdi: ne coyue
turis carnalis disputacionis
hebetatus. celeste t ipse misse
riu trena argumtacione co
fundat. aut ipitel eu nouu
puerz in aluo uirginis potui
lle formari. qui cu primu
code homine. nec sep patris
nec uiscera matna queliu

Die itaq; quicunq; el supne
dispensacionis arbiter idis
cursor. que tibi uidetur
uirtus eminencior partu
dediss; uirgini aut pfectuor
homine creass; de tra. Pri
mus em ut ait apls ho de
tra tren' secund' ho decelo
celestis sicut natura ee
condentis. qd in misterio
redempcionis nre sine uno
puella asseritur co cepiss;.

cui' quelo nature est. qd imparente
gñs nri caro sine carne creata e.

Que ista ratio est. immo quam
ceca cōtēcio. ut nō credatur dñs
face hominē poss; de femina.
que creditur feciss; depulvere.

Hodie frs hñm natale **leco iii**
xpi celebramus hodie ueritas
detra hōta est. iusticia de
celo pspex hodie xps dñs ex car
ne nasci dignat' ē. hodie lux
mundi dñs redeturis eude
mundu exortus ē. hodie sem
pitna lux immo omi luce clarior
sol iusticie de uirgineo pcessit
uto hodie nra redēpcio hodie
nra salus hodie uia ueritas
uita. hodie hereditas nra. hodie
regnum hodie paradisi de tra
de de maria uirgine dñs xps
editus est **leco v**

Hodie inuisibilis dñs carnis
successione hominib' sua lar
gitus ē. dñtate. hodie dñs homi
ne uestitus ho apparuit omi
gñs plaudite manibus iubilate
deo in uoce exultacionis qm
puer nat' est nō. cui' potestas

sup humerum ei? uocabitur
nū ei? magni consilii angli? dī
fortis pat? futuri schi? princeps
pacis **Lecc vi**

die itaq; esayē pphie cōpleta ē
scriptura dices Ecce uirgo co
cipiat & pariat filiū uocabit
nū ei? hemmanuel: qd nūcipiat
nūcū dī. Hodie abacūc scissimi
oracula olim p̄dicta cōpleta sūt.

qui ante x̄ aduentū dicebat
ne audiui auditū tuū tamui:
solidauī & expaui

v̄y glōy Pastores loquebantur

In die circūcūcōis.

Circa legalis & euāgelice pur
ficacionis generā: qui nullo in
dignit dñs suscipe nō despet:
ut rēo sumande iā legis de cre
ta suo tēpore doceret & salu
berima: & aduentū euāgliū
cunctis fidelib? hostende & que
sub euenda reme dia **S;** &
hoc qd eodē die sue circū
cūcōis nū ut illis uocaretur
accep. ad imitacionis p̄lce fēc
obseruacionis: quā ex eo credim?
sup̄ra. qd abrahā patriarcha

qui primus sacramentū circū
cūcōis in testimoniū sue ma
gnē fidei & diuine ad eū p̄mis
sionis accep: eodē die sue
suorū que circūcūcōis etiā
nūc aplificacionē simul cū
sua cōiuge benedici p̄meruit:
ut qui eatenus abrahā idē pat?
multarū generū cōstituit.

Sue fidelissima p̄missio tā **Lecc ii**

late p̄orbē iā pat̄a impleta:

ut etiā nos ipsi de gentibus
ad fidei illi? deuocione uocati
ipsum nos patrē sp̄alit? hē gau
deamus dicente etiā nūc ap̄lo

Si aut uol x̄ & sēm abrahā scdm
p̄missione heredes **Hec dilectio**
nē urā fr̄s am mēre curauim?
ut singuli ur̄m meminerit etiā
se ipso p̄cepta fidei x̄ cū patriarchis
nūc exelli meruiss; cōsortiū:
p̄cepta in x̄ purificatione bab
tilini saluatoris diruatiū aīne
x̄ gaudeat mutuali cognōm.
& hoc usq; ad finē firmū inteme
ritūq; seruare contentant: gaude
tes in se illut esayē uaticiniū
cōpletū **Et sequos suos uocabit**

nunc alio. hoc est nunc xpianos
quod ne omnes serui christi se delebantur
insigniri. Neque enim nunc alius sub
celo datus est hominibus. inquit
oportet nos saluos fieri. **Leui**

Quare autem puer qui natus est nobis
filius que datus est nobis. ihesu idem sal
uatoris nunc accepit. non expositio
ne ut antequam possit intelligi. sed
sollicita intencione acinguli eget.
ut etiam nos possimus eiusdem par
ticipacione saluari. **Legimus**
namque anglo interpretante. quia
ipse saluum faciat populum suum
appellat eorum. undubitanter cre
dimus ac speramus. quia qui appellat
saluat. ipse etiam a corruptione
nobis saluare non dimittit
psalmista attestante qui ait
Qui propitius sit omnibus iniquita
tibus tuis. qui sanat omnes lan
guores tuos. **Leui iii.**

Quia quia non dubitamus uos huius
propria solitudine instruccio
ne diuini sermonis edoctos.
universas kalendas super ueni
entium uanitates declinare
penitus tollere. ad perfectionis

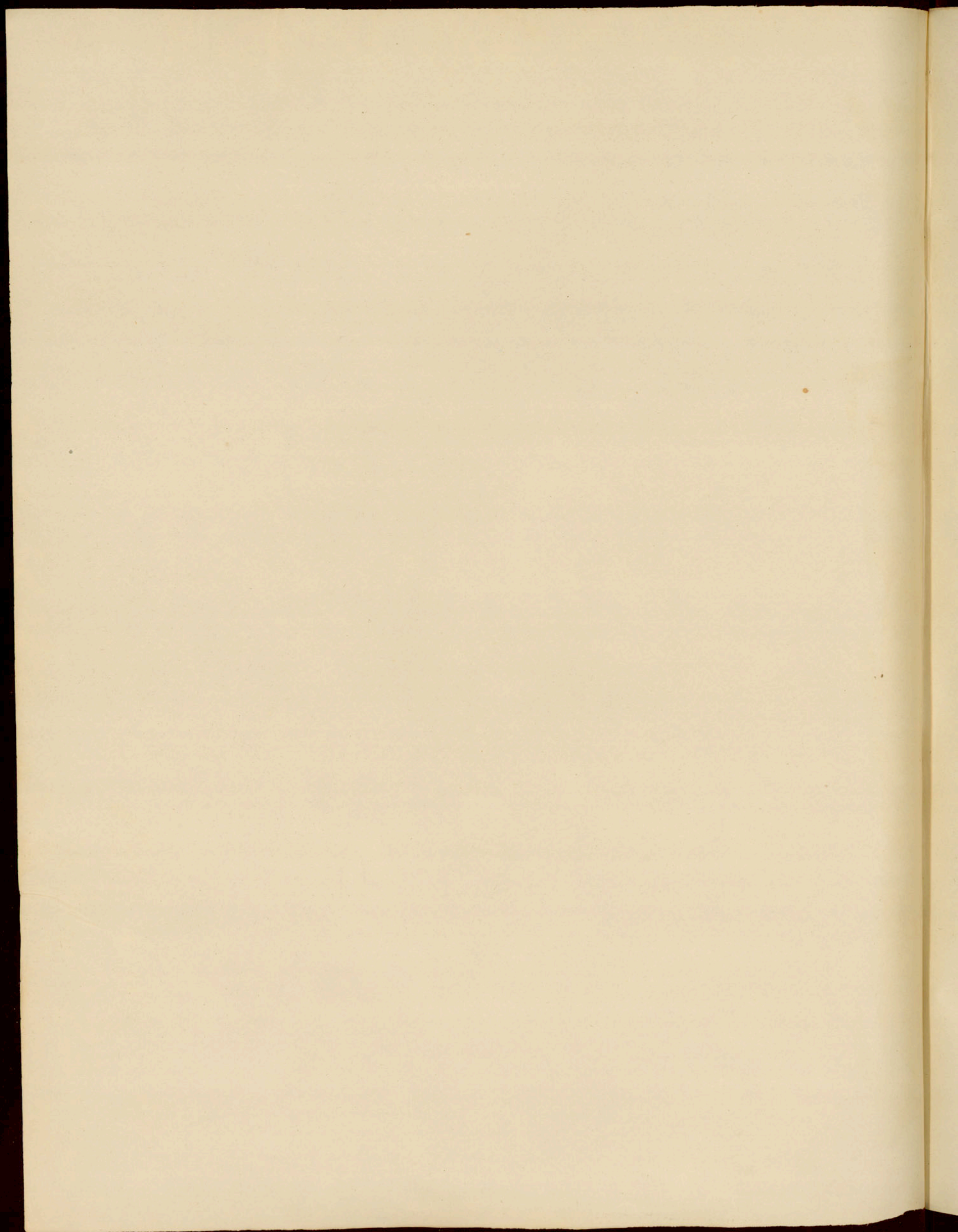
tamen emendacionis argumentum.
nomen pigritius usuratum uestris auribus
infundere sermone. sic ait bellissimus
paulus frater eadem ab scribere. michi
quod est impigritus. ubi autem necessarium
est. **N**ecessarium dicitur nec superfluum propter
supercommuni one sancta dudum habita
precedentium patrum ubi repetantur
alloquia. **E**t reuela michi facti
dum michi honestis hec debet per
salutis profectum utilia ac deo pla
cita sepe dicere frequenter audire

Ergo huius fide ad deuotione. **Levi**
solita religiosa. inieris uias.
acutatis semitas. gredietes magis
magisque eorum deuina. publica
calcare. scientia. **H**ec enim debet
fidelis anima que angelorum consor
cia concupiscit. demonum. lusu
delectari. neque ueluti lucis ac tene
bris. ueritati adeque indacio. tur
pitudine. inhonestati. apte dei
seruos ulla potest esse communi
mo. sic nos ecclesiarum doctor
instruit dices. **Q**ue conuenio
et ab elial. **Q**uis autem con
sensu templo dei cum idolis. **Q**ui
cumque ergo credentium uel est templum

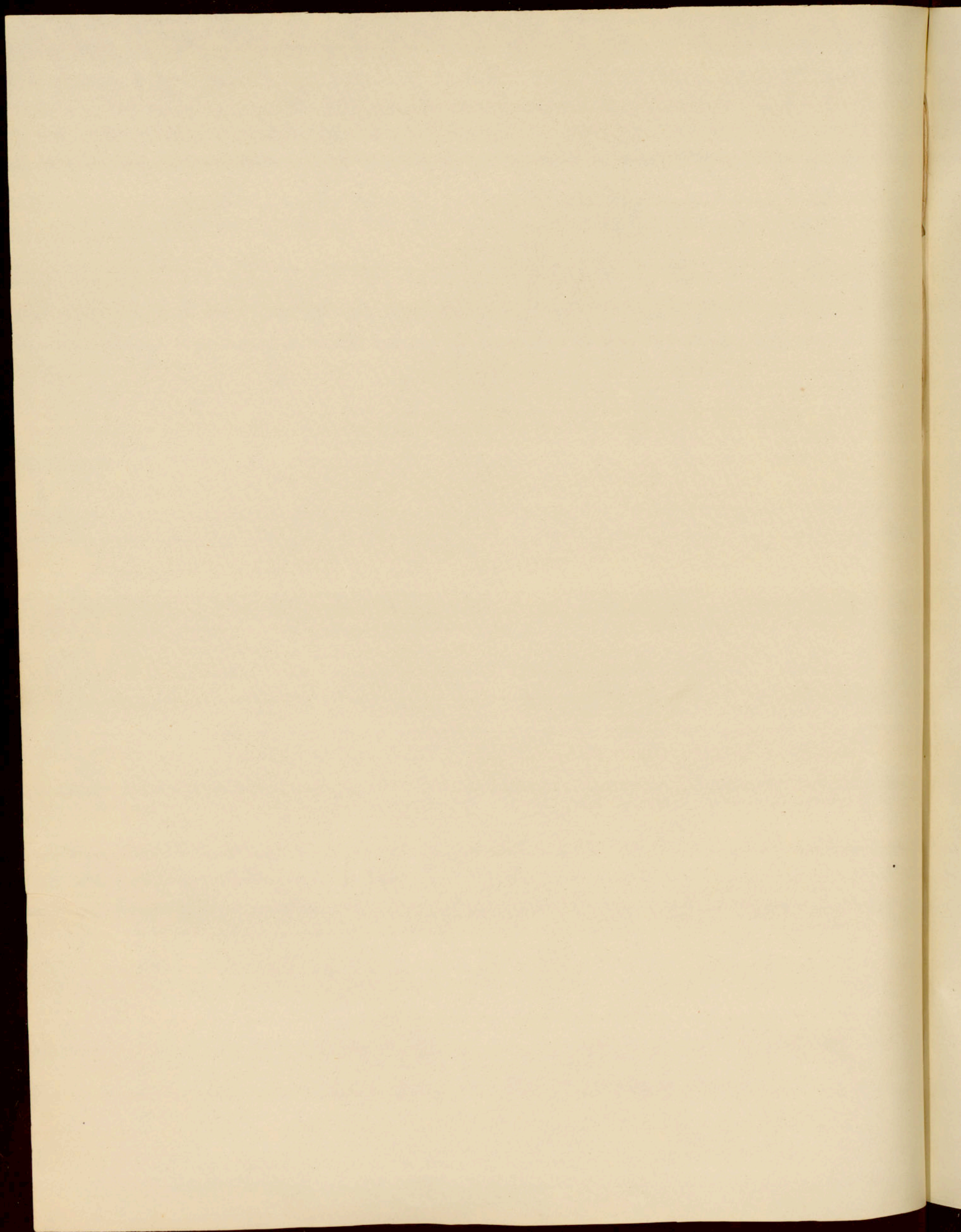

18/2

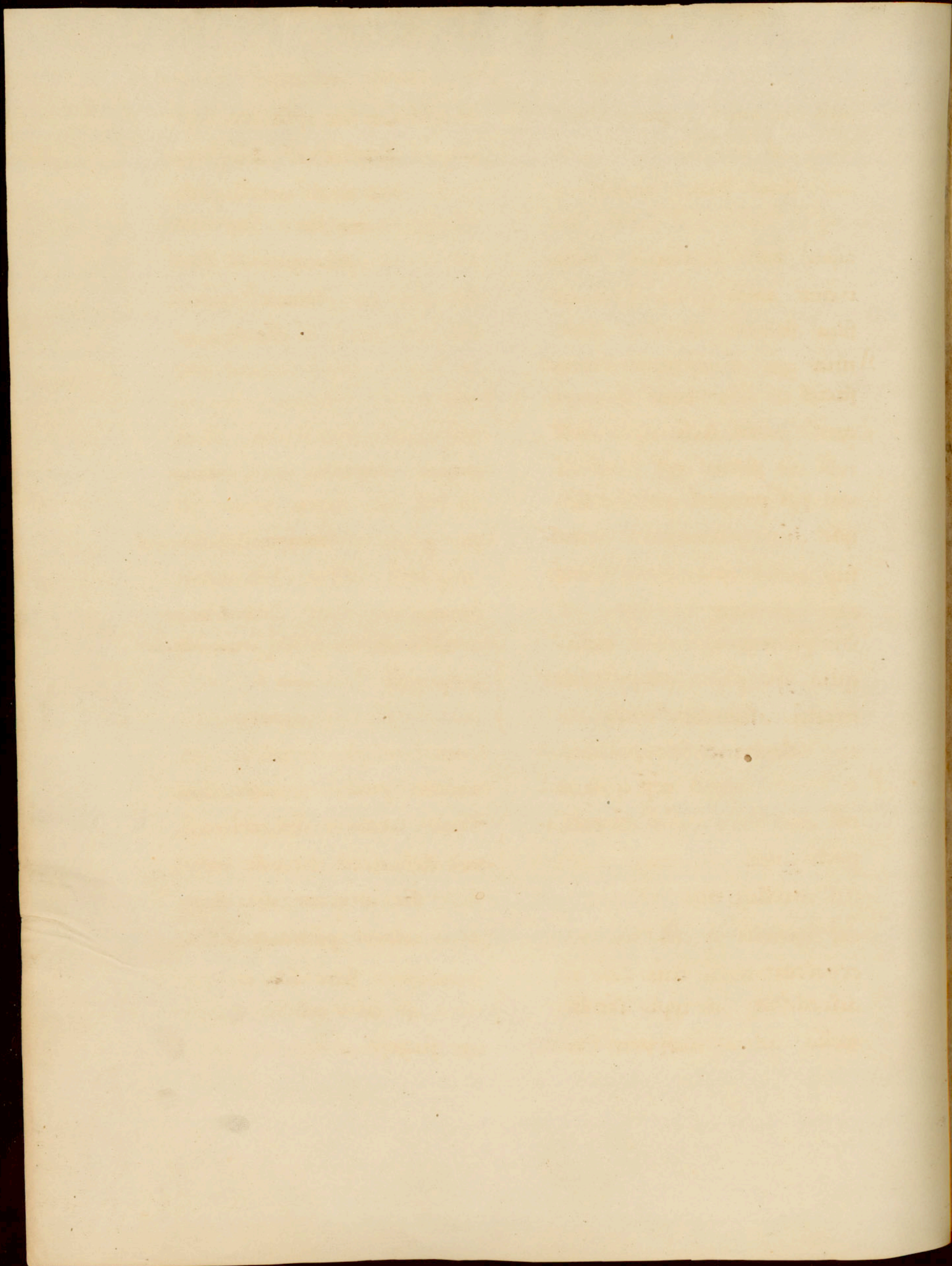

18/3

albus secuntur agnum Oculi
eius sicut flama ignis in
capite eius diademata multa
erat anna pphissa. Tommi
filia samuel detribu aser.
Anna gra ei interpretatur. Samuelem
facies dei aser beatus siue pin-
guis panis. Aeli apte dice-
ret. Omnis plenus xps filius dei
qui xps pinguis panis est sic
ipse dixit ego sum panis uiuus.
sup ecclesia quia anna signifi-
cat descendit. Cui xpi facie
id est p'sencia induta est ecclesia.
quia xps p' quia corporaliter
in celum ascendit. nulli ali-
ene doctrine se copulauit.
Per septem annos tempus quod in car-
ne dominus conuersatus est cum ecclesia
post octoginta duo tempus a renouatio-
nis intelligimus usque ad
diem iudicii quando sancta ecclesia
expectat uirum suum. Cuius non
discedebat de templo id est sancta
ecclesia a domino. in corpore sicut

Die ac nocte nec in xpi nec in
ad uisum. Et hec ipsa ora sup
uenies confitebatur domino. Iuxta
litam hoc melius intelligendum
est. Ipsa uero hora sup uenit
anna in templum. quando filius
dei templo est p'sentatus. reuersa
est xpm uerum dei esse filium.

Dominum medium silentium tenebant
omnia in uox in suo cursu medium
iter peragere et omnipotens sermo tuus
domine aethera libus sedibus uenit.
In uirgula ephraie. **W**hen laetitia benedict
In illo tempore. Defuncto herode.
Ecce angelus domini apparuit in
somnis ioseph dicens. Surge
et accipe puerum et matrem eius.
et uade in terram israel. etc.
Et post defuncto herode rediit
puer ihesus ad terram israel. signifi-
cat uideos p'p'heciae ueni-
tiam in fine seculi crediturum.
nota quod cum uideam desce-
unt fugere dicitur. hoc in
nocte

Cū autē reuerteretur noctis sit
interior: nec fuge: quia quos
propter perfidia sua reliquit interiori
perremo querentes sedignabit
illuminare infimū temporis
yod die defunctis sunt
qui querebant animā pueri: in
ta litteram dat intelligi non
solū herode: s; etia scribas et
phariseos nec est dñi corpore
fuisse mediator. Cūcō sur-
gens accepit puerum et matrem
ei: et uenit in triā iherosolimis dñi
uidens interpretatur venit ergo xps
in triā iherosolimis: cū fide et uolūta
corda in se perfecte credentium
illuminat: quia ille dñi uide
dicitur acui inter dñi precepta nō
dilabuntur. Ioseph platos designat:
et fide et intellectu ad
audiendū corda. Maria ec-
cliam significat: que platos
bonis aderbent nō asclimati-
cos se corripit punitur: s; caste
uicis doctrina et predicatione
bonorum ppositio: et tanquā in
regimine sustentat. **leco. ii.**

Autem autē qd archelaus re-

gnater in iudea pherode patre
suo: timuit illo re: archelaus
ignocet leo interpretatur illa pars
iuree in qua archelaus regna-
bat. Abtin significat: uel perfidus
autem et sequaces. De hoc leone
ita scriptū ē. Adulatur in abtin
tanquā leo rugiens explorat
querens quē deuorat. Unde
tunc de ioseph dicitur: quia timuit
illo re: quia doctores scē ecclie
abstinendi huiusmodi leonis
debent cauere: typum pueri
et marie commissā sibi scilicet
plebe tanquā castā coniugem
ad bñi consilio pspiciat. Amom
ciene autē. Vāmonit isopm
secessit in partes galilee: et
ueniens habitauit in achareth.
Et si dicitur habitasse ieiunare naca
reth parte significat ppli in
iherosolimis: quē tempore sine sede
et accepturi sunt.

In die ephraim. lxx.

O MNES sicientes ue-
nite ad aquas: et quoniam
haberi argentū. ppenite enim
et comedite. Venite enim

absque argento: et absque ulla
commutatione unum et alac. Qua-
re apphensis argenti nupamib;
et labore urum necessitudine.

Audite audientes me: et comedite
bonum: et delectabitur in illitudine
amara una. Inclinate aurem uram
veniente ad me: audite unum
amara una. Et feria vobiscum pac-
tum septimum: media de fide
liss. Ecce testem populo dedit eu-
dum: acceptorem gentibus. Ecce
gere qua nesciebat voca bis:
et gentes que te nescierant ad
te venient. propter dominum dominum tuum.
et sciam ut quod elegit. **Ecce ii**

Surge illuminare iherusalem quia
venit lumen tuum. et gloria domini super te
orta est: quia ecce tenebre operiet
terra et alligabo populum. Super te autem
orientur dominus. et gloria eius inter te videbi-
tur. Et ambulabit in te illuminati-
one tua. Reges in splendore or-
tus tui. Leva mentem tuam odor
tuos vide: omnes isti congrega-
ti sunt veni tibi. filium tuum deo-
ge veniet: et filie tue dela-
tepe hunc. Tunc videbis

et affluet. imminuetur et dila-
tabitur cornu: quando con-
sa fuerit ad te multitudo
maris: fortitudo gentium veni-
rit tibi. Inundatio camelorum
operiet te: dromedarii madian
et effa. Os de salba venient
aurum et ibi deferentes. et
laude domino annuntietes.

Gaudens gaudebo in domino: et
exultavit anima mea in domino meo.
quia induit me uestimento in-
sticie circumdedit me: qua-
si sponsam decoratum corona.
et quasi sponsam ornata mo-
nilibus suis. Sic enim profert
graminem suum: et sic ortus
seum suum germinat. sic dominus
deus germinabit iusticiam et lau-
de coram universis gentibus. Pro-
pter sion notabo. propter iherusalem
non quiescam: donec egrediat
ut splendor iustus eius: et sal-
uator eius ut lapidas accen-
datur. Videbitur ergo iusti-
tiam tuam: et veniet reges inclina-
turi. Vocabitur tibi nomen
novum: quod os domini nuntiavit.

Et eris corona gl'ie in manu dñi.
et diademata regni in manu di
in leco iiii

Celebrato primo die quo ite-
rata uirginitas humani gene-
ris edidi saluatorem. ephie nō
dñm ueneranda festiuitas dat
p'seueranciā gaudiōz. ut iter
cognitōz sollemnitatū uicina
sacramta. exultacionis uigor et
feruor fidei impescat ad om̄
enī hūm spectat salute qđ ifacia
mediatoris dī et hominū iā uni-
ūsa de darabatur mūdo. cū
exiguo adhuc detineretur oppi-
dulo Quā uis enī isrlitaca ge-
te et ipsius gentis unā familia
delegisse de quā natura unū
se humanitatis allumeret. no-
luit tam intra matris habita-

Hionis angustias ortus sui late-
p'mordia limoy ab omnib' uoluit
agnosci. qđ dignat' ē. p' oib' nasci
erodes u' audient. **Leco v**
uideoz p'ncipe natū. succellorē
suspiciat' expauit. imoluit necē
salutis auctori falsū spōdā ob-
sequiū Quā filij fuisse imago

rum imitaretur fidē. rēuēt ad
religionē qđ disponebat ad fraudē
ceca stulte emulationes impietas
quid p'turbantū putas diuinū tuo
furore consiliū. **Moſ** y nō ipſi
tui Ante co'cedenti ē enī gl'm.
ante p'dicanti ē dī regnū. ante
sanitates donande. an facienda
miracula. **Leco vi**

Gaudete in dño dñm itūm dicto
gaudete breui int' uallo t'p'is p'
sollemnitate natiuitatis y festiuitas
de claracionis ei' illuy. et que in illo
die ligo pepit. in hoc mūdo agno-
uit. Verbu enī caro factū. sic
sucepcionis nre repaui exordia.
ut ibi natus. et credentibus mani-
festus ipseque uentibus esse o'it'
Iam tūc celi enarraur gl'a dī et
ionē tūa son' ueritatis exū. qñ
et pastorib' exercet' anglōz salua-
toris edmū annunciator apparuit.
et magos ad eū adorandū p'ua
stella pduy. ut alol ortu usque
ad occidū ueri regis generacio
coruscaret. cū re u' fidē magna
orientis p'magos discent. nomina
nū ipmū illatē. **Sedon official.**

Cum natus esset dominus ihesus in bethleem
inde in diebus herodis regis. ecce
magi ab oriente uenerunt herusalem
dicentes Vbi est qui natus est rex iudeo-
rum. Sydoni enim stella ei iori-
ente. uenimus adorare eum.

Sic electione euangelica fides hinc
auditis. celi regis nato rex terre
turbatus est. quia nimis terrena
altitudo confunditur cum celsitudo
celestis apertur. Si querendum nobis est
quid natura sit quod recte tunc natus pas-
toribus in iudea angelis apparuit.
atque ad adorandum hunc aborien-
te magos. non angelis stella perduxit.
quia uidelicet iudeis tamquam racio-
ne utentibus rationale animal idcirco
angelis predicare debuit. gentile
uero qui uti ratione nesciebat
ad cognoscendum dominum non per uoces
sed per signa perducuntur. quia nullis
prophetie tamquam fidelibus. nullis si-
gna tamquam infidelibus non fidelibus
data sunt. **Leuco. viii.**
Et non tantum quod rectoris nostrum
cum iam profecte esset etatis. eis de
gentibus apostoli predicant. eumque par-
uulum incedum per humanam cor-

poris officium loquentem stella gen-
tibus annunciat quia nimirum
rationis ordo persequatur. ut loquen-
tia dominum loquentem nobis predicatorum
innouerent. inquit dum loqueretur
elementa muta predicaret. In omnibus
signis que uel nascente uel morien-
te domino monstrata sunt considerandum
nobis est. quanta fuerit in quorunda
iudeorum corde duritia. qui huc
prophetie domini nec per miracula
agnouerunt. **Leuco. viii.**

Galia quippe elementa auctore
suum uenisse testata sunt. Et
enim dominus quidam usu humano lo-
quar. dominum celi esse. cognouerunt
quod per stellam misisset. Mare co-
gnouit. quia subplantis ei se cal-
cabile prebuit. Terra cognouit. quod
eo moriendo eo uenit. Volcog-
nouit. quia lucis sue radios ab
condit. Saxa riparietis cognouerunt.
quod terre mortis ei sensa sunt. Infer-
nus cognouit quia hos quo tene-
bat mortuos redidit. Et tamen
huc que dominum insensibilia omnia
elementa senserunt. ad huc infidelium
iudeorum corda dominum esse minime

admiranda. idcirco uia. lumen
scindit ad penetra. ei. uoluit. **A**
eiusq. c. f. r. r. abnegant. quem
elementa ut dixim. ut signis aut
scissionibus dñi cl. at. **A**

Tribus miraculis ornatum diem
sanctum. olimus. hodie stella ma
gos. dñi. d. p. r. e. p. u. h. die. unum
ex p. u. factum est ad nuptias.

hodie ad iohanne. p. p. t. u. l. u. b. a. t. i. c. a. r. y.
uoluit. ut saluare. nos. **Dege. S.**

Lux. del. ace. app. uult. p. p. t. e. cu.

magi. munera. offerunt. ac uia.

ae uia. ae uia. **Dege. S.** **V**ox. de.

lo. sonuit. uox. patris. audita.

tu. est. fili. s. mens. in quo in.

tu. complacuit. dñe. S. e. r. y.

Stella nobis uisa. est. rex. celoy. natus.
st. uenit. adoremus. **S. S.** **S**tella ita

sicut. ista. sicut. flama. coruscat.

negem. ^{regum} deum. demonstrat. magi.

eam. uiderunt. regi. munera. d.

tulerunt. **Dege. S.** **O**mnes. desaba.

uenient. aurum. et. uis. desferen.

tes. laudem. domino. d. nunciatel.

ephania. **Dege. S.** **S**e. u. o. an.

Quia uis. dñi. fr. xps. saluati. n. r.
dñs. omni. p. t. s. f. i. u. s. quo
et. n. u. s. u. e. l. a. m. i. n. e. c. a. r. n. i. s. a. d.
o. p. t. u. s. h. u. m. i. l. i. s. d. i. g. n. a. t. e. s. u. n. i.
t. a. r. e. m. o. r. t. a. l. i. s. d. e. d. i. t. t. u. m. u. l. t. a.
a. c. m. a. y. m. a. s. u. e. m. a. i. e. s. t. a. t. i. s. i. n.
d. i. c. i. a. s. q. b. m. e. n. s. h. u. m. a. n. a. s. e. n.
t. i. n. g. m. o. u. i. h. o. m. i. n. e. n. a. t. i. u. s. i.
d. n. a. d. u. t. a. s. s. e. d. e. c. e. l. o. **H**ā. cū. i. p. s. e.
dñs. n. r. l. e. g. e. n. a. t. i. u. r. i. t. a. t. i. s. h. u.
m. a. n. e. p. a. r. u. u. l. u. s. i. n. f. a. n. s. a. p. t.

uideam uagare in uis. illa
in impannis. magnificencia
in ei. uniuerso orbi stella pdebat
et in dubito **leco ii**
ista stella letiore luce et ful
genciorib' radiis coruscauit.
que celi tresq; lum humanis
oculis ingererat. Et necess.
erat ut stella hec aceto sice
ribus orbe clariore et stary.
que annuncia bat xpm. cui
natiuitas ab uniuersis mortalib'
differebat. Et nouo quide sice
et micabat celu. s; magis no
uo mun dus lumine resulge
bat **leco iii**

Quod hanc inuestigare miraculoy
glam possit qd pmedico iatu
et nre nro eodeq; moito cre
atura lucebat in celo. tere. et
splendebat mires. **D**ex miz
linu. si celoy dnm testimo
niu celeste pstat. Aut cur
ab in credulu uideat sic digne
re obsequens fortuna restat.
Et mirabat rta qd noua stella
uideret in celo. s; plus mirabat
celu qd nouu sole uideret in

Quia pstante cogitatione dñi.
inuestigab' aut ei. que pfi
dia hominu parca argumet
impugnata dedit ab excello
clarissimu signu. qd nec ge
tilitas resu ante poss; nec uidea
celare. Venit itaq; ut lectu
e ab oriente caldei. secunetur
pma stella. no magica arte
recognita. s; su nouitate mi
rabile. **S**ecundo eni magi apt
illi pcpue natu rege nati.
quia balai ille ariolus. sic
dos quondam gentiu euasi
na locuta e phib' stella ex
iacob oriundi homine ex
ist' phetiauerit e uenturu
Aut inter inlegit. **O**ria stella
ex iacob. rex uirga ha ex m' **le**
Nemo q se nret natiuitate
china agnouisset caldeos.
q itaq; inuolante do gentib'
pnuciare potuit. potuit gen
tilis agnoscere. fuit eni ho
quantu existimare dat inq
dispositionis arbitru. ut a
factissimas uoces pstat.

ab infideli homine ei predicaret
ad uitul. quipfidelium infideliumque
erat redemptione uiturus Et
ea nimirum mentione prophetat
idolorum sacerdos. ut si iudeis pre-
dicatoribus de aditu christi crede-
re gentilitas renuisset. suorum
saltem testimonium sequeretur
auctorum. *Lecco vii.*

Nec dubitemus omnipotentem acerbem
ignissimum domini balneum illi alie-
nigenae conscientiae summe posse
dare simonem. qui asine ipsius
linguarum uerba potuit huma-
na laxare. Loquebatur ergo sepo-
rit arioni asina primum quippe amal-
turalit in ipso iudicio. ut
manifesto signare iudicio. quod
uniuersa gentilitas que aris de-
dita unita semper perfidie sue
potere ipsa despicientis omipo-
tentis dei cultui tacita erat
unita aduentante stella ex
yacob. hominem ex israel. erec-
tis oculis ad celum eterno deo gloria
cotidianis et cōfessionibus
loquuta. *Sed et orthan.*

Tu. v. Venit dominus ihesus ad galili-

lea in iordane ad iohannem. ut
baptizaretur ab eo Et *et*
Lecio secunda euangelii quia in fratre
audiumus. magnum nobis in domino
in suo dat perfecte humilita-
tis exemplum In domino quidem quia
cum sit dominus non solum ab omnem
suo baptizari. sed etiam ipse ad
huc baptizandus uenire digna-
tus est In suo autem quia cum
sentire sepeculore ac baptistam
sui saluatoris esse destinatum.
nemo tamen propter fragilitatis in-
iunctu sibi humilitate excusauit
officium dicent. Ego autem debeo

Sbaptizari tu uenis amicus.
ed quia omnis quod se ex *et vii.*
albat humiliabitur. idem infor-
ma hominis propter homines in-
struendos humilis apparuit.
moyses ad patrem quando super
homines imo etiam super angelos.
et super hominem quod creatum est emi-
nere apparuit. delapsa ad eum
huiusmodi gloria hic est filius meus
dilectus. in quo mihi complacuit
Et fidelissimum acque humilissimum
fuit ille iohannes qui baptizari ad domino

quia dñm baptizare magis
obtau. ipsu baptizauit dñm
dñm baptis sue mentis oculi
descendente sup eū spm pre
cetis mortalibus unde pmerunt
eru quia breuit ista. **leo viii**
plurimum. latius cuncta ia
expositum. ipsu sacre lecois
uideam exor dñi Tunc uen
inquit ihu in iordane ad io
hannē. ut baptizaretur ab eo

Ven filius di baptizari abomi
ne. n̄ anxia necessitate abluē
di ali cui sui pēci. q̄ pēci nō
fēc ullū. nec inuēt ē dolus in
inhore ei. sepiā dispensacione
abluendi omis nri contagio
ne pēci. quia in multis offen
dimus os. **¶** N̄ dixerim quia
pēci n̄ habem nos ipsos se
ducimus. meritis inuē nō
ē. **¶** **leo ii** p̄ epiphaniā dñi

Pay b̄s seruus ē ihu
uocat apls. segregat
in euanglio di. qd ante
pmiserat p̄phas suos
in scripturis scis de fi
lio suo. c̄fact ē ei exlemine

ad sedm carne Qui p̄destinatus
ē filius dei in uirtute sedm
spm scificationis. resurrectionis
mortuor. ihu ē dñi nri. p̄ que
accepim̄ grā baptis ad ob
ediendū fidei in omib; gentib;
p̄me ei. inq̄b; effus uos uo
cati ihu ē dñi nri. omib; q̄
sunt rone dilectis dei uoca
tis scis. grā ub̄ ipax adō pa
tre nro idno ihu xpo. **leo ii**

Primū qdē grā ago dō meo
p̄ ihu xpm p̄ omib; ub̄. quia
fidel ur̄a annunciat̄ in uniu
so mūdo Testis em̄ m̄ ē dñs em
fimo in spū meo. in euanglio fi
lii ei. qm̄ sine t̄mulo ē me
moria ur̄i facio sc̄p in oronib;
meis. obsecras siqm̄ tantē ali
quando p̄spū it̄ habea inuo
luntate di ueniendi ad uos De
sido em̄ inde uos ut aliquē
impetiar ub̄ gr̄e spū ad c̄fir
mandos uos. idē simul cō so
lari inuē. p̄ eā que inuicē est
fide ur̄a adq; m̄am. **leo iii**

Nolo aut uos ignorare fr̄
quia uolui uenire ad uos

ipibz hinc usq; adhuc: ut
aliquē fructū habea in uob.
sic unceis gentibus: grecis
ac barbaris. Sapientibus un
sapientibus debitor. sū: ita
qđ in me pū tū est: sub qui
rome estis euanglize. Hoc em
erubesco euangliū. **S**ūt enī
dī ē: in salutē omī credentī:
iudeo primū. **et** greco. Iusticiā
enī dī in eo reuelatus: ex fide
infide: sic scriptū est. Iustus
aut ex fide uiuit. Reuelatur
enī in dī de celo sup omē im
pūtatē: in iusticiā hominū.
eoz: qui ueritatē dī in multi
tudinē detinet: quia qđ notū
est dī: manifestū ē in illis.
Dī enī illis reuelauit. In uisibi
lia enī ipsi: ac creatura mū
di p ea que facta sūt intelle
cta cōspiciunt. **Ecce nū.**
Sempiterna quoque eius uirtū
et diuinitas: ita ut sint in ex
cusabiles: quia cum cogno
uissent dī: nō sic dūm glifi
cauerūt aut gūis egerūt: si enī
nūc nō cognationibz suis.

et obscuratū ē insipiens cor eoz.
Dicentes enī sapientes se ēē itul
ti facti sūt: unmutauerūt glā
in corruptibilē dī in similitudi
nē imaginis corruptibilis ho
minis: in uolucrū: in pēnciu
in quadrupedū. Propt qđ tra
didit illos deus in desideria cor
dis eoz: in inuidiciā: ut cō
tumelios afficiat corpora
sua in seme ipsi. **Q**uō mutau
erūt ueritatē dī in dāciū:
reduerūt: in uerū creature po
scus quā creatori: qđ ē bene
dictus in scēlā. **am. Ecce v.**
Non excusabilis est oīō omīs qui
iudicat. In quo enī iudicas al
tū: te ipsū cōtempnas. **E**adē
enī agis que iudicas. Scimus
enī qm iudiciū dī ē scdm ue
ritatē: in eos qui talia agunt.
Constituas aut hoc oīō qui iudi
cas eos qui talia agunt: et
facis ea: qđ tu effugies
iudiciū dī. **A**n diuicias boni
tatis ei: in paciencia in locum mi
tatis cōtempnis. **S**ignoras qm
benignitas dī ad penitentiā

te aduē. *Secū dū duricia*
aut tū. *reor. impetres. tel.*
aurizal tū. in die ire et
reuelacionis iusti iudicii di.
creddeq; unicuiq; sedm opa
sua. *teco vi*

Gta aut. *ihonor. ipay omi opa*
ti bonū. iudeoz. pmiū. *igreco*
noy emi psonay. accepas apt
dm. *Emcuq; em se lege pe-*
cauer. *sine pibit. Vqui cuq;*
inlege peccauer. *plege iudi-*
cabunt. *no emi auditores legis*
iusti sūt apt dm. *v. factores*
legis iustificabūt. *Cū emi gen-*
tes que legē nhabēt. natura-
lit ea que legis sūt faciūt.
ei mod. legē nō habentes. ip-
si sūt lex qui hostendūt opus
legis scriptū meoz. dūbul su-
it. testimoniu red dente illis
cōsciencia eoz. nūt se iuu-
ce cogitacionū aculanem
aut etiā defendentū. in die
cū iudicabit deus occulta ho-
minū sedm euangliū meū p
ihū xpm. *Sedoy. Lychaoy*
et il tpr. Cū tē ihū amorum

duodecim. ascendentibus illis
ihrlmā sedm consuetudinem
dei festi. cōsumatisq; diebus
cū redire remansit puer ihū
in ihrlm. in cognouer paren-
tes ei. *et k l*

Aparte nō ē hrl km scī euangliū
lēo recitata. neq; opus est
ut mea qd exponendā loqua-
mur. Describit nāq; infanciam
puericiūque nri redētoris.
qua nre particeps humani-
tatis dignat ē fieri. Comme-
morat mīnitatē diuine ma-
iestatis in qua patē mansit
ac manē semp equalis. ut
uidelicet in carnacionis eius
humilitate ad memoriam re-
uocati. ipsi cōt omni uul-
nera. pēoz. medicamū uere
humilitatis curemus exercere.
pro sēp amo recoleentes quātū
nos p dūmo amore. quantū
p nra salute opor. teat humiliari
nremur. ut ad suscipienda
nre fragilitatis infirma des-
cendat. *Ite audita credita ē*
reco fella diuinitas dī salua
toris

qua patri ipsū scō cōlubra-
cial' semp' rcoetn' p'seuerat
Speremus nos per
humanitatis ei' sacramenta q'
bus imbuti sum; . usq; ad cō-
tēplantiā diuinitatis ei' dē glā
posse ptingere. : quam ipse ad
cōtēplacionē fidelibus suis ser-
uo fideli pietate pollicet' di-
cens Qui habet mandata
mea. r'uat. : ille ē q' diligit
me Qui aut' diligit me. : dili-
getur a patre meo. : rego di-
ligā eū manifestabo ei me
ipsū Oye ipsū inquit mani-
festabo. : idē n' qualem me cōs-
picere omīs qualem etiā infi-
delēs uidē possunt r' crucifige-
re. : s; qualem indecore suo re-
gē scōr; soli uidē possunt
occli mundi scōr; tale me
ad rependentiā meē dileccio-
nis hīs q' me diligunt hos-
tendā.

Speremus nos ut diximus p'hu-
manitatis ei' sacramenta ad
uidendā diuinitatis ei' specie
posse cōscendā. : sicut eadē sa-

cramenta digno iusticie r'
sēntat' meritis honore
ut accepimus illibata suam.
si humane cūlacionis ei' exēpla
si doctrine quā hō nō ministra-
uit humilit' dicta sequam'
Nūquid humilitatis ei' uestigia
seq' dignat' q' meritis spāt
se ad intuentia claritatis ei'
possi gaudia penetrare. :

Scim' quia que cūq;
lex loq't' hīs q' lege sūt loq't'.
ut omē os destituatur r' subditū
fiat omīs mūdus dō. : quia ex
opib' legis n' iustificabit' omīs
caro corā illo P' legē enī co-
gnicio p'ccī hē aut' sine lege
iusticia di manifestata ē r' re-
stificata a lege yphīs Iusticia
aut' di p'fidem ihu x. in omīs
r' sup' omīs q' credit' in eū non
enī est distincio Omīs enī pec-
cauer'. : reger' glā di

Iustificati ē gratiis p' grām
ipsius p'edēcione que ē in x
ihu. : que p'posuit dī p'piciacione
p'fidē in sanguine ipsi' ad ošte-
sionē iusticie sue p'p' remissio-
nē

precedenti delictorum in sub
tentacione di. ad hostensione
iusticie ei' in hoc tpre: ut si
iple iustus scificat' eu q' exfide
e ihu x' Vbi e' g' glatio tua
excusa est Per qua lege: fac
toz. Nōse plegē fidei Arbitra
mur em iustificari hominem
pfide sine opib' legis an in
deoz deus tantum. Nōne r
genciu. Imo r genciu
nū qdē deus qui iustificat cir
cum cisione exfide: r ppuem
pfide lege g' destruimus pfide.
Abst' S; lege statum' Qui g' di
cemus inuenit; abraā patrē
meum scdm carne. Si em
abraā ex opib; iustificat' est.
h' glia hū apd dñm Qui em scri
ptura dic' Credidit abraā
dō: r reputatū ē ei iusticiā ei at
q' opat' credenti at' meū q' iusti
fuit impiū. reputat' fidel' eius
ad iusticiā. scdm ppositū grē di
sic r dō dic' b'itudine hominis
cui dī accepto fert iusticiā sin
opib; b'icor; remisse sunt iniquita
tes. r q' tecta s' peccata.

Beatul' uir cui n' imputauit
dñs peccatū. b'itudo g' h'ec in
circūcisione manet an ppuem.
Dñm; em quia reputatū est
abrahe fidel' ad iusticiā. Em
ergo reputata est. In circū
cisione. an in ppuio. Nō in cir
cūcisione: s; in pputio et signū
accep' circūcisionis. signacu
lū iusticie fidei que ē in ppu
tio: ut supat omī credenciū p
pputiū ut reputet' r illis ad
iusticiā. r sit pat' circūcisionis.
n' h'is tantū q' ex circūcisione:
s; r h'is qui sectantur uestigia
fidei: que ē in ppuio patris
nri abrahe

Non plegē pmissio abrahe aut
semmi eius ut ēēt heres mudi.
s; p iusticiā fidei. Si em q' ex lege
heredes sūt ex manita ē fidel'
Abolita ē pmissio Lex em nā
opat' Vbi em n' ē lex: neq; pua
ricacio s' dō exfide: ut scdm grā
firma sit pmissio omī semini.
nā q' ex lege ē sol' s; ei q' exfide
abrahe: q' ē pat' omni nri sic scrip
tū ē quia patrē multar; gentiū

posui te ante dominum cum credidisti.
qui uiuificat mortuos. et uo-
cat ea que non sunt tanquam
ea que sunt.

In reppmissione etiam dei non hesi-
tauit disidencia. sed confor-
tatur et fide dant gloriam deo.
plenissime sciens quia que
cumque promissit potest et fa-
cere. Ideo et reputatum est illi
ad iusticiam. Non est autem scrip-
tum tantum propter ipsum. quia
reputatum est illi ad iusticiam.
sed et propter nos quibus reputatur
ad iusticiam credentibus in eum
qui suscitauit Iesum Christum dominum
nostrum a mortuis. qui mortuus
traditus est propter delicta nostra.

Resurrexit propter iustificacionem
nostram. iustificati
ex fide pacem habeamus ad deum.
per dominum nostrum Iesum Christum. per quem
et accessum habemus. per fidem in gratia
ista in qua stamus. et gloriam in
spe glorie filiorum dei. Non solum autem
sed et gloriam in tribulacionibus.
scientes quod tribulacio pacienciam
operatur. paciencia autem probationem

probacio uero spe. Spes autem non confundit
quia caritas dei diffusa est in
cordibus nostris per spiritum sanctum qui
datur est nobis.

Vt et Christus cum adhuc infirmus
et inimicus secundum reprobos. pro impiis mor-
tuis est. Vix enim pro iusto
quis moritur. Nam pro bono
forsitan quis audeat mori.

Comendat autem deus suam
caritatem in nobis. quoniam cum adhuc
peccatores essemus. Christus pro nobis mor-
tuis est. Multo ergo magis nunc
iustificati in sanguine ipsius.
salui erimus ab ira per ipsam.

Si cum inimici essemus.
reconciliati sumus deo per mortem
filii eius. multo magis reconciliati
salui erimus in uita per ipsam.
Nam si solum autem sed et gloriamur in deo
per dominum nostrum Iesum Christum. per quem
nunc reconciliationem accepimus.

Propterea sic puni hominem
propter peccatum hunc mundum irruit.
et propter peccatum moritur. ita in omnes ho-
mines mors pertransiit. in quo
omnes peccauerunt. Usque ad legem enim
peccatum erat in mundo.

R. Debtores sumus n̄ carni
ut scdm carnē uiuamus. Si
enī scdm carnē uiueritis. mo-
riemini. Si autē spū facta car-
nis mortificaueritis uiuetis.
Sui cuiq; enī spū dī agunt.
hī filii sunt dei. Nō enī ac-
cepistis spū futuritatis itū uti-
more. s; accepistis spm ad op-
cionis filiorū. in quo clamam
aba pat̄. Ipse enī sps testimoni-
um redx spū nro. quo sum;
filii dī. Si autē filii dī. ihere-
des heredes quidē dī. cohere-
des at̄ x̄. si tñ cō paciam̄ ut
gloriamur glificemur.
Existimo fr̄ qd n̄ sūt ēdigne
passiones hui' tēporis. ad futu-
rā glā que reuelabit̄ in nob̄.
Nā expectatio creature reuela-
cionē filiorū dī expectat. Van-
itati enī creatura sub iecta ē.
n̄ uolens. sed p̄t̄ eū q̄ subiec-
ta ē ip̄s. quia n̄ ipsa creatura
libabit̄ ad future corrupcio-
nis. libertatē glē filiorū dī
cum; qd om̄s creat̄a
in gemescit. & parturit usq; ad

huc. Nā solū autē illa s; nos ipsi
p̄micias sp̄s abentes. & ipsi intra
nos gemim' ad op̄cionē filiorū
dī. expectantes redēcionē cor-
poris n̄ris. Spe autē salui facti
sumus. Sp̄s autē que uidet̄. nō
ē sp̄s. Nā qd uidet̄. q̄s. qd sp̄s.
Si autē qd nō uidem; sp̄am; & pa-
tenciā expectam'. Similiter
autē n̄ sp̄s ad uiuat. infirmi-
tate n̄rā. Nā qd orem; sicut
oportet nescim; & ipsi sp̄s
postulat p̄ nob̄ gemitib; in-
enarrabilib;

R. Scim' qm diligentibus dñm
om̄ia coopant̄ in bonū. hī q̄
scdm p̄positū uocati sūt sc̄i
Nā quos p̄scim' & p̄destinauit
conformes fieri imaginis
filii sui. ut si ipsi p̄mogeni-
tus in multis fr̄ibus. Quos
autē p̄destinauit hos uocauit
Et quos uocauit. hos iustificauit
Quos autē iustificauit. illos iustifica-
u

Veritate dico m̄ nō meior.
testimonium in phibente cō sciē-
cia mea in spū scō. quia t̄ticia

michi ē magna. ⁊ continuus. dolor
cordi mō. Obtulit enī ego ipse
anathema ēē xpō p frīb^{us} mīs. q̄
sunt cognati mī scdm carnem
qui sunt israhelites. Quorū ⁊ ado-
ptionē filiorū ⁊ glā. ⁊ testamētum.
⁊ legi lacio. ⁊ obsequium. ⁊ pmissa.
Quorum sunt patres. ⁊ ex q̄b^{us}
xp̄s scdm carnem. qui ē super
omnia dī benedict^{us} in secula am.

lecco. iiii.

Iysayas clamat p isrl. Si fuerit
numer^{us} filiorū isrl tanqm arena
maris. reliquie salue fient. Verbu
consumans ⁊ ad breuians ineq̄tate.
quia uerbum breuiatum faciet
dn̄s sup t̄ram. V sic predix̄ esayas.
nisi dn̄s sabbaoth reliq̄ss; nobis
sem̄ q̄si soderma facti essem^{us}. ⁊ q̄si
gomona similes fuissē^{us}. Quid ḡ
dicem^{us}. Quid gentē que non secta-
bant^{ur} iusticiā apphender^{et} iusticiam.
iusticiam autē que ex fide ē. Isrl u
sectando legē iusticie. in legem
iusticie non puenit. S b̄bo. ~~lecco. iiii.~~

Obscuro uos fr̄s p misericordiā dī.
ut exhibeatis corpora ur̄a hostiam
uiuentē scām dō placente facio
nabile obsequium ur̄m. Et nolite

conformamini in nouitate
sensus ur̄i. ut p̄betis que sit
uoluntas dī bona ⁊ bene placet
⁊ p̄fecta. Dico enim per grā que
data ē michi omib^{us} qui sunt
inter uos non plus sapere quā
oportet sapere. s; sapere ad sobri-
etate m. lecco. ii.

Cert^{us} sum fr̄s mei ⁊ ego ipse de ubi
qm ⁊ ipse pleni estis dilectione
repleti omni sciencia ita ut pos-
sitis alterum monere Audacius
autem scripsi uobis fr̄s ex parte.
tanquam in mēriam uos redu-
cens. ppter grām que data est
michi adō. ut simuliter ihu ⁊
ingentib^{us} sc̄ificans euuēḡlium
dī ut fiat oblacio gencium. accep-
ta. ⁊ sc̄ificata in spū scō habeo ḡ
grā in x̄ ihu ad dīm. lecco. iiii.

Obscuro ḡ uos fr̄s p dīm nr̄m ihm
xp̄m. ⁊ p carnatem in ip̄i sc̄i. ut
ut solitudine in p̄ciamini. p me
in oracionib^{us} ad dīm. ut liberer ab
infidelib^{us} qui sunt in iudea. ⁊ ob-
sequi mī oblatio accepta fiat in
iherluma sc̄is ut ueniam ad uos in gau-
dio p uoluntate dī ⁊ refrigerer ubi

cum Deus autem pascit sit cum omnibus
amen. *1. cor. 1. 1. 1. cor. 1. 1.*

Paulus uocat apostoli christi ihesu potestate dei et iustitiam fratrum ecclesie dei que est corinthi. sanctificatis in christo ihesu uocati sancti. cum omnibus qui inuocant nomen domini nostri ihesu christi in omni loco ipsorum et nostro. gratia uobis et pax a deo patre nostro. et domino ihesu christo. Gratias ago deo meo semper per uos in gratia dei que data est uobis in christo ihesu. quia in omnibus diuites facti estis in illo in omni uerbo. in omni scientia. sic testimonium et confirmatum est in uobis. ita ut nichil uobis desit in ulla gratia. expectantibus reuelationem domini nostri ihesu christi.

Qui et confirmauit uos usque in fine sine crimine in die aduentus domini nostri ihesu christi. Fidelis deus per quem uocati estis in societatem filii eius ihesu christi domini nostri. *1. cor. 1. 1.*

Obesecro autem uos fratres per nomen domini nostri ihesu christi. ut ad ipsum dicatis omnes. et non sit in uobis scissura. *1. cor. 1. 1.* ut sitis perfecti in eodem

tenciones inter uos sint. Hoc autem

dico. quo unusquisque uerum dicit. Ego quidem sum pauli. ego autem apollo ego uero cephe. ego autem et diuisus est ergo christus. Numquid paulus crucifixus est pro uobis aut in nomine

pauli baptizati estis? *1. cor. 1. 1.*

Gratias ago deo meo quod neminem uerum baptizauimus nisi christum et in nomine christi. ne quis dicat quo in nomine meo baptizati estis. baptizauimus autem et stephanum domum. ceterum nescio si quem alium baptizauerim. Non enim misit me christus baptizare. sed predicare. Non in sapientia uerbi. ut non euacuetur crux christi. Verbum enim crucis. peritibus stulticiam est. his autem qui salui fiunt id est nobis. uirtus dei est. *1. cor. 1. 1.*

Nos predicamus christum crucifixum. iudeis qui est scandalum gentibus aut stulticiam. ipsi autem uocatis iudeis adque grecis christum de uirtute. et dei sapientiam. quia quod stultum est dei sapientia est hominibus. Vide. in eadem uocatione in uiam fratrum. non multi sapientes sed in uiam non multi potentes.

non multi nobiles. se que stulta sit
mundi elegit dñs ut confundat sa-
pientes: infirma mundi elegit
dñs ut confundat fortia Et igno-
bilis mundi et contumelia ele-
git deus et que non sunt ut ea que
sunt destruere: ut non gloriatur
omnis caro in conspectu eius; *le vi*

Ex ipso aut uos estis in xpo uoca-
ti: qui factus est nobis sapientia
ad iustitiam et sanctificationem et redemp-
tionem: ut que admodum scriptum
est quod gloriatur in domino gloriatur. Et
ego cum uenisset ad uos fratres uenit
non in sublimitate sermonis aut
sapientie: annuncians uobis testi-
monium. Non enim uideamus
scire me aliquem inter uos nisi
christum ihesum: et hunc crucifixum

Ego fratres in infirmitate. *le vi*
et timore et tremore et multis
fuit apud uos: et sermo meus et
predicatio mea non imper suabi-
lilibus humane sapientie uerbis:
sed in ostensione spiritus et uirtutis
ut fides uestra non sit in sapientia
hominum: sed in uirtute dei.
Sapientia aut loquimur: in

perfectis. Sapientia uero non huius
seculi: neque principum huius seculi que
destruntur. Siquidem loquimur de sapi-
entia in misterio que abscondita
est: quam predestinaui deus ante
seculum in gloria nostram quam nemo
principum huius seculi cognouit. Item
in illo tempore in uerba facte sunt
in cana galilee: et erat mater
ihesu ibi; *et xl le vii*

Quod dominus noster atque saluator ad uos
uocat: non solum uenire sed
miraculum ibidem quo conui-
uas letificat facere dignatus
est: exceptis celestium sacramentorum
figulis etiam ueritatem litterarum fi-
dem recte credendum confirmat.
Ponto taciā et martiani ceterorum
que qui nupcū detrahunt perfidia
quam sit damnabilis insinuat
et enim thoro immaculato. inu-
entis debita celebritatis castitatem
culpa in eorum: nequa quam dominus
ad has uenire nequa quam eas
signorum suorum mentis consecrare

se esse doceret de quo sub typo solis
psalmista precavit Et ipse tamquam
sponsus procedens de thalamo suo.
exultavit ut gigas ad currenda
via a summo celo egressus ei vocatur
sui ei usque ad summum ei. *te viii*

Qui rursus quodam loquo de se suis
que fidelibus ait Numquid possit
filium sponsi lugere quandiu cum
illis est sponsus? Venient autem
dies cum auferetur ab eis sponsus
et tunc ieiunabunt: quia num
rum in carnatio nri saluatoris
ex quo patribus cepit promittit.
multi scilicet et lacrimis et luctu
expectata donec veniret Simi
liter ex quo post resurrectione
ascendit a sedum omnis sanctorum
ipse ad ei pendere rediit Solo at
quo cum hominibus conuersatus
est tempore flere ad lugere neque
uer: quia iam secum etiam
corporaliter eum quem spiritualiter
dilexerant habebant

R. Nos non spiritum huius mundi ac
cepimus: sed spiritum qui ex deo est: ut sci
amus que a deo donata sunt nobis
que et loquimur non indoctis

humane sapientie uerbis. hinc de
trina ipsius spiritualibus spiritualia comparan
ter animalis autem homo non perci
pit ea que sunt spiritus dei: stulticia
enim est illis non potest intelligere
quia spiritualiter examinatur Spiri
tus autem iudicat omnia: et ipse a ne
mine iudicatur Cuius enim cognouit
sensum dei aut quis instruit
eum? Nos autem sensum
christi habemus Ego fratres non potui ubi
loqui quasi spiritualibus sed quasi car
nalibus: tanquam paruulus in christo
lacte uobis potum dedi non escam
Nondum potatis: sed ne nunc quidem
potestis Adhuc enim estis carna
les Cum enim sit inter uos celus
et continentio nonne carnales es
tis? et secundum hominem am
bulatis? Cum enim quis dicit
ego quidem sum pauli autem ego
autem apollo nonne homines estis?

Quid igitur est apollo? Quid est paulus?
Ministri ei qui credidistis: et uni
cuique sic dominus dedit Ego plantavi
apollo rigauit: sed deus incrementum
dedit Itaque neque qui plantat est
aliquis neque qui rigat: sed qui

incrementum dat dñs in plan-
tat aut riqurrgat unū sunt
¶ nūlquisque aut propriam mer-
cedem accipiat scdm suam labo-
rem Dei enim sumus adiutores
dī agri cultura estis. dī edifica-
cio estis scdm grāciam que da-
ta est michi ut sapiens archi-
tectus fundamentum posui. alius
autem super hēdificat Unus
quisque autem uideat quo modo
sup hēdificat Fundamendū em
aliud nemo potest ponere preter
id quod positum est qđ ē xpi ih̄s
¶ Siquis autem sup hēdificat sup
fundamendū hoc aurum ar-
gentum lapides preciosos ligna
fenum stipulā. unī cuiq; ē op
quale sit manifestum erit Dies
enim dñi declarabit. quī a igne
reuelabitur. unī cuique opus
quale sit ignis probabit Sicut
opus manserit quod super hēdi-
ficat. mercedem accipiat Sicut op
arserit de timentū pacietur. ipse
aut saluus erit. sic tamen q̄si
pignem fr̄s nesciat quia tēplū
dei estis. ipsi dei habitad in uob.

¶ Siquis aut tēplū dei uolauerit
disperdat illum dñs Templum em
dī sc̄m est. qđ estis uos Nemo se se-
ducat Siquis int̄ uos uidetur sapiēs
ēē in hoc sēlo. stult' fiat ut si sapiēs
Sapiencia em hui' mundi. stulticia
est apud dñm Scriptum est enim
Comprehendam sapientes in astucia
eorum iterum Dñs nouit cogita-
ciones hominum qm̄ uane sunt

¶ Sic uos existimat homo ut multos
xpi dispensatores ministerios dī
Hic iam queritur inter dispensatores
ut fidelis qui inueniatur Michi at
p̄minimo ē aud aub iudicer aut
ab humano die S. neq; me ipsum iu-
dico Nichil em in conc̄sum. si non
in h̄; iustificat' sum Qui aut iudi-
cat me. domini ē Itaq; nolite
ante temp' iudicare qui qđ ad
usq; signem' ueniat dñs qui
illuminabit abscondita tenebra-
rum. et manifestabit consilia cor-
dium Et tunc laus erit unicuique
ad dō Hec aut fr̄s t̄as figuram imē
et apollo p̄t uos ut in nō discatis ne
sup quam scriptum ē uniuersus al-
terum infletur palio Quis em te

discernit. Quid autem habes quod
non accepisti. Si autem accepisti.
quid gloriari quasi non accepisti.
Iam saturi estis iam diues facti estis.
Sine nobis regnastis. utinam regnetis.
ut et nos uobiscum regnaremus.
Si uolo uos scire. quod omnis uiri
caput Christus est. Caput autem mulieris
uir. Caput uero Christi dominus. Omnis uir
oratus autem propter uelato capite.
deturpat caput suum. Summum.
est enim si tondeatur. ac si de
caluet. Nam si non uelatur mu
lier. et tondeatur. sicut turpe est
mulieri tondere. et autem decaluari.
uelat caput suum. Vir quidem non
debet uelare caput. quoniam imago et
gloria dei est. Mulier autem est gloria
uiri. Non enim uiri ex muliere est. sed
mulier ex uiro. Et enim non est cre
atus uir propter mulierem. sed mulier
propter uirum. Ideo debet mulier po
testatem habere super caput. propter
angelos. Siquis uidetur contenciosus
est. nos talem consuetudinem non
habemus. neque ecclesiam dei hoc autem
precepto non laudans. quod non in melius
sunderetur. conueniens. Primum quod

conuenientibus ubi in ecclesia audio
seculum esse. ex parte credo nam
opoz. et Thereses esse. ut qui probati
sunt manifesti fiant in uobis
ay. l. y. apostoli ihu. *dn̄a. 111*
puoluptate dei. et timotheus
fr. ecclesia dei que est chorinti.
cum hominibus sanctis qui sunt
in uniuersa. aethiopia. gratia ubi
et ipse ad patrem nostrum et domino ihu
et benedictus deus pater domini nostri ihu.
pater misericordiarum. et deus totius
consolationis. qui consolationis.
qui consoletur nos in omni tri
bulacione nostra. ut possimus et
ipsi consolari eos qui in omni pre
sura sunt. ut per exortacionem in
qua exortamur. et ipsi ad quoniam
sicut habundat passionem Christi
in nobis ita et per Christum habundat
consolacio nostra. *Leo. ii. l. ii.*

Non autem uolumus uos ignorare
fratres de tribulacione nostra que facta
est in alia quoniam super modum gra
uata sumus super uirtute ita ut rede
atque nos etiam uiuere. Sed ipsi in nobis
ipsis responsum mortis acbuium
ut nos semper fidentes in nobis. sed.

in deo qui suus. et mortui per
de tantis periculis eripuit. et
erue in quem speramus. quoniam
huc eripiamus adiuuantibus
intercessionibus pro nobis. ut ex multis
personis eius que in nobis est dona
tionis pro multis gratia agantur pro
l. m. **G**loria nostra hec est. in nobis
testimonium in conscientie nostre.
quod in simplicitate. sinceri
tate dei. non in sapientia car
nali sed in gratia dei conuersati sumus
in hoc mundo. habundantius
autem ad uos. Non enim scribimus
ut aliud quam que legistis et
cognouistis. sed uos autem quod ut
que in finem cognoscetis sic
et cognouistis nos ex parte.
quia gloria nostra sumus. sic uos
a. in die domini nostri ihesu christi
l. m. **P**olui prius uenire ad uos ut
secundam gratiam haberetis. et
per uos transiret in Macedonia.
Nunc autem a Macedonia uenire
ad uos. et ad uos adduci in iudeam.
Cum hec et uoluisset. nunquid
caritate uobis. Aut que
cogitatio secundum carnem cogit ut

sit apud me et in me. Fideles autem
deus quia sermo noster qui fuit apud
uos non est in illo est. non enim
enim filius ihesu christi. qui in uobis pro
nos predicat est pro me siluanum et
timotheum. non fuit est. in me. sed
est in illo fuit.
Ego autem teste domino in uoce in
anima mea quod parcens uobis non
ueni ultra chorinthum. Non enim
dilectumur fidei uestrae. sed ad uitores
sumus gaudium in domino. Nam fides
stat. Statui autem hoc ipse apud
me. ne ita in tristitia uenire ad
uos. Si enim ego contristo uos.
quis est qui meietur nisi qui con
tristatur ex me. et hoc ipsum
scripsi uobis. ut non cum uenire in tri
stiam super tristitiam habeam. de qui
bus oportuerit me gaudere. Confidens
in domino uobis. quia mei gaudium
omnium uestrum est et in domino.

Ex multa tribulatione et angus
tia cordis scripsi uobis multas lacri
mas non ut contristemini. sed ut
sciatis quia caritate habeam ha
bundantius in uobis. Quis autem con
tristatur. non me contristatur.

Ex parte ut non honorem omnes
uos sufficit illi qui eimodi e obla
cio hoc que fit: a plurib' ita ut q
contrario magis donetis reconsole
mini: ne forte habundanciore
tristitia absorbeat qui eimodi

Ist Propter quod obsecro uos: ut
confirmetis in illo caritate
in illo tpr cum decendiss; dñs ih̄s
demonstrat secute sunt eum turbe
multe et il' fe. viii.

Quod demonstre descendente idē de
celo ad nrām salutem dandam ueni
entem multi secuti sunt idē in eum
credider' Se maxime leprosus quidā
qui gentilis ppl' intelligitur festi
uauit ad pmerendam salutē dñi
Dñe tuus potes me mundare: idē
ppecor' meor' lepra curare me
Cum dñs manu sua eū tangens uolo
inquit: Postea distincte sub iun'y
Mundare idē mundus sis alepse
inquinamentis dñs quando ue
nit dñs filius morbo pleni erant:
idē pccat' obstru' s; gentiles lepra
quali maiori languore detendi:
qui dñm ignorantes penit' cul
tum impēdebat demonibus.

Erat illis ill' q' de minimi
dñs doctus hoc ne cum ben
ficia exhibamus: iactancia expec
temus: Ade holtende te sacer
dote hoc uult dñs ne legem
euacuare uideatur: spalter
ita intelligitur: ut quando in
quina tos nos ppecor' lepra sen
timus sacerdotes nros expectan
tes cū confessione uera ad peni

Matth. tenciam ipem: uos metiplos
in uis dñi scificati in offerari;

Cum aut' introiit;

chparnau: accessit ad eum cen
turio rogans eum ut sana
puerū suū paraliticum Charfar
nau nulla pringuis sine ager
consolacionis interpretatur: si
gnificans hoc quia in hoc mū
do ita uos decet consolari ut
celestia meram' adipisci quia
quandiu in hoc mundo manē
mus penitencie consolacio nō
concedit' Dom' q' in qua iace
infirmus: iste mundus ē Pa
ralitic' ipse est gentilis ppl' q'
leprosus Centurio primitus
ecclesiam signis cat: cui p'dicatio
Inem

Re. viii.

inter uencione salutem generi
um ppli recupauit. Ipse p̄mittua
ex eodem gentili p̄lo filios suos ad
fidem dñicā conuertit. p̄p̄ infide
litate eorū dñm rogauit
R̄ epla n̄ra uos estis. scripta in cor
dibus n̄ris. que sc̄tur. leḡit̄ ab
hominibus. manifestati qm̄ eplā
estis xpi ministrata a nob̄. Ueri
pta non attramento. s̄ spū di uiuū
non in tabulis lapideis. s̄ in tabul
cor-dis carnalibus. fiduciam ta
lem habemus p̄ xpm̄ ad dñm. non
quod sufficientes simul cogitare
aliquit̄ a nob̄ quasi ex n̄b̄ s̄ suffici
encia n̄ra ex dō est. qui r̄doneus
nos fecit ministros noui testam̄
ti non littera s̄ spū. Littera enim
occidit. sp̄s aut̄ uiuificat.
i ministracio mortis litteris defor
mata in lapidibus fuit. in gl̄a ita
ut non possent intēde filii isrl̄
in facie moysi p̄pter gl̄am uultus
ei que euacuāt. quomodo non ma
gis ministracio sp̄s erit in gl̄a.
Nam si ministracio dñacionis gl̄a
est. multo magis habundat mi
nisterium iusticie in gl̄a. Nam

nec gl̄ificatum est quod claruit in
hanc parte. p̄pter excellentem gl̄ia
Si enim quod euacuatur p̄ gl̄a est
multo magis ē quod manet in gl̄ia ē
abentes q̄ talem spem
multa fiducia utimur. non sic
moyses ponebat uelamen sup̄ fa
ciem suam ut non uideret filii
isrl̄ in faciem eius quod euacuāt
Si obtuta sunt sensus ip̄sorum usque
in hodiernū diē. Idipsum uelam̄
in lōne uetis testamenti manet
non reuelatum. qm̄ in xpo eua
cuatur. S̄ usque in hodiernum
diē cum legitur moyses. uelam̄
est positum sup̄ cor. eorū. Cum aut̄
conuersi fuerint ad dñm. auferet̄
R̄. nos om̄s. Uelam̄
reuelata facie gl̄iam dñi specula
tes in eadem imagine transfor
mamur ad claritatem in claritate.
tanquam ad dñm spū. R̄oque habentes
hanc min̄tationē iuxta qd̄
in sc̄am consecuti sumus. non defi
cimus. s̄ abdicamus occulta dede
choris non ambulantes in tenebris
neq; adulterantes uerbum dñi. s̄
in manifestatione ueritatis comen

claudet nos metipsos ad omne con
scientiam hominum coram deo
quod licetiam opta est euangelium
vrum: in his qui peccant est optum
In quibus deus huius seculi exerceat noster
infidelium: ut non fulgeat illumi
natio euangelii glorie christi: qui est ima
go dei. Non enim nos metipsos con
mendamus sed ihu christum dominum nostrum:
nos autem seruos vestros per ihm. Quoniam deus
qui de tenebris dedit lumen splen
descente qui illuminat cordibus nostris
ad illuminationem scientie clarita
tis dei in faciem christi ihu
Abemus autem thesaurum istum
in uasis fictilibus ut sublimitas
sit uirtutis dei et non ex nobis. In
omnibus tribulatione patimur:
sed non angustiamur. Aporiamur
sed non destituimur. Persecutione
patimur: sed non derelinquimur
neque enim non perimus. Semper mortifi
cationem ihu in corpore nostro
circumferentes: ut iuxta ihu
christi in cordibus nostris manifestetur
Res. Scimus quoniam tectus domus
nostra huius habitationis
dissoluetur quod edificationem ex deo

habemus. domum non manu
factam: sed eterna in celis. Nam in
hoc ingemiscimus habitatione
nostram que de celo est superindui
cupientes. sicut uestiti nudi in
ueniamus. Nam et qui sumus in
tabernaculo: ingemiscimus quia
et eo quod nolumus expoliati
sed super uestiri: ut obloz. ueatur
quod mortale est ad uitam. Qui
autem efficiet nos in hoc ipsum deus
qui dedit nobis pignus spiritus.
audientes igitur semper et scientes
quoniam dum sumus in corpore per
namur ad deum. Per fidem enim am
bulamus: non per speciem au
demus autem et bona uoluntate
habemus magis pergnari a corpore
re et presentem esse ad deum: et ideo con
tentissimi siue absentes siue
presentes placere illi.

Omnis uos manifestari oportet
ante tribunal et ut reserat unus
quisque propria corporis putgesit:
siue bonum siue malum. Scie
tes ergo timorem domini hominibus
suadendi. deo autem manifesti
sumus. Spiritu autem et in conscientia

uril manifestol nos ēē. Non te-
ram commendam' nos ubi; oc-
casionem damus uobis gl'andi
pro ubi: ut habeatis ad eos qui in
facie gl'antur inon in cor. de

lecco. p'm **P**aulus apl' non habo *Diaca. m.*
minibus neq; p' hominem sper-
ihm xpm idm patrem qui sus-
citauit eum amor. tuis: qui
mecum sunt om' fr' eccl'is
galacie. Gra uobis pax ad
patre nro idm ihu xpo: qui
dedit semetipsum p' peccis nostris.
ut eriperet nos de presenti seculo
nequam sedm uoluntatem di-

lecco. ii. **M**inor qd sic tam *I*rum am-
cito trans ferimus ab eo qui
uos uocauit in gl'am xpi in aluit
euilui: quod non ē aluit nisi
sunt aliq' qui uos cont'bant:
uolunt subuertere euilui.
Sed licet nos aut angelus de ce-
lo euilgizet uobis p' ter quam
qd euilgizauimus uobis ana-
thema sit: *lecco. iii.*

Sicut p' dixi tunc iterum dico
Signis ubi euilgizauerit p' ter

id quod accepistis a n' anathe-
ma sit. Quid enim hominibus
suadeo an do. aut quero homi-
nibus placere? Si adhuc homini-
bus placere: yseruus non esem;

Notum facio uobis fr' euilgium *lecco. iiii.*
quod euilgizatum ē ame
quia non ē sedm hominem. Neq;
enim ego ab omne accept illud
neq; didici: s' p' reuelacionem ihu.
Audistis enim couersacionem ma-
aliquando in iudaismo: qm sup
modum p'sequebar eccl'ia di
expugnabam illam p'ficiēbam in
iudaismo sup multos coetaneos
meos in genere meo: habundanti
emulator existens patrum max
tradicionum; *lecco. v.*

Cyos aut complacuit ei qui segre-
ga uit ex utero matris me: uo-
cauit p'gram suam ut reuelaret
in me filium suum ut euilgiza-
rem illum in gentibus continue
non acquieui carni: sanguini
neq; ueni iherosolima ad ante cello-
res meos aplos: sed ab iherosolima
iterum reuersus sum damascum
De inde post annos tres ueni iheri-

32
mam uide petrum imansit ap-
eum diebus quindexi Alium at
aploz uidi neminem: nisi iaco-
bum frēm dñi Que aut scripbo
ub ecce coram deo quia non in-
ciot: *lecco. vi.*

Deinde ueni in partes sirie ieli-
cie Ciam aut ignot facie exdis
uidez que erant in x̄ ihu: tan-
tum autem auditum habebat
qm̄ qui p̄sequebat nos aliqua
do nuc euuaglizat fide aliqua
do expugnabat: un me dari-
ficabant dñm Deinde post an-
nos ^{am} xiiii. itū ascendit iherlīmā
cum barnaba assumpto itito discē-
di aut scdm̄ reuelacionem: itō
tuli cum illis euuagliū qd̄ predico
in gentibus;

In il. t. Ascendente dño ihu in na-
uiculam secuti sunt eum discipuli
eius et

Non inbecilles sed firmi et stabiles
in fide: mansueti et p̄n̄ sp̄n̄tes
mundum: non duplici corde s;
simplici hū q̄ secuti sunt: non tan-
tum gressus eius sequentes: s; ma-
gis sententē comitantes multiciā

eius con sectantes Et ecce tempestas
magna facta est in mari ita ut
naucula opiretur fluctibus;

Lxxv multa magna et miranda dñs. *lecco. viii.*
ostendit in t̄ia t̄ialit in mare ut
ibidem adhuc excellencia opa de-
monstrat quatinus terra mariq;
dñm s̄c̄c̄ cunctis ostendat Inggel
q̄ naucula s̄c̄c̄ turbari mare cō-
mouit uentos concitauit fluctus

Cur hoc? Idō ut discipulos mitteret in
timore: et illū auxilium p̄tuleret:
suāq; potencia rogantibus mani-
festaret Illa tempestas nō ex se obo-
ta est sed potestati paruit in pan-
tis: ei que educens uolū detelau-
ris suis qui terminum maris
arenā constitunt Dixit em̄ ei

Usque huc uenies et non egredieris
super: s; in temetipso confringetur

Huius uisionē fluctus tui. *lecco. xiiii.*
et p̄cepto hortā est tēpēstas.
in mari: p̄pter occasiones superius
memoratas Facta ē tēpēstas
magna: ut nō pusillum osten-
deretur quanto fluctus naucule
iruebant tanto magis ti-
mor discipulos contrābat: ut

plus magis desiderarent ad libera-
dum similitudina saluatoris. Dñs
uero dormiebat. Ores mirabilis
et stupenda: his qui numquam
obdormit dormit: his qui celum
et terra gubernat dormit: hñs
qui numquam dormitat dormi-
tare dicitur. Dormiebat quidem
corpore: sed uigilabat diuinitate.

Rñ: Cognosce citis quia qui ex fide
sunt hi filii sunt abrahe. Pro-
uidens autem scriptura quia ex
fide iustificat gentes: deus pre-
nunciauit abrahe quia benedi-
centur omnes gentes in te.
igitur qui ex fide sunt benedi-
centur cum fidei abraha. Qui
cumque enim ex opib' legis sunt:
sub maledicto sunt. Scriptum est
enim. Maledictus homo qui non per-
manserit in omnibus que scripta
sunt in libro legis: ut faciat ea.
Vomina autem in lege nemo
iustificatur apud deum: manifestum
est quia nullus ex fide uitat.
Lex autem non est ex fide: si quis fecerit
ea uiuat nullus. Christus nos re-

demittit de maledicto legis: factus
pro nobis maledictum: quia scriptum
est. Maledictus homo qui pependit
in ligno. Ut in gentibus benedictio
abrahe fieret in christo: ut pollicita-
tione spiritus accipiamus per fidem fratrum
secundum hominem dico: tamen homi-
nis confirmatum testamentum ne-
mo spiritus autem super ordinat.
abrahe dicte sunt promissiones. Ise-
mini eius. Non dicitur. Iseminibus
quasi in multis sed quasi in uno. Et
semini tuo quid est christus. Hoc autem
dico testamentum confirmatum
a deo que post quadringentos et
triginta annos facta est lex non
irritum facit ad euacuandum
promissionem. Nam si ex lege here-
ditas: iam non ex promissione. Abra-
he autem per promissionem donauit deus.
Rñ: Priusquam ueniret
fides: sub lege custodiebamur: con-
clusit in ea fide que reuelanda
erat. Itaque lex pedagogus noster fuit
in christo: ut ex fide iustificemur. At ubi
uenit fides iam non sumus per fidem
sub pedagogo. Omnes enim filii
dei sumus: per fidem que est in christo.

Qui cumq; enim in x̄ baptizati estis:
xpm induistis. Non est seruus ne-
que liber. Non est iudeus neq; gre-
cus. Non est masculus neque femina.
Omnes enim uos unum estis in x̄
ihu. Si autē uos x̄ ergo abrahe se-
men estis scdm̄ p̄missionem heredes
vando t̄p̄e heres paruulus ē.
nichil differt a seruo cum sit dñs
omniū. s̄ substitutoribus iutoribus
est usq; ad p̄sinitum tempus apa-
tre. Itaq; nos cum dēmus parui-
li sub elementis mundi eramus
seruientes. At ubi uenit plenti-
do t̄p̄is misit dñs filium suum na-
tum ex muliere factum sub lege
ut eos qui sub lege erant redime-
re ut adoptione filiorū recipereim.
Vomiam autē estis filii dei:
misit dñs spm̄ filii sui in corda n̄ra:
clamantē alba pater. Itaq; iam nō
est seruus: s̄ filius. Quod si filius et
heres p̄dm̄. Si tunc quidē ignora-
tes dñm h̄s qui natura non sunt
dñi sinebatis. Nunc autē cum
cognouistis dñm immo cogniti
estis adō: quom̄ conuincimur re-
rum ad infirma regena elemta

33
quibus denuo ferire uultis.
N̄ uel obseruatis imenses t̄p̄ta tan-
no timeo ne forte sine causa labo-
rauerim in uobis.
R̄s. Scitis quia quia p̄ infirmitatē
carnis euangelizauī uobis iam p̄dē:
t̄p̄tacionem ur̄am in carne mea
non sp̄uistis neq; respulistis: s̄ sicut
angelū dei excepistis me: sic xpm̄
ihm̄. Vbi est ergo beatitudo ur̄a.
Testimonium enim p̄beo uobis:
quia si fieri potuiss̄: oculos ur̄os
eruissetis. deditisset michi. Ergo
inimicus uobis factum est sum
uerum dicens uobis:
mulant uos non bene: s̄ excludē
ue! uolunt ut illos emulemini.
b onum autē emulamini in bono
sēp̄: non tantum cum p̄sens
sum apud uos filioli mei quos
iterum parturio: donec forme-
tur x̄ps in uob̄. Velle autē ēē apud
uos in emulare uocē meā: qm̄
confundor in uobis.
scriptum est qm̄ abraā duos filios
abuit: unū de ancilla et unum
de liba. Sequi de ancilla scdm̄
carne nat' ē: q̄ autē de liba p̄p̄ius
L̄sionem

que sunt p allegoriam dicta hec
enim sunt duo testamenta. Vnu
quidē in monte sina. inseruitute
genetans que ē agar. Sina em
mons est in arabia qui cōuunt
est ei que nunc ē iherlm: ueruit
cum filis suis. Illa aut que iursu
est iherlm tibi est que est mater
in alio die si op fuerit dñi. *Intra*

Dñe in txx lo prima

In principio creauit deus celum et
terram. Terra aut erat inanis et ua
cua. et tenebre erant sup faciem
abissi. et ipsi di ferebat sup aquas.
Dixitque deus. Fiat lux. Et facta ē
lux. Vidit deus lucē quod ēēt
bona. et diuisit lucem a tenebris.
Apellauitque lucem diē: et tenebras
noctem. Factumque est uespere et ma
ne. dies unus. *t. iii*

Dixit quoque deus. Fiat firmamentū
in medio aquarū. et diuidat aquas
ab aquis. Et fecit dñs firmamentū.
diuisitque que erant sub firma
mento: ab his que erant sup
firmamentum. Et factum est
ita. Vocauitque deus firmamētū
celi. et factū ē uespere et mane. dies
secundus.

Dixit autē deus. Congregentur aque *t. iiii*
que sub celo sunt in locū unum.
et appareat arida. Factumque
est ita. Vocauitque deus aridā
tūā: congregacionesque aquarū
appellauit maria. Vidit deus
quod ēēt bonū. et ait. Germina
terra erbā uirentē. et facientē
semen: lignūque pomiferum
faciens fructum iuxta genus
sui: cui semen in semetipso sit
sup tūā. Et factum est ita. et
protulit tūā erbam uirentem.
et auferentē semē iuxta genū
sui. lignūque pomiferum faciens
fructum. et habens unū quodque
semitē. scdm speciem suam. Vidit
deus quod ēēt bonum: factumque
est uespere et mane. dies tercius. *t. v*

Dixit autē dñs. Fiant luminaria in
firmamento celi. et diuidant
diē ac noctē. sint insignia et
tempora. et dies anni. ut luceat
in firmamento celi. et illuminet
tūā. Et factum ē ita. Fecitque dñs
duo magna luminaria. lumina
re mai' ut pēet diē: illumina
re minus. ut pēet nocti. Et

stellas Et posuit eas infirma
mento celi: ut lucerent sup tra:
ipse diei ac nocti. et undent
lucem a tenebris. Et uidit deus
qd esset bonum: et factum est
uespere et mane dies quartus.

Dixit etiam deus. Producant aque
reptile et anime uiuentis: et uola
tile sup tra. sub firmamento celi.
Creauit quoque deus cetera genera. et
omnem animam uiuentem atque
mutabilem: quam produxit aq
in species suas: et omnem uola
tile secundum genus suum. Et uidit deus
qd esset bonum. benedixitque eis
dicens. Crescite et multiplicamini
et replete aquas maris. anes
que multiplicentur sup tra. Et fac
tum est uespere et mane. dies quintus.

Dixit quoque deus. Producant terra
animam uiuentem in genere suo:
uiuenta reptilia et bestias terre.
secundum species suas. factusque est
terra. et fecit deus bestias terre iuxta
species suas. et uiuenta et omne
reptile terre in genere suo. Et uidit
deus qd esset bonum: et ait. fa
ciamus hominem ad imaginem et

similitudinem nostram. et prestat
piscibus maris. et uolatilibus celi.
et bestias uniuerse terre. omneque
reptile qd mouetur in terra. Et
creauit deus hominem ad ima
ginem et similitudinem suam.
ad imaginem dei creauit illum.
masculum et feminam creauit
eos. benedixitque eis dicens. Cresci
te et multiplicamini et replete
terram. et subicite eam. et domina
mini piscibus maris. et uolati
libus celi: et uniuersis animantibus
que mouentur sup terram.

In illo tempore dixit dominus in parabola
hanc. Simile est regnum
celorum homini patri familias:
qui exiit primo mane condicere
te operarios in uineam suam. et
in explanatione sua multa
ad loquendum sancti euangelii leccio
postulat: quam uolo si possum
sub breuitate transcurrere. ne
necesse ex ista processio et phra
se explicatio uideatur honorare.
Regnum celorum. pater familias simile
dicitur: qui ad excolendam uineam suam
operarios con ducit. **leo vii**

Quod uero patris familias similitudine
reus tenet. quam conditor. noster qui
regit quos condidit. relectos suos
sic in hoc mundo possidet. quasi sub
iectos dominus in domo. **S**ui habet uine
am uniuersam scilicet ecclesiam. que
ab abel iusto usque ad ultimum
electum. qui in fine mundi nascitu
rus est. quod sanctus protulit quasi
tot palmites misit. **Viii**
Hic itaque pater familias. ad exco
lendam uineam suam. mane. hora
tertia. sexta. nona. undecima.
operarios condit. quia a mundi
huius incio usque in finem. ad eru
diendam plebem fidelium. predi
catores congregare non destitit.
Mane etenim mundi fuit cum
sequenti hora. ab adam usque ad
noe. **H**ora uero tertia. ad noe usque
ad habraham. **S**exta quoque ^{ab} abraham.
usque ad moysen. **N**ona autem. a moy
sen usque ad aduentum domini. **U**nde
cima uero ab aduentu domini. usque ad
finem mundi. **I**n qua predicatorum
sancti apostoli missi sunt. qui mercedem
plenam. tante uementes acceperunt.

Ex ii.
Igitur perfecti sunt celi. et terra. et omnis
ornatus eorum. **C**ompleuitque deus
diei septimo. opus suum quod fecerat.
et requieuit ab omni opere quod patrat.
Et benedixit deus diei septimo. et
sanctificauit illum. quia in ipso cessauerat
ab uniuerso opere suo. quod creauit
deus ut faceret. **Viii**
Ite generationes celi et terre. quando
create sunt. in die quo fecit dominus
deus celum et terra. et omne uirgultum
agri ante quam oriretur in terra. omneque
erbam regionis prius quam germi
nare. **N**on enim pluerat dominus deus
super terram. et homo non erat qui
operaretur terram. et fons ascendebat
et terra irrigans uniuersam superficiem terre.
Formauit ergo dominus hominem de limo terre. et inspirauit in faciem eius
spiraculum uitae. et factus est homo
in anima uiuentem. **P**lantauerat
autem dominus deus. paradysum uoluptatis
a principio. in quo posuit hominem
quem formauerat. **P**roduxitque
dominus deus de humo omne lignum
pulchrum uisui. et ad uescendum suauem.
lignum etiam uitae in medio para
dysi. lignumque sciencie boni et mali.

Fluuius egrediebatur de loco uoluptatis ad irrigandum paradysum.

qui inde diuidit^r in quatuor capita.

Nomen unum flos : ipse est qui currit omnem terram eufratim. ubi nascitur aurum.

aurum terre illius. b. tantum est. **I**bique inuenit^r bdelium.

ilapil omichin. Et n^o flumini scilicet geon.

ipse est qui currit omnem terram ethiopie. Nomen uero fluminis t^ou tigris.

ipse uadit contra allirios.

Fluuius autem quartus ipse est eufriates.

Tylit ergo dominus hominem. et posuit eum in paradiso voluptatis. ut operetur et custodiret illum.

precepitque ei dicens. Ex omni ligno paradisi comede.

de ligno autem sciencie boni et mali ne comedas.

In quacumque enim die comederis ex eo. morte morieris.

Dixit quoque dominus deus. Non est bonum esse hominem solum.

faciamus ei adiutorium simile sibi.

Formauit ergo dominus deus de limbo cunctis animantibus terre.

et uniuersis uolatilibus celi. adduxit ea ad adam. ut uideret qui uocaret ea.

Omne enim nomen quod uocauit adā anime uiuentis. ipsum est nomen eius.

utque adam nominibus suis cuncta animantia.

et uniuersa uolatilia celi. et omnes bestias terre.

Ade non ueniebat ad uitam. similis eius.

Inmisit ergo dominus deus soporem in adam.

Cumque obdormisset. tulit unam de costis eius.

et repleuit carnem pro ea.

Et edificauit dominus deus costam. quam tulerat de adam in mulierem.

et adduxit eam ad adam.

Dixitque adam. Hoc nunc os ex ossibus meis.

et caro de carne mea. hec uocabitur uirago.

quia de uero sumpta est.

Quia obire. relinquet homo patrem suum et matrem.

et adhaerebit uxori sue.

et erunt duo in carne una.

Erant autem utique nudi. adam scilicet. et uxor eius.

et non erubescibat.

Sed uersipens erat callidior cunctis animantibus terre.

que fecerat dominus deus.

Qui dixit ad mulierem. Cur precepit nobis deus.

Dixit autem serpens ad mulierem. Nequa
quam morte moriemini. Scit enim
deus. quod in quacumque die come
deritis ex eo: aperientur oculi vtri.
et eritis sicut dei. scientes bonum et ma
ludum. **V**idit ergo mulier quod bonum

esset linguam adulescendum. et
pulcrum oculis. aspectusque
delectabile: et tulit de fructu illi
et comedit. deditque viro suo.

Qui comedit: aperti sunt oculi am
borum. Cumque cognouissent se esse
nudi: clauerunt folia ficul: et fecerunt
sibi perizoniata. **Domine LX.**

Nemo est qui nesciat in principio:
sic hominem ad plasmatum: ut
instrueretur prudentia consilio
formaretur. rationis capax diui
na prudentia redderetur. Instrue
retur inquam prudentia: qua
hostis caliditate vitare Consilio:
quo salutaria. ac recta perquirentur.

Racione: qua deo genitori pare
dum esse cognoscere. **Le ii**

Et enim dominus deus vidit hominem:
innocentem quem fecerat: instruit
monuit. et armavit. Quippe
qui cum diabolo fuerat pugnaturus.

uel ut quibusdam armis: hoc est
prudentia consilio. et ratione fue
rat instruendus. **Le iii**

Addidit preterea legem qua dei voluntatem
cognosceret: et quid contempnere eue
nire possit. adsceret. Quidem homo
in captum dum diabolo persuadenti magis
quam deo iubenti consensit. sic
vitam quam habuit perdidit. immor
tem quam ignorabat accepit. **Le iii**

Stabat adam inter uxorem et diabolum.
ut etiam et hostem. inter mulierem
et serpentem. Diabolus persuasit ut no
ceat: eua consensit ut peccet.

Diabolus quia per se non potuit. puxo
rem adam pro plasmatum circumuen
dam puxorem inuenit. **Le ii**

Anteritum: quia ad deum accipit. in
auxilium pro dolor. Prospicit in
contrarium cedunt: utilia praeiudic
opant. Denique per adam domesti
cis quam inimici iaculis ledit.

Plus propter quam hostili ense perimitur.

Plus mulieris quam extraneo gladio
vulneratur. **Le iii**

Accessit serpens subtilis ut falleret.
Accessit ut non uirtus sed ut mulieri
serpentem uirtus infligeret. Accessit.

inquam ut unū consensu utriusque
nocere potuiss; Soli persuasit quod

ambobus obest. Verisique obsunt: qd
unius animi malitia serpentis infecit

Item. Cum turba plurima con-
ueniret. idcirco ita perabam

ad ihm: dixi p similitudine. Vnt
qui seminat seminare semensui

Ecceio sci euu glia quam. **I**tem
in fr audistis expolitione no in

digte hamonione. Quam eni
per semetipsam ueritas exposuit:

hanc discite humana fragilitas
non presumit. S; est quod in hanc

ipsa dica expolitione pensare de
beatil: quia qui nos ubi sem ubi

agrum mundum uolucres de
monia spinas diuicias signifi-

cate dicerem: ad credendum ubi
mes uia forsitan dubitauit. Vnde

idem dñs p semetipsum dignatus
est exponere qd dicebat: ut sciatis

rerum significacionis querere
in his etiam que p semetipsum

noluit explanare. **I**tem
Exponendo qd quod dixi figurate

h; loqui innotuit: quatinus
certos uos redderet: cum ubi

ma fragilitas ubi illi figurat
aperte. Quis enim michi unquam

credet: si spinas diuicias interpreta-
ri uoluissim: maxime cu ille pugnaret

iste delectent. Et tam spinae sunt
quia cogitationum suarum punitionibus

mente laceant: cum usque ad pec-
catum pertrahant: quasi inflicto

uulnere cruentat. Quasi bene hoc
in loco alio euu glia testante

nequa quam dñs diuicias h; fallaces
diuicias appellat. Fallaces autem sunt:

que ubi diu permanere no possunt
Fallaces enim sunt que nris me

in opia neypellunt. Sole u diu-
cie uere sunt: que nos diuites uir-

tutibus faciunt. **I**tem
S

tergo frs hñm diuites est cupitis:
ueras diuicias amate. Si culinen

ueri honoris queritis ad celeste re-
gnum tendite. Si glam dignitatem

diligitis: in illa supna angelorum
patria ascribi festinate. Verba di

que aure percipitis: mente retinere
Cibus enim mentis: est sermo dei

Quali acceptus cibus stomacho
lanquente reficitur quando auditis

sermo in uentis memorie non
tenetur

Se quis quis alimenta non retinet.
huius pfecto uita despat. Etne g
me. tal piculu formidate. licubum
quide scē exortacionis. accipitis.
hūba uita idē alimta iusticie in
memoria non tenetis. Ecce transit
ome qd agitis. ad extremum iu
dicium sine ulla mōiti inter
posicione cotidie uolentes nolentes
que pperatis. Cur g amat. qd relin
quit. Cur illud negligit. quod
puentur. Memento qd dicit

N Siquis habet aures audiendi audiat
oe cum quingentor. **dnō mō.**
ēēt annoz. genuit sem. cam. et
iaphet. Cumq; cepissent homines
multiplicari sup tīā. filios pcrea
issent. uidentes filii dei filias homi
num qd ēēt pulcre acceperunt sibi
uxores ex omnib' quas elegerant.
Dixitque deus Non permanebit sps mō
in homine. in eternum. quia ca
ro est. Eratq; dies illi centum ungu
ti annoz. Gigantes autem erant
sup tīā. in dieb' illis. Postquam eni
ingressi sunt filii dī ad filias homi
num illeque genuerunt. isti
potentes asclo uiri famosi. **lec ii**

Videns aut deus qd multa malitia
hominum ēēt in tīā. et cuncta cogi
tacio cordis intentā ēēt ad malū
omni tpre. penituit eū qd homine
fecisse in tīā et ptecauent infuturū.
et tact' dolore cordis in trīsecul. de
lebo inquit homine que creau afa
cie tīe. ab homine usque ad animan
tia. ad reptili usque ad uoluen. celi
enitā enim me fecisse eos. **Hoc uero**
inuenit egiam corā dno. **lecō iii**

Hec generationes noe. Hoc uir iust' atq;
pfect' fuit in generationibus suis
cum deo ambulauit. et genuit
tres filios. sem. cam. et iaphet. Corrup
ta est aut tīā coram dō. et reple
ta est iniquitate. Cumque uidis
set deus tīā ēē corruptam. omis
quippe caro corripit uiam suam
sup tīā. dīx ad noe. Timis uniuersa
carnis uenit coram me. Repleta
est tīā iniquitate a facie eoz.
et ego dispdam eos cū tīā. **lecō iiii**
Fac tibi archā de linguis leuigatis.
mansi ungulas in archa facies. et brū
mine limes intrinsec' et extrinsec'.
et sic facies eam. Tescemtoz. chubitoz.
erit longitudo arche quinquaginta

cubitoꝝ latitudo. triginta cubitoꝝ
altitudo illius fenestra macha facies.
in cubito con sumabis sumitatem ei
hostium autem arche pones ex latere
de orsum Cenacula tritesta facies
Ecce ego ad ducam diluui **l. v.** mea
aquaꝝ sup tra. ut mificiam omē
carnem. in qua sps uite est sub
celum **V**niusa que in tra sunt
con sumitur namque fedus mi
tecum. in gredieris archa tu et
filii tui. uxor tua et uxores filioꝝ
tuoꝝ tecum **R**ex cunctis animanti
bus uniuꝛse carnis. bina induces
in archa. ut uiuant tecum mas
culum sexus et feminam **D**euolu
cribus iuxta genus suum. et de ui
mentis in genere suo. et ex omni
reptili tie scdm gen suu. bina
de omnibus ingredietur tecu. ut pos
sint uiuere **l. c. v.**
Fecit g̃ noe omnia que pcepit ei dñs
et que dñs ad eum **I**ngredere tu et ois
domus tua archam **T**e enim uidi
iustum coram me. in generacio
ne hac **R**ex omnibus animantibus
mundis tollē septena et septena
masculum et feminam. de aman

37
tibus uero non mundis duo et duo
masculum et feminam **S**; deuolueri
bus celi septena et septena masculu
et feminam. ut saluet sem sup fa
ciem uniuꝛse tie. ad huc enim et
post dies septem ego pluam sup
tra. quadraginta diebus et qua
draginta noctibus **E**delebo omem
sub stantiam quam feci desup facie
tie **F**ecit g̃ noe omnia quecumq;
mandauerat ei de y s **luc. 17.**

Il. 17. Assumpsit ih̃s discipulos duo
decim. et ait illis **E**cce ascendimus
iherosolimam. et con sumabuntur
omnia que scripta sunt pphetaꝝ.
de filio hominis **et al.**
Redemptor nr̃ puidens expatione sua
discipuloꝝ animos pturbandos.
eis longe ante et ide passionis pena
et resurrectionis sue glam p̃dic. ut
cum moriente eum sic p̃dictum e
cernerent etiam resurrecturos
non dubitarent **S**; q̃ carnalis ad huc
discipli nullo m̃ ualebāt cape ūba
mysterii. uenit̃ admirabili ante
eoz oculos cec' lum res cep. ut q̃ celesti
mysterii ūba n̄ capet. eos ad fidem
celestia facta solidarent **l. viii.**

Miracula dñi saluatoris nri sic
accipienda sunt: sicut in ue
ritate credant facta: tam p signi
ficacione nō aliqd insinuare. Opa
qupe ei' ypotencia alunt holten
auunt: p misterium alunt loqu
tur. Ecce em quis uult istoriam
cec' iste fuerit ignorans: s; tam
que p misterium significat nouum
Cecum quippe est gen' humanum
quod in parente pmo a paradisi
gaudiis expulso: claritate supne
lucis ignorans damnacionis
sue tenebras patit: s; tam p de
toris sui p'sencia illuminatur
ut in tne lucis gaudia pdeside
rium uideat: adq; in uia uite
boni opus g'ssus ponat. **¶ VIII.**

Hoc tantum u' est: qd cū ille iberico
appropinquare dicit: cec' illuminat'
Iberico quippe interpretatur luna lu
na aut' insat' eloquio p defectu
ponit' carnis: quia dum instruit
me nris discere it: defectu nre
mortalitatis designat. Dum g
con ditor nri appropinquat iberico:
cec' ad lum' reddit: quia dū di
uinitas defectu nre carnis suscep

humanum genus lum' qd amise
rat recepit. Unde em deus huma
na patitur: ide hōc ad diuina sub
leuatur. Suid elice cec' recte
iuxta uiam sedet: iudicans
deserbitur. Ipsa em ueritas dicit
Ego sum uia. **¶** Si g' tne lucis cla
ritate nescit: cecus est. Si uiam in
redemptorē credit: iuxta uiam sed
et si aut' credidit: sicut uia luce
recipiam rogare dissimulat atq;
ap'ibus cessat: cec' quidem iuxta
uiam sedet: s; minime mendicat.
Si u' credit: terorat: iuxta uiam
sedet cec' iudicat. Si quis g' cec
tatis sue tenebras agnoscat: quis
quis hoc sibi de esse lum' eternitatis
intelligit: clamat medullis cordis
clamat uocibus nris: dices ihu fili
dō: miserere mei. **¶**

Venit hodie ad fontem aque uiue
dominum dicens Domine deus abra
ham tyrsperum fecisti desiderium
meum. Benedictus es domine iuxta

rector. tunc perduxisti in domum pa-

tris domini mei. **T**ype **D**um stare

abraham ad illicem mambre uidit

trif uiros ascendentes per uiam tris uidit

unum adorante. **D**omine sum ueni

graciam in conspectu tuo transite ut

quiescere in loco isto. **T**es **D**omine puer

meus. ecce parvulus in domo. male

cor quod tunc Amen dico tibi Ego ueniam.

curabo eum. **D**omine non sum dignus

ut. **T**es sub tectum meum stantem

dic uerba. **T**es. **D**omine puer meus. Amen.

Cecus sedebat. **T**es. **D**omine. **T**es. **D**omine.

ter clamant. **D**omine. **T**es. **D**omine.

quid uis. ut faciam tibi tabernaculum ut uideam

lumen. **S**tans autem ab eis uisit cecum

ad eum ad se. **T**es. **D**omine. **T**es. **D**omine.

illum dicens. **T**es. **D**omine. **T**es. **D**omine.

in illo tempore. **D**ic. **T**es. **D**omine. **T**es. **D**omine.

natis nolite fieri sic hypocrite. **T**es. **D**omine.

Manifestum est his preceptis omne mea

intencione ad interiora gaudia

dirigi ne foris querentes mercedem

huic solo conformem. **T**es. **D**omine.

promissione tanto solidioris quanto

in interioris bitudinis. **T**es. **D**omine.

quia nos elegit deus conformes fieri ima

ginis filii ei. **T**es. **D**omine. **T**es. **D**omine.

In hoc autem capitulo maxime amanda intentum est. **T**es. **D**omine.

solo rerum corporearum nitore atque

popa. **T**es. **D**omine. **T**es. **D**omine.

in ipsis cordibus luc tuosis esse possit iactancia. **T**es. **D**omine.

deo p calosiore quod sub nunc. **T**es. **D**omine.

Qui in modo. **T**es. **D**omine. **T**es. **D**omine.

decepti. **T**es. **D**omine. **T**es. **D**omine.

cultu corporis atque uestitu ut

etiam rerum nitore fulgere facile

conuincatur rebus ipsis ponparum.

seli esse sectator. neque quam fallit
dolosa imagine scitatis. Cui autem
in professione christianitatis nuditato
squalore hac sordibus intentos in se
hominum oculos facit. cum id uolu
tate fiat non necessitate pasciat.
ceteris ei opibus potest comici. utrum
hoc contemptu superflui est an
ambicione aliquid faciat. quia sub
ouina pelle cauendos lupos dominus
precepit. sed ex fructibus inquit
eorum cognoscetis eos

Cum enim cepit aliquibus tem
tationibus ea ipsa subterfugere uel nega
ri que ipso uelamine consecutus
uel consequi cupiunt. tunc necesse
est appareat utrum lupus in ouina
pelle sit an ouis in sua. Non enim
propterea ornata super suo debet aspectus
hominum mulcere christianum.
quia illum parthum habitu hac
necessarium etiam simulatores se
pe usurpant ut incautos decipiant.
quia nulle oues non debent pelles suas
deponere. si aliquando eis lupi
se contingunt. Sequitur. Tu autem cum

uenias unge caput tuum. et faciem
tua laua. uidearis hominibus
ieiunans. sed patri tuo qui uidet
in abscondito et pater tuus qui uidet
in abscondito reddet tibi. **fratres**

Accellit enim in ^{domum} capharnaui. accessit
ad eum centurio rogans eum et di
cens. Domine puer meus iacet in domo
paralyticus. et male torquetur.
Accessit uere non dimidiis sed totus.
non aspectu corporis tantum. sed
etiam plenitudinem. non faciem
tantum. sed immaculato corde.

Accessit centurio alienigena gene
ratione. sed domesticus corde. Alien
nascione sed alacer fide. militum pre
ceptis. socius angelorum. Multi in illo
tempore per diuersis rogabant infirmita
tibus alius pro filio alius pro palio aliquo.
Nullus pro seruo nisi iste solus. hoc ei
ad augmentum virtutis. et ad coronam
glorie erat. quod pro seruo tam humiliter
dominum interpellabat dicens puer meus
iacet in domo. Non in una re tantum
miserabilis quod iacet. sed in alia quod pa
ralyticus. etiam quod male torquetur.

29
Emilia ista dolore cognominavit **Lecco ii**
inacentem et paraliticum idcirco de-
tentum. ideo ut sue anime angustias
demonstraret et dominum conmovisset. qua-
tinus nullius cruciatum monstretur.
et dominum ueni uolentia demonstraret
in uita. **Sic debet omnis qui flos in-**
similis cogitare sic miseri sic con-
dolere eis sic supplicare sic curam habere
de seruis ut de ancillis suis sic nullo

A beat' centurio fecit. **Lecco iii**
re illis ihu Ego ueniam et curabo eu-
m. **M**agna domini est sublimitas que solo
uero curare ualebat. si non minor
humilitas. quas seruus dignatus
est uisitare languentem. Nam qua-
si potens et benignus rogatus
saluare pergebat. ut in eis medio
rogatus dictis saluauit. ut uidetur
ob impotentiam uirum et non ob
humilitatis exemplum corporaliter
ne putaretur. Alibi ad sanandum
regali filium uenire noluit. ne di-
uitias honoris uidetur. hic ne
condicione uidetur spreuisse ser-
uilem. ad centurionis famulum
mox ne conueniens. Et respondens

centurio ait **D**ne non sum dignus
ut intres sub tectum meum sed
tantum dic uero et sanabitur puer
meus. **fr' vi. or' h'm**
In illo tempore dicit ihu d's Audistis quia dic-
tum est antiquis Diliges primum
tuum. et hodie habebis inimicum
Ego autem dico uobis Diligite inimicos
uiros. bene facite his qui oderunt
uos. **S**ine ista dilectione qua etiam
inimicos et persecutores uiros diligere
iubemur. ea que superius dicta sunt
implere quis potest. **E**fecio autem
in edie qua plurimum anime labo-
ranti consultatur uel dilectionem
inimici porrigi non potest. ideoque
sic clauditur. **E**stote ergo uiros perfecti.
sic ipse uir celestis perfectus est. Ita tamen
ut deus intelligatur perfectus tanquam
deus. **tama taqua ama Lecco ii**

Querendum itaque quomodo intelli-
gatur exemplo dei. cum dominus quidam
hodie paulus hodie habentis
inimicos. et uirius exemplo dei qui
facit solem suum oriri super bonos et
malos et pluit et pluit super iustos
et in iustos. diliget et omnes inimicos

insequentibus psalmi subiciens
Dixit enim in corde suo oblitus est. dicit
auert faciem suam: ne videat usque
in finem. Verum ille non obliuiscitur
orationum pauperum. neque
auert faciem suam aspicientibus insequen-
tibus ut uincat adiuuat. uinc-
tores eternum coronat. *lecco iii*

Vnde hic quoque apte dicitur iuxta
euangelium marthi. quia uidi eos
laborantes in remigando. *vide*
quippe dominus suos laborantes in ma-
ri quamuis ipse positus intra.
quia nisi ad oram differe uideretur
auxilium tribulantes in prehendenda.
nihil hominibus eos ne in tribula-
tionibus deficiant. sue respectu
pietatis corborat. aliquando
etiam manifesto adiutorio cunctis
adulteratibus quasi calcatis
sedatis que fluctuum uolumini-
bus libat. sic hic quoque subse-
quenter insinuat cum dicit
quarta. aut uigilia noctis uenit.
ad eos. ambulans supra mare. *Prima*

40
Lex nobis dilectissimi appropinquanti
paschale ieiunium quadragesime
ipse legitimus temporis cursus indicat.
eo oratio tamen etiam nostris sermonis
adibenda est. que auxiliante domino
nec inutilis sit pigris. nec onerosa
deuotis. Nam cum omne obseruan-
tiam nostra ratio istorum dierum postat
augeri. nemo est ut confido de ubi
quis ad opus horum non gaudeat
meritari. *lecco ii*

Natura nostra adhuc manente mor-
talitate mutabilis. etiam si ad
summam uirtutum studio peruenit.
semper tam sic potest habere quod
recidat. ita potest habere quod cres-
cat. Et hec est perfectorum uera in-
sticia: ut nunquam se presumant
esse perfectos. ne abstinere non dum
finita intentione cessantes ibi
incidunt deficiendi periculum.
ubi perficiendi deposuerunt ap-
pria ergo nemo nostrum *lecco iii* perpetua
dilectissimi tam perfectus is est. ut perfec-
tior sanctiorque esse non possit.
omnes simul sine differentia gra-
dum sine discrezione meritorum.

ab his inquepuemimus in ea que
nondum apprehendimus. pia audita
te curamus. ad mensuram con
suetudinis nre. necessarius aliquot
ad damus augmentis. Parum enim
religiosus alio tpre demonstratur.
qui in his diebus non religiosior in
uenitur. Unde oportune auribus
nris leo aplice pdicationis insonu
it dicens. Ecce nunc tempus acce
tabile. ecce nunc dies salutis. **Leo 1**

Sed accepimus hoc tpre. qd salubri
his diebus inqbus bellum uicis
indicit. romi uirtutu pfectus
auget. **Sep 1** qdem ama xpi una
uigilandi cont salutis tue ad uer
sarium fuit ne ullus pateri locis
temptatoris insignis. sicut maior
cautio solior est adsumta len
tia. quando ide hostis tuus acori
seut inuidia. **Leo 1**

Tunc utoto mundo ei potestas antiq;
diuacionis auferit. innumera
illicopituitatis uasa rapiuntur.
Renunciatur atrocissimo pdomi aplis
omni nationum omniumq; lingua
pam. nullum iam genus hominu

reptur. quod iam non tiranicis legib;
reluctetur. dum poms fines tiranu
regeneranda in xpo multoz miliu
milia pparant. rappinquante noue
creatur ortu spalis nequicia ab his
quos possidebat extrahitur. **Leo 1**
Frenit expoliati hostis impius furor.
in nouu querit lucrum quia ius
pdidit antiquu. Captat indefessus
uigil siqual rept oues asacris
gregibus negligencius euagites
quas ppro diuina uoluntatum tp
deuexa luxurie. induexorio mortis
inducat. inflammat itaq; nris nutrit
hodia. augt cupiditates. irridet
continentia incidat gulam. Quem
enim teptare non audeat q nec ab
ipso dno ihu xpo conatus sue fraudis
abstinuit. Nam sic euangelica pate
fecit istoriam cum saluator nr p
quadragutta dierum nocturnq;
ieiunium infirmitatis nre in se
recepit. clurie gaudius e doli lignu
se meo palibilis atq; mortal inuenit
se nature. ut explorare potencia
qua timebat. **Sifili** iqt di el. dicit
lapides isti panes fiant. **Leo 1**

In illo tpe: Ductus est dñs ihs in de-
serta aspu ut tetaretur ad dñlo
ybitari aquibusdā. **hrt**
Psolā a quo spū sct ihs duct⁹ in desertū
ppter hoc quod subditur asūsit eū in
monte excelsum: & uere absque
ulla questione conueni ēē accipit.
ut ad scto spū in desertū duct⁹ ere-
datur ut illac eum suus sps duceret
ubi hunc ad tēptantū malignus
spiritus inueniret. **leo ii**

Ecce cum dicit⁹ deus homo ut ierex
sū monte ut in scām ciuitatem
ad dñlo assutus mens refulget crede:
humane hoc aures audire expanet
eunt Cui tamen non ēē in credi-
bilia ista cognocim⁹: si in illo talia
facta pensamus Certe iniquorū oīū
dñli caput est: & hui⁹ capitis
membra sunt omīs inīq. An dñli
membriū fuit pilat⁹? An non mbra
dñli iudi psequetes & milites crucifi-
gentes fuerunt? Quid ē mirum
sile ab illo pmissit in monte cauci
quise pmissit etiā ambris illi⁹ cru-
cifigi? Non est ē indignū redepto-
ri nro quod tēptari uoluit: qui

qui uerat occidi iustum quippe erat:
ut sic tēptaciones nras suis tēptacio-
nibus uincere sic mortē nram uene-
rat sua morte superare. **leo iii**

Sciendum nō est: quia tñ modis tēp-
tacio agitur: subgessione delectacio-
ne consensu & nos cum tēptam⁹ plerū-
que indelectacione aut etiā inco-
sensu labim⁹ quia ex carnis peccō
paggati in nō ipsi etiā gerimus un-
de certamina tolleram⁹. Deus uero
qui in utero uirginis incarnatus
in mundū sine peccō uenit: nil co-
tra ditionis in semetipso tollerabat.

Tentari ē p subgessionem potuit:
sed eius mentem peccō delectacio
non momordit atq; ideo omīs
diabolica illa tēptatio foris non in-
tul fuit. Si ipsum ordinem tēp-
tacionis eius aspiciam⁹: pensemus
quanta magnitudīne nos atep-
tacione liberemur. **fr ii**

In illo tēpore Dix ihs discipulis suis
Cum uenerit filius hominis in
maiestate sua omīs angeli cum
eo: tunc sedebit sup sedem maies-
tatis sue & cōgabit⁹ ante eū omīs
gentes:

Notanda sententia filii hominis
aduersus hereticos. qui dñm nrm
ihm xpm in assumpta forma ser-
ui negant manere: pro quod ait
apls: si noueramus xpm scdm
carnem: s nunc iam non uimus
Et ubi est iller qd eo ascendente
apls prestatu sunt angli sic ue-
ma que admodum uidit ei
eunte in celum. Ipsi de se hoc
in loco ait: cum uenerit filius
hominis in maiestate sua. Idem
en filius di e fili hominis: et fili
hominis fili di. Aliter scdm di-
uinitate no tam ali s un: idq;
mutq; natura uer' ppi filii
di. Unus homino non confusio-
ne substantie: humanitate pso-
ne ne confusione diuinitatis
in carne s assumptione huma-
nitatis in deo. *Leo ii*

Questate ei haur dubium diu-
initate illi hoc in loco intelli-
gere debem: que uisibilit
cum patre spu sco. pecores
impios iudicabit. Fontamen
ab impiis et peccatoribus unquam

uisus est: neque unqua uidebit.

Et omni angli cu eo. Post biduum pas-
cha passurus tradentur cruci et
illudentur ab omnibus ageto et felle
potandus recte pmutat glam tri-
ufantis in secutura scandala.

pollicitationis pmo copensare
et notantum quod illi obsequio

atq; seruicio angli adiudicau-
uentur: qui in passione paulo
minor anglis factus est. *Leo iii*

Tunc sedebit sup sede maiestatis
sue: et congregabuntur ante eum
omni gentes et separabit eas ab
ince: sic pastor segregat oues
ab edis. Et statua oues quidem
ad dextris suis hedos aut ad sinis-
tris. *Lyta* illud intellige quod
alibi legis: cor sapientis in dex-
tera ei et cor stulti in sinistra.

Et sup in hoc eode euangelio. Nesci-
at sinistra tua qui faciat dex-
tra tua. Oues in partes iustorum
statu iubentur ad dextram: hedos
hoc est peccatores ad sinistra qui
semp peccato offerunt. Hec dixit
capas que posunt habere fetus.

et tunc egrediuntur de lauacro
omnes gemellis fetibus et sterilibus
nulla inter eas sed hedos lasciuu
animal et peltilcum et feruens sex
ad coitum. Tunc dixit rex his
qui ad dextris eius erant Venite
benedicti patris mei possidete regnum
ad constitutione mundi. *Ex. iii.*

Cum intrasset dominus ihesus iherosolimam et
mota est uniuersa ciuitas dicens
Quis est hic? Introeunte ihesu
cum turba tota iherosolymorum ciui-
tas commouetur mirans frequen-
cia nesciens ueritatem et dicens
Quis est hic? quod quidem in
alio loco dicitur angelorum legimus
Quis est iste rex glorie? Aliis autem
ul' ambigentibus ul' interroganti-
bus uilis plebica confitebatur: ann-
nuntiis incipiens ut ad maiora
perueniat. Populi autem dicebat hic
est iohannes propheta anacareht galili-
lee profeta que moyses simile
sui dixerat esse uenturum: et quod
apocryphe apud grecos artios scribitur
Anacareht autem galilee quia ibi
educatus fuerat ut flos campi

52
nutruietur in flore uirtutum
et in nauis ihesus in templum dei *leo. iii.*
Et in iherosolimis ciuitate primo templum
adit formam ubi religionis quia
sequitur demonstrat: ut cu for-
ta uulla aut opidu aut alium
que libet locum in quo sit domus
orationis deo consecrata intrant:
primo ad hanc diuitiam: et postquam
nos domino potationum studia com-
dauimus sic deinde ad agenda
ea propter que uenimus temporalia ne-
gotia secedamus. Viciebat omnes
uendentes et emittes in templo: et
mensas numulariorum et cathedras
uendencium colubas emittit. *Ex. iii.*
Sciendum est quod iuxta mandata
legis in angustissimo intoto arbe-
templo domini de cunctis pene regio-
nibus iudeorum illuc populo conflueret
in numerabiles hostie immola-
bantur maxime festis diebus tau-
rorum arietum et hircorum:
pauperibus ne absque sacrificio essent
pullos colubarum et uirgines
offerentibus accidebat plerumque
ut qui de longe uenerant: non

habēt uictimalē Excogitauerunt
et sacerdotes quo modo p̄dam face-
rent de p̄lo: et omnia animalia qui-
bus opus erat ad sacrificia uedebat
Igitur quia usuris accipere non po-
terant. pusuris accipiebant uari-
as species. ut quod in nūmo non
licebat. in his rebus exigerent que
nūmis coemuntur. quasi nō
hoc ipsum ezechiel p̄cauerat dicens

orath

Iura et sup̄ habundantia nō acci-
piat. **Ex. iii** Accesserunt pharisaei
ad dñm ihm dicentes
Magister uolumus attē signū uide-
re. **H**ic signa postulat. quam quā-
derant non fuerunt. Sed malia
eiūq̄ista qui petant plenius
explicatur. **V**olumus attē signū ui-
dere decelo. Vel in mole elie igne
desublimi uenire cupiebant. ut
in similitudinem samuelis q̄re
estiuo cont̄ natura loci rāregere
tonitrua coruscare fulgura im-
bres ruere. quasi non possint et
illa calum mari et dicere exocci-
t. et uariis agnis passionibus
accidit. Nam qui calum maris

ea que oculis uidet manu tenet uti-
litate sentis qui factus est de his
que decelo uenerit. **U**tique res-
pondebis. et magis in egypto mul-
ta signa fecisse decelo. Qui respon-
dens ait. Generatio mala et adultera
egregie dicit ad ultam quia **teo. ii**
dimiserat aurum. iuxta et zechi-
elem multis et amatoribus copula-
nt. Signū querit. et signū nō da-
bitur ei nisi signū iōne p̄phē

Duplici fuerat questione pulsatus
Quidam enim calumabantur eū in bel-
zebub eiecisse demonia q̄b' acten
est responsū. et alii temptantes signū
decelo querebant ab eo q̄bus ab hic
respondere incipit. non eis signū
decelo quod indigni erant uide. uerū
de profundo inferni tribuens quale
ionas p̄pha naufragus cetorū sorben-
te uocat. et de abissi ac mortis fauce
libat. et accepit et dedit. signū uide-
licet incarnationis nō diuinitatis
passionis nō glorificationis. **D**ixit aut
suis signū decelo dedit. q̄bus et nūc
bitumis glam et ip̄us figuratiter
in monte transformatus et post

ueraciter in celum subleuatur ostendit
Sicut fuit ionas in uentre ceti **Leo III**
tribus diebus et tribus noctibus sic erit
filius hominis in corde terre tribus
diebus et tribus noctibus. Ipsum autem idem
non totum plenum fuisse scriptura tes-
tis est: si prima dies apertae extrema
totus annumeratus est. Dies uero
tercius. apertae prima et ipse totus est.
Medius autem inter eos idem scilicet dies ab-
solute totus est: cum uiginti quatuor
et horis suis duodecim nocturnis
et duodecim diurnis. Sexte ferie
patris qua sepultus est cum praeterita
nocte. praenocte et die accipies hoc
est prout die. Saluum autem ne et
et die: et nocte. dicitur enim eodem die
illucescente. Ac per hoc accipiendo par-
tem prout: habes triduum et tres
noctes. **Ex. V.** **108**

Ill et dicitur: dominus ihesus ad eos qui cre-
diderant ei iudeos. et manseritis in
sermone meo: uere dicetis mei eri-
tis. **Q**ui enim perseuerauerit usque
in finem hic saluus erit: et cognos-
cetis ueritatem que in uos latet
et loquitur ubi ueritas liberat uos

Hoc uerbum dominus ad libertatem posuit: ue-
ritas liberat uos. Nichil enim est aliud
proprie liberat: nisi liberum facit.
Quomodo saluat nichil est aliud quam
saluum facit sanat nichil est aliud quam
sanum facit datat nichil est aliud quam
datat idem diuites facit: sic liberat nichil
est aliud quam liberum facit. Hoc in uerbo
greco plenus est. Nam in latina con-
suetudine plerumque dicimus hominem
liberi quod a libertate non perit: sed
tantum ad salutem: sic cum quis qua-
dammodo liberat ab infirmitate usitate
dicimus non tamen proprie. **Leo II**

Sic autem posuit dominus hoc uerbum. ut dice-
ret ueritas liberat uos ut in greca
lingua nemo dubitet eum delibere
dixisse. Denique iudei sic intellexe-
runt et responderunt ei. non illi
qui iam crediderant: sed qui in tur-
ba erant non dum credentes. respo-
derunt ei. Semen abrahe sumus
et nemini seruimus unquam.
Quo in tu dicis liberi eritis. Non au-
tem dixerat dominus liberi eritis: sed ueritas
liberat uos. In quo tamen uerbo
illi — quia sic dixit patet in greco.

non intellexerunt nisi ad libertate.
rex tulerunt se semen esse abrahe.
idixerunt Sem abrahe sumus.
nemini seruimus unquam

Quomodo iudicis libi eritis. **Li.iii**

Apellis inflata: non ista magnitu-
do situmor. Et ipsum hoc secundum.
huius temporis libertate quo in uerum
dixistis nemini seruimus unquam.
Ioseph non est uenundatus? prophete
sui in captiuitate non sunt ducti.
Deinde nunc ille ipse est israel qui in
egypto latere faciebat. regibus
duris non saltim in auro et argen-
to sed in luto seruebat. Sinemini
unquam seruistis omnes quid est quod
ubi assidue inquitur deus quod uos
de domo seruitutis libabit. An
forte patres uiri seruerunt uos aut
qui loquimini unquam seruistis.

Quomodo autem soluebatis iam tributa
romanis. Unde ipsi ueritati la-
queum quasi capionis proposuistis
ut diceretis: licet redere tributum
cesari. Ubi dicitur licet. tenebatur
eum quasi male obtrahere libertati se-
mini habrahe: si autem diceret

non licet calumnia remitti apud
reges terre: quod prohibere regibus
tributa persolvere. **Li.iii**

In illo est etiam dies festus iudeorum. et
ascendit ihesus ierosolimam. Mirum
non esset debere ad hoc factum miracu-
lum. Mirum enim est si homo fecisset. Ma-
gis gaude quia mirari debemus.
quia dominus noster saluator. ihesus christi homo
factus est: quia quod diuina uirtus ho-
mines deus fecit. Plus est enim ad
salutem nostram quod factum est propter
homines: quam quod fecit inter
homines. Plus est quod uicia
sanauit animarum: quam quod sana-
uit languores corporum mortuorum.
Sed quia ipsa anima non eum noue-
rat a quo sananda erat: et uocem
habebat sancti in corde: unde dominum
lactente cognoscere: fecit quod uide-
re poterit. **Li.iii**

Ingressus est locum ubi iacebat
multitudo magna languentium:
cecorum. claudorum. aridorum. Et cum
esset medicus sanans corporum: et
qui uenisset sanare omnes animas cre-
duntorum. de illis languentibus

unum elegit que sanare: ut uni-
tatem significaret. Simediori
corde: et quasi humano capiti
et ingenio con siderem faciente
et quod ad potestate p[er]tinat non
magnum aliq[ui]d p[er]fecit: et quod ad
begnitate parum fecit. Tot iace-
bant: unum curat[ur] est: cum poss[et]
uno u[er]bo om[n]es erigere. **P[er] h[oc]**

Quid igitur intelligenti[us] e[st]: nisi quia
potestas illa et bonitas illa magis
agebat quid a[n]i[m]e in factis eius
p[ro] salute etna intelligerent: quia
quid p[ro]p[ri]ali salute corpora me-
reant. Corporum enim salus
que uera expectatur ad d[omi]no erit
in fine: in resurrectione mor-
tuorum.

Tunc q[uo]d uiuat non morietur tunc
q[uo]d sanabitur non egrotabit tunc
q[uo]d faciat non esuriet aut sitiet
tunc q[uo]d renouabitur non uetascet.

Nunc uero in illis factis d[omi]ni et salua-
toris n[ost]ri ihesu x[risti] et cecorum ap[er]ti ocelli
morte clausi sunt: et paraliticorum
membra consticta morte dissolu-
ta sunt: et qui quia sanatus est
temporaliter in m[em]bris mortalibus
in finem defecit: anima uero que

credidit in uitam etna[m] transiit fecit
et illi e[st]. Assumpsit ih[esu]s petrum **et**

et iacobum et iohannem fr[atr]es eius:

et duxit illos in montem excelsum

seorsum et transiit figurat[ur] e[st] ante eos

Et uincula l[ig]aco dissoluit que p[er] uincula
corporis interiore mentium n[ost]ra
pulsant auditu[m] ad magis sacramen-
ta nos intelligencia[m] uocat qua[m]
aspirante gratia dei facili[us] assequimur
sic sideracione[m] u[est]ra[m] ad ea que paulo
sunt superius narrata referimus.

Saluator[em] rem humanam g[ra]tis d[omi]ni
x[risti] condens ea fide[m] que impios
ad iusticiam et mortuos reuocat
ad uitam ad hoc: de p[ro]p[ri]os suos doc-
trine montis et op[er]u[m] miraculis
imbruebat: ut idem et uincit
dei et filius hominis crederetur.

Nam unum horum sine alio non po-
t[er]et esse ad salutem: et qualis erat
p[er]iculi d[omi]ni ihesu x[risti] aut d[omi]ni
tantu[m] modo sine homine aut
sine deo solu[m] homine[m] credidiss[et]
cu[m] utru[m]q[ue] e[ss]et parte[m] co[n]sistenti[us]
quia sic deo uera humanitas
ita homini in erat uera diui-
nitas.

Ad confirmandam & huius fidei salu-
britate interrogauerat deplures suos
dñs inter diuersas aliorum opinionēs
quid ipsi de eo crederent: quid ue-
lerent. Ubi apls petrus preue-
lacionem summi patris corporea
supans humana transcentens
uidi mentis oculis filium dei uiui
& con uisus ē glām deitatis: quia
non ad sola respecy substantia car-
nis & sanguinis. Tantūq; in hanc
fidei sublimitate con placuit
ut bitudinis felicitate donatus
sacram inuolabilis petre accipe
firmitate: sup quam fundata
ecclia: portas inferni ac mortis
legib' pualeat: nec insoluendis
aut ligantib'. quorū que causis
aliut ratum ēēt in celo: quam
quod petri arbitrio sedisset. *Le iii*

Hec aut dñm laudate intelligē-
tie celsitudo instruenda erat
de inferioris substantie sacmto-
ne aplōlica fides ad glām con-
fite de inypo ditatis euecta
infirmittatis nre recepcione in
indignā impasibili dō atque
in cōgruam iudicare: ita

iam in ipso crede glificata ē natu-
ra: ut nec suppletio possit affici
nec morte dissolui. Ideo dicente
dño quod oportet eum ire iherlma
& multa pati a senioribus & scribis
& principibus sacerdotū & occidi
& tertia die resurgere: cum
beat' petrus qui sup no illustratus
lumine deardentissima: filii dei
con fessione feruebat contumelias
illusionum & crudelissima mortis
obprobria religioso ut putabat & libo
fastidio respuisse ab ihu benigna
in crepatione concept': ad cupiditate
participante cum eo passionis
amat' ē. Sequens exortacio sal-
uatoris hoc inspirauit: hoc docuit
ut uolentes eū seq negarent se
sibi: & ipse etnoꝝ leuissimum
ducerent reperiāliū detrimētum:
quia demū animā suā saluā fce-
rent qui eam pro xpo pdere non
timerent. *Dñe li*

Sēnit aut ysaac & alligauerūt
oculi ei: unde non poterant
& uocantq; elau filium suū maiore:
& dixit ei fili mi. Qui respōdit
Adsum Cui pat' Hides inquit qd

senuerim & ignore die mortis mee.
sume arma tua pharetra & arcu.
& egredere foras. Cumque uenatu. o.
quit attuleris. fac michi inde pul-
mentum. sicut uelle me noli.
affer ut comeda. & benedicat tibi
ama mea ante qua moriar. Quod
cum audisset rebecca. ille abisset
in agrum. ut uisione patris adim-
plere. dix filio suo iacob audiui pa-
trem tuum loquentem cum elay fr-
tuo. & iditente ei. Affer michi ac
uenatione tua. & fac cibos ut come-
dam. & benedicam tibi coram dno an-
te quam moria R. *l. ii*

Nunc ergo fili mi ad qui esce consilius
meus & p-gens ad gregem affer michi
duos edos optimos ut facia ex eis
escas patri tuo quibus libenter uelent.
Quos cum intuleris & comederit be-
dicam tibi prius quam moriar. Cui
ille respondit. Noli quod elay fr-
meus homo pilosus sit & ego leis.
Si iactitauerit me pater meus & sen-
serit. timeo ne putet me sibi uolui-
sse illud. & inducat super me male-
dictionem & benedictionem. Atque mater

In mensa ait ista maledictio fili mi.
tantum audi uoce mea. & p-gens affer.
quod dixi. Abiit & attulit. dedit que
dixit illa cibos. *l. iii* **A**mati
sicut uelle nouerat pater illius. &
uestibul esu ualde bonis. quas ap-
se habebat domi induit eum. Pelli-
culasque edosque circum dedit manibus.
& colli nuda p-ter. Dedit que pui-
mentum. & panes quos coxerat
tradidit. Quibus illatis dixit pater mi.
Alle respondit. Audio. Quis es tu
fili mi. Dicit que iacob. Ego
sum primogenitus tuus. Feci sicut
p-cepisti mi. Sum. & ede & comede. &
de uenatione tua. & ut benedicat
michi ama tua. *l. iii*

Rursum ysaac ad filium suum. Quomodo
inquit. tam cito inuenire potui-
sti filium. Cui respondit. Solip-
tas dei fuit. ut cito mi occurreret.
quod uolebam. Dixitque ysaac.
Accede. & huc ut tangam te fili
mi. & pbe utrum tu sis filius meus
elau. anon. Accedit ille & pater.
& palpato eodiv. Isaac. Vox quidem
uox iacob est. & manus manus est elau.

Et non cognouit eum quia pilose
manus similitudinem maioris
expresserant benedicens & illi ait
Tu es filius meus esau. Respondit
Ego sum adille. Affer mi cibos deu-
natione tua fili mi. ut benedicat
tibi anima mea Quos cum oblatos
comedisset. obtulit ei etiam iumentum
Quod austo dixit ad eum Accede ad
me. & da mi osculum fili mi
Accessit ille a patre & osculatus est
Statum itaque ut sensit **L**eum
uestimentorum eius fragrantiam. be-
nedicens illi ait. & odor filii mei
sicut odor agri pleni cui benedixit
dominus. De tibi deus de rore celi & de
pinguedine terre abundancia
frumenti. iumenti. & olei. & seruiant
tibi populi. & adorent te tribus
Esto dominus fructum tuum. & in cur-
uentur ante te filii in utris tue
Qui maledixerit tibi. sit ille male-
dictus. Et qui benedixerit tibi. be-
nedictionibus repleatur. **L**xi
Verum isaac sermone impleuerat.
& regresso iacob foras uenit esau
& cunctosque cibos deuinationis in

tulit patri dicens Surge pater mi.
& comedere deuinatione filii tui.
ut benedicat. in anima tua Dixitque
illi isaac Quis enim est tu. Qui res-
pondit Ego sum filius tuus primogenitus
esau. Expauit isaac stupore
uehementi. & uultu quam cre-
di potest admirans ait Quis igitur
ille est qui dudum capta uenatio-
ne attulit mi comedere ex omnibus
preiis quam tu uenires. Benedixit
que ei & exivit benedictus. **S**ed & mar-
tine. Egressus dominus israhel secessit
in partes terrae isidonis. & ecce
mulier cananea eximbus illis
egressa. clamauit dicens Misere-
re nostri domine fili domini & c. **iiii**
Mulier hec euangelista efficitur
probat enim diuini consilii sa-
cramentum quanto uirtute
diuina oblectat & carnis naturam
confitetur dicens Misere mei
fili domini. Considera pulchritudinem
mentis. unde quidam. Veni
in hac. & inquit meus uultus
est. non in deconuersatione
fiducia ad misericordiam tuam.

Ergo ubi relinquitur requiritur loc
t quom' causa e' mulier. **Saluadi**
legis ignara ta' iniqua sic abrup
te accede' ad fonte' salutis. Non pe
tit iacobum. no' rogauit iohem.
non accessit ad petrum. **S**ed hec int
mittens quid dic' **N**o est necessa
rius fide' uisitor. **S**ucepit in se pa
tracium penitentie. **I**sola cucu
rit ad dñm. **T**enax eu in uoce. **M**iserere
mei fili dñs. **I**deo decendis
ti ideo carne' suscepisti ut **r**ego
loqr ad te. **r**ecum fiducia petam.
Cherubin aspectu' ei' tremuit icelo.
untia mulier no' formidat Angli
metuit meclis. **m**ulier no' ueret
in tris. **I**nstat importune. **r**uoce
sua exaggerat dicens. **M**iserere
mei fili dñs. **L. viii**

Non habeo sponso're. p'me accedo.
p'me obsecro. misere mi. **E**rit tibi
op' est. **M**edia quero. **Q**uit patris.
Dolor e' que' no' suffero. **E**ui habet.
Filia ma' captiua tenet. **E**rit illi e'
Ale ademonio uexat. **q**u' q't' uic.
Miserere mi dñe. **P**ign' meu' consum
tur. **r**pas' corporis molatur.

Opinia inq' erit de filia ma'. **N**oli as
picere peccatrice' **r**aniseram tuas dñ
qui secreta con sideras. **F**ilia mea
male ademonio uexatur. **E**uid de
sideras. **r**ut libetur de plagis. **M**ise
rabilis luct' con clusit utu' meu'. **r**
ama' ma' pturbat seua tepestas.

Erit facia nescio. **P**atitur misera. nec
sentit. **H**ec morte' scit timere. nec
uita spate. **M**iserere mei dñe. **l**acax
con fusa. **r**causa' tormiti ignorat.

Me aspice misera. me' excruciat diu
turna uulnera mea. **I**lla patitur.

rego desitio. **F. R. II. VI.**

In illo. **t.** **D**ix dñs ih's turbis iudeaz
Ego uado **r**equeritis me. **r**in p'ccu
uis moriemini. **Q**uod ego uado no
potestis uenire. **L**ectio sci euangli
que p'cellit hodierna. ita con clusit
erat. quia locut' e' docens igazo
philatio dñs que uoluit **r**que
audistis. **N**emo apprehendit eum.
quia non dum uenerat hora ei'.
Hinc disputatu' e' dnica die. **r**qd
ipse donare dignat' e'. **u**itimaui
mus caritati ure. **q**uare dictu' e'
non du' uenerat ora ei'. nec posita

lohim

Modo aut de ipsa passione **Vii** Sparat'
sua qua posita erat no in ei' necessi-
tate s; potestate. locut' e' iudeis di-
cens. ego uado. Xpo em dno mors
pfectio fuit illo unde uenerat. r
unde non disceserat Ego inquit
uado r queritis me: no desiderio
s; odio Nam illu postea qua ab eis
sit ab oculis hominu inquisierunt.
r q' hoderant r q' amabat Illi psequen-
do isti h' cupiendo In psalms aut
ipse dñs pproham Perit fuga ame.
r no e' q' requirat ama ma **Liii**
Et iteru in alio loco in psalmo Con-
fundant' requirentes ama ma Cul-
pauit quod no requirerent: damna-
uit qd requirerent Bonum e' querere
amam x: ut apli fecer' Malu est que-
rere amam x: s; qm ea iudei que-
sierunt Illi enim ut haberent: isti
ut pederent. **fr iii** **rol** **ca**

Primū dī gentilis p̄p̄lo p̄naturam
ilegis n̄r̄a n̄ticia uade opari
in uinea mea: hoc est quod tibi
non uis fieri alii nefeceris. Qui su
p̄be respondit uolo. postea ū in ad
uentū saluatoris acta penitentiā
opat̄ ē in uinea dī: sermone cō
tumacie labore correx decedens
aut ad altū: dī similiter Attille res
pondens ait Eo dñe **¶** non ut
Sed s̄ filius p̄p̄l̄i iudeorū est **¶** **¶**
qui respondit moysi Omnia que cū
que dixerit dñs faciem⁹ Et nō ut
in uineam: quia infecto patris

familias filio s; putant heredem Alii uero
non putant gentilis iudeorum ppli eē
parabolam s; simpliciter pecorum iude-
torum ipso quoque dno ppositionem
suam postea diserte Amen amen
dico ubi quia publicani et peccatores
atq; meretrices precedunt uos in re-
gno di: eo quod illi p mala opa deo
seruire negauerunt: s; postea peni-
tentie baptisum acceperunt a iohē

In illo. t. Ascendens ih̄s **fr. iiii.** ih̄s
ih̄s iherosolimā assumpsit duodecim discipulos
suos secreto. et ait illis Ecce ascendi-
mus iherosolimā: et filii hominis tradet
principibus sacerdotum

Crebro hoc ipsum discipulis dicebat: s;
quia multis in medio disputatis po-
terant labi de memoria qd audie-
rant itur iherosolimā et secū ductur
aplos ad temptationē eos parat: ne
cum uenerit persecutio et crucis igno-
minia scandalizent Tunc accessit
ad eum mater filiorum zebedei cum
filii suis adorans et petens aliquid
ab eo **Quid dicit ei Quid uis.** Ait illi
Dic ut sedeat hic duo filii mei ad
dexteram tuam et unus ad sinistram in regno tuo.

Vnde opinione regni habebat **fr. ii**
mater filiorum zebedei Nam cum
dñs dixisset: filius hominis trade-
tur principibus sacerdotum et scribis
et contempnabunt eum morte: et tra-
dent eum gentibus ad illudendum et fla-
gellandum et crucifigendum: et ignomi-
niam passionis timentibus discipulis cur
illa gl̄a postulat filius suus. **hac ite-**
reor ex causa quia post omnia hec

Quod dixerat dñs tertia die resurgam:
putauit eum mulier post resurrectio-
nem illico regnaturum. et quod in
scdō promittitur aduentum in pmo esse
complendum et ad uiditatem femine p-
sentia cupit: in memor futurorum
vob aut interrogat dñs: **ulla fr. iii**
petente respondit qui uis. non uen-
de ignorantia s; ex di psona dicit

Flagellandus enim erat et crucifi-
gendus: quom̄ idem uerbosa querit
quis me tetigit. et delacato ubi
posuisti eum et in ueni quoque
testamento ubi es: et descendens unde
bo si iuxta clamorem suum qui uenit
ad me pfeecerunt: sin aut nō ē ita
ut scia postulat aut mater filiorum

cebedei erore muliebri impietatis affectu: nesciens quid petere
¶ et mirum si ista arguitur impie: cum de petro dicat quando uult
tria facere tabernacula nesciens quid dicere Respondit ih̄s idix

¶ eseris qui petatis; **Fr̄**

Ih̄s il̄ t̄. Dixit dñs ih̄s turbis iudeorum Non possum ego a me ipso facere quicquid: sicut audio iudico iudicium enim iustum ē: quia non quero uoluptate mea: s; uoluntate ei qui misit me patris.

Quodam loco in euangelio dñs ait: prudente auditore uerbi sui similem esse debere homini qui uolens domum hēdificare fodit altius donec pueniat ad fundamentum stabilitatis petre: ubi securus constituat qd fabricat aduersus impetū fluminis ut cū uenerit repugnetur potius firmitate edificii quā impulsu suo ruinā faciat illi domui Putem̄ scriptum dī tā quā agrū ēē: ubi uolum̄ aliquid hēdificare Non sum̄ ei sup̄ sitie contenti: fodiam̄ alii donec pueniam̄

ad petram Petra aut̄ erat xp̄s **Lii**
odierna leone locutus est: quia forte dicturi illi erant: tu iudicabis ip̄s nō iudicabit quia omne iudicium dedit filio: nō ḡ scdm̄ patre iudicabit: ad iect̄ Non possum ego a me ipso facere quicquid quia nō quero uoluntate mea: se uoluntate ei qui misit me patris Certe filius quos uult uiuificat nō querit uoluntate suā s; uoluntate ei qui misit eum

Non mea non pp̄ia non mea non filii hominis non mea que resistat dō faciunt eū homines uoluntate suā nō dī: quando faciunt qd uolunt n̄ qd iuba dī.
Quando aut̄ ita faciunt **Liii**
quod uolūt: ut tam sequantur uolūtate dī nō faciunt uolūtate suā quā uis qd uolūt faciat uolens fac qd iuberis. atq; ita hoc facies qd uis: non uoluntate tuā facies s; iubentis Eund̄ ergo: Sicut audio iudico dū dī t̄ filius idemonstrat ei pat̄ iudicē filiū patre faciente Deinde ad iunxit:

quia non habet necessarium ab
homine testimonium s; h; maui
qua sunt homines: atque id
testimonium dicit quod sit Opa que

ergo facio testimonium pibent me
I pla opa que facit apatre se ac
cepisse dicit Testimonium ergo
pibent opa testimonium pibit

pater nullum ne testimonium pi
buit iohi. Peribuit plane. s; tan
quam lucerna non ad faciendos

amicos: s; ad confundendos in
micos *fr vi*

In illo t. Dix. d. id. s. turbis iudeor.
Gomo erat pater familias qui pla
tauit vineam isephe circum de
dit ea: isodit in ea torcular et

bedificauit turrem. et locauit
ea agricolis ipregre pfectus e
Hoc est quod dñs supru depuer
bio scificauit Durum e aduersus
stimulu caleritare principes sac
dotum iseniores ppli qui intro
gauerunt anim in qua potesta
te her facis: et quis tibi dedit
hanc potestate uoluerunt in
uerbo sapientia cape. s; in sua

arte superantur. et laudant in pa
rabolis qd apta facie non metabatur

Isomo iste pater familias ipse est *tin*
qui habebat duos filios. et qui in
alia parabola conduxit oparios
in vinea sua: qui plantauit vinea
de qua elayfas plenissime pcan
ticum loquitur ad extremum in
ferens Vineam dñi sabaoth: domi
us est Vin psalmo Vineam de
egypto translulisti isephe circu
dedit ea ut miru urbis ut anglo
rum auxilia *tin*

Et fodit in ea torcular aut al
tare aut illa torcularia quo
rum tres psalmi titulo pnotantur
octauis octogesima. tertius et edi
ficauit turrem no dubium qd ea
dequa dicitur pmachia et tu turris
nebulosa filia sio et locauit ea agri
colis quos alibi vinee oparios
apellauit: qui conducti fuerant
hora pma. tertia. sexta. nona. et
decima et peger pfectus est no
loci imitatione Nam deus unde
ab eis potest aquo con plent
omnia. Qui dicit piberemia

Ego deus appinquans non deus
de longinquo. dicit dñs. Sed abire
videtur a uinea. ut untoribus
liberum opandi arbitrium relin
q̃ illo t. *Dicit dñs. dñs. Sicut* quat
parabolā hanc homo quidam ha
buit duos filios. et dixit adolescen
tior ex illis patri. Pat̃ da m̃ por
cionē substantiæ. quæ me contigit
up̃ius p̃posuerat parabolā centū
ouium de quib̃ una errauerat.
et bonus pastor tā diu quesiuit
donec ueniret eam. De plona peco
rum sunt om̃s hee parabole quia
non uenerat uocare iustos sed
peccatores ad penitentiā. Et calum
niantib̃ iudeis quare cū publica
nis et peccatorib̃ manducaret. dñs
homo quidam habuit duos filios.
homo quē in parabola posuit. ip
se est deus. et pat̃ dñi ñri ih̃u x̃p̃i
qui habuit filium seniore id est
ip̃m iudeorū. et om̃iū gentium
qui noluit eē cum dō patris s̃
accepta substantia abiit
in regionem longin
quam. *leo. ij.*

Aceperit enim adō in principio quā
do factus est homo sp̃m uitæ.
unde descendit ip̃s iudeorum
siue gentiū. Aceperit ueritate
bonitate innocentia quā con
gregatis his omib̃ habuit in
regionem longinquam. Abiit
enim minor filius. id est gentiū
ip̃s post uarios errores abli. et
post immunda. et sordida idola.
et longe fact̃ a mō adō patre dis
sipauit om̃e celestē substan
ciā quā innata erat acceptat
male ac t̃p̃ter uiuendo. sicut
est hodie ap̃t gentiles. *leo. iij.*
et ne om̃s qui peccō ul̃ ad huc diu
sis erroribus detinetur dñi longe
est a regno dei. dicere ip̃iam
longe est a peccatoribus salus. et lon
ge est ueritas a n̄ querentibus eā
non quia dñs longe sit. in cuius
manu sunt om̃s fines t̃r̃e qui
palmo metitur celum. et iugum
pugillo cui ocelli in om̃i loco
speculantur bonos et malos b̃ro
ad dicente. Ocelli dñi sup̃ timentes
eum. et ocelli dñi sup̃ iustos.

pe est dñs omnibus inuocanti-
bus eum *Amica iii.*

Ioseph cum sedecum dñe an-
norum pascibat gregē cū frīb'
suis ad huc puer. *rexit cū filiis*
balle izelphē uxori patris sui
deculauitq; frī suos crimine pesi-
mo apit patre sui isrl aut di-
diligebat ioseph sup omī filios
suos: eo quod in senectute genu-
isse eum. fecit que ei tunicam
poliartam *leo ii.*

Videntes autē frī ei quod a patre
plus cui tñ filius amaretur: ho-
derant eū ne poterant ei quicquā
pacificum loqui. Accidit quo-
que ut visum somnium refer-
ret frīb' suis. *Que causa maioris*
hodi seminariū fuit. Dixque ad
eos dñe somnium mīm qđ uiol-
utabā ligare nos manipulos in
agro: equali consurgere mani-
pulum meū: stare uisq; ma-
nipulos cū tñ stantes adorare
māpulum meum *leo iii.*

Responderē ei. *Humquē rex*
ar erit: aut subiciem dñion tue.

Hec ergo causa somnii: at que ser-
monum: inuidie. *hodi somne*
ministraui. Aliut quoque uidi som-
nium quod narrans frīb' ait
Idi plēm mū quasi solem: illuminam:
istralas unde eum adorare me

Quod cum patri suo isribus retu-
lisset: increpauit eum pater. *Idē*
Quid tibi uult hoc somnium quod
uidisti. Numq; ego unat taa: frī
tui adorabim' te sup tñam.

Inuidebant igitur ei frī sui: pat-
uerō rē: tacitus considerabat. *Leo.*

Cumque frī illi in pascuis grega-
bus patris morarentur in sicchem:
dixit ad eū isrl. *frī tui pascunt oues*
in sicchem: uenit mītā te ad eos

Quod respondente pīto sum. *et*

Vade: unde sic uicta pperā sunt
erga frī tuos: *ipeccora: uenūcia*
michi quid agatur. Nilus deualde
ebion: uenit in sicchem. Inuenitq;
eum uir eiante in agro: uenit
qant qui querere. At ille respōdit

Frī meos quero: indica michi ubi
pascūt greges. *Dixq; ei uir. Rece-*
serunt de loco isto: audiuī autē edictis:
Ecce innotabim'.

Lumque fr̄s sui uidissent eum p̄ **leo**
cul: ante quā accedē adeos cogi-
tauerunt illū occidē: imitatio
loquebant̄. Ecce somniator uenit.
uenite occidam̄ eum imitam̄
incisternā ueterem dicem̄que
fera pelima deuorauit eum tūc
~~mutus~~ apparebit quid illi
psint somnia sua. Audiens aut̄
hoc ruben nitebatur libare eū
de manibus eorū idicebat. Non
intificiam̄ animā eī nec efunda-
mus sanguinē: s̄ p̄ciet eū in
cisternā ueterem que est insolici-
tudine: manusque ur̄as serua-
te innoxias hoc aut̄ dicebat
uolens eripe eum de manibus
eorū credere patri suo. **Leo vi.**

Constitutum ē ut puenit ad fr̄s nu-
dauit eum tunica talari ipo-
luntam miseruntq; eū in cil-
ternā ueterem que nō habebat
aquis. Et sedentes ut comeret
panē m̄der uatores negocia-
tores ismaelitis uenire dega-
lunt et gamiellos eorū porta-
tes amittentes in limina m̄.

stare in egyptum. Dixit ergo iu-
das fr̄ibus suis. Quid nō potest
si occiderim fr̄m nr̄m: reclaue-
rimus sanguine ipsius.
Melius est nō ut uenundetur
ismaelitis: manus nr̄e non
polluantur: fr̄ enim caro nr̄a
ē. Ac uenerunt fr̄s sermoni-
bus eius: ip̄tereuntibus is-
maelitis negociatoribus ex-
strabentes eum de cisterna
uendider̄ ismaelitis uiginti
argenteis: qui duxerunt eū
in egyptū; **Sedm̄ M. lueham.**

In illo t̄p̄: Erat dñs ih̄s eiciens
demoniū: nullus enim mutū
Et cum eiecisset demonium:
locutus ē mut̄: et amittente sunt
turbe. **iii.**

Demoniacus iste apud nr̄m
non solū mut̄: s̄: cecus fuisse
narrat̄. Curratusque dī ad nō.
ita ut loqueretur. unde
tria q̄ ligna simul in uno
homine p̄petrata sunt.
Cecus uidet̄ mut̄ loquens
possessus ademonio libatur.

Quod tunc quidē carnaliter fac-
tum est s; cotidie completur in
conuersione credencium: ut ex-
pulsio primum demone fidelium
aspiciant: de inde ad laudes di-
tancia prius ora relaxent. **lviii**

Quidā autē ex eis dixerunt. In bel-
zebub principe demoniorū eicit
demonia. Non hec aliqui detur-
ba sēsariet calumniabantur
scribere: sicut alii euangeliste
testantur. Turbis quippe que
minus erudite uidebantur dñi
semper facta mirantibus. illi cont-
ut negare ut que negare nece-
uerant sinistra interpretatione
puertere laborabant: quasi nō
diuinitatis s; in mundi sps opa
fuissent: idē belzebub qui deus
erat acharon. Nam bel ipse ē
baal. zebub autē musca uocat-
Hec uita quēdā mendosa. **lviii**
exemplaria. A. laura ul. D. infine
eūmū legentibus. S; Belzebub
ē baal idē autē muscarum siue
musca. musca interpretatur obsor-
des uidelicet imolatiū cruoris

ex eius spurcissimo ritu ul' nne:
princeps demoniorū cognomina-
bant. Et alii teptantes signū de
celo querebant ab eo. Bel in more
elie ignē de sublimi uenire cu-
piebant ut in similitudine sa-
muelis tpe estūo magus ton-
trua coruscante fulgura imbres
ruent: quasi non possent illa
calumniari. idcirco ex oculis
tuarū aeris passionibus accidit.
At qui calumniari ea que oculis
uideis manu tenes utilitate sentis
qui facies de his que de celo uene-
rit. Itaque respondebis. Imagos
in egypto multa signa fecisse de
celo. Ipse autē ut uidet cognacō
uel eoz dix. Omne regnum in se
ipsum diuisū desolabitur. Et
domū sup domum cada. **lxii.**
In illo tpe Dixerunt pharisei ad
iēm. Quanta audiuimus facta
in capbarnaū: fac tibi in patria
tua. At autē illis quia nemo
ppha acceptus est in patria sua
topham dicit inscripturis dñm
epm moyses testis est qui ait:

Iohannem ubi suscitauit di uir defrib'
uril: tanquam me ipsum audierit

Non solum aut ipse qua caput et
ans est ppharum: s; helias ibere
mial cetique pphie: minores in pa
tria sua quam in extis ciuitatib'
habiti sunt: quia ppe modum na
turale est ciuibul' semp ciuibul'
in uideje. *Lectio 1^a*

Non enim considerant presenciam
uiri opa s; fragilem recordantur
infranciam: quasi non ipsi p eos
dem graduul' etatis ad matura
etate uenerunt. In ueritate dico:
uobis multe uidue erant in die
bus elie in isrl: quando clausu
est celum annis tribul' tmen
sibus sex: cum facta eet saniel
magna in omni tra: qad nulla
illarum huius est elias h mla
repta sidonie ad muliere uidua.

Non inquit hoc quod diuina *Le 11*
fastidiosul' ciuibul' beneficia sub
trahit: ppharum gestul' ad uersat:
quia sicut saniel quondam ome
tia pte: nemo est in uidua re
ptul' elie dignus: hos piao: s; eie

gentis est iudea quelita que obside
gram a tanto ppha militari debet:
sicut multu ibidem leplil' tantu
na amian sirul' qui deuote quehe
rat: ab elieo ppha curari puerunt:
sic tuos non alia qua mundie per
fidieque causa supno manent pri
uabimur. *Fr 111*

In illo tpe: Respicient dñi ibi discipul'
suos. Dixi simoni petro Sipecaue
rit uite fr tuul' uade: corripe e
cum inter te: ipsum solum.
Sipecauerit in nos fr nr: unqualiba
causa nos leferit: dimitenti habe
mus potestate: imo ea lege qua
pcepitur ut debitoribus nril' debita
dimitamus: si quis ideo quis pec
cauerit: non est arbitriu nr.

Item enim scriptura diuina: Sipeca
uerit: homo in homine: rogauit
p eo sacerdos: aut in de pecaue
rit: quis rogauit p eo: Non econ
trario iudi in iudice benigni sum:
in aril' contumelialis: hodie eccliam

Corripient dñs: est fr secundum *Leo 11*
nisi semet pudore ac uenit: can dia
amileat: in ad pmaneat: in

[illegible]

dei. ppter traditionem ueram. **F**alsam
calumniā uera responsione con
futat. Cum inquit uos ppter tradi
cionem hominū pcepta dei ne
gligitis. quare discipulōs meos
arguendos creditis quod senio
rum uera parui pendunt ut
deserta custodiant. **N**am dī dixit
Honora patrē tuū et matrem. itē
maledixerit patrē uel matrem morte
moriatur. Vos autē dicitis. Qui
cumq; dixerit patrē uel matri
munus quod cumq; ē ex me
tibi pderit. non honorifica
bit patrē suū aut matrem. **Liij**
Honores in scripturis non tantū
in salutaribus officiis de
ferendis. quādam in elemosi
nis ac munerum oblacione sen
titur honora inquit apls induas
que uere uidue sunt. hic hono
ratiū intelligitur. Et in alio loco
resbiter. duplici honore ho
norandi sunt. maxime quia
borant in uero. et doctrina dei
et p hoc mandatum uiuemus.
ut boui triturandi os nō laudam

et dignus sit operari mercedē suā
in illo uero. die dñs. **Fr** **Liij**
Ihs discipulis suis turbis opamini
non cibum qui perit. sed qui permanet
in uitam etna. **iiii**
De ipsum insinuat istum cibum qd
in consequentibus illucelisset. que
filius hominis dabit uobis. Expec
tabat credo itē panem manducare
itē discumbere itē saginari.
sed dixerat cibum uō qui perit. sed
qui permanet in uitā etna. quom
dictum fuerat illi mulieri sama
ritana. si uideret qui petit et bibe
re forsitan postulasset ab eo. et da
re tibi aquā uiuā. Cumque illa
disceret unde tibi. quando qui
de non habet hauriret. tū
tū alius est samaritane rei
pondit. Si uideret qui petit et bibe
re impetisset ab eo. et dare
tibi aquā uiuā. unde qui bibe
rit amplius non sitit. Nam de
hac aqua quibibit sitis itē
et gaudia est illa. uolunt acci
pere quasi non palata sitim
corporis quē labor audiendi

fatigatur. hic inter huius cemo-
di sermocinationes puenit ad potu
spalem. Ommino isto modo. hic huc
uero cibum no qui perit opamini
s; qui pmanet inuita etna. que
filius hominis dabit uob hunc
enim pater legitimum deus istum
filium hominis nolite sic accipe
quali alios filios hois quib; dictu
est. filii hominu usque quo
guet corde. **F**ili hominum in
tegmene alar; tuar; spabunt
Iste filius omnis sequestriatus. **iii.**
quadam gra filii hominis accep-
tus annumero hominum. filius
iste filii hominis filii di est. Iste
homo etiam deus est. Alio loco
interrogans discipulos ait. Que dicunt
homines esse filium hominis.

¶ Illi Alii iohm alii etiam. alii iere-
mia. aut unum ex phis. Vnde vos at-
que me esse dicitis. Respondit pe-
trus. Tu es xpi filius dei unum. Ille
se dixit filium hominis. petrus eu-
dixit filium dei unum. **fr. v. l. i.**
¶ Illo tpe. venit dñs ibi in ciuita-
te samarie que dicitur sicchem iuxta

predium quod dedit iacob ioseph
filio suo. non rude est auribus ka-
ritatis ure euangelista iohm ut ut
aquila uolare caligineq; tñe tñs
cendere. luce ueritatis. **¶** In
bus oculis intueri. Multa enim ia
de euangelio ei p ministeriu nrm
dño annuade tractata sunt. **¶** Cro-
dine aut sequitur et lectio. que
odie recitata est. **¶** Caque dicitur
sum donante dño multi sic audi-
tur estis. **¶** magis recognoscatis
quam discatis. Non ideo tam pig-
re debet uisus quia no e cogni-
tio recognitio. **lectio 17.**

Hoc locutu est. ibanc lectione trac-
tata ieltam in manib; quod ibi
xpi ad puteu iacob loquebatur cu
samaritana muliere. Dicta enim
ibi sunt magna misteria. magna
rum similitudines reru patientel
ama exuriente reficientel languie-
tem. **¶** Erat aut ibi fons iacob
puteus erat s; omnis puteus fons. n
omnis fons puteus. **¶** Ibi enim aqua
de tra manat. uisu pba auriem
tibus. fons dicitur. **¶** si in putu

sup. fons tantu dñi. Si autē
tantu in alto in profundo sit. ita
puteus uocat. ut fontis nom. nō
amittat. Ihs q̄ fatigat. extinere.
sedebat sic sup. fonte. **Leo 113.**

Hora erat quasi sexta. Iam incipi
unt misteria. Non enim frustra
fatigatur ihs. non enim frustra
fatigat. uirtus dei. nō enī frustra
fatigat. p̄que fatigati recreantur.
non enī frustra fatigat. quo dese
rente fatigamur. quo p̄sente fir
mamur. Fatigat. tam ihs. fa
tigat. abstinere sedā. iuxta pu
teum sedā. Hora sexta fatigatus
sedā. Omnia ista in. aliqui
intentiones faciunt. ut pulsem. et
tantur. Ipse q̄ apiat. inob. inob.
qui dignat. est ita hortari. ut dice
te pulsat. rapietur uobis. **Slo. 10.**

In illo t̄p̄. Perexit dñs ihs in monte
oliueti. Adiluculo ita uenit in te
plum. Et om̄s ppli uenit ad eum.
sedens docebat eos. Ihs dñs per
rexit in monte. In monte aut. oli
ueti in monte fructuosu. in mon
tem unguenti. in monte crisimatil.

Ibi enim decebat docere xpm nisi in
monte oliueti. Ipi enī in crisima
te dictum est. Crisma enim grece.
latine unctio interpretat. Ideo autē
nos uny. quia lucta toris cont.
dñm fecit. Adiluculo iteru uen
in t̄plū. om̄s ppli uenit ad eum.
sedens docebat eos. Et non tene
batur. quia nondum pati digna
bat. Nunc iam attendite. uerbi ab
inimicis temptata sit dñi mansuetudo.

Aducunt aut illi scribe. **lectio 11.**
pharisei mulierem in adulterio de
phensa. Istatuē in medio. et dixer
ei. Magister hec mulier modo dep
hensa est in adulterio. In lege autē
moyses mandauit nobis. huiusmodi
lapidare. Tu q̄ quid dicis. Hec at
dicebat temptans eum. ut posset
accusare eum. Unde accusaretur.

Numquid ipsum in alio facinore
dephenderant. aut illa mulier.
ad illum aliquā p̄tinuisse discibat.
Quid ē q̄ temptans eum. ut posset accus
intelligite. fr̄s ad. **111.** Iam eum.
mirabile mansuetudine in dño p̄
minuisse. Anim autant eum inu.

et mitte nimium et mansuetum De illo
quippe fuerat ante predictum Accin-
gere gladio tuo super femora tua po-
tentissime Specie tua et pulchritudine
tua intende perspicere prede magna
propter ueritatem et mansuetudinem et uis-
ticia Ergo attulit ueritatem ut doc-
tor mansuetudinem ut liberator iusti-
ciam ut cognitor Propter hec cum
et regnaturus in spiritu sancto propheta predice-
rat Cum loqueretur ueritas agnoce-
batur cum aduersus inimicos non moue-
retur mansuetudo laudabatur.

Locutus est dominus ad Moysen dicens Ego dominus Loquere
ad pharaonem regem egypti omnia que
ego loquor tibi Et ait moyses coram
domino En in circuitu cillulorum labulorum
quorum aduersus me pharaos Dixitque
dominus ad moysen Ecce ego constituit
te dominum pharaonis et aaron frater tuus
erit propheta tuus Tu loqueris omniaque
mandauero tibi ille loquetur ad pha-
raonem ut dimittat filios israel de-
tineat dominus ad moysen **Ex**tra sua
indurabo cor pharaonis et multipli-
cabo signa et ostenta mea in terra

egypti et non audiam uos Inimice
tanquam manus mea super egyptum.

et reducam exercitum et populum meum fi-
lios israel de terra egypti per iudicia maxi-
ma et scient egypti quod ego sum
dominus qui extenderim manum meam
super egyptum et reduxerim filios

israel de medio eorum Fecit itaque moy-
ses et aaron sicut precepit eis dominus
ita egerunt Erat autem moyses
LXXX annorum et aaron octoginta tri-
um quando locuti sunt a pharaone
Dixitque dominus ad moysen et aaron **Ex**
Cum dixerit uobis pharaos ostendite
signa dices aaron Tolle uirgam
tuam et percute eam coram pharaone
et reuertatur in colubrum Ingressi itaque
moyses et aaron ad pharaonem fecerunt
sicut precepit dominus Tulitque aaron uirga
coram pharaone et uersit eam et conuersa
est in colubrum Vocauit autem pharaos
sapientes et maleficos et fecerunt ipsi etiam
pincationes egyptias et archana
quedam similes Proieceruntque singuli
uirgas suas que uerse sunt in draco-
nes sed deuorauit uirga aaron uirgas
eorum Induratus est cor pharaonis et non

audiu et sicut precepit dñs **Leo iiii**

Dixit aut dñs ad moysen Ingrauata
est cor pharaonis: nō uult dimitte
pplm. **Y**dit dñs **H**ade ad eū mane
ecce egredietur ad aquas. **I**stabili
moccursum ei sup ripam fluminis.
Uirga que conuulsa ē in drachone
tolles in manu tua: dicesque ad
eum **D**ñs deus abraham: misit me
ad te dicens **D**imite pplm mīm ut
sacrificet michi in deserto: nūcque
apertus audire me uoluit **Leo v**

Hec dicit dñs In hoc scietis qd dñs
sim **E**cce pueria uirga que in ma
nu mea ē aqua fluminis: uer
tetur in sanguine. **P**ices quoque
qui sunt in flumine morientur:
et conputrescent aque: et affliget
egypci bibentes aqua fluminis

Dixit quoque dñs ad moysen **D**ic ad aa
ron **T**olle uirgam tua: et tendet
manu sup aquas egypci: et sup flu
uios et: et uiaos ac paludes: et omis
lacus aquarū: ut uertantur in san
guine: et sit cruor in omni tra egyp
ti: tam in lignis uasib quā in sa
ceruic itaq; moyses **Leo vi** **P**ec

raaron: sicut precepit dñs et eleual
uirgam percussit aqua fluminis in
faraone et in seruis ei **Q**ue uisa est
in sanguine: et pisces qui erant
in flumine mortui sunt **C**onputre
tq; fluuius non poterant egypci
bibere aqua fluminis: et fuit sangui
nis in tota tra egypci **F**eceruntq;
similiter malefici egypciōz: in ca
tationibus suis **E**t induratum est
cor pharaonis: nec audiuit eos
sicut precepit dñs **A**ut itaq; se in
gressus est domu sua: nec apor
tuit cor etia hac uice **F**oderunt
aut omis egypci percussum flu
minis aqua ut biberent: non eni
poterant bibere de aqua fluminis
impletq; sunt septē dies postqua
percussit dñs fluuiū. **S**cdm **I**ohem.

In illo tpe: **A**buit ih̄s trans mare
galilee qd ē tiberiadis: et sequeba
tur eū multitudo magna quia
uidebant signa que faciebat: sup
his qui infirmabantur **et**

Miracula que fecit dñs nr ih̄s xpi
sunt quedā diuina opa: ad in
telligentiū dñi de inuisibilib' amo
lūa

humana mente. Quia enim ille non est
talis substantia que uideri oculis possit.
miracula ei quibus totum mundum regit
uniuscuique creaturae administratione ali di
uitate uiluerunt. ita ut pene nemo digne
tur attendere opera dei mira et stupenda
in quolibet seminis grano. secundum ipsam
sua mensura seruauit sibi quedam op
erum tempore propter usitatum cursum
ordinemque nature. ut non maiora se
insolenta uidendo stupent. quibus
cotidiana uiluerunt. *lym*

*Q*uod autem miraculum est gubernatio
totius mundi. quia saturatio quinque
milia hominum de quinque panibus.
tamen hoc nemo miratur. Illud mi
ratur homines. non quia manus est.
sed quia ratio est. Quis enim in uine pas
cat uniuersum mundum. nisi ille qui de pa
ucis granis segetes creat. *fecit* ergo
quomodo deus. Unde enim multipli
cat de paucis granis segetes. unde
in manibus suis multiplicat quicunque
testis erat in manibus. *lym* panes.
Christi panes autem illi quasi semina erant
non quod tres mandata. sed ab eo qui
ita fecit multiplicata. hoc est animo
tam est sensu. huius quo erigetur

mens. reuerentium oculis ut exerceatur
intellectus ut inuisibile dei punibilia
opera miraremur. reuerenti ad fidem. ipur
gati per fidem etiam ipsum inuisibilem uide
re cuperemus. que de rebus inuisibilibus inui
sibilem uocemus. *fra. in hen*
in illo tempore prope erat pascha iudeorum. et
ascendit illis iherusalem et inuenit in templo ue
dentes oues et boues et columbas. et innume
larios sedentes. *lym*

*Q*uid audimus fratres. Ecce templum illud figu
rat adhuc erat. ecce inde dominus omnes qui
sua querebant et ad mundum uene
rant. et que ibi uendebant illi quibus
opus habebant homines in sacris. et cum
illi tempus. Hinc enim caritas nostra. quod
sacrificia illi populo per carnalitate. et
de adhuc lapideo talia data sunt quibus
teneantur ne in idolo defluerent. et inmo
labant sibi sacrificia. boues et oues et
columbas. Postis quia legistis. Non ergo
magnum pecuni. si hoc uendebatur in
templo quod emebatur ut offerretur in templo.
tamen ecce inde illos. *lym*
in templo ebriosos inuenit. quod facit
dominus si eiecit uendentes ea que licita sunt.
et contra iusticia non sunt. Que enim
honeste emuntur. non illicite uendantur.

Expulit tamen. in eo passus domum ora-
cionis fieri domum orationis negocia-
cionis. Sine negociacionis domus non debet
fieri domus dei. potacionis debet fieri.

Nos autem quando ista dicimus strident
dentibus suis aduersus nos. et consolatur nos
psalmus quem audistis. **S**trider super me den-
tibus suis. **N**on enim nos audire unda cure-
mur. nisi ingeminantur flagella. et quia
flagellatur sermo ipsius. Congregata sunt
in me flagella. inescierunt fla-
gellat est flagellis iudeorum. flagellatur
blasphemis falsorum christianorum. Multiplicat
flagella domino suo. inesciunt faciamus
nos quantum adiuuat ipse. Ego autem cum
michi molesti esset. inducbam me cilio.
et humiliabam inuenio anima meam.
icimus tam fratres. Non enim. ipse peperit
illis qui flagellandus ab eis erat. **Item.**
prior. ipse illos flagellauit. Signum quo-
dam ostendit nobis. quod flagellum fecit
de resticulis. unde indisciplinatos ne-
gociacione de dei templo facientes fla-
gellauit. Item unusquisque peccatis suis resti-
bit sibi rex. Propha dicit. Ve his qui trahunt
peccata sic restem longam. Quis facit
restem. Qui peccato addit peccatum. Quomodo
ad dunt peccata peccatis. Cum peccata

que facta sunt. eo opuntur alius peccatis
f. urtum fecit ne inueniat qui fecit. querit
mathematicum. **Item.** **Item.** **Item.**

In illo tempore. Iam die festo mediante. as-
cendit ihesus in templum et docebat. et imi-
tabantur iudei. **Q**uod scriptum est de eu-
angelio quod hodie lectum est. consequen-
ter. inos uideamus. et ipse dominus do-
nauerit hinc dicamus. Hesterno die hic
usque lectum erat. quia licet non uidi-
ssent dominum ihesum in templo predicare festum. lo-
quebantur tam de illo. Et alii dicebant
bonus est. alii autem non. sed ducit et trahit.

Dictum est hoc ad eos. solacium. **Item.**
qui propterea predicantes uerbum dei fuerant
erant ut seductores. ueraces. Si enim
seducere decipere est. nec christi seductor. nec
apostoli eius. nec quisque seductor. debet esse christianus.
Sicut seducere aliunde. alique ad alium
persuadendo ducere est. querendum est
unde. et quo. Si ab bono ad malum. ma-
lus seductor est. **Item.**

In hanc ergo parte qua seducuntur homi-
nes de malo ad bonum. utinam omnes se-
ductores. inuocemus. et simus.
Ascendit ergo postea dominus ad die festum. me-
diante die festo et docebat. et imitabantur
iudei dicentes. Quomodo hic litteralis sit

cum non didicerit. Ille autem qui latebat
docebat. ipse loquebatur. non tenebat
Illud enim ut lateat erat exempli. hoc po-
testatis. sed cum doceret mirabantur iudei.
Omnis quidem quantum arbitror mirabantur.
sed non omnes conueriebantur. Unde admira-
tio. Quia multi nouerant ubi natus quem
admodum fuerat educat. Nunquam
cum uiderant literas discende. audie-
bant autem de lege disputante. legis testi-
monia preferentem quem nemo posse preferre
nisi legisset nemo legere nisi literas didi-
cisset. ideo mirabantur. *Tractatus iiii. Iohannis.*
In illo tempore. Preteriens dominus ihesus. uidit hominem
cecum a nativitate. Interrogauerunt
eum discipuli eius Rabi quis peccauit. hic autem
parentes eius ut cecus nasceretur. **R**espondit
homini quem dominus illuminauit. qui cecus natus
fuit. plura tibi recitata est. Quam si uniu-
ersa tractare conemur plus dignitatem sicut
ualemus singula considerantes non sufficit
dies. Proinde peto. tamoneo caritate uestram.
ut in his que apta sunt sermones uestrum non
requiratur. Nam nimis longum erit. in singu-
lis imolari. Breuitus ergo ceci huius illuminati.
comodo misterium. Ea quippe que fecit dominus
in ihesu christo stupenda atque miranda. opera
uerba sunt. Opera quae factas uerba quae signa sunt.

Sic qui significat hoc quod factum. *Tractatus ii.*
est cognomen. genus humanum est iste cecus hec.
enim cecitas contigit in primo homine per
peccatum. de quo omnis origine duximus.
non solum mortis sed etiam iniquitatis.
Si enim cecitas est infidelitas. unum quod
fidelis. quem fidelem quando uenit christus in
inuenit. quando quidem apostoli nati in ge-
te. prophetarum dicit. Fui enim in uolui aliqua-
do filii tui sic recte. Si filii tui filii uine
dicte filii penne filii egebene. Quomodo natu-
ra nisi quia peccante primo homine inueni-
untur moleuit. secundum mentem omnis
homo cecus est natus. Si enim uidet. non
opus habet ductorem. Si opus habet ducto-
rem. illuminator. cecus est. **Q**uod fecit. *Tractatus iiii.* **I**n uitate.
Vagnum misterium commendauit spiritus.
in terra de salina sua lumen fecit. qui uer-
bum caro factum est. unum oculos ceci
In uenit. erat non uidebat. **Q**uod illum
in piscina que uocatur siloe. Pertinuit
autem ad euangelistam. commendare nobis
nomen huius piscine. **I**am scitis quid sit mis-
sus agnoscitis. Nisi enim ille fuisse missus.
nemo uestrum esset ab iniquitate dimissus.
Autem ergo oculos in ea piscina que
inuitatur missus id est baptizatus est in christo.

In illo tpe. dicitur turbis iudeorum Pater
meus usque in opat rego opor. Manifestu
opus corporale factum erat. ante oculos
iudeorum. non sanitas corporis. que non
uidebatur ita necessaria que admodum
sanitas. Aperte ergo dominus indicat sacra
mentum salvi. lignu observandi unius
diei ad tempus iudeis datum esse implecio
nem uero ipsam sacramenti in illo uenisse.
O illis meos magnum tumultu aduentu
dum turbatur aqua sicut turbatur latte.
tamen sanandus est turbata aqua eg
er unus. magnum passo dno totum mu
videam ergo responsione. **Li. i.** Idus
uerita. Pater meus usque modo opat.
regio opor. falsum ergo dicit scriptura.
quia requieuit deus ab omnibus opibus
suis in die septimo. Et contra hanc scri
pturam per moysen ministrata loquitur dominus
ihesus. cum ipse dicat iudeis si credetis
moysi credetis michi. deme enim
ille scripsit. Vide ergo ne aliquis uolue
rit significari moyses. quod dominus re
quieuit in die septimo. Non enim
deseruit deus operando creatura sua. in
digeat requiem sic homo. Quomodo
desecerat qui desecerat qui uero **106**
fecerat. Tamen illud uerum est

requieuit deus ab opibus in die septimo.
hoc uerum est quod ait ihesus pater meus
usque modo opat rego opor. Sed quis
explicat ubi. homo hominibus infir
mis infirmis in doctis discere cupien
tibus. forte sicut sapit peruenire et
explicare non ualens hominibus
difficile forte capientibus. etiam si ex
plicari possit quod capitur. **Li. i.**
Quis inquam fratres mei explicat ubi quo
in deus requietur opet. ropas quiescat.
O blecro uos. ut hoc uobis perficientibus di
fferatis. Visio enim ista templum di
querit. sem locum querit. Potate
primum. tamen ambulate ibi enim uide
bitis. ubi uerba hominum non queritis.
hoc forte poscitis discere ualemus quia
in eo quod deus die septimo reque
rit ipsum deum. saluatorem nostrum
ihesum christum qui hoc loquebatur. et dicebat
pater meus usque modo opatur rego
opor. magno sacramento significauit.
quia dominus ihesus utique deus ipse est
uerbum dei ut audistis. in principio erat
uerbum. et non quale cuius uerbum. sed deus
erat uerbum. et omnia per ipsum facta sunt.
In illo tpe. Erat quidam **Li. i.**
languens lacarus ab etania. decaste

llo marie et matre sororis eius. **I**nter
omnia miracula que fecit dominus noster ihesus
christus. lacrimarum resurrexio precipue pre-
dicatur. Sed si attendamus quid fece-
rit. delectari debemus. poscimus quid
mirari. Ille enim suscitavit hominem.
qui fecit hominem. Ipse est unicus pater
per quem sicut nosti facta sunt omnia.
Quid mirum est si surrexerit unus puerum
cum tot cotidie nascentur puerum.
Puerus enim homines creare. quare res-
suscitare. Dignus est tamen recreare.
quam resuscitare. Creare omnes res-
suscitare quosdam. **L. ii.**
Iam cum multa fecisset dominus ihesus.
non omnia scripta sunt. sicut idem
ipse sanctus iohannes euangelista testatur. multa
dominus christum edixisse. et fecisse que scri-
pta non sunt. Electa sunt autem que
scriberentur. que salutis credentium
sufficere videbantur. Audistis enim
quod dominus ihesus mortuum suscitavit.
Sufficit tibi ut scias quia suorum et
omnes suscitavit. hoc idem sibi ad finem
seculi servavit. Nam que audistis
magno miraculo quadriduanum
mortuum resurrexisse de sepulchro.
Quia hora sic scriptum est. **L. iii.**

dic. quando omnes qui in monumentis
sunt audient vocem eius et procedant.
Resurrexit putente. sicut in cada-
uere putente adhuc erat forma
membrorum. Ille in nouissimo die ad
unam vocem cineris est redacturus
in carne. Sed oportebat ut in aliquo
facere quibus velut sue uirtutis
iudicium credamus in eum. Ad illam
resurrectionem preparemus que erit
ad uitam non ad iudicium. Ita qui-
ppe ait. Venite hora quando omnes
qui in monumentis sunt audient
vocem eius et procedant. Cui bona fece-
runt. ad resurrectionem uite. Cui uero
mala egerunt. ad resurrectionem
iudicii. **Sabb. t. i. iohannes**
In illo tempore. Dicebat dominus ihesus
turbis. Ego sum lux mundi. Qui
sequitur me. non ambulat in tene-
bris. sed habebit lucem uite. **Q**uoniam
audimus intenti accepimus cum cum
euangelium legeret. non dubio quod
omnes etiam intelligere conati sumus.
et quisque nostrum de re ita magna que
lecta est. plus modulo cepit quod
potuit. Et posito pane ubi nemo
est qui sequatur nichil gustasse.

sed rerum non dubito quia difficile
quisquam est qui totum intellere-
rit. Tam etiam si est quibus dominus noster
Iesu Christi in euangelio recitata satis
intelligat tolerare ministerium nostrum:
quo usque si possumus illo adiuuante
tractante faciamus: ut vel omnes vel
multi intelligant quod se pau-
ci intellexisse letantur. *K.ii.*

Quod ait dominus ego sum lux mundi.
clarum puto eis esse qui habent oculos
unde huius lucis participes fiant;

Aut non abent oculos nisi sola car-
ne: mirantur quod dictum est domino
Iesu Christo: ego sum lux mundi. Et forte
non desit qui dicat apud se ipsum

Num forte dominus est Christus sol iste qui totum
rotauit paginam dei? Non enim
desuerunt eretici qui ita senserunt

Quamvis solem iustum oculis carnis
uisibilem expositum et publicum no-
tantur hominibus sed etiam peccatoribus
ad uidendum: Christum dominum esse putauit

Catholica ecclesia. *K.iii.* Iruunt:
recta fides implet tale conmentum:
et publica doctrina esse cognoscit

Non solum cognoscit credendo:
sed in quibus poster conuincit disputa-
do

Impugnari itaque huiusmodi errore: que
scilicet ab initio anathematizauit: ecclesia

Non arbitrium dominum Iesum Christum hunc esse
solem quem uidemus oriri moriente
occidere modo ^{cedit} ente cuius cur sui non suc-
cedit cuius radii nube obumbrantur:
qui certa de loco in locum motione
conmigrat. Non hoc Christus dominus: non
est Christus dominus sol factus: si quem sol
factus est. Omnia populum facta sunt:
et sine ipso factum est nichil. Et

Ego lux: que fecit hanc lucem hanc
amem hanc intelligere: cupiamus
ipsam sciamus: ut ad ipsam lucem ipsam
aliquando ueniamus: nulla uitam
uiuiamus: ut numquam omnino mo-
riamur. *Antea in passione domini.*

Era ibereenie filii helchie de fac-
toribus qui fuerunt in anathor: in
terra beniamin: quod factum est
uerbum domini ad eum in diebus
iosie filii amon regis iuda ut
cio decimo anno regni eius

Et factum est in diebus ioachim filii
iosie regis iuda usque ad consumma-
tionem undecimi anni sedechie
filii iosie regis iuda: usque ad trans-
migrationem iherusalem in mense quinto

factum est uerbum dñi ad me dicens
Pruisquam te formare in utero noui
te. tante quam exire deuulua sci
ficaute. yppham ingentibus dedi
te Et dixi. **aaa.** dñe deus ecce nes
tio loqui. q̄ puer ego sum. **xiii**

Et dixit dñs ad me. Noli dicere quia pu
er ego sum. qm̄ ad omnia que mita
te ibis. uniuersa que mandauero t̄
loqueris. Ne timeas a facie eorū. quia
ego tecum sum ut erua te dicit
dñs Et misit dominus manū suā.
q̄ tetigit os meū. Et dixit ad me. Ecce
dedi uerba mea in ore tuo ecce
constituit te hodie sup gentes. ue
gna. ut uelles. idestruas. idisper
das. idilipes. idifices. idplantes.

Et factum est uerbum dñi **xiiii**
ad me dicens. Quid tu uidēs iheremia.

Et dixit. Virgam uigilante ego uideo.

Et dixit dñs ad me. Bene uidisti quia
uigilabo ego sup uerbum dñi ad me.
sedō dicens. Quid tu uidēs iheremia.

Et dixit. Olla succensa ego uideo. a fa
cie eius a facie aq̄lonis. Et dixit dñs
ad me. Ab aquilone pandetur malū
sup om̄s habitatores t̄re. quia ecce
ego con uocabo om̄s cognationes.

57
regnoꝝ aquilonis aut dñs isrl̄. me
ment. iponent unusquisq; solium
suum in introitu portarū iherlm̄.
sup om̄s muros ei' mercuritu. Et
sup uniuersas urbes iuda. Et loquar
iudicia mea cum eis. sup om̄i mali
cia eorū. qui delinquerunt me.
Et libauer dñs alienis. Et adorauer
opus manū suarū. **xv**

Cūq; accinge lumbos tuos. Et surge
Et loquere ad eos omnia que ego pi
pio t̄. Ne formides a facie eorū. ne
enim timere te facie uultu eorū
Ego quippe dedite hodie ciuitate
munita. Et uncolumna ferrea. Et un
muru heru sup om̄e t̄ra regibul
iuda p̄ncipibus ei' Et sacerdotibus. Et
om̄i p̄plo t̄re. Et bellabunt ad uisum te.
Et non p̄ualebunt. quia tecum ego
sum ait dñs ut libem te. **xvi**

Et factum est uerbum dñi ad me dicens.
Ecce dicit dñs. Vade Et clama in auribus
iherlm̄ dicens. hec dicit dñs. Recordat
sui tui miserat̄ adolecencia tuā Et
claritate tua disp̄sacionis tue. Et
quando secuta est me in deserto
m̄ta que insecutur. Et s̄s isrl̄ dñs
p̄micie frugū ei' Om̄i qui deuorant.

eum delinquit: mala ueniunt sup

Audite uerbum domini domus iacob. **kyū** eos
omnes cognaciones domus israel hec di
cit dominus. **E**t inuenerunt patres uiri me
iniquitatis quia elongauerunt a me:
ambulauerunt per uanitates: et uani
facti sunt. **E**t non dixerunt ubi est
dominus qui ascendit nos de terra
egypti qui traduxit nos per desertum
per terram inhabitabilem: in uia. per terram si
tis in imagine mortis. per terram in
qua non habitauit uir: neque am
bulauit homo. **E**t induxit uos in
terram carmelli ut comedetis fructum
eius et obtinatis illi: in conspectu contra
minastis terram meam. **ioanneo**

In illo tempore. Dixit dominus ihesu turbis in
deorum. principibus sacerdotum. **E**t ex
uib arguam me de peccato. **S**uauita
te dico quare uos non creditis mihi.

Qui est ex deo uerba dei audit. **et r.**

Pensate fratres karissimi mansuetudine di
kelaxare peccata uenerat et dicebat

Quoniam ex uobis argueme de peccato. **N**on
de dignatur ex iaculo ostendere se
peccatore non esse qui ex uirtute di
uinitatis potest peccata iustificare. **S**ed terribile est ualde quod

subdit qui est ex deo uerba dei audit.

Sed propterea uos non auditis quia ex deo non
est enim ipsa uerba dei. **kyū** **E**stis.
audit qui ex deo est et audire uerba
eius non potest quisque ex illo nescit.
interrogat si unusquisque uerba dei au
dit in aure cordis percipit. et intelligit
unde sit. **C**elestem patria desiderare
ueritas uerba carnis desideria co
teri amundi etiam declinare aliena
non appetere. propria largiri. **P**ensat et
apud se unus quisque nostrum. **I**bi
hec uox dei in cordis eius aures
conualuit. iam quia ex deo sit
agnoscit. **kyū**

Tunc non nulli qui precepta dei nec
aure corporis percipere dignantur
Et sunt non nulli qui hec quidem cor
poris aures percipiunt sed nullo eam
tis desiderio conpletiuntur. **E**t sunt
non nulli qui uerba dei suscipiunt
ut etiam in seculis conpungantur:
sed post lacrimarum tempus ad iniquita
tem redeunt. **I**n hoc perfecto uerba dei
non audiunt: quia hec ex re
re in opere conterminunt. **fra ii**
In illo tempore. **Q**uiderunt principes
et pharisaei ministros ut appropinquaret

anm ihmum Memint karitas ura pñ
nis sermonibus. -lectum est in euu
glio -ianob ut potuim' disputatum.
qd dñs ih̄s ideo uelud oculte abēdit
ad diem festum non quia timebat
ne teneretur cui' potestas erat ut no
teneret' : s; ut significaret etia imp
so die festo qui celebraret' audens se
Hodierna g lectione. **Kii.** | occultari
apparuit potestas : que putabatur
infirmitas. Loquebat' em parabolam
indie festo. ita ut miraretur tbe
-idicerent qd audiui m' cū lectiones
legerentur. Nonne hic est que que
rebat' n̄ficere. **Ecce palā loquit'.**
-nichil illi dicunt. **Verba aut ut**
segt. multi credider' in enoy. **Kiii.**
Priucipes ū illi multitudinis fide au
dita. -reo murmure qd xps edifica
bat' : miser ministros ut eū apphedēt.
Que apphederent ad huc nolētem. **Quia g**
no poterant apphende nolen
te missi sunt ut audirent docere.
Qui docente. Dix g ih̄s Ad huc mo
dicum tēp' ubicum sum. Quom
uultis facere facturi estis s; no
modo. quia mode nolo. **Frā iii.**
In illo tēp' : Ambulabat dñs ih̄s in

galilea. Non enim uolebat in iudea
ambulare. quia querebat' eum iu
dei n̄ficere. **I**n isto euuēgii capitu
lo sñs dñs n̄r ih̄s xps scdm hominē
seplurimu cōmāuit fidei n̄re. Et
enim semp hoc ait dictis -isach
luis : ut -ideus -ihomo. **Deus** qui
nos fecit homo qui nos quesitū
eius cum patre semp. homo nob
cum ex patre. Non enim quod
fecerat querebat. nisi fieret ipse
quod fecerat. Verum hoc m̄ito
te -idecordibus uris nolite dimit
tam : sic ēē xpm hominē factum.
ut non destitit ēē deus. Manens
deus accep hominē. qui fec hominē
uando latuit ut homo. non **Kii.**
potencia p̄didisse putandus est.
s; exēplum infirmitati p̄buisse.
Ille enim quando uoluit decem
est : quādo uoluit occisus est.
Se qm futura erat m̄bra ei. idē
fideles ei. qui nō habent illā pote
statem quā habebat x dñs noster.
qd latebat qd setanquā nō occider
occultabat. hoc indicabat factu
ra ēē membra sua. in qb utique
membris suis ipse erat. Non enim

incapite non in corpore: s. xpi tot
incapite in corpore. **K iii.**

Quod & membra ei ipse quod autem
ipse non continuo membra ei Nam
si ipsi non essent membra ei non dice-
retur saulo quid me persequeris Non
enim saulus xpm ipsum: s. membra
id est fideles in terra persequeretur. Holi-
ta tam dice sanctos meos. servos
meos preterea fratres meos honorabili-
ter: me hoc est membra mea: quod ego sum
capite. **fra iii. l. i. ioh.**

In illo tempore: facta sunt encenia in
iherusalem. hiemps erat. **Y**ria
commendavit dilectionem vestre fratres sta-
bilitate meminisse debetis secundum iohannem
evangelista nolle nos semper lacte nu-
triri sed solido cibo vesci Quisquis autem
ad sumendum cibum solidum ubi dei ad-
huc minus idoneus est lacte fidei nutri-
atur: verbum quod intelligere
non potest crede non cunctetur fides
enim meritum est: intellectus primum
in ipso labore intentionis desudat
acies mentis nostre ut deponat sordicu-
las nebulas humane inserenetur ad
verbum dei. **K i. i.**

Non ergo recusetur labor si ad est amor.

Nostis enim quoniam qui amat non laborat
O minus labor non amantibus quoniam est Si
tantos labores cum avaris portat cupi-
ditas nobiscum non portat caritas.

Euangelium intentione facta sunt encenia
in iherusalem. Encenia festivitas erat
dedicationis templi Grece autem cenoy:
dicitur novum Quando cumque novum
aliquod fuerit dedicatum encenia
vocantur Jam iulius habet hoc verbum
Siquis nova tunica induatur: enee-
mare dicitur. **K iii.**

Tantum ergo die quod templum dedicatum
est: iudei sollempniter celebrabant Ipse
enim dies festus agebatur: cum ea que
lecta sunt locutus est dominus hiemps
erat: ambulabat ihesus in templum:
in porticum salomonis Curiam deder-
unt ei iudei: et dicebant ei Quod usque
anima vestram tollis. **S**icutus xpi. die
nobis palatium. **fra v. l. prima.**

In illo tempore: Cum audissent quida-
deturba sermones domini ihesu dicebant
hic est uere propheta domini dicebant hic est
christus. **O**mnino caritas vestra sermone
primo ex occasione lectionis evangelice:
locutos nos vobis esse de spiritu sancto adhuc
potantur eum animas immutari credentes.

inse: loquens inter eos qui illum tenere
cogitabat: unificere cupiebant nec
ualebant quia ille nolebat Cum ergo
hec locutus esset nata est de illo inturba
dissentio: alius putantibus quod ipse esset
xps: alius dicentibus quia de galilea non
surgere xps: **K i i**

Qui uero nulli fuerant ut eum tenerent
redierunt in munus acrimine: imple
ni admiratione Nam testimonium
perhibuerunt diuine doctrine eius: cum
dicerent huic a quibus nulli erant Quare
non aduixisti eum? Responderunt eis
nunquam se audisse hominem sic locutum

Non enim quisquam sic loquitur
homo Ille autem sic locutus est: quia deus
erat homo **K i i i**

Tamen pharisei testimonium eorum re
pellentes: dixerunt ei Nunquid tuos sed
ucti estis? Videmus enim delectatos
uos esse sermonibus illis Nunquid aliquis
ex principibus credidit meum: aut ex
fariseis? Sed turba hec que non in
lege maledicta est Non nouerat legem
ipsi credebant meum qui miserat
legem: ut impleretur quod dixerat
ipse dominus Ego ueni ut non uidentes
uiderant: uidentes ceci fiant **fray i**

In illo tempore: Collegunt pontifices
et pharisei consilium: et dicebant Quid
facimus quia hic homo multa signa
facit? **P**ostea quam dominus
quadriduamum mortuum suscitauit
stupentibus iudeis: et alius eorum uiden
do peruenit propter hoc bonum quod est
aliis ad uitam alius ad mortem: qui
dam uero ex eis siue erudeis qui con
uenerant siue ex eis qui crediderant
abierunt phariseos et dixerunt eis que
fecit dominus huc annuncians ut
ipsi credant: siue per dento ut senti
rent **S**ed quomodo licet et a quibus libet
ad phariseos ista plata sint colle
gerunt pontifices et pharisei con
silium: et dicebant Quid facimus?
Nec tamen dicebant credamus? **K i i i**

Mulsi enim per diti homines cogitabant
quomodo nocerent ut perderent: quoniam
quomodo sibi consulerent ne perirent
et tamen timebant: et quasi con
sulebant Dicebant enim Quid fa
cimus quia hic homo multa signa
facit? Si dimittimus eum sic omnes
credent in eum: et uenient ro
mam et tollant nostrum locum et tem
pore Temporalia perdes timuerunt

uita etna no cognouer. ac si uti
umque amiser. Nam romani p
dm passionem et glorificatione. tulerunt
eis locum regente. expugnando
trans ferendo. eos illud
sequitur. quod alibi dictu e. filii
au regni hui. ibunt in tenebras
extiores. **¶ iii.**

Hoc aut timuerunt. nesci omni in
xpm credent. nemo remaneret
qui aduersus romanos ciuitate dei
templuq. deffenderet. qm contra ipsu
templu. contra suas patnas leges.
doctrina x ee sentiebant. **¶** Simul
au eripit capthal. cu eet pontifex
anni illius. dix eis. Vos nescitis qui
quam necognatis. quia expedit
ut un moriat homo p plo. non
tota gens peat hoc aut asemetip
so non dix. se cum esse pontifex
anni illius pphauit. **Sabbato**
In illo tpr. Dixit. d. i. d. s. dm am
dico uob n manducaueritis car
nem fili hominis. ibiberitis ei
sanguine. no abebitis uitam in uob
icut autumini cum scm euangliu
legeretur. dñs ihus exortat est.
p promissionem uite etne ad man

ducandum carne suam. bibendum
sanguine suu. Quia audistis hec aliq
iam hoc factis. aliq non dum. Qui em
baptizati et fideles estis. quid dixerit
nostis. **¶** aut int uos adhuc catecumi
ni ul audientes uocant. potuerunt
ee cum euangliu legeretur audientes.

Numquid intelligentes. Ergo sermo
noster ad utrosque dirigitur. **¶ iii.**

Quia iam manducat carne dñi. et
bibunt sanguine ei cogitent quid
manducant. bibant. ne sic dixit
apls iudiciu sibi manducant. ibi
bant. **¶** au non du manducant. et
non dum bibunt. ad tales epulas in
uitati festinent. p istos dies magis
tru petant. Xps cotidie pascit. Men
sa illius est in medio constituta. **¶ iii.**

Si cause est o audientes ut insam
uideatis. ad epulas no accedatis.

Et forte modo cum euangliu legere
tur. dixistis in cordibus uris. Puta
mus quid e quod dic. caro mea ue
re esca est. et sanguis meus uere
pot est. **¶** Quom manducatur caro
dñi. bibitur sanguis dñi. Putamus
quid dic. **¶** Qm contrate clausit
ut hoc nescias. **¶** Velatu est.

si uolueris erit reuelatum Accede
ad p[ro]fessionē: et soluiti questioneor.

De uia in manibus palmarum. l. i.

Verbum quod factum est ad iheremiā
ad dñm dicens Surge et descende in do-
mum figuli: tibi audie s[er]ua uerba mea
Et descendit in domum figuli: et ecce
ipse faciebat opus sup[er] rotam: et di-
spatum est uas quod ipse faciebat:
eluto manib[us] suis. Conuersusque
fecit illud uas alt[er]u[m]: sicut placuerat
in oculis eius ut faceret. **l. ii.**

Et factum est uerbum dñi ad me di-
cens Numquid sicut figulus iste no[n]
potest facere uob[is] domus isrl[ael] ait dñs.
Ecce sic litu[m] in manibus figuli: sic
uos in manu mea dom[us] isrl[ael]. Repen-
te loquar aduersus regnū: ut er-
dice[m] et destrua[m] et disperda[m] illud. **l. iii.**

Repententia egerit gens illa am-
alo suo quod locutus sum aduersus
eam: agam et ego penitentia[m] sup[er]
malum q[uo]d cogitavi ut facerem
ei Et subito loquar de gente et re-
gno: ut edificet et plantet illud
Sic fecit malū ioculis meis: ut nau-
diat uocē meā: penitentia[m] aga[m] sup[er]
bonū q[uo]d locutus sum ut faceret ei.

Tunc ergo dic uero iudeis: et habitatorib[us] iheru-
salem dicens hec dicit dñs Ecce ego
fingam contra uos malum: et cogito
contra uos cogitationes Reuertatur
unusquisque anima sua mala: et dirig-
te uias u[est]ras. et studia u[est]ra Qui dixer-
et desperavi Post cogitationes m[er]as ibi-
mus: et unusquisque prauitate[m] cor-
dis sui mali faciemus. **l. iiii.**

Tunc hec dicit dñs interrogate gentes.
quis audiuit talia omnia quiescit
nimis uirgo isrl[ael]. Numquid deficiat
de petra agri mei libam. Aut euelli
possunt aque erumpentes frigide et
defluentes. Quia oblitus ē mihi ppl[us] m[us].
frustra libantes et impinguantes munus
suis. et in semitis s[an]cti: ut ambularent
per eas intrinsece non trito: ut fieret t[er]ra
eor[um] in desolatione: et in sibilu[m] sem-
per t[er]ra Omnis q[ui] p[er]terierit p[er] eam obstu-
pescet: et mouebit caput suu[m]. **l. v.**

Sicut uenit uentus dispergam eos coram
inimicis: deus sum et nō facie[m] osten-
dam eis: in die p[ro]ditionis eor[um] Et dixer-
it uenite et cognitem[us] cont[ra] iheremiam.
cogitationes Non enim p[ro]bit lex a sa-
cerdote neq[ue] consiliu[m] a sapiente: neq[ue]
sermo a p[ro]pheta Venite et p[ro]cuciamus

specuam cum lingua. non attendamus ad uniuersos sermones eius **Matheu**

In illo tpr. Dixit dñs. i. d. s. Scitis quia post biduum pasca fiet. et filius hominis tradetur ut crucifigatur **et l. min.**

Post duos dies clarissimi luminis uetis ac noui testamenti. uerum pmundo pasca celebratur Pasca quod ebraice dicitur pasc. non apassione s. a transitu inat. eo quod eximinator uidens sanguinem in postibus uisitay. ptansierit. nec percussit eos **Mortalit** aut transitus nr. idē pasc. ita celebratur. scitena megyptum dimittentes. ad celestia festinemus

Hoc sane myra uetis instrumti **lym** scripturam in pascha razima distat. quod pascha ipse solus dies appellatur. in quo agnus occidebat ad uespam. hoc est quarta decima luna pmi mensis

Quinta decima aut luna. quato egressus est ppli isrl de egipto succedebat festiuitas azimoy. que septe dieb. idē usque ad uicellum primū die eidē mensis

Vad uespā est statuta sollempnitas **Xviii** **E**rum euagliste indifferent. idie azimorum pascha ponere solent Tunc congregati sunt pncipes sacerdotum et sumos ppli. in atrium pncipis

sacerdotum qui dicebat chaifas. cetera congregantur in euntel consiliū quom

occidant dñm non timentes sedicione. ut simplex sermo demonstrat. Ecce uentel ne auxilio ppli de suis manib. tolleretur **illo tpr.** Ante sex dies **fra ii li**

pasche. uenit dñs isrl in betema. ubi fuerat lazarus mortuus. que suscitauit ihus fecerunt aut cena ibi imarta ministrabat **S**ciens dñs isrl conspirasse in occidendo iudeos. non fuga insidancium de clinauit man. scertus de gla resurrectionis pmo uenit betania

prima iherusalem. ubi lazarus suscitauit amotus. deinde etia iherusalem ubi ipse pateretur resurgere amotus

In iherusalem quidem. ut ubi moreretur betania u. ut suscitacio lazari cunctoy memorie artius impineretur. magis magisque confunderetur. atq. in excusabiles conuinceretur impi pncipes qui occide non timerent eum. qui suscitare posse amotus. **Xii**

Et ne beneficis suscitacionis puocati nec diuina suscitantis uirtute pterrite animos ab iniusta cedere retia erent. me dicerent machinatoris calumpniarum fantastice

61
suscitati fuisset lazarum: facta est
ibi cena dno. ipse unus erat ex disci-
pulis cum eo: ut dum uiuentem.
loquentem. epulante cum suis famili-
ariter conuulante uident siue audiret.
uel suscitantis potentiam agnosceret.
et acciperet gratiam: uel obdurato corde
uolentes ueritati acquiescere. incurrerent
penam. *Lectio iij. in ymn.*

Mystice autem cenam hec dñca ubi mar-
ta ministrabat. lazarus in talios
discumbebat: fides est eccle que p di-
uionem opatur. Unde alibi dñs de
credentibus in se ipsis ad discipulos dicit
Ego cibum ab eo manducare: quem
uolueritis. Et hoc exponens adiunxit
Quod eius cibus est ut faciat uoluptate ei
qui misit me: ut perficiat opus eius. *fr.*
In illo tpe. Erat pascha et azyma post
biduum. et querebant summi sacerdotes
et scribe. quomodo dñs ihu dolorem teneret
et occideret. non per huius euangelii loca
omnia super intelligenda est allegoria
Et ubi uacat mysterium: recurrendum
est ad historicum sensum. Iuxta litteram
uerum angeli ihu est ad discipulos traditum
et manus pecorum iudicatus. Iste est
agnus ille quem comedentes filii

isrl nec non sanguine utrumque postem
domorum suorum signauerunt: deservit ut
libari meruerit. Quod nos facere debemus:
qui de mundana seruitute ad uera liber-
tatem patrie celestis transimus: si sangui-
ne et uoce percipimus. et corde credimus. *Iij.*

Cym autem esset in betania in domo simo-
nis leprosi. Bethania domus obediencie
Simoni obediens dicitur: qui curatus
a dno significat illam partem populi iudeo-
rum: qui tunc temporis iam credebant
in dñm. In cuius domo id est in eius societate:
mulier hoc est ecclesia ex gentibus collecta
inuenit dominum: et defudit ungue-
tum super caput ipsius recumbens. *Iij.*

Laput ecclesia christi est. Ergo effudit ecclesia
unguentum super caput dñi: cum talia opera
agit. per que ad caput suum qui christus est
peruenire mereatur. Vel perfactum un-
guenti alabastrum intelligamus celsa
corpora sanctorum. Per iudeorum murmuratio-
nem hereticorum peruersas uel demoni-
um multas intelligit: qui fidelium in-
uident operibus. Semper pauperes habetis
uobiscum. me autem non semper habetis. hoc non
de spuali sed corporali presentia dicitur. *fr.*
In illo tpe. Appropinquabat dies festus
azymorum qui dicitur pascha. et quere-

habant principes sacerdotum quoniam
dominum illum interficerent: timebant
uero plebem. **P**ascha quod ebraice
dicitur: non apassionem ut plerique
arbitrantur: sed a transitu nuntur:
eo quod exterminantur uidens sang
uine in foribus militum pertransierit
nec percussit eos: ut ipse dominus prebens
auxilium populo suo: desuper ambulauit.

Cuius sacramentum uocabuli **Leo 17**
sublimi exquirenti iohannes euangelista
ait: Sciens quia ueni hora est: ut
transit ex hoc mundo ad patrem.
ubi manifeste declarat: ideo festiui
tatis huius diem plegem iusticie
transitu uocari: quod agnus qui
peccata mundi tolleret: in eo de hoc
mundo ut ipse esset transitorius:
ut nos salubri transitu quasi de eg
yptia seruitute ducturus. **Leo 17**

Hoc sane iuxta uetus instrumentum
inter pascha et azima distat: quod pas
cha ipse solus dies appellatur in quo
agnus occidebatur ad uespam:
hoc est quarta decima luna primi
mensis. Quinta decima autem luna
quando egressus est de egipto:
succedebat festiuitas azimorum

Cuius septem diebus idem usque ad uicesima
prima eiusdem mensis die: ad uespam et
statuta sollempnitas. Verum euangelium se
ptima indifferentem: et die azimorum pro
pascha ponere solam. Dicit enim lucas
dies festus azimorum: qui dicit pascha
te iohannes cum primo die azimorum: idem
quinta decima luna res ageretur:
ait. Et non introierunt in portum:
ut non contaminarentur: sed manduca
rent pascha: quia uidelicet et pasche
dies maculis panibus est celebrari pre
ceptus: nos quasi pascha perpetuum
facientes: semper ex hoc mundo transire
precipimur. **Fr. 7. lectio 1ma.**

Incipit lamentatio iheremie prophete.
Quomodo sede sola ciuitas plena
populo facta est quasi uidua domina ge
nium. princeps puinciarum facta est
subtributo. **Deus.** Plorans plorauit
in nocte. et lacrimis ei in manibus illis et
non est qui confoletur ea eorumque ca
ris eius. **Omnes** amici ei spreuerunt
eam. **Facti** sunt ei inimici. **Sicut**
dixerunt iudas propter afflictionem
multitudine seruitutis. **habita**
tui intelligentes nec inueni requiem.
Omnes persecutores eius apprehenderunt

ie lion luggen. eo quod non sunt **delet**

† acti sunt hostes eius in capite mi-
nici illius loci plectati sunt quia
dominus locutus est super ea pro mul-
titudine iniquitatum eius Paru-
li eius ducti sunt in captivitatem
ante faciem tribulantis. v. a. v. l.

condamdata est in finem dierum affli-
ctionis sue - quare uariacionis omnium
desiderabilium suorum. que abue-
rat adieb' antiquis in eadem
p' se cum immani hostili mon-
stru. **V**ideri ea hostes.

qui glificauit ea ipseuer illi. quia
uider ignorantia eius ipsa aut
gementi icon illa e reuolu **ueth** 7

Vide dñe afflictionem meā. quia
erectus ē inimicus loth. Quānum
suam multo hostis ad omnia deli
detabiliora ei. quia uidi gētes
ingressas leuārium tuū de quibus
p̄cepisti ne intraret eccliam tuā
7 **cap** Omnis ppli eius gement. ique

Exaudi deus orationem meam. **Un**
dum tribulor: attonitum inimici
eripe anima meam. **Quid** dixerunt
recolentes quid mihi faciebant.
intelligentes quid intuebantur.

Nunquam enim animal dicitur

carnis tolerarent: nisi magna qui
etiam mente conspicerent hunc ita
que psalmi populi sollempnitate ex
ponere curamus. Iustitiam enim die
multa audiuit caritas uestra: nec
hodie tam hunc festiuitati negare
potuimus seruitutem; **L. v.**

Itaque quoniam maxime domini passio com
datur in hoc psalmo: nec potuer
unt nisi intuerent eum qui
primus passus est: neque talia susti
nerent in passione qualia ille: nisi
taliam sperarent in resurrectione
qualia ipse de se ipso monstrauit.

Hoc ut sentias uia caput nostrum esse
Iesum Christum omnesque illi coheren
tes membra esse illi capiti: eiusque
uocem iam habetis notissimam: quoniam
non ex solo capite sed etiam ex corpo
re loquitur: uocesque eius non tan
tum ipsum dominum nostrum Iesum Christum
qui iam ascendit in celum uel si
significant uel predicant: sed etiam
membra caput ipsum secutur. **L. vi.**

Agnoscamus hic non solum illius
uocem sed etiam membra: inemo dicat
quod hodie in tribulatione passionis

sumus. Semp enim audistis hoc: quia
illis temporibus ecclesiam totam simul
implebat: nunc autem per singulos tem
peratur. Alligatus quidem est deus: ut fa
ciat quantum potest: non faciat quan
tum uult. Tam tantum temptare limit
quantum expedit perficientibus: nec non
expedit esse sine temptationibus: nec ro
gamus ut non tementem: sed ut non indu
camur in temptationem. Dicamus ergo in os
meum
Exaudi deus orationem meam cum tribulatione:
at timore inimici eripe anima mea.

Seuer inimici in meum. Quid orabat
ista uox corporis Christi. Hoc orabat:
ut eruerentur ab inimicis: ut non eos
posset inimici occidere. **L. vii.**

Ante diem festum pasche sciens Iesus
quia ueni ora eius: ut transeat ex
hoc mundo ad patrem. Ecce pascha:
ecce transit. Unde et in quo. De hoc
scilicet mundo ad patrem. Spes mem
bris in capite est data: quoniam esset
in illo transeunte sine dubio tran
situra. Sciens ergo Iesus quia ueni hora
eius: ut transeat ex hoc mundo ad
patrem: cum dilexisset suos qui
erant in mundo in fine dilexit eos.

ut ipsi demundo ubi erant ad suu
caput quod est xpi transissent: ei
dilectione transirent. **L. viii.**

Quid est enim infine nime finis enim
legis xpi: ad iusticiam omni credeti

Finis pficiens non inficiens. finis
quo usque eamus: non: b. p. eam.

Sic omino intelligendum est: pas
cha nrm in molari f est xpi quod
dicit usq; infine dilexit eos: ita e
intelligendum. infine dilexit eos:
quia tantu dilexit eos ut moreret
peis hoc enim testatus est dicens

Maiorem hanc dilectione nemo habet
qua: ut una sua ponat quis pami
eis suis **L. viii.**

Et cena facta cum abbas iam misisset
in co: ut traderet eum iudas limo
nis scariotis sciens quia omnia
dedit ei pat immamul: aquia
ad deo exiit: iad dm uad

t. surgit acena iponit
uestimenta sua **¶** cum accepit
se la: cu panis se deinde misit
aquam in pellum: recepit lauare
pedes discipulorum: tergere lin
teo quos erat precinctus. **FR. vi.**

Quomodo obtexit caligine in **Merh** **Inparaceuen**
furore suo dñs filiam lion. ptecit
de celo terra in elitam isrl Et non
est recordatus scabellum pedum
suorum. indie furoris sui **Beth** **P**re
cipit dñs ne ptecit omnia spe
ciola iacob destruxit. in furore
suo munitiones iuginis iuda de
iecit intra. polluit regnum ipm
capit eius **Glare** **C**onfrigit ipm
furoris sui omne cornu isrl **A**nt
retorsit dexteram suam a facie
inimici **¶** **Fluendit** in iacob qua
li igne flame deuorant in igne
De leth **T**ercentit arcum suum
quali inimicus. firmavit dextera
sua quali hostis. iocedit omne:
quod pulcrum erat uisu in tab
naculo. filie lion **E**t effudit qua
li igne. indignatione suam isrlm
isrlm conuere **L. ii** **hee**

Fact est dñs uelut inimicus. p
cipit isrl **P**recipit omnia
in etia ei dissipauit munitiones
ei **¶** **repleu** in filia iuda. humi
liatu humiliatam **va**

¶ dissipauit quali ortu tentorium

suum: demolitus est tabernaculum suum.
Oblivioni tradidit dominus in sion festivitatem
salvatum. Et opprobrio in indignatione
furoris sui regem sacerdotem. **3a v** Replevit dominus altare suum
maledictione sanctificationis sue. Tradidit
in manus inimici murros turrium eius.

Vocem dederunt in domo domini sic in
die solenni. **Et** Cogitavit dominus dissipare
mura filie sion. tetendit funiculum suum.
non adivit faciem suam aper ditione.
Luxque ante mura le. murus parit dissipatus est
Iherusalem. **Iherusalem** con utere. **Lm. Et**

O effrinxerunt intra porte eius. perdidit
contrivit uectes eius. Regem eius. ipse
eius. ei ingentibus uectes. Et prophete eius
non inuenerunt uisionem adiuo. **lo r**

Sederunt intra conticuerunt senes filie
sion. Conspicerunt onere capita sua
accutis cilicis. abieterunt intra
capita sua unguines Iherusalem. **cap h**

Defecerunt plerimus oculi mei. conturbata
sunt uicinia mea. Effusus est intra iecur
meum. super contritionem filie populi mei.

Cum deficere paruulus lactans in pla
teis opido. **La arch** Alatribus suis

dixerunt ubi est triticum tuum.
Cum deficerent quasi uulnerati in
plateis ciuitatis. Cum exalarent
animas suas in sinu matris suae.
De a Cum con parabo te ut cum ali
milabo te filia Iherusalem. Cum exsequa
bo te. et consolabor te. uirga filia
sion. Magna enim ut mare
contrictio tua. quis miserebitur
tui. **H v n** Prophe tui uiderunt
tibi fallia. istulta. Nec aperiebant
iniquitatem tuam. ut te ad peniten
ciam puocarent. Viderunt aut
tibi falsas assumptiones. execra
tiones. **Iherusalem Iherusalem. Lm**

Facta sunt aut tanta miracula.
non sunt moti. perstiterunt in co
silio sermonis maligni. Tradit

est ille iudici. Trepidat iudex.
non trepidant qui iudici
tradiderunt. Contremis
cit potestas. in eo co tre

miscent iniquitates. Vult ille
lauare manus. ulli inquamant
linguas. Siquare hoc. firmauer
sibi sermonem malignum. **Lm**

Quanta egit pilatus. quanta ut fierent.

quem dixit. Quid egit. Se firma-
uerunt sibi sermone malignum

Crucifige crucifige Repeticio con-
firmacio est sermonis maligni

Vide agnus quomodo firmauerunt
sibi sermone malignum **R**egem uris
crucifigam. **D**ixerunt Non abem
regem. nisi cesarem **H**oc est confir-
mare. sermone malignum **O**ffere-
bat ille regem filium dei. illi ad
homine reuertebant. digni qui
illum haberent. illum non habent

Audi adhuc quomodo firmauerunt
sibi sermone malignum. Non in-
uenio aliquem in isto homine
aut iudeum quo dignus sit morte

Et illi quidem firmauerunt sermone
malignum **S**anguis inquit huius
super nos super filios nostros firmaue-
runt sibi sermone malignum

Firmauerunt sibi sermone ma-
lignum. non domino sed sibi **Q**uomodo
enim non sibi cum dicunt super
nos super filios nostros. Quid ergo
firmauerunt sibi firmauerunt.
ipse uox est alibi. foderunt ante

faciam meam foueam uideri in ea.
Hodierna die dominus noster pependit **L. vii.**

in cruce. nos epulamur. ut discas
qui esset christi ferie sunt in mundine
spirituales **A**ntea namque crux. non con-
depnationis erat. nunc uero facta
est res honoris. Prius in dampnatio-
ne maledicti stabat. nunc in occa-
sione salutis erecta **H**ec enim crux
innumerabilem nobis bonorum exi-
tit causa. **H**ec nos de erroribus libe-
rat. **H**ec nos sedentes in tenebris
illuminauit. **H**ec nos ad obsequium expugna-
tore reconciliauit deo. **R**ex alienatu
restituit in domesticos. **D**elongin-
quis primos fecit. de peregrinis redi-
dit ciues. **Lectio viii.**

Hec enim est inimiciarum inte-
rimperio. pacis firmamentum. et

Propter hanc iam non erramus in soli-
tudine. uia enim ueritatis agnos-
cimus. nec iam extra regnum sumus

Ignis enim regis inuicem iam ignis
absque sagitta non timemus. **F**ons enim
uite quo exstinguere inuenimus.

Propterea hanc inuidiam iam nolumus
sponsam enim recepimus. Non erpa
uescimur lupum: quia pastorem bonum
inuenimus. Ego enim sum atque pas
tor bonus. Propterea hanc non formida
mus tyrannum: regi adheremus.
Propterea hanc die festum agimus: crucis
memoria celebrantes: ita ut magi
ster gentium doceat: propter crucem annua
festa constitui. **E**pulem enim inquit
non inferno ueti neque inferno
malicie: iniquicie: si maximis sin
ceritatis: ueritatis. **Stb.**

Quomodo obscuratum est aurum:
mutatus est color: obtinuit. **S**uspi
sunt lapides: scarn in capite omni
platearum. **B. et b.** Quomodo reputati sunt
muralia: teste: ad opus manuum figuli.
S. et b. Sed ilamie nudauerunt ma
mam lactauerunt catulos suos filia
populi mei crudelis quasi struio
in deserto. **D. et b.** Adesit: lingua
lactantis ad palatum eius in sitim.
P. arumli pecier panem: ino erat
qui fragebat eis. **Ibrim. Leo. ii.**

Qui ueliebant uoluptuose iter
in unum qui nutriebant merocis

amplexati sunt stercorea. **va. et**
maior effecta est iniquitas filie
populi mei: pecco sodomorum. **Sue** subula
est in monumento: ino cepunt in
ea manus. **3a. v.** Candidiores naza
rei eius: niue nitidiores lacte. **Ru**
bi cundiores ebore antiquo. **Saphi**
ro pulchriores. **E. et b.** Demigrata est
super carbones facies eorum: non sunt
cogniti in plateis. **A**desit: cutis eorum
osibus aruit: facta est quasi lin
gnum. **M**elius fuit oculis gladio
quam interfectis fame. **S**im isti ex
tabuerunt conuersi sunt: absterilitate
terre. **Ibrim. Ibrim. Leo. ii. 10. et b.**
Manus mulierum misericordium
concreuerunt filios suos: facti sunt
cibus earum: in contricione filie populi
mei. **cap. b.** Compleuit dominus furore
suum: efudit iram indignationis sue.
E. et b. succendit ignem in sion: ideo
transfundamur eius. **la. 1. et b.**
Non crediderunt reges terre: uniuersi ha
bitatores orbis. **S**im ingreditur hostis
inimicus per portas Ibrim. **A. et b.**
Propterea pecca prophetarum eius: iniquitates
sacerdotum eius: qui effuderunt sanguinem

iustorum in medio eius. **H**ic errauerunt
ceci in plateis politis sunt sanguine.

Cumque non possent tenuerunt lacrimas
sual. **S**am. **R**ecedite politis clama
uerunt recedite ab eis nolite tange

re iungati quippe sunt reuerti dixit
inter gentes non adx ultra ut abi
tae meil. **I**hrlm ihrlm. **L**eo. **r**ij

Sagitte in faciem facte sunt plage
eorum. infirmitate sunt super eos lin
gue eorum. Quo perduxerunt illas scripturas
nel suas. qualis peritantes defecerunt.
ut etiam mortuo dno sepulto cul

todes. ponerent ad sepulchrum. **D**ixerunt
enim pilato **S**educto. ille. **h**oc nunc
appellatur dñs ihus xps. ad solacium
seruorum. suorum. quando seductores di
cunt. **E**rgo illi pilato. seducto. ille
inquunt dixit ad huc uiuens post
tres dies resurgat. **V**

Tube itaque custodiri sepulchrum usque
indie tertiū. ne forte ueniant di
cipuli eius et furientur eum. et dicant
plebi surrexerunt. **E**t erant nouilli
mus. et per. **p**ore dñs pilatus
betis custodia. ite custodite sicut
scitis. **I**lli autem habuerunt maner

sepulchrum. signantes lapide cum cul
todibus. **L**ectio. **v**i.

Posuerunt custodes milites ad sepul
chrum. con culla tñ dñs surrexit

O macula facta sunt talia circa
sepulchrum. ut ei ipsi milites qui
custodes aduenerant testes fieret.
si uellent uera nunciare. **S**erua
ricia illa que captiuam disciplinam
comite xpi. captiuam militem
custode sepulchri. **D**amul ubi inqui
unt pecuniam. et dicite quia
uob dormientibus uenerunt discipuli
eius. et abstulerunt eum. **E**. **v**ii.

Vere defecerunt scrutantes scruta
tiones. **Q**uid est quod dixistis. **O** infel
ix astucia tantum me deseris luce
con lili impietatis. improfunda
demergens ueritatem ut hoc dicat.
Dicite quia ubi dormientibus uenerunt
discipuli eius. et abstulerunt. **S**on. **D**ormi

entes testes adhibet. **V**ere tu ipse
dormisti. et scrutando talia defecisti.
Si dormientibus quid uidere potueris.

Si nichil uidet quomodo testes sunt.

Scrutantes scrutaciones defecerunt
alluce dei. defecerunt ipso affectu

con filiorum suorum: quando quod uide-
runt nichil perficere potuerunt. Itaque
defecerunt. Quare hoc? Quia accessit
homo ad eum altum: exaltatus
est deus. *Lectio viii.*

Propterea postea cum innotuisse
christi resurrectionem. ueniens spiritus sanctus
impleuit fiduciam timores quosdam
discipulos ut auderent iam morte
non timere predicare quod uiderant.
exaltato deo in maiestate sua. qui
propter in firmitate mentem humilis
iudicatus est. ubi ceperunt
turbe celestis plonare iudicem
uenturum quem primum uide-
rant iudicatum. Non turbati sunt
omnes qui uidebant eos. Exaltato
deo ut dixi predicatione christi. uisi
sunt iudei. a quibusdam uideis
uisi sunt deficientes in scriptura
libus. *¶* uidebant enim illi
in nomine crucifixi. *¶* uidebant
in oculis suis fieri uia. *¶* miracu-
la. *¶* uidebant corde ab eis qui per
manserunt in impietate. *In pas-
cha. Doctrina. Lectio secunda
euangelii secundum mattheum.*

NILLO TEMPORE
Maria magdalene. et
maria iacobi. et salome
emerunt aromata. ut
uenientes ungerent dominum
et reuerentia. *¶*

Multis ubi lectionibus frater hominum predic-
tatum locum conueniunt. si quia lasse-
cente stomacho ea que dictauero
ipse legere non possum. quosdam
uero minus libenter audientes in-
tueor. Vnde nunc amemetipso
exigere contra more uolo. ut inter
sacra missarum sollempnia lectio-
nem sancti euangelii non dictanto. sed
colloquendo edisseram sicque ex-
cipiat ut loquimur quia collocutio
minus uox corda torpencia plusquam
sermo lectionis excitat. *¶* quasi
quedam manus sollicitudinis
ut euigilent pulsat. *Lectio i.*

Et quidem ad hoc opus me suffi-
cere posse non uideo. si tam uires
quasi impia denegat. caritas
minuat. Scio namque qui dixit
per os tuum. *¶* rego ad implebo illud
omnia ergo opus nobis inuoluntate sit.

nam ex diuino ad uitio erit in
pfectione. **D**at loquenti ausu etia
resurrectionis dnice tanta sollemp
nitas: quia un dignu ualde est.
ut eo die laudat debitas taceat
lingua carnis: quo uidelicet die
caro resurrex auctoris. **Leo iiij.**

Audistis frs leui quod scē mulieres
que dñm fuerant secute cum
aromatibus ad monumentu uen
runt: rei que uiuente dixerat:
etia mortuo studio humanita
tis obsecunt. **S**ed res gesta aliq̃
in scā ecclā signat gerendum
Sic quippe necesse est ut audiam
que facta sunt: quatinus cogi
tem que nō sunt ex eorū imita
tione facienda. **E**tnos q̃ meum
qui est mortuus credentes si odore
uirtutū refert cum opinione ho
norum opū dñm querimus. ad
monumentū pfecto illius cum ara
matibus uenimus. **A**lla Angelus do

Ad est enim festa paschalia redemptio no
stra. **X**pistus surrexit uictor uincens

tartari nosque redemit amore dñi

Propter ad culpam lugent tartari

salutem fulgent in gloria. **V**e uera deus

uictor qui regnat in secula in unitate

unitate cum gloria. **N**os expectamus

eorū suffragia qui regnat cum deo leti

simul pascha. **V**irginitatē eorū miramur

ad cetera iungere semp eorū digna

Hic atq; in eūm habitacula dñi. **frā. ii.**

In illo tempore. **D**uo **Sed in lucam.**

discipuli s̃ ih̃us ibāt ipso die in
castellum quod erat in spacio sta
diorū sexaginta ab iherl̃m: n̄c̄ ema
ul. **X** ipsi loquebant̄ ad inuicem.

T de his omnibus que acciderant. **V**rl̃
n̄ cotidiana n̄b sollempnitate labo
rantibus pauca loquenda sunt:
ut hec fortasse uilius pder̄: quia

sepe talimenta que minus suffi-
ciunt audiui sumunt. *Lectio ij.*

Lectionis euangelice & summatim sen-
sum statui non per singula uerba
discute: ne dilectione uia ualeat

sermo plurior expositionis honora-
re. *Ecce* audistis frater karissime quia duo-
bus discipulis ambulanti-
bus in uia non quidem credentibus sed tam-
de se loquentibus dominus apparuit: sed
eis specie quam recognoscerent non
ostendit. Hoc ergo egit foris dominus in
oculis corporis: quod apud ipsos
agebat intus in oculis cordis. Ipsi
namque apud semetipsos intus am-
abant. idubitabant: eis autem dominus
foris ipse aderat. qui esset non
ostendebat. *Lectio iij.*

Quod de se loquentibus dominus presentiam
exhibuit: sed de se dubitantibus cogni-
tionis sue specie abscondit. Verba
quidem contulit: duricia intellec-
tus increpauit. Scripturae sacre
mysteria que de se ipso erant apertae:
tamen quia adhuc in eorum cordibus
pergit erat infidelitas: in se longius sin-
gere namque componere dicimus

unde repositores lutri figulos uocamus
nichil ergo simplex ueritas per duplicem
fecit: sed talem se uis exhibuit incor-
pore. qualis apud illos erat in mente. *Frā. iij.*
In illo tempore. *Stetit. Secundum Lucham.*

Idominus ihesus in medio discipulorum suorum
dixit Pax uobis. *et R. L. E.*

Gloria resurrectionis sue dominus redemp-
tor noster paulatim discipulis peruenientia
temporis ostendit: quia nimirum
tanta erat miracula uirtus: ut
hanc repente tota capere fragilia
mortalium pectora non possent. *L. ij.*

Consulens ipse inbecillitati querentium
primo uenientibus ad monumentum
femini suo amore feruentibus et
uiris. reuolutum lapidem ablato
suo corpore linteamina quibus in-
uolutum erat. sola posita monstrauit
inde curiosius inquirentibus fe-
minis. ideo quod inuenerant inter
consternatis angelorum uisione oste-
dit: qui illum resurrexisse certa
manifestacione pate faceret: ac si
percurrente fama patetata resurrec-
tionis. tante ipse uirtutis et rex
glorie apparet. quanta potencia

quod se causarum tumultibus tun-
dit uite corrutibilis illudit.

Quid p[er]soliditate litoris. nisi illa p[er]
tuitas qui etis[et] etne figuratur.

Quia igitur discipuli ad huc flucti-
bus mortalis uite in erant. in
mari laborabat. Quia aut[em] redemp-
tor n[ost]r[us] iam corrupcionis carnis
excesserat. p[er] resurrectione sua in
litoris stabat. *Secundum iohannem*

In illo t[em]p[or]e. Maria stabat ad mo-
numentu[m] foris plorans. *Et cetera.*
Maria stabat magdalene que
fuerat in ciuitate peccatrix ama-
do ueritatem lauat lacrimis ma-
culas criminis. tuoy ueritatis
implet[ur] quia d[icitur] Dimissa sunt
ei peccata multa quia dilexit
multu[m]. Que eni[m] p[ri]us frigida pe-
ccando remanserat. p[er] modum
amando fortit[er] ardebat. *Leo iii.*

Post quam maria uenit ad
monumentu[m] ibiq[ue] corp[us] d[omi]nicu[m]
n[on] inuenit sublatu[m] credidit. atq[ue]
discipulis nunciau[it]. quementes
uider[et]. atq[ue] ita e[ss]e ut mulier di-
xerat credider[et]. Et de eis p[ri]mus

scriptum est. Abierunt g[er] discipuli
a semetip[s]os. Ac deinde sub iungit[ur]

Maria aut[em] stabat ad monumentu[m]
nequa repensandu[m]. *1. 1. 1.* Plorans
est hui[us] mulieris inte[rior] quanta uis
amoris ascenderat. que amonu-
mento d[omi]ni etia[m] discipulis recedenti-
bus non recedebat. Exquirebat
que n[on] inuenit. flebat inquire-
ndo. amoris sui igne succensa. ei[us]
que ablatum credidit ardebat de-
siderio. Unde contigit. ut eum
sola tunc uidere. que remansit
ut quereret. quia nimirum uirt[us]

In boni op[er]is p[er]seuerancia est. *Secundum*
in illo t[em]p[or]e. Undecim matthei.
discipuli abierunt in galilea. in mo-
te ubi constituerat illis ih[esu]s. *Et cetera.*
Euangelica leco fr[at]r[um] h[ab]im[us] qua[m] modo
audiuimus. iuxta litteram.
gaudio plena fulget. quia triu-
phum redemptionis n[ost]re simul. indep-
cionis n[ost]re dona plano sermone des-
cribit. Ali hanc enucleatius p[er]trac-
tare uolumus. et ratio in littera
fructu sp[irit]ualis sensus inditu[m] e[ss]e com-
p[ar]imus. Sermo. item d[icitur] atomatum

secundum oratoriu[m]

more quo subtilius quasi terendo
cernendo discutitur eo maiore
in eterne sue uirtutis flagrantia reddit

Planum namque est et dulce *Leo 17.*
ad audiendum pul quod discipuli abi
erunt in galilea: in monte ubi colti
tuerunt illis ihu: uidentes eu ad
rauerunt. Non uacat am ministerio.
quod dñs in galilea post resurrec
tione ul qd in monte discipulis appa
ruit. In monte rem apparuit: ut
significaret quia corpus quod de
comuni humani generis tra nas
cendo suscepit: resurgendo iam
sup terrena omnia subleuatum cele
sti uirtute induerat. *Leo 17.*

Dominus in monte apparuit: ut
amoneret fideles. quod si illic celsi
tudinem resurrectionis ei cupiunt
uide: hic ab infimis cupiditatibus
ad signa studeant desideria tra
nsire. *Domen u galilee* quod mis
tern salutaris continet: crebra
patrum expositione notissimu e
Sed non ab re est sepius uerbo repe
tere: qd semp necesse e animo reti
nere. *Galilee* quippe transimigia

cio facta: ul reuelacio di. *Utraque*
aut in ipretacio nris: ad fide respicit
in illo tpi: *Vna saluati* *Sbo sed iohem*

Imaria magdalene uenit mane cu
ad huc tenebre essent ad monumtu:
inuidit lapidem sublatu a monumto.

Lectio sci euuglii qua modo frs audi
stis. ualde in sup ficie istorie est ap
ta: sed ei sunt nb mysteria subreui
tate requirenda. *Maria magda
lene* cum ad huc tenebre essent uenit
ad monumtu. *Iuxta* istoria notat
hora: iuxta intellectu uero mysticu
requiritis signat intelligencia

Maria enim auctore omni que carne
uiderat mortuu: querebat in mo
numento. Quia hunc minime in
uenit: furatu credidit

Ad huc ergo erant tenebre: cu uen
ad monumtu. *Lectio 17*

Lucurrit maria cicius: discipulis nu
ciauit. Illi ppteris cucurrerunt:
qui ppteris amauerunt: uidelicet pe
trus et iohas. *Currebant* aut duo
simul: se iohanes pcurrit cicius
petro. *inuenit* ppter ad monumtu:
in gadi non presumpsit. *Venit*

posterius petrus unum trahit *Leo 117.*

Quid frater quid curius iste significat.

Numquid nam hec tam subtilis euangelice descriptio amisterius uacare credenda est. **N**umme. Neque enim sese iohannis ipse non intalle dicere. si implia sua trepidacione misterium de fuisse credidisset. **Q**uid ergo prohem nili sinagoga. **Q**uid per petrum nili ecclesia designatur. **N**ec mirum esse uideatur. quod per uniuersam sinagoga pleniorum uero ecclesia lignari prohibetur. quia nisi ad dei cultum potest est sinagoga quam ecclesiam gentium. ad usum tam solum potest est multitudo gentium qua sinagoga.

Evidete frater huius. *Dicit iocundus pasche.* quia redemptionis nostre precium persolutum est. **N**on modo ea quantitate

constant. per quibus ipse factus est precium qui redemptus. **N**ascitur ut docere. moritur ut sanare. **C**uius fuit mortifera christo se salutaris christiano

Surrexerit saluator. cunctis diuinitatis sue manifestus indiens. **N**am secute sunt eum stelle post uitam. gloria post sepulcrum. **R**egnum custodit angelus. qui nunciauerat nasciturum.

Redunt inferna uictore. insupna respiciunt triumphante. **T**ulit errorem naturae mortis. calcavit ocellus. **R**euocauit ab inferis. quem creauit. **I**n illi cruce. **T**ipicium mirum perpendit. **T**regnum. **E**dit in lucem creatura. *Leo 117.*

Scum domino. **L**um en ex lumine suscipe. meruisti quod cum a oculis clauderes perdidisti. **P**roiciant superbi tenebras. quas saluator. **N**ostre etiam inferi denegauit. **C**ongraudeant elementa que plantarant. quia christus de sua maiestate nichil perdidit. **H**ominem quem fecerat libauit. **I**udei tam perfidi monumti lapidem signauerunt. ut non haberet christus egressum. **S**i enim mundus non capit. sepultura custodit.

Tenet ibi si ubique regnat. **D**eficile surgent. si non ante quam surgere suscitaret. *Leo 117.*

Quomodo exire de sepulcro non posuit qui ex incorruptis uisceribus salua uirginitate percellit. **F**efellit cultores exiliuit de sepulcro. **A**ruunt discipuli ianuis non apertis. **I**nde clausus erat hunc exclusus intrauit. **I**n mensis maiestatis archanum. fecit

etiam in monte misterium Crucifixi

redit amiseri: amiseri. **P. m.**

Iffer igitur manū tuā thoma lati sal
uatoris tangere uulnera que nostra pec
cata fecerunt. Scrutare unde sanguis
effluxit. ut nobis sanitatis poculum propina
re. Intuere thoma peccata nostra. ligna
clauorum diligenter attende. unip
liū uulneribus medicamentum uel the
saurum humani generis recognos
ce. Nam nisi christi in ligno figeretur.
lignum ipsius per uarietatem minime
tolleretur. Sed ille se ideo percuti uoluit.
ne nos diuini peccata percuterent. Inno
centem tradidit. ut reum solueret. Quis
tanta possit dicte eloqui pietate.

In nocent affligit ut noxiu libet

Ut redimat^r seruu^s. occiditur filius

Aspicite pharisei uacuum monumentū. **P**urp
 impietati ur̄ cognoscite sacrilegiū
 clauos quos fixeratis agnoscim̄. **U**
 que occidistis adoramus. **V**idete que
 compuxistis. **P**otat fixuras clauorum
 suorum dñi resurrectionē suā cōponere.
 s; ideo reseruant̄. ut qui hoc sacrilegiū
 comiserant uideant. **I**co fundant̄
 pharisei impios uos uidem̄ **I**mpudicos

¶ In mori data est. ut omnibus tolleretur

8. Ad xpiñ dñl quando morte suscepit.

Patris non amittit **Leo vi.**
 roperate discipuli. et accepta potestate
 super omnes gentes ecurrite Renascantur
 in spiritu. qui nascuntur ex carne. aqua
 lauacri diluat. qui quid puaricacio
 sordidam baptizent omnes gentes in
 patris et filii et spiritus sancti. ut impleatur
 illud quod scriptum est Nisi qui re
 natui fuerit ex aqua et spiritu sancto. non po
 test intrare in regnum dei Nos uero qui
 nulli precedentibus meritis de inferni
 carcere erui. et de tenebris eterne noc
 tis merum libari. ita sobrie. caste
 ac pie uiuere studeamus. ut stolam
 baptismi sine aliqua luxurie macula
 integram illibataque seruantes ad eter
 ni sponsi talamum ad illud celeste ac nup
 tiale conuiuium caritate splendidi bono
 rum operum margaritis ornati. feliciter
 ueniamus. ipso adiuuante qui cum patre
 et spiritu sancto uiuit et regnat in gloria sanctorum amen.

Ipsu leo uiuit regnat ista scloz am
 yon eēt sero die illa una **Sdm ioh**
Libatorz uenit ad monumt floret

etiam clausis ubi erant discipuli con-
gregati propter metum uidebant. uenit
ihesus ista in medio eorum. idcirco eis

Pax uobis. *et c.*

Prima lectionis huius euangelice questio
animi pulsatur: quomodo resurrectione
corpus domini uerum fuit: quod ianuis cla-
usis ad discipulos ingrediendi potuit.

Sed sciendum nobis est quod diuina opa-
tio limitatione comprehendit non est
amirabilis: nec fides ab alio meritu
cum humana ratio probare expiuntur.

Sed hec ipsa redeptoris nostri opera que
ex se metipsis comprehendit nequaquam
possunt ex alia eius operatione pen-
sanda sunt: ut res mirabilibus fide
probeantur facta mirabiliora. Illud
enim corpus domini in tunc ad discipulos ia-
nuis clausis: quod uidelicet ad huma-
nos oculos penetrantem suam clauso
erit utero uirginis. *L. viii*

Quid ergo mirum ianuis clausis post re-
surrectione sua iterum iam uictur in-
tuit: quod mortui ueniens in apertis uir-
ginis utero exiit. **S**: quod illo corpore
quod uidei poterat fides inueniendi du-
bitabant: ostendit eis primus

manus. idcirco Palpanda carne probantur
qui clausis ianuis intuerentur. Quia in
re duo mira: iuxta humani ratio-
nis liberaliter eo tria ostendit: dum
post resurrectione sua corpus suum incorru-
ptibile itam palpabile demonstrauit
Nam incorrumpi necesse est quod pal-
pat: palpari non potest quod non cor-

Leo viii. **S**umprum
ut atque inestimabili modo redepto-
ris incorruptibile post resurrectione
palpabile corpus exhibuit: ut mol-
tando incorruptibile in uitam ad
primi: probando palpabile formare
ad fide. Incorruptibile se ergo palpa-
bile demonstrauit: ut profecto esse post
resurrectione ostendat corpus suum.
eandem naturam alterius glorie.

Dixit eis Pax uobis. Sicut misit me
pater. ita ego mitto uos. *L. viii*
Stans petrus cum undecim ele-
uauit uocem suam: locutus est dicens

Viri iudei qui habitatis iherusalem
unum hoc uobis notum sit: auribus
percipite uerba mea. Non enim sic uos
estimatis: hi hebrei sunt: cuius sit
hora diei tertia: si hoc est quod

dictum est p ppham ioel Et erit in
nouissimis diebus dicit dominus.
effundam de spu meo sup omne
carne. et pphabunt filii uri et filie
ueneres uri uisiones. **Le. ij.** Pure
uidebunt. et senes uri sopnia sopni
abit. Et quidem sup seruos meos et
ancillas meas in diebus illis effu
dam de spu meo. et pphabunt;
Et dabo prodigia in celo sursum. et
signa in tra de orsum sanguine
et igne et uapore fumi Sol conuer
tetur in tenebris luna in sanguine.
ante quam ueniat dies dni mag
nus et manifestus Et erit omnis qui
cumque inuocauit nomen dni saluus
in isrlite audite uerba. **Le. ij.** Scribit
hec ihu nazarenu iurum appba
tum adeo in uobis in uirtutibus et
prodigiis et signis que fecit p illum
deus in medio uri sicut uos scitis.
hunc defuncto consilio et piciencia
dei traditum p manus iniquorum
affligentes intermisistis. Que deus
suscitauit solutis doloribus inferni.
qm in possibile erat teneri illum ab eo
aut enim dicit in eum. Preuideba

70
dnm coram me semp qm adextans est
michi ne commouear. Propter hoc leta
tum est cor meum. et exultauit lingua
mea. in sup. caro mea requiescat in spe
qm non derelinquas anima mea in
in ferno. nec dabis scm tuu uidere
corruptione. Notas michi fecisti uias
uite. et replebis me iocunditate cu
facie tua. **Eccl. iij.**

Vni frs. liceat audere dicere ad
uos de patriarcha dda. qm et
defunctus est et sepultus. et sepulchru
eius apud nos est usque in hodiernum
diem. Profeta igitur cum esset
et scire quia iuxta iurando iurasset
illi deus. de fructu lumbi eius sedere
sup sedem ei puidens locutus est de res
urrectione. x. quia neque derelic
tus est in inferno. neq. caro ei uide
corruptione. hunc ihu resuscitauit
deus cui omnes nos testes sumus. **Le. ij.**

Occurrat igitur dei exaltatus. et pmi
sione sps sci accepta apertis. effudit
hoc donu quod uos uidetis et auditis.
Non enim dicit ascendit in celum. ipse aut
dixit. Dixit dñs dño meo. sedere ad
dexteras meis. donec ponam inimicos

tuos scabellum pedum tuorum Certis
sime ergo sciat omnis domus isrl: quia
et dñm meum xpm deus fecit: hunc
ihum quem uos crucifixistis **Leo iiii**

His auditis compuncti sunt corde: et dixe-
runt ad petrum et ad reliquos aplos
uid faciemus uiri frs: **Demonstrate**
nobis Petrus uero ait ad illos Peniten-
ciam agite inquit et ablugetur unus
quisque uirum in nomine ihu xpi in remissi-
one peccatorum uitorum: et accipietis donum
ipsi scilicet Vobis enim est remissio et filius
uiris: et omnibus qui longe sunt: quos
cumque ad uocauerit dñs deus noster

Aliis etiam pluribus uerbis testificatus est:
et exortabatur eos dicens Saluamini
a generatione ista praua. **Fr iiii**
et receperunt sermonem apostoli baptizati
sunt: et posite sunt illa die ame-
nitatis tria milia Erant autem omnes per-
seuerantes in doctrina apostolorum: et co-
municacione fractione panis: et ora-
cionibus fiebat autem omni anime timor

Multa quoque signa et prodigia fiebant
per apostolos in iherosolimis et metus erat in uni-
uersis qui erant ibi: et non erant pariter:
et habebant omnia con-

munia et possessiones et substantias uen-
debant: et diuidebant illa omnibus
pro utriusque opus erat cotidie quoque
perdurantes una mente in templo: et sta-
gentes per domos panem: sumebant ei-
bum cum exultacione et simplicitate
cordis: conlaudantes deum: habentes
gratiam ad omnes populum Dñi autem auge-
bat qui salui fierent cotidie in dispo-
situm et uobis ascendebat. **Fr iiii**

Petrus et ex eo quidam uir qui erat claudus
erecto matris sue bauiabat: quem po-
nebat cotidie ad portam templi que
dicitur speciosa: ut peteret elemosinam
ab introeuntibus in templum Et cum
uidisset petrum et iohannem ingres-
sus in templum: rogabat ut elemosinam
acciperet Intuens autem in eum petrus cum
iohanne dixit dispice in nos At ille inten-
debat in eos: sperans se aliquid accep-
turum ab eis Petrus autem dixit Argentum
et aurum non est michi: quod autem
ab eo hoc tibi do In nomine dñi ihu xpi
naquarem: surge et ambula **Fr v**
apprehensa ei manu dextera alleuabit
eum: et protinus consolidate sunt bases ei

71
et plante Cyrenensis stetit et ambulabat
et intrauit una cum illis in templum.

ambulans et laudans deum
et uidit eum omnis populus ambulans et
laudans deum Cognoscebat autem illi.
quoniam ipse erat qui ad elemosinam
sedebat ad speciosam portam templi.
et impleti sunt stupore et extarsi. in eo
quod contigerat illi. *Leo. 13*

Cum teneret autem petrus uos. con-
currunt omnes populi ad eos. ad porticum que
appellatur salomonis. stupentes videns autem
petrus. ait ad populum Viri israelite quod
admiramini in hoc. aut uos qui
intuemini. quasi mira uirtute aut pietate
fecerimus hunc ambulare. Deus.

abraham. et deus ysaac. et deus iacob. dei
patrum nostrorum glorificauit filium suum
ihesum. quem uos quidem tradidistis et
negastis ante faciem pilati. iudicante
illo dimitti uos autem scilicet iustum nega-
stis. et petistis uirum homicidam dona-

Auctorem uero uite *Leo. 13* **I**n uobis
interfecistis. quem deus suscitauit
a mortuis. cuius nos testes sumus. in
fide nominis eius hanc que uidetis in
istis confirmauit. nunc eius. et fides que per eum

est dedit illi integram sanitatem istam.
in conspectu omnium uestrum *Leo. 13*

Nunc scitis quia pignoranciam fecistis
hoc uos. sicut principes uestri deus autem
qui pronuntiavit per omnes prophetas pati
christum suum. impleui sic penitentiam igitur
et conuertimini. ut deleantur uestra peccata.

ut cum uenerint tempora refringeri
uobis a conspectu domini remiserit eum qui
predicatus est uobis ihesum christum. que oportet
celum quidem recipere. usque in tempo-
ra restitutionis omnium que locutus
est dei per sanctos suos a principio prophetarum. *Leo. 13*

Moise quidem dixit ad patres nostros. quia propheta
suscitauit uos dominus deus uestrum de fratribus
uestris tanquamquam me ipsum audie-
tis iuxta omnia que cumque locutus
fuerit uobis. Erunt autem omnia que non
audierit propheta illum. exterminabitur de
plebe. Et omnes prophete a samuele et deinceps
qui locuti sunt annuntiauerunt dies istos.

Vos estis filii prophetarum. testamenti quod
disposuit deus ad patres nostros. dicens
ad abraham in semine tuo benedicent
omnes familie terre. Vobis primum deus
suscitauit filium suum misit eum benedicere
uobis. ut conuertatur. Et unusquisque a nequicia sua;

Loquentibus aut aplis ad pplm. *Le. iii.*
sup uenerunt sacerdotes unagistrat
templi. et saducei. dolentes quod do
cerent pplm. et ad nunciarent ihu res
urrectione ex mortuis. Et iniecerunt
manus eius. et posuerunt eos in custodia
in castinum. Erat enim iam uespas

Qulti enim eorum qui audierant uerbum.
crediderunt. Et factus est numerus
uicorum. circiter quique milia. *Fr. vii.*

Erat aut in castinum ut con
gregarentur principes eorum. isemores
et scribe in iherusalem. et anna principes
sacerdotum. et caiphas. et ioannes. et alera
der. et quot quot erant de genere
sacerdotali. Et statuentes eos in me
dio. interrogabat. In qua uirtute aut

E in quo nomine fecistis hoc uos? *Le. ii.*
tunc petrus repletus spiritu sancto. dixit ad eos.

Princes populi. isemores israel. audite.
Sinos hodie dei iudicium in bene facto
hominis in firmi. in quo iste saluus
factus est notum sit omnibus uobis. et
omni plebi israel. quia in nomine ihu x
risti naquam quem uos cruci fixistis.
quem deus suscitauit a mortuis. in
hoc iste ad statum coram uobis hodie sanus;

Hic est lapis qui reprobatus est a uobis. *Le. iii.*
et edificatus est in caput
anguli. non est in alio aliquo salu
tationis.

Nec enim nunc alius est sub celo datus
hominibus. in quo oporteat uos sal
uos fieri. Videntes aut petri cons
tancia uobis. et conperto quo ho
mines essent sine litteris. et idiote.
admirabantur. Cognoscebant autem
eos. quoniam cum ihu fuerant homines
quoque uidentes stantes cum eis
qui curat fuerat. nichil poterat
contra dicere.

Domine. i. p. pascha. Le. i.

Iohannes apli. et euangelista a xpo el
ectus atque dilectus. in tanto amore
dilectionis uberius habitus est ut
in cena super pectus eius recumberet.
et ad crucem stanti soli matri propriam
comendasset. ut quem nubere uo
lentem ad amplectum uirginitatis ad
se uocaret. ipsi et custodiendam uirgine
tradidisset. *Le. ii.*

Hic itaque cum propter uerbum dei tes
timonium ihu xristi exilium in paphmos
insula sortiretur. illic ab eodem apo
calypsis prophetia describitur.
ut sic in principio canonis delubro

genesis in corruptibile principium
denotat. ita etiam incorruptibilis finis
punitur in apocalypsi redderetur
dicens Ego sum alpha et omega. incipit et

Hic est iohannes qui [finit
sciens superuenisse sibi diem egressus
de corpore. conuocatis in epheso disci-
pulis descendit in defossam sepulture
sue locum orationis; conpleta redi-
dit spiritum. tam adolorem mortis factus
extraneus. quam ad corruptionem car-
nis noscitur alienus. Cuius tamen sepu-
lture dispositio. vel libri ordinatio. ideo
anobis persingula non exponitur. ut
nescientibus inquirendi desiderium collo-

Reuelacio ihesu est. quam [ceatur
dedit illi deus palam facere. seruus suus
que oportet fieri cito. significauit
mittens per angelum suum seruo suo
ihom. qui testimonium perhibet uerbo dei.
et testimonium ihesu est. que cumque uidit
et qui legit. et qui audit uerba prophetie
libri huius. seruat ea que scri-
pta sunt. Tempus enim prope est.

Iohannes septem ecclesias que sunt in asia.
gratia uobis. et pax a deo qui est. et qui
erat. et qui uenturus est. et assidue

spiritibus qui in conspectu troni eius
sunt. et ab ihesu christo qui est testis fide-
lis primo generis mortuorum. et prin-
ceps regum terre. Qui dilexit nos. et lauauit
nos aquis uisus in sanguine suo. et
fecit regnum nostrum sacerdotibus deo. et
patri suo ipsi gloria. in perpetuum in secula seculo-
rum amen.

Qui uenit cum nubibus. et uidebit eum
omnis oculus. et qui eum percuterunt.
et plangent se super se omnes tribus terre
etiam amen. Ego sum alpha. et omega. prin-
cipium. et finis. dicit dominus deus. qui

est. et qui erat. et qui uenturus est
per illos tempora. Dicit dominus ihesus. d. s. Ego
sum pastor bonus. et c. **iohem**

Audistis fratres karissimi electione euangelica
dignitatem nostram. audistis et leone
euangelica periculum nostrum. Ecce enim
hisque non ex accidenti domino. se essen-
cialiter bonus est. dicit Ego sum pastor
bonus. et c. eiusdem bonitatis forma
quam nos imitemur. ad iungit dicens.

Bonus pastor. animam suam ponit pro
ouibus suis. **Ecce viii.**

Fecit quod monuit. ostendit quod uisus
sit. Quia enim scriptum est. omnis

caro fenum et quid fenum nisi herba
est. Boni pastor pro ouibus animam
ponit. ut in sacramento nostro corpus suum
et sanguinem uertat. et oues quasi redi-
merat carnis sue alimento sanaret. *viii*

Ostenfa nobis est de contemptu mundi uia
quam sequamur. apostolica forma cui
in primam Primum nobis est exterio-
ra nostra misericorditer ouibus eius im-
pendere. postremum uero si necesse sit
etiam mortem nostram. per eundem ouibus
ministrare. Aprimo aut minimo. per
uenitur ad postremum maius. Sed cum
in corporabiliter longe sit melior
anima qua uiuimus terrena substantia
quam exterius possidemus. qui non
dat pro ouibus suam substantiam. quan-
do daturus est pro his animam suam.
Aphelo epheli ecclesia scribe *fr. iij. lecto. 1.*
Hec dicit qui tenet septem stellas in
dexteram suam. qui ambulat in me-
dio septem candelabrorum aureorum. Scio
opera tua. et laborem. et paciencia tuam.
quia non potes sustinere malos. et per-
tulisti eos qui se dicunt apostoli et non sunt.
et non uenisti eos mendaces. et paciencia

habes et sustinisti propter nomen meum. non
defecisti. Sed habeo aduersus te. quod
caritatem tuam pristina reliquisti. *lectio. ii.*
Memor esto itaque unde cecidisti. et age
penitentiam. et prima opera fac. Si autem
uenio tibi. et mouebo candelabrum tuum
de loco suo nisi penitentiam egeris. Sed
hec habes quia hodie facta nichola-
itarum. que et ego hodie. Qui habet
aures audiendi audiat qui spiritus di-
cat ecclesie. Vincendi dabo ei edere
de ligno uitae. quod est in paradiso
dei mei. *lectio. iij.*

Et angelo zmirne ecclesie scribe. Hec
dicit primus et nouissimus qui fuit
mortuus et uiuit. Scio tribulationem
tuam et pauper tatem. sed diues es et blas-
femaris ab his qui seducunt iudeos.
et non sunt. et sunt imago sathane.
Nichil horum timeas que passurus es.
Ecce misurus est dominus ex uobis in carce-
tem ut tentemini. et habebitis tribu-
lationem diebus decem. Esto fidelis usque
ad mortem. et dabo tibi coronam uitae.
Qui habet aures audiat quid spiritus dicat
ecclesie. Qui certe non ledet amore sed a-

firma cetera que mortuura erant
Non enim in uenio opa tua plena. co-
ram deo meo **Leo 113**
In mente quod habes qualiter accepisti et
audieris. et serua et penitencia age
Si ergo non uigilaueris ueniam tanqua-
fur. et nescis quia ora ueniam ate-
Sed habes pauca nina in sardis qui
non inquinauerunt uestimenta sua.
et ambulabunt mecum in albis quia
digni sunt Qui uicerit sic uestietur
uestimentis albis. et non delebo nomen
eius delibro uite. et confitebor nomen
eius coram patre meo. et coram
angelis eius Qui habent aures. audi-
at qui spiritus dicat ecclesiis. **fr. k. v.**
Qui angelo filadelfie ecclesie scribe
hec dicit sanctus et uerus qui habet
clauem claudit qui aperit et nemo clau-
dit et nemo aperit Scio opa tua ecce
dedi coram te ostium apertum quod
nemo potest claudere quia modica
habes uirtute. et seruasti uerbum
meum. et non negasti nomen meum
ecce dabo delinagoga **Leo 11**
satane qui dicunt se iudeos esse et
non sunt. et metuit ecce faciam illos

ut ueniant et adorant ante pedes tuos.
et scient quia ego dilexi te. quoniam ser-
uasti uerbum paciencie mee Et ego
te seruabo ab ora temptationis que
uentura est in orbe uniuersum. temp-
tare habitantes in terra **lectio 111.**
Venio scito tene quod habes. ut ne-
mo accipiat coronam tuam Qui uice-
rit faciam illum columpnam in templo
dei mei. et foras non egredietur
amplius. et scribam super illum nomen
dei mei. et nomen ciuitatis noue
iherusalem que descendit de celo ad deum
meum. et nomen meum nouum Qui
abet aures. audiat quid spiritus dicat
ecclesiis. **fr. k. v.**
Et angelo laudicis ecclesie scribe hec
dicit amen testis fidelis et uerus qui
est principium creature dei Scio
opa tua quia neque frigidus es
neque calidus et inquam frigidus
es aut calidus sed quia tepidus
es. et nec frigidus nec calidus es in-
cipiam te eicere ex ore meo quia dicis
quod diues sum et loci plerique
sunt et nullus exeo. et nescis quia
tu es miser. et miserabilis. et pauper. et ex-
nudus

Suadeo tibi emere auro. pbatu *le. 11*
ignitum. ut locuples fias. tuestim
tis albis induaris. non appareat
confusio nuditatis tue. Et collurio
in unge oculos tuos. ut uideas

Ego quos amo. arguo. castigo. *le. 11*

Emulare ergo penitenciam age

Ecce sto ad ostium. ipulso si quis au
dierit uocem meam. rapuerit ianu
am introibo ad illum. cenabocum
illo. ille mecum. Qui uicerit. dabo
ei sedem mecum in throno meo. sicut
et ego uici. sed cum patre meo in
throno eius. Qui habet aures audiat
quid spiritus dicat ecclesiis. *Albo*
ost hec uidi. ecce ostium apertum
in celo. Et uox prima quam audi
ui. tanquam tub loquentis mecum
dicens. ascende huc. ostendam
tibi quem oportet fieri post hec

Et tunc finis in spiritu. *le. 11*
ecce sedes posita erat in celo. super
sedem sedens. Et qui sedebat. simi
lis erat aspectui lapidis iaspidis
et sardinis. Circa erat in circuitu
sedis. similis uisioni zmaragdini
Et in circuitu sedis. sedilia uiginti

quatuor. Et super thronos uiginti qua
tuor. seniores sedentes circum ami
tos stolis albis. et in capitibus eorum
corone auree. *le. 11*

Et de throno. predebant fulgura. et
uoces tonitrua. septem lampa
des ardentes ante thronum. que
sunt septem spiritus dei. Et in conspec
tu sedis. tanquam mare uitreum.
simile crystallo. Et in medio sedis.
et in circuitu sedis. quatuor
amalia plena oculis. ante et inter

dn. 11.

Vidi in dextera sedentis super tro
num. librum scriptum intus
et foris. signatum sigillis septem.
Et audiui angelum fortem. predican
tem uoce magna. Quis est dignus
aperire librum. et soluere signacula eius.
Et nemo poterat in celo. neque intra.
neque sub terram. aperire librum. neque
respicere illum. Et ego flebam mu
ltum. quoniam nemo dignus inuentus
est aperire librum. nec uide eum.
Et unus de senioribus dixit michi.
Nunc fleueris. ecce uenit leo de tribu
iuda. radix dauid. aperire librum. et

soluere septem signacula eius. *Leo ij.*

Et uidi ecce in medio throni quatuor animalium. in medio seniorum agnus stans quasi occulum. habentem cornua septem. et oculos septem. qui sunt septem ipsi dei missi in omnem terram

Et uenit et accepit librum de dextera sedenti in throno Et cum accepisset librum quatuor animalia unguunt quatuor sem oculos ceciderunt coram agno habentes singuli citharas.

et phylacterias aureas. plenas odoramentorum. que sunt orationes sanctorum Et cantabant canticum nouum dicentes

Dignus es domine accipere librum. et capere signacula eius. quoniam occulus es. et redemisti nos deo in sanguine tuo. et omni tribu et lingua et populo. in acclamatione Et fecisti eis deo nostro regnum et sacerdotes. et regnabunt super terram

Et uidi et audiui uocem angelorum *Leo iij.* multorum circumstantium thronum et animalium. et seniorum. et erat numerus eorum milia milium dicentium salus deo uoce magna Dignus est agnus qui occulus es accipere uirtutem. et diuinitatem. et sapientiam. et fortitudinem. et

gloriam. et benedictionem Et omnis creatura que in celo est. et super terram et que sub terra. et que sunt in mari. omnes audiui dicentes. sedentes in throno et agno

Benedictio et claritas. et honor. et gloria et potestas deo nostro in secula seculi amen

Et quatuor animalia dicebant. amen.

et seniores ceciderunt et adorauerunt

Et uidi quod aperisset agnus unum *Leo iij.* de septem signaculis. et audiui unum de quatuor animalibus dicentem tanquam uocem tonitruum Veni et uide

Et ecce equus albus. et qui sedebat super eum habebat arcum. et data est ei corona. et uincit uicem. ut uinceret et cum aperisset sigillum secundum. audiui animal secundum dicentem Veni et uide Et exiit alius equus rufus. et qui sedebat super eum dictum est illi ut sumeret pacem de terra. et ut in uicem se interficiam Et datum est illi gladius magnus. *Leo iij.*

Et cum aperissem sigillum tertium. audiui tertium animal dicentem Veni et uide et ecce equus niger. et qui sedebat super eum habebat statam in manu sua Et audiui tanquam

uocem in medio quattuor animalium
dicentem **hi** libris tritici denario. et
tres libras ordei denario. et uinum et
oleum neleseris. **Leo vii**

Et cum aperisset sigillum quartum.
audiui uocem quarta animalis di-
centis **veni** et uide et ecce equus pal-
lidus. et qui sedebat de super in illi mors.
et unum ferus sequebatur eum Et data
est illi potestas super quattuor partes
terre. in terficere. gladio. fame. et
morte. bestias terre. **Secundum**

In illo tempore. Dixit dominus. **i. d. s.** Modicum
etiam non uidebitis me. iterum mo-
dicum et uidebitis me. quia uado ad
patrem et reliqua.

Hec uerba domini ubi ait. modicum et
etiam non uidebitis me. iterum mo-
dicum et uidebitis me quia uado ad
patrem. ita obliuata erant discipulis
ante quam id quod dicit esset im-
pletum. ut querentes inter se quid
esset quid diceret omnino se nescire
faterentur. Sequitur enim euangelium. Dixe-
runt ergo discipuli eius ad in-

uicem. Quid est quod dicit nobis
modicum etiam non uidebitis me. iterum
modicum et uidebitis me. quia ua-
do ad patrem. Dicebant ergo Quid
est hoc quod dicit modicum. Nesci-
mus quid loquitur. **Leo vii**

Hoc est quod eos mouebat quia dixit
modicum et uidebitis me. Nam impe-
dentibus quia non dixerat modicum.
se dixerat ad patrem uado. etiam non
uidebitis me. tanquam aperte illi
uisus est loqui. nec intus de hoc
aliquid quesierunt. Dunc ergo tunc

obscurum fuit. tunc manifestatum
est iam nobis utique manifestum est
post paululum enim passus est. non ui-
derunt. rursus post paululum surrexit
et uiderunt eum. Illud autem quod ait.
etiam non uidebitis me. quia isto uerbo
sunt iam hoc intelligi uoluit. quod eu-
angelium non uident ubi ex possumus quo
modo accipiendum sit. ubi dixi. de mul-
ticia arguet mundum spiritus sanctus. quia
ad patrem uado etiam non uidebitis
me. quia scilicet mortalem christum

Iulteri non uideret. *lectio xiiii.*
agnouit autem ih̄s licet sequens eum
gelista dicit. quia uolebant eum
in terrigare. et dixit eis. De hoc que-
ritis inter uos quia dixi modicum
et non uidebitis me. iterum modicum
et uidebitis me. *Am̄ am̄ dico uobis*
quia plorabitis et fleuntis uos. mun-
dus autem gaudebit. uos autem contri-
stabitur. sed tristitia uia uertetur
in gaudium. et hoc sic accipi potest.
quia contristati sunt discipuli de
morte dñi. et non festum de resur-
rectione letati. *Mundus* autem quod
nunc significati sunt inimici aq̄-
buli xp̄i occisus est. tunc ita que-
letati sunt occiso xp̄o. quando sunt
discipuli contristati. *Mundi* quip-
pe nunc. malicia potest mundi.
huius intelligi. id est hominum mundi.
huius amicorum. *Vnde iacobus ap̄l̄ in*
ep̄la sua dicit. Quicumque uolu-
erit amicus esse scli huius. inimicus dei
constituitur. *Fr̄ ii.*

Cum apuisset ligillum quintum.

uidi sub altare amas interfectorum
propter uerbum dei. propter testimonium
quod abebant. et clamabant uoce
magna dicentes. Usquequo dñe
scl̄ et uer̄ non iudicas et iudicas san-
guine nrm̄. de his qui habitant in
tra. Et date sunt illis singule stolle
albe. et dictum est illis ut quiesceret
tempus ad huc modicum. donec im-
pleat numerus sc̄orum. et non seruorum.
et fratrum eorum. qui interficiendi sunt
sicut illi. *leo ii.*

Et cum apuisset ligillum sextum tre-
motus factus est magnus. et sol factus
est niger tanquam saccus siliicinus. et
luna facta est tota sicut sanguis.
ceciderrunt stelle celi super tra. sicut
ficus mittit egros suos. cum uento
magno mouetur. et celum recessit sicut
liber inuolutus. et omnes montes et insulae
de locis suis morte sunt. et reges terre
et principes. et tribuni. et iudices. et
fortes. et omnes serui et liberi abscon-
derunt se in speluncis. et petri mon-
cium. et dicunt montibus cadite

sup nos: et abscondite nos a facie sedentis
sup thronum. et ab ira agni: quoniam uenit
dies magnus in ipsos. Et quis pote-
rit stare. **Leo iij.**

Post hec uidi quatuor angelos stantes
sup quatuor angulos terre: tenentes qua-
tuor uentos terre: ne flarent sup terram
neque sup mare: neque in ulam ar-
borem. Euidi alterum angelum as-
cendentem abortu solis: habentem
signum dei uiui: et clamaui uoce
magna quatuor angelis: quibus
datum est nocere terram et mare di-
cent. Nolite nocere terram et mare: neque
arborem: quoniam ad usque signem serui
dei nostri in frontibus eorum. Et audi-
ui numerum signatorum centum qua-
draginta quatuor milia signati.
ex omni tribu filiorum israel. **Re iij.**

Post hec uidi turbam magnam quam
dinumerare nemo poterat ex omni-
bus gentibus et tribubus et populis et lin-
guis: stantes ante thronum in conspec-
tu agni amicti stolis albis: et palme
in manibus eorum. Et clamabant uo-
ce magna dicentes. Salus deo nostro:
quiescat sup thronum et agno.

Et omnes angeli stabant et in circuitu throni
et seniorum et quatuor animalium: et
cecidērunt in conspectu throni in facies
suas: et adorauerunt dicentes amen.

Benedictio et claritas et sapientia et gloria
et honor et uirtus et fortitudo
deo nostro: in secula seculorum amen.

Et respondit unus de senioribus. **Leo iij.**
et dixit michi. Hi qui amicti sunt sto-
lis albis: qui sunt et unde uenerunt?

Et dixi illi. Domine mihi tace. Et dixi michi.
Hi sunt qui uenerunt de tribulatione
magna: et lauerunt stolam suam in
sangune agni. Ideo sunt ante thronum
dei: et seruiunt ei die ac nocte in templo
eius. Et qui sedet in throno habitat
sup illos. Non esuriunt neque sitiant
amplius: neque cadet sup illos sol:
neque ullus estus: quoniam agnus qui in
medio throni est reget illos: et edu-
cet eos ad fontes uite aquarum.
et absterget deus omne lacrimam
ab oculis eorum. **Re iij.**

Et apertis sigillum septimum factum
est silentium in celo: quasi media
ora. Et uidi septem angelos stantes
in conspectu dei: et dedit illis septem

tube. Et alius angelus uenit. et stetit
ante altare. habens turribulum au-
reum. Et data sunt ei incensa mul-
ta. ut daret de orationibus san-
ctorum super altare aureum. quod est
ante thronum. **Leo ii**

Et ascendit fumus in censuram de
orationibus sanctorum de manu angeli co-
ram deo. Et cepit angelus turribulu.
et impleuit illud de igne altaris. et
misit ut terram. et facta sunt toni-
trua. et uoces. et fulgura. et tempestas motus

Et septem angeli qui habebant septem
tubas. parauerunt se ut tuba caneret.

Et primus angelus tuba **Leo iii**
cecinit. et facta est grando. et uirga
mista in sanguine. et missus est in terram.
et tertia pars terre combusta est. et tertia
pars arborum combusta est. et omne
fenum uiride combustum est. Et se-
cundus angelus tuba cecinit. ut
nquam mons magnus igne ardens
missus est in mare. et facta est tertia
pars maris sanguis. et mortua est tertia
pars creature que abest animal in ma-
ri. et tertia pars nauium interit.

Et tertius angelus tuba cecinit. **FR**

et cecidit de celo stella magna ardens
tanquam facula. et cecidit in tertia
parte fluminis. et in fontes aquarum.
et nomen stelle dicitur abissus. et facta
est tertia pars aquarum in abissum.
multaque hominum mortui sunt
de aquis. quia amar facte sunt.

Et quartus angelus tuba cecinit. **Le ii**
et percussa est tertia pars solis. et tertia
pars lune. et tertia pars stellarum ut
obscuretur tertia pars eorum. et dies
non luceret tertia pars. et noctes similes.

Et uidi quadam uoce. ueni aquile uo-
lantis per medium celum. dicentis uoce
magna. uenite habitantibus in
terra. de ceteris uocibus tube trium
angelorum. qui erant tuba canit.

Et quintus angelus tuba **Leo iii**
cecinit. Et uidi stellam de celo ceci-
disse in terram. et data est clavis illi
putei abissi. et aperuit puteum abissi.
et ascendit fumus putei. sicut fumus
fornacis magne. et obscuratus est sol
et aer de fumo putei. Et de fumo
exierunt locustae in terram. et data est
illi potestas sicut habent potestatem
scorpiones terre. et preceptum est illis ne

lederent fenum tre. neque omē uirde
neque omē arborem. nisi tantum ho
mines qui non habent signum dei
in frondibus. idatum est illis ne oc
ciderent eos. sed ut cruciarentur me
nibus quinque. cruciatus eorū ut
cruciatus scorpion cum peccati homine

In diebus illis querent homines
mortem. non inuenient eam. et
desiderabunt mori. et fugia mors ab
ipsis. Et similitudo dñi locustarū si
miles equi parati ad plium. et sup
capita eorū tanquam corone simi
les auro. et facies earū sicut facies
hominum. **1. 17.**

Et habebant capillos sicut capillos
mulierum. et dentes earū sicut
leonum erant. et habebant loricas
sicut loricas ferreas. et uox alarū illa
rum sicut uox curruū. et equorū
multorū currenciū in plium. et ha
bebant caudas similes scorpionū.
et aculei in caudis earū. Potestas earū
nocere homines mensibus quinque.
et habebant super se regē angēlū abis
si cui nomen hebraice abaddon. gre
ce aut apollion. et latine hic nū ex

terminans. Ve unū abire. et ecce
ueniunt ad huc duo ne post hoc

Per sextus angelus tuba cecinit. **Le. 11.**
et audiui uocem unā ex cornibus
altaris aurei quod est ante oculos
dñi. dicente sexto angelo qui habe
bant tubas. Solue uināgelos.
qui alligati sunt in flumine mag
no eufraten. **S. 11. 12.**

Lex et sunt angeli quatuor qui
parati sunt in hora iudicij. inuen
sem. et annū. ut occiderent tertia par
tem hominum. Et nūm⁹ equestri
exercitus uicies milies dena milia.
audiui numerū eorū. et ita uidi equos
in uisione. et qui sedebant sup eos
habentes loricas igneas. et uacintinas
et hyssopales. Et capita equorum erat
tanquā capita leonum. et de ore
ipsorum pcedit ignis et fumus. et sul
fur. Ab his tribus plagis occisa est tertia
pars hominum. de igne. et fumo. et
sulfure. qui pcedebat ex ore ipsorum.
Potestas em equorum in ore eorum
est. et in caudis eorū. Nam caudae eorū
similes serpentib⁹ habentibus capita.
et in his nocent. **Le. 11.**

Et ceteri homines qui non sunt **Le ii.**
oculi animi plagis neque peniten-
eegerunt de opibus manum suarum:
ut non adorarent demonia et idolu-
la aurea. et argentea. eterea. et la-
pidea. et lignea que neque uide-
possunt neque audire nequeambu-
lare non eger penitencia ab ho-
micide suis neque ad fornicatio-
ne sua neque a furtis suis. **Le iii.**

Et uidi angelum alium fortem des-
cendentem de celo amictum nube.
et thuris incensante eum. Et facies eius
erat ut sol. et pedes eius tanquam
colupne ignis. et habebat in ma-
nu sua libellum apertum. Et posuit
pedem suum dextrum super mare.
sinistrum autem super terram. **Apoc. xix.**

Iacobus dei et domini nostri ihesu xpi
seruus. duodecim tribubus que
sunt in dispersione salutem. Omne ga-
udium existimate fratres mei. cum
in temptationibus uariis incidere-
tis. scientes quod probatio fidei ut
patientia operatur. Patientia autem
opus perfectum habet. ut sitis
perfecti et integri. in nullo deficiente.

Siquis autem uirum indiget **Le i.**
sapientia postulet a deo qui dat
omnibus affluentem non immeritat.
et dabitur ei. Postulet autem in fide
nichil hesitans. Qui autem hesitat
similis est fluctui maris. qui
a uento mouetur et circumfertur.

Non ergo estimet homo ille quod
accipiat aliquid a deo. **Le i.**

Vir duplex animus inconstans est
in omnibus uis suis. Et letatur autem
si humilis in exultatione sua.
quia sicut flos feni transibit. Exor-
tus est enim sol cum ardore et are-
fecit fenem. et flos eius decidit.
et decore eius deperit. ita et diues
in itineribus suis marcescet. **Le iiii.**

Beatus uir qui sustinet temptationem
quoniam cum probatus fuerit ac-
cipiet coronam uite quam rep-
misit deus diligentibus se. Nemo
eum temptat dicat. quia a deo
temptatur. Deus enim in tempta-
tionibus est. ipse autem nemo tem-
tat. Quisquis uestri tempta-
tor. a concupiscentia sua abstrac-
tus et illectus. De in concupiscentia

et preceptum est illis ne lederent
fenum terre. neque omne uiride.
neque omne arborem. nisi tantum
homines qui non habent signum
dei in frontibus. et datum est illis
ne occiderent eos. sed ut crucia-
rent in mensibus quingentis. et cruciat
eorum. ut cruciat scorpion cum
percutit hominem. **Ex vi Leō. 1.**

In diebus illis. querent homines
mortem. et non inuenient eam. et
desiderabunt mori. et fugiet
mors ab ipsis. Et similitudi-
nes locustarum. similes equis
paratis ad prelium. et super capi-
ta eorum tamquam corone simi-
les auro. et facies earum sicut
facies hominum. **Leō. ii.**

Et habebant capillos sicut
capillos mulierum. et dentes
earum sicut leonum erant. et habebant
loricas sicut loricas ferreas. et
uox alarum illarum. sicut uox cur-
ruum. et equorum multorum curren-
tium in prelium. et habebant caudam

similes scorpionum. et accu-
lei in caudis earum. Potestas
earum ledere homines in mensibus quingentis.
et habebant super se regem angelum
abissi. cui nomen hebraice est
abadon. grece at apollion.
et latine habet nomen exter-
minans. Ve unum habuit.
et ecce uenit adhuc duo.
ue post hec. **Leō. iii.**

Et sextus angelus tuba cecinit.
et audiui uocem unam ex eo-
ribus altaris aurei. quod est ante
oculos domini. dicentem sexto angelo.
qui habebat tubam. Solue qui
tuos angelos. qui alligati sunt
in flumine magno eufraten.

Soluti sunt qui tuos **Sabto. i.**
angelus. qui parati erant in hora
et die et mense et anno. ut oc-
ciderent tertiam partem homi-
num. Et numerus equesteris exe-
citatus uicies milies. dena milia.
audiui numerum eorum. et ita
uidi equos in uisione. et qui

sedebat sup eos habebant
loricas igneas et iacinctina.
et sulphureas. Et capita
eorum tamquam capita leonum.
et de ore ipsorum procedit ignis
et fumus et sulphur. Ab his
tribus plagis occisa est tertia
pars hominum. de igne et sui-
mo et sulphure quod procedebat
de ore ipsorum. Potestas enim
equorum in ore ipsorum est.
et in caudis eorum. nam
caudae eorum similes serpen-
tibus habentibus capita.
et in his nocent. **iii.**

Et ceteri homines **Leō**
qui non sunt occisi in his plagis.
neque penitentiam egerunt.
de opibus manuum suarum.
ut non adorarent demonia
et simulacra aurea et argen-
tea. et erea. et lapidea. et
lignea. qui neque videre neque
audire possunt. neque
ambulare possunt. et non

eger penitentiam ab homini-
bus suis. neque a fornicatione
sua. neque a furtis suis.
et uidi angelum alium forte
descendentem de celo. amictum
nube. et hirsus erat in capite eius.
et facies eius erat ut sol. et pedes
eius tamquam columbae ignis. et
habebat in manu sua libellum
apertum. Et posuit ^{pede} suum dextrum
super mare. sinistrum autem super terram.

Iacobus dei et domini **Doct. iii. p. oct.**
nostri iesu christi seruus. duodecim **penit.**
tribus qui sunt in dispensatione sa-
lutis. Domine gaudium existima-
te fratres mei. cum temptationes
uarias incideritis. scientes
quod probatio fidei uirum patientiam
operatur. Patientia autem opus per-
fectum habeat. ut sitis perfecti
et integri in nullo deficientes.

Spiritus autem uestrum indiget **Leō. ii.**
sapientia. postulet a deo qui dat
omnibus affluentem. et non in perperam.
et dabitur ei. Postulet autem in fide.

nichil esitans. Qui autem
esitat similis est fluctui
maris: qui a vento mouetur
et circumfertur. Non ergo estimet
homo ille quod accipiat
aliquid a deo. **Leō. i.**

Vir duplex animo: inconstans
est in omnibus uis suis. Gletur
autem frater humilis in exaltatione
sua: diues autem in humilitate
sua: quoniam sicut flos feni transibit.
Exortus est enim sol, cum ardo
re: et arefecit fenu. et flos
eius decidit. et decore uultus eius
deperit. ita et diues in itinere

Bonorum suis marcescet. **Leō. iiii.**
Beatus uir qui suffert temptationem.
quoniam cum probatus fuerit
accipiet coronam uitae. quam
repperit dominus diligentibus se.
Nemo cum temptatur dicat. quoniam
a deo temptatur. Dominus enim in-
terceptor malorum est: ipse autem
neminem temptat. Vnde quisque
uero temptatur a concupiscentia

sua abstractus et illectus de in-
concupiscentia cum concepit:
parit peccatum. Peccatum uero
cum consumatum fuerit
generat mortem. **Leō. v.**

Nolite itaque errare fratres mei
dilectissimi. Omne datum
optimum et omne donum perfe-
ctum de sursum est. descen-
dens a patre luminum:
apud quem non est transmuta-
tio. nec uicissitudo. nec
obumbratio. Voluptarie
enim genuit nos uerbo
ueritatis. ut simus in uicium
aliquid creature eius.

Sciatis fratres mei dilectissi-
mi. Sit autem omnis homo
uelox ad audiendum. tardus
autem ad loquendum et tardus
ad iram. Ira enim uiri iusticiam
domini non operatur. Propter quod abici-
entes omne immundiciam.
et habundantiam malicie.
in mansuetudine suscipite

tv.

tvii.

in sicu uerbum. Quid
potest saluare amas. uas.
nullo tpe. **Sedm volim**
Dix dñs ihc discipulis. **W**
vado ad eū q me misit.
nemo ex ub̄ interrogat me
quadis. Sed q̄a hec
loqr̄ su ub̄ tristitia im
plebit cor ur̄m. **Ar̄te.**
icut exlectione euglica
fr̄s h̄m̄ audiuim⁹ dñs
ac redēptor nr̄ imminere
sue passionis articulo.
discipulis gl̄a ascensionis
qua ipse post mortē
resurrectionē erat cla
rifacand⁹. i aduētū sc̄i
sp̄s q̄ illi erāt illustradi
patescit. quatin⁹ instate
hora passionis eidē. min⁹
p̄ illi⁹ morte dolerent.
quē post mortē ad celō
subleuandū n̄ dubitaret.
min⁹q; de sua desolatione

trepidaret. q̄s abeunte licet
dño. sc̄i sp̄s gr̄a cōsolandos
esse speraret. **Leō viii.**

Vado inq̄t ad eū q me misit.
nemo ex ub̄ interrogat me
quadis. Ac si apte dicat. Re
uerto. ascēdo ad eū qui me
incarnari cōstituit. ^{ita} tunc
manifesta erit mee ascen
sionis claritas. ut nemini
ur̄ū op⁹ sit interrogare quo
uadam. uidētib⁹ q̄a ad celos
pgā. bene at̄ eū de ascēsiōnē
sua dixiss; vado ad eū qui
me misit. addidit nemo
ex ub̄ interrogat me quadis.

Sup̄i ḡ eū dñs de **Leō. viii.**
sua passione discipulos p̄testa
ret diceſ. q̄ ego uado uos
n̄ potestis uenire. interroga
uit eū petr⁹. i art. Dñe quo
uadis. Respōsū ē ei. Q̄ ego
uado n̄ potes me modo seq̄.
sequeris aut̄ postea. quia

nimirū passionis mortisq;
ei mysteriū. necdū intellige.
nec dū poterāt imitari.

^{pote} state ū ascensionis stati
ut uiderūt cognouer. tot isq;
amī uotis ut seq mererent
optabāt. Sed qā hec loqut
sū ub. tistica implebit cō urū.

Frs mi nolite **fr. ii.**
in psonar actione. habere
fidē dñi nrī iesu x glē. Et enī
si introierit inconuentum
urīm uir aureū anulum
habēs inueste candida. int
ierit aut ī paup in sordido
habitu. īntēdatīs in eū qui
indut ē ueste pelara. ī di
xeritis tu sede hic bene. pau
peri aut dicatis. tu sta illic.
aud sede sub scabello pedū mōr.
nōne iudicastis apud uos mer
ipso. īfacti estī iudices cogi
tationū iniquarū. **l. cō ii.**

Audite frs mi dilectissimi.
Nōne paupes elegit dñs in hoc

mūdo. diuites infide ībe
redes regni qd pmisit dñs
diligētib se. Vos aut exho
norastis paupē. Nōne diuites
p patētiā opprimūt uos. &
ipsi trahūt uos ad iudicia.

Nōne ipsi blasphemāt nomen
bonū qd inuocatū ē sup uos.

Si legē pfectistis regale
scdm scripturas diliges pxi
mū tuū sic te ipsū. benefacitis.

S i at psonā accipitis. peccatū
opamini. redarguti a legē.
quasi transgressores. q cumq;
at totā legē seruauerit. offe
ndat at in uno. fact ē oīū r.

Qui dixit nō mecaberis. **fr. iii.**
dixit ī nō occides. Qd si non
mecaberis occidas aut. fact
es transgressor legis. Apt qd
sic loqimini. īsic facite sic
plegē libertatis. incipientes
iudicare. Iudiciū enī sine
misēdia. illi q nō fec misēdia.
sup exaltet aut misēdia. in

Quid pderit frs mī si **L cō ii**
fidē q̄s dicat se habere. opa
aut n̄ habeat. nūq̄d potest
fides saluare eū. Si aut frāt
aut soror nudi sint. ⁊ tegāt
uictu q̄tidiano. dicat aut
aliq̄s ur̄m illis ite in pace.
calefacimini ⁊ saturamini.
non dederitis aut eis q̄ neces
saria sūt corpori. q̄d pderit.
Sic ⁊ fides si non habet opa.

S mortua est in semet ipsa.
Sed dicit aliq̄s. **L cō iii**
Tu fidē habes. ⁊ ego opera
habeo. Ostende m̄ fidē tuā
sine opib⁹. ⁊ ego ostendam
tibi ex opib⁹ fidē m̄ā. Tu credi
qm̄ un⁹ ē d̄s. bene facis. Et
demonēs credūt. ⁊ cēt miscūt.

Uis scire o homo. **fr̄ iii.**
qm̄ fides ^{sine} opib⁹ ociosa ē. Abrahā
pat̄ n̄r nōne ex opib⁹ iusti
ficat⁹ ē. offerēs filiū suū sup
altare. Vides qm̄ fides coo
pabat⁹ opib⁹ illi. ⁊ ex p̄rib⁹

fides cōsumata ē. ⁊ suppleta
est scriptura dicens. Credidit
abrahā dō. ⁊ reputatū ē illi

Vadiusticiā. ⁊ amīc⁹ dī apellat⁹ ē.
Videtis qm̄ ex opib⁹. **L cō ii.**
iustificat⁹ homo ⁊ nō ex fide
tātū. Similit̄ ⁊ raab meret̄x
nōne ex opib⁹ iustificata est
suscipies nūcios. ⁊ alia uia
eos eiciens. Sic enī corpus
sine spū emortuū ē. ita ⁊
fides sine opib⁹ mortua ē.

Nolite plures magistri fieri
fr̄s mī. sciētes q̄a mai⁹ iudiciū
sumitis. In multis enī offēdim⁹
om̄s. Siq̄s in uerbo n̄ offēdit.
hic p̄fect⁹ ē uir. Potest etiam
freno circūducere totū corp⁹.

Si equoz frenos in ora mittim⁹. **fr̄ v.**
ad consentiendū nō. ⁊ omne
corp⁹ illoz circūferim⁹. ⁊ ecce
naues cū magne sint. ⁊ auētī
ualidis minent⁹. circūferūt⁹
amodico gubnaculo. ubi im
petus dirigentis uoluerit.

ita -lingua modicu quidem
membru e - magna exaltat.
Ecce quant ignis. qua magna
silua incendit. Et lingua

Lignis e uniusq iniquitatis
lingua constituit. **L. co. ii.**

in membris nris q maculat
totu corp. - inflammat rota
natiuitatis nre. inflammatq;

agehenna. Omnes eni natura
bestiaru - uolueru - quadru
pedu. - reptantiu. c

domitant. - domita sunt
a natura humana. Linguam
aut nullu hominu domare
potest. inqetui malu plena
ueneno mortifero. In ipsa
benedicim do - ipat. - in ipsa
maledicim homines q ad
similitudine di facti sunt.

Ex ipso ore procedit benedictio
- maledictio. **L. co. iii.**

Non oportet frs mi hec ita
fieri. Nunqd fons de eode fora
mine emanat dulcem &

amaru aqua. Nunqd potest
frs mi ficus oliuas facere. aut
urtis fic. Sic neq; salsa
dulce potest aqua face. Qs
sapiens - disciplinat inter
uos. Q stedaat ex bona con
satione opatione suam.
In mansuetudine sapietie.

Si zelu habetis **Fr. vi. L. co. i.**

amaru. - contentiones in uis
cordib. nolit glari - men
dare ee aduersus ueritatem.

N o e ista sapietia de sursum
descendens. sed terrena ani
malis diabolica. **L. co. ii.**

Ibi eni zelus - contentio.

Ibi inconstantia - omne
opus prauu. Que autem de
sursum e sapientia. pmu qde
pudica e. deinde pacifica.
modesta suadibilis. boni s
cosentiens. plena misericordia
- fructib. bonis. n iudicas.
sine simulatione. **L. co. iii.**

Fruet at iusticie in pace

seminant. diligentib' pacem.

Vnde bella et lites in uobis. Nonne ex concupiscentiis uestris. que militat in membris uestris. que

Concupiscitis et non habetis. occiditis et zelatis. et non potestis adipisci. Litigatis et belligeratis et non habetis. quod

postulatis. Petitis et non accipitis eo quod male petatis. ut in concupiscentiis uestris insumamini. Adulteri nescitis quia amicitia huius mundi inimica est deo.

Petrus apostolus iesu **Doct. 1111.**
christi electis. aduenit **Leō i**
dispensationis ponti. galatie. capadocie. asie. et bitonie. secundum prescientiam dei patris. in sanctificatione spiritus. in obedientia et aspersione sanguinis iesu christi. gratia uobis et pax multiplicetur. benedictus deus et pater domini nostri iesu christi. qui secundum magnam misericordiam

sua regenerauit nos in spe uite eterne. per resurrectionem iesu christi ex mortuis. in hereditate incorruptibilem. et incontaminatam et immarcescibilem conseruatam in celis. in uobis que in uirtute dei custodimini per fidem. in salutem paratam. reuelari in tempore nouissimo.

Non exultabitis **Leō. ii.**
modicum nunc. si oportet contristari in uariis temptationibus. ut probatio uestra fidei multo preciosior sit auro. quod per ignem probatur. Inueniat in laude. et gloria. et honore. in reuelatione iesu christi. quem cum non uidetis diligitis. in quem nunc quicquid non uidetis creditis. credentes autem exultati leticia inenarrabili et glorificata. reportantes finem fidei uestra salutem amaram. **Leō iii.**

Omnem qua salute exquirat atque scrutati sunt prophete. qui de

82
futura in nobis gratia dei prophetauerunt.
scrutantes in quod uel quale
tempus significaret. quod in eis erat
spiritus sanctus. pronuntiasset eas quod in christo
sunt passionis. et posteriores
glorias. quod reuelatum est quia non
sibi met ipsis. ubi autem mini-
strabat ea quod nunc nuntiata
sunt ubi per eos quod euangelizauere-
runt ubi. spiritu sancto missio de
celis. in quem desiderant angelus
perspicere. **Lc. iii.**

Propter quod succingite lumbos
mentis uestrae. uigilantes perfecte.
spantes in ea quod offert uobis
gratia. in reuelatione iesu christi.
quasi filii obedientie. non
configurati per opera ignorantie
uestrae desiderii. sed secundum
eum qui uocauit uos sanctum. et
ipsi sancti in omni consolatione.
estote. quoniam scriptum est. Sancti
estote. quoniam et ego sanctus sum
dominus deus uester. **Lc. v.**

Et si patrem inuocatis eum qui

sine acceptione personarum
iudicat. secundum unum cuiusque
operationem. in timore icolatrum
ueri tempore cūsamini. sciētes
quod non corruptibili argente
uel auro redempti estis de
uana uestra cūlatione patris
traditionis. sed precioso san-
guine quasi agni iunctamini
nati et immaculati christi iesu.

Ipsē qui et per cognitus ē **Lc. vi**
ante constitutionem mundi.
et nouissimo tempore natus et passus
ē. ipse accepit gloriam quam deus
uerbum semper possedit. sine
inicio manens cum patre.
per cognitus quod ante mundi
constitutionem. manifestatus autem
nouissimis temporibus. propter uos
qui fideles estis per ipsum in deo.
qui suscitauit eum a mortuis.
et dedit ei gloriam. ita ut fides
uestra et spes esset in domino. amantibus
uestras castificantes ad obediendum
ueritati. infinitati amore.

simplices ex corde puro
in uicē diligite p̄seuerā
ter. renati n̄ ex semine
corruptibili, sed incorrupti
bili. puerbū dī uiui. &
pmanētis in et̄nū. **Scdm**

In illo t̄p̄. Dixit dñs **ioh̄m**.
ies̄ discip̄lis s̄s. Amen amen
dico uob̄. si q̄d petieritis pa
trē in n̄ne mō dabit uob̄.

Iam dictū ē
in superiorib̄ hui' dñici ser
monis partib̄. p̄t̄ eos qui
n̄ nulla petūt a patre in x̄
n̄ne nec accipi^{un}t q̄a non
petit in n̄ne saluatoris.
q̄c̄q̄d petīt cōt̄ rationē sa
lutis. Nō enī sonū litterarū
aud sillabarū. sed q̄d son' ipse
significat. i q̄d eo sono recte
ac ueracit̄ intelligit̄. hoc
accēpiendū ē dicere. cū dic
in nomine mō. **L. cō viii.**

Vnde q̄ hoc sentit de xp̄o
q̄d n̄ ē sentiendū de unico

dei filio. n̄ petit in ei' n̄ne.
etiā si n̄ taceat litteris ac sil
labis xp̄m. q̄m in ei' n̄ne petit
quē ḡtat dū petit. Q̄ uero
q̄d ē de illo sentiendū sentit.
ipse in ei' n̄ne petit. Accipit
q̄d petit. si n̄ cōt̄ suā salutē
sēpit̄nā petit. Accipit autem
quādo debet accipe. Quēdā
enī n̄ negāt. sed ut congruo
dent̄ t̄p̄ differūt. Ita sane ē
intelligendū q̄d ait dabit uob̄.
ut ea beneficia sciant̄ signi
ficata. q̄ q̄ petūt p̄pe ptingūt.
exaudiūt quippe **L. cō. viii.**

Exaudiūt sc̄i p̄se ipsis. n̄ aut̄ p̄ oib̄
exaudiūt ut amicis ut inimi
cis. ut q̄b̄ libet aliis. q̄a n̄ ut
cūq̄ dictū ē dabit. s̄ dabit
uob̄. Vsq̄; m̄ n̄ petistis q̄cquā
in n̄ne mō. Petite accip̄tis.
ut gaudiū ur̄m sit plenū.
hoc q̄d dic̄ gaudiū plenū.
p̄fecto n̄ carnale sed sp̄uale
gaudiū ē. Et q̄d tantū erit

ut aliqd ei iā n̄ sit addēdū.
p̄culdubio tūc erit plenū.
Q̄ cqd̄ ḡ petit̄ qd̄ p̄tinet ad hoc
gaudiū cōsequēdū. hoc est
inn̄e xpi petere. si diuinā
intelligim̄ grā. siue beatā
poscim̄ uitā. *fr̄. 11. in letania*

In illo t̄p̄. Dix̄ Sēdm̄ luchā.
Dñs ies̄ discipulis s̄s. Q̄ si ur̄m
habebit amicū. iubit ad illū
media nocte. i dicet illi. ami
ce comoda m̄ tres panes. qm̄
amic̄ m̄s uenit de uia ad me.
i n̄ habeo quod ponā ante
illū. Et r̄l̄ā.

Rogat̄ ad discipulis saluator. nō
cū formā orationis. sed i insta
ntiā fr̄q̄ntiāq; tradidit orādī.
Amic̄ ḡ ad quē media nocte ue
nit̄. ipse dñs intelligit̄. cui
in media t̄bulatione suppli
care. i tres panes idest intel
ligētiā t̄nitatis qua p̄sentis
uite cōsolēt̄ labores efflagitare.
debem̄. Amic̄ q̄ uenit de uia.

ipse noster est anim̄. q̄ toties
a nobis recedit. q̄t̄ies ad appe
tenda t̄rena i t̄p̄alia foris
uagat̄. Redit ḡ celestique
alimonia refici desidat̄. cū
in se reuersus sup̄na cepit
ac sp̄ualia meditari. *L. cō. 11.*

De q̄ pulcre qd̄ petierit ad
iugit̄. n̄ se habere qd̄ ponat
ante illū. qm̄ post sc̄li hui
tenebras. am̄e dñm suspirāt̄.
nichil p̄t̄ eū cogitare. nil
loq̄. nil debet intueri. nisi
solum qd̄ recognouit. sūme
t̄nitatis gaudiū cōtēplari.
atq; ad hoc plenū intueđū
puenire satagit. & ille deint̄
dicat noli m̄ molest̄ eē. iā
hostiū clausū ē. i pueri m̄
mecū sūt incubili. n̄ possū
surgere i dare t̄. hostium
amici. diuini intelligē. i
ē sermonis. qd̄ sibi ap̄lus
orat ap̄iri ad loq̄ndū mi
steriū xpi. clausūq; ē t̄p̄e

famis uerbi cū intelligen-
tia non datur. **L. cō. iiii.**

Illi q̄ euāglicā sapientiam
tāquā panē erogātes p̄ orbē
trē p̄dicauer. et pueri patris
familias iā sūt in secreta q̄ete
cū dñō. itam p̄dicādo effici-
tur. ut accipiat desiderās
intellectū ab ipso dō. etiā si
homo ^{desit} p̄ quē sapiētia p̄dice-
tur. Et ille si p̄seuerauit
pulsās. dico uōb et si n̄ dabi
illi surges eo q̄d amic⁹ eius
sit. p̄t̄ impbitatē tamē
ei⁹ surget. et dabit illi q̄t
q̄t habet necessarios. Et ego
uōb dico. Petite et dabit uōb.

Querite et inuenietis. pul-
sate et apiet uōb. Cōparatio
ē aminore. Si q̄ amicus
hōō surgit delecto et dat.
n̄ amicicia s; tedio ēpul-
sus. quātōmagis dat dñs. q̄
sine tedio largissime do-
nat q̄d petit. Dñs et salua

tor n̄r ad celestis regni gau-
dia nos puenire desiderans.
et nos eādē gaudia a se petere
docuit. et nō petentibus se
hec daturū ēē p̄misit.

Oportet fr̄s **fr̄. iiii. L. cō. i.**

km̄i ut cōuēt⁹ istius causam
n̄ ignoretis. q̄d scdm̄ patrum
p̄cedētū cōstituta. om̄s iunū
uiri et femine pueri et senes
cōuenistis. Ad recōciliadā q̄
nō mediā dī. oportunū tēp⁹
ē. ut p̄iunia et castigationē
corporis. et p̄ces et cōpūctionē
cordis. remissionē p̄ccōr n̄rōr.
et gr̄a incōspectu ei⁹ inuenire
mereamur. **L. cō. ii.**

Legim⁹ enī in p̄ph̄is. q̄a cū nimi-
ue ciuitati subūsisio diuinit⁹
imineret. et iuxta sentētiā
dñi destruēdi illā tēp⁹ ingru-
ret. cōsistētes in ea aliud non
habuere p̄sidiū. n̄ ut abiectis
copiosis epulis ieiunia cōtinua-
ta suscipēt. et diuitiarū ambi-

tione deposita: humilitate
se paupertatis induerēt. scili
cet ut exinde remediū pci
pēt. unde eis p̄ditio cōtīge
bat. hoc ē ut irā diuinitati
quā luxuriādo p̄uocauerāt.
abstinēdo lenirēt. ⁊ offēsā
quā in eos supbia contraxerat.
humilitas mitigaret. **Leō iiii**

Omne enī in uniuersa regnum
tūc interisset. n̄ illud peniten-
tia ^{perena} patrata seruasset. Sed cur
ieiunabāt infantes et iunēta.
q̄ n̄ arguūt peccata. Ieiuna-
bat paruul⁹ ut ⁱⁿ se
nior. Ieiunabāt iuniores.
ut n̄ perirent. Omnes
paruul⁹ ieiunabāt. p̄ca
que ab alijs commissa fuerant
ab omib⁹ ieiunabāt. Ita et nos
fr̄s km̄i consentiētib⁹ am̄is.
et cōspiranti corde clemem⁹
ad dñm dñm nr̄m. adoremus
et p̄cidam⁹ ante dñm. plorem⁹
corā dño q̄ fecit nos. quia

ipse ē dñs dñs nŕ patiens
⁊ multū misericors.

In iugilia ascensionis dñi. Ioh̃n.

In illo tpe. Subleuati dñs
ies⁹ oculis in celū dix. Pat:
uenit hora clarifica filiū
tuū. ut fili⁹ tuus clarificet
te. & glā S^{mo} scī ag^o epī

Ante ista q̄ nūc sum' adiuua
nte dño tractaturi. dixē
rat ies⁹. hęc loqūt' sū ub.
ut in me pacē habeatis. q̄
n̄ recentiora paulo superi'
dicta ab eo. sed om̄ia debe
mus ^{accipe} siue q̄cūq; illis loqūt'
ē ex q̄ eos cepit habē dicptō.
siue ex q̄ post cenā exorsus
ē hūc admirabilē plixūq; sermonē.
Tūc q̄ppe ^{me} cōmorauit causā.
cur eis sit loqūt'. ut ad eū
finē rectissime referant'.
uel om̄ia q̄ loqūt' ē eis. ut
ea maxime q̄ dix' iā p̄ eis
moritur'. tāquā uerba no
uissima. postea quā de con

unius scō ille q̄ eū fue-
Hrat traditur egressus ē.
anc enī causa **Lcō. 11.**
cōmēdauit sermoni s
sui. ut in illo pacē habēt.
p̄t qd totū agit qd xpian
sum. hec enī pax finē t̄p̄i
n̄ habebit. et omī sp̄ei n̄re
intentionis actionisque
finis ipsa erit. Propt̄ hāc
sacram̄tis ei' imbui'm. p̄t
hāc mirabilib' opib' et ser-
monib' erudi'm. Propter
hāc sp̄m pign' ei' accepim'.
P̄t hāc in eū credim' et spa-
m'. et ei' amore quantum
ipse donat accēdim'. hāc pace
imp̄ssuris omib' cōsolam'.
hāc imp̄ssuris omib' libe-
ram'. Propter hāc omē tri-
bulationē fortit' sustinem'.
ut infutura uita feliciter
sine fine regnem'. **Lcō. 11.**

Merito ū ea clausit uerba:
q̄ parit intelligentib' deplū

erāt puerbia. intellecturi ea
quando eis dedisset p̄missum
sp̄m sc̄m de q̄ sup̄ ait. hec lo-
qut' fū ūb apud uos manens.
Paraclet' aut' sp̄s sc̄s quē mittet
pat' in n̄ne mō ille uos docebit
om̄ia et suggeret ūb om̄ia.
quecūq; dixer' ūb. hec nimis
futura fuerat hora illa qua
se p̄miserat iā in puerbiis
loqutur ū. sed palā de patre
annunciatur ū. Eadē q̄ppe
ipsi uerba reuelante sp̄u scō
intelligentib' iā n̄ erāt puerbia
futura. **In die ascensionis dñi**

Glorificatio dñi n̄ri iesu x̄:
resurgēdo et ascendēdo c̄ple-
ta ē. Resurrectionē illi' pas-
che dñico die celebrāuim'.
fest' n̄b dies utq; ē. Ideo enī
resurrexit. ut nobis exēplū
resurrectionis ostenderet.
et ideo ascendit. ut nos p̄te-
tegeret. habem' g' dñm ex-
saluatōrē iesu xp̄istum pri'

pendere in ligno. et post modum
ascendente in celo. Precium
nrm dedit cum penderet in
ligno. colligit qd emit cum
sedet in celo. **Leō. ii.**

Cum enim omnes collegerit. quod
utique per tempora colligit. in fine
temporis ueniet. qm scriptum ē.
Dñs manifeste ueniet. n̄ quēad
modum p̄mū uenit occultus.
sed manifestus. Occultum enim
oportebat eū uenire. ut iu
dicaret. manifestus autem ueniet
ut iudicet. **Leō. iii.**

Si enim prius manifestus ueniret.
iudicare manifestum quā uideret.
Quādo quidē dicit apls paulus. Si enim
cognouissent. nūquā dñm
gl̄e crucifixerunt. Si uero non
occideret. mors n̄ moreret. nec
trophæo suo diabolus esset uictus.
Exultauit enim diabolus quādo
hominē p̄mū seducendo de
iecit in mortē. Seducendo
p̄mū hominē occidit. occide

ndo nouissimum suum se laqueo
p̄didit. **Leō. iiii.**

Facta ē uictoria dñi nri
iesu x. cum resurrexit &
ascendit in celum. et impletum
ē qd audistis cum apocalipsis
legeret. Vicit leo de tribu
iuda. Ipse leo dictus ē. ipse
agnus occisus ē. Leo propter for
titudinē. agnus propter innoce
ntiā. Leo quia inuictus. agnus
quia mansuetus. **Leō. v.**

Iste agnus occisus. morte sua
uic leonē. qui querit qm deuor
ret. Vicit ē diabolus. leo dictus
a feritate. Apl̄s quippe petr̄
ait. Vigilare uos oportet
ad uisitationes quia ad
uersari uis dñs tamquam leo
rugiēs cecit q̄rēs q̄ duorum.

Saluator n̄r dilectissimus fr̄s hodie ascendit
in celum. n̄ q̄ t̄bēn̄ it̄ra.
Ibi sit mēs n̄ra. et illic erit
regēs n̄ra. Ascendam cum

leni

xpo interi puro cor de.
ut cu dies pmiss^{us} adue
nerit. sequam^{ur} i corpore.
Sic tamen debem^{us} frs. q^{uia} cu
xpo n^{on} ascendit supbia. n^{on}
luxuria. n^{on} uiciu aliq^{uid}
ascendit cu medico nostro.
¶ Ideo si post medicu nrm
desideram^{us} ascende. debem^{us}
uicia i pcca deponere.

In illo t^{em}p^{or}e. **Marchus**
Retubentib^{us} undeci discipulis
apparuit illis dñs ies^{us}. i ex
probrauit incredulitatem
illoz i duricia cordis. q^{uia}
his q^{ui} uiderat eu resurrexis
se n^{on} crediderat. Et R^{om} 14.

Quod resurrectione dñica
discipuli tarde crediderunt.
n^{on} t^{am} illoz infirmitas. qua
n^{on} ut ita dic^{am} futura firmi
tas fuit. Ipsa naq^{ue} resurrec
tio illi^{us} dubitantib^{us} p multa
argumta monstrata est. q^{uia}

^{nos}
du legentes agnoscam^{us}. q^{uod} aliud
qua de illoz dubitatione soli
minus eni in **L^{uca} 24° viii** **Idem.**
Maria magdalene pstitit
que cici credidit. qua tomas
q^{uod} diu dubitauit. Ille t^{em}en
dubitado uulneru cicatres
tetigit. i de nro pectore du
bitatis uulu^s amputauit.

Ad insinuada q^{ui}q^{ue} ueritatem
dñice resurrectionis. notadu
est q^{uod} Lucas referat dic^{en}tes. Coue
ces pcepit eis abiero solimis
ne discederet. sed expectaret
pmissionem patris. ¶ p pauca.
Viderit^{ur} **Idem** est. i nubes
suscepit eu i oculis eoz.

Notate ubi **Idem** **L^{uca} 24° viii**
mysteria. Couescere eleuat^{ur}
est. Comedit i ascendit. ut ui
delicet pfectu comestiois
ueritas pasceret carnis.
Marchus u^{ero} pri^{us} qua celu dñs
ascenderet. eu de cordis atq^{ue}
infidelitatis duricia incre

86
passe discipulos memorat.
Quia in re quod considerandum est.
quod memorie commendandum.
nisi quod idcirco dominus tunc
discipulos increpauit. cum
corporaliter reliquid. ut uerba
que recedens diceret. in corda
audientium artius impressa
remanerent. Increpata ergo
eorum duritia. quam monendo
dicat audiam. Euntis in
mundum uniuersum predicate
euangelium omni creature. **Q**
Numquam fratres mei. secundum euangelium ut
insensatis rebus. ut brutis
animalibus fuerit predicandum.
ut de eo discipulus dicat.
predicate euangelium omni creature.
in die baptismi **fr. vi.**
fratres karissimi. omnibus antiquis **Le. i.**
nos hostis opibus atque omnibus
populis abrenunciare promisi
mus. ita unquam nostrum ad
considerationem suam metus
oculos reducat. nisi seruat

post baptismum quantum antea bap
tismum spondit. certum iam
quod fidelis est gaudeat. Sed ecce
quod promisit minime seruat.
ad exercenda praua opera
ad concupiscendas mundi pompas
dilapsus est. **Le. 11.**

Videamus si iam scit plangere
quod errauit. Apud misericordem
namque iudicem. nec illi fallax
habebit. qui ad ueritatem re
uertitur etiam postquam
meruit. quia omnipotens deus dum
libenter nostram penitentiam
suscipit. ipse suo iudicio
hoc quod errauimus abscondit.

Signa autem eos qui **Le. 11.**
crediderint hec sequentur.

In nomine meo demonia eiei
ent. linguis loquentur noui
serpentes tollent. Et si mor
tiferum quod mortiferum quod
biberit non eis nocebit.

Super egros manus imponet.
et bene habebunt. Numquam

nā fr̄s mī. q̄a ista signa
n̄ facitis minime creditis?

Sed hec necessaria in exōdio
scē ecclē fuerūt. **Sabbō.**

Doctores q̄ tres p̄ximos
suos in bono ope infir-
mari cōspiciūt. dum
eis tota uirtute occu-
rūt. ⁊ exēplo sue opatio-
nis illorū uitā roborāt q̄
in p̄p̄a actione titubabat.
q̄d aliud faciūt. nisi sup
egrotos manū imponūt ut
bene habeāt? Q̄ nimirū
miracta. tāto maiora
sūt quanto spūalia. Tāto
maiora sūt quāto p̄ hec
n̄ corpora sed aīe suscitāt.

Hec signa fr̄s kmī **L. cō. ii.**
auctore dō si uultis uos
facitis. Ex illis enī exteri-
orib' signis obtineri scā
uita ab hec opatib' n̄ ualet.

Nā corporalia illa miracta
ostendūt aliquādo scitātē.

non faciūt. hec ū spūalia
signa que aguntur in
mēte. uirtutē uite n̄ osten-
dūt sed faciūt. Illa habere
⁊ mali possūt. istis autē
p̄frui nisi boni n̄ possunt.
Vnde de q̄b'dā ueritas dicit.
Multi dicent m̄ in illa die.

dñe dñe nōne in n̄ne tuo
p̄phauim'. ⁊ in n̄ne tuo de-
monia eiecim'. ⁊ in tuo
n̄ne uirtutes multas fecim'.
⁊ tūc cōfitebor illas q̄a nūq̄
nouī uos. Discedite ame
q̄ opamini in iqtatē **L. cō. iii.**

Nolite q̄ fr̄s kmī amare
signa. que possunt cum
re p̄bis haberi comunia.
Sed hec q̄m dixim'. carita-
tis atq; pietatis opa amate.
q̄ tanto securiora sūt q̄to
⁊ occulta. ⁊ de q̄bus apud
dñm cō maior fit retri-
butio. quanto aptet ho-
minis minoris sūt q̄le

Sequitur. Et dominus quod de iesus post
quam loquutus est eis: assumptus
est in celum et sedet ad dexte-
ram dei. In ueteri testamento
cognouimus: quod helias sit
raptus in celum. Sed aliud est
celum aereum. aliud ethereum.
Celum quippe aereum terre est pro-
ximum. Unde et aues celi
dicimus quia eas uolitare in
aere uidemus. *Domine in oct.*

Post beatam et *ascensionis*
gloriosa resurrectionem domini
nostri iesu christi. qua uerum
dei templum iudaica impietate
resolutum. diuina in-
triduo potentia suscitauit.
quadragenarii hodie dilec-
tissimi sanctorum dierum expletus
est numerus. sacratissima
ordinatione dispositus: et
ad utilitatem nostre eruditionis
impensus. ut dum ad domino in hoc
spacio mora presentie corpo-
ralis extenditur. fides resurrex-

tionis documentis necessariis
muniret. *Leo. ii.*
Mors christi multorum discipu-
lorum corda turbauit. et de
supplicio crucis. et de emi-
ssione spiritus. et de exanimati
corporis sepultura quatuor
mestitudine mentibus. quodam
diffidentie torporis obrep-
serat. Nam cum sancte mulieres
sic euangelica patefecit istoria.
reuolutum a monumento
lapide. sepulcrum corpore
uacuum. et uiuentem dominum
testatibus angelis nunciaret.
uerba earum apostolis atque
discipulis deliramentis
similia uidebant. *Leo. iii.*

Qua hesitatione humana
infirmirate nutantem.
nequaquam promississet spiritus
ueritatis predicatorum suorum
in esse pectoribus. nisi illa
trepida sollicitudo et cu-
riosa cunctatio. nostre fidi-

fundamenta iecissent. Nris
g^o pturbationib^{us}. nris peri-
culis in aplis consulebat.
nos in illis uiris cōtra calū-
pnias impioꝝ ⁊ contra
trēna argumēta sapientie
docebam. Nos illoꝝ instrux^{imus}.
aspect^{us}. nos erudiuit. audit^{us}.
nos cōfirmavit. attract^{us}.

Gras agam^{us} diuine **L. cō. iiii.**
dispensationi. ⁊ sanctorū
patrū necessarie tarditati.
Dubitātū ē ab illis. ne dubi-
taret^{ur} a nobis. Nō g^o hi die
dilectissimi q^{ui} int^{er} resurre-
ctionē dñi ascensionēque
effluxer^{unt}. ocioso transiēre
discursu. sed magna i eis
cōfirmata sacramēta. ma-
gna sūt reuelata myste-
ria. In his met^{us} dire mortis
aufert^{ur}. ⁊ nō solū amē sed
etiā carnis immōtalitas
declarat^{ur}. In his p^{er} insufla-
tionē dñi infundit^{ur} apli

sp^{iritus} sc^{ilicet}. ⁊ beato ap^{osto}lo petro
sup^{er} ceteros. post regni cla-
ues. ouil^{is} dñici cura cō-
menda^{tur}. **L. cō. iiii.**

In his dieb^{us}. duob^{us} discipulis
terti^o inuia dñs come^{dit} s^{um}
iungit^{ur}. ⁊ ad omēm nrē
ambiguitatis caliginē de-
tergendā. pauētū ac tre-
pidantū tarditas iⁿcrepat.
flāmā fidi illuminata cōda
cōcipuit. ⁊ que erat trepida.
reuerate scribturas domino.
efficiūt^{ur} ardentia. In fracti-
one q^{ui}q^{ue} panis cōuēscētū
apiūt^{ur} obtut^{us}. multo felici^{us}
hoꝝ oculis patefactis q^{ui}bus
nature sue manifestata ē
glificatio. quā illoꝝ genis
nrī p^{ri}ncipū. q^{ui}b^{us} p^{er} uariationis
sue ē ingesta cofusio. **L. cō. iiii.**

In hęc aut^{em} aliaq^{ue} mirac^{ula}.
cū discipuli trepidis cogi-
tionib^{us} estuarēt. ⁊ paruiss^{ime}
in medio eoꝝ dñs. dixiss^{et} q^{ui}

98
pax ub. ne hoc in eorū rema-
neret opinioib. qd uol-
uebat in cordib. putabat
enī se spm uidere. n carne.
redarguit cogitatione s
aueritate discordes. sed &
ingerit dubitantū oclis.
manētia manib. suis. & pedi-
b. crucis signa. & ut dilige-
nti ptractet inuitat. qā.
ad sananda infidelū cor-
diū uulnera. clauorū &
lancee erat seruata uesti-
gia. ut n dubia fide. sed &
cōstatissīma scientia
teneret. eā naturā in dei
patris consessurā trono.
que iacuerat in sepulcro.

Sed in iohann

In illo tpe. dixit dñs iesus
discipulis s. Cū uenerit pa-
raclit. que ego mittā ub
a patre spm ueritatis qui
a patre pcedit. ille testimo-
nium phibebit de me.

& uos testimoniū phibebiti
qā ab initio mecum estis.

& rē. *L*

Ex multis scī euanglīj locis
inuenim. qd discipuli ante ad-
uentū sps scī min. capaces
erāt ad intelligēda archan
diuine sublimitatis. min.
fortes ad toleranda adūsa
humane prauitatis. sed eis
adueniente scō spū. cū aug-
mēto diuine agnitionis. data
est etiā cōstātia uincende
humane psequutionis. Vnde
illis dñica pmissione nūc
dicit. Cū uenerit para-
clit. que ego mittā uobis
a patre spm ueritatis qui
a patre pcedit. ille testi-
monium phibebit de me.

& uos testimoniū phibe-
bitis qā ab initio mecum estis.

Notandū at impm. qd dñs
spm ueritatis. & a se mate-
ndū eē testat. & eundem

mox a patre pcedē subiun-
git. n̄ q̄a idem sp̄s alit̄ apa-
tre pcedit quā cū a filio
mittit̄. aut alio tēp̄e a
patre pcedit quā cū a filio
mittit̄. sed ideo fili' eū ase-
mitti. i a patre dic̄ pcedē.
ut aliā patris. aliā esse
suā psonā designet. atq;
inearū distinctione psona-
rū. unā eē opationem ac
uolūptatē suā cū patris
uolūptate i opatione de-
nunciet. *L. cō viii.*

Con ei' dē sp̄s gr̄a datur
hominib'. mittit̄ pfecto
sp̄s a patre. mittit̄ i a filio.
Pcedit a patre. pcedit &
a filio. q̄a ei' missio. ipsa pro-
cessio ē qua ex patre pce-
dit i filio. Venit i sua
sponte. q̄a sic coequalis ē
patri i filio. ita eādem
habet uolūptatē cū pat̄
i filio comunē. Sp̄s enī

ibi uult spirat. *fr̄ ii*
ncelū itaq; *L. cō. i.*
aerēū elias subleuat̄ est.
ut in secreta quadā terre
regione repente duceret̄.
ubi in magna^{la} carnis ac
sp̄s q̄ete uiueret. q̄ usque ad
finē mūdi redeat. i mortis
debitū soluat. Ille enī mōtē
distulit n̄ euasit. Redēptor
aut̄ n̄r q̄a n̄ distulit sup̄aū.
eāq; resurgēdo cōsūpsit. i re-
surrectionis sue gl̄a ascen-
dendo declarauit *L. cō. ii.*

Notandū q̄q; est qd̄ helias in
curru legit̄ ascendisse. ut
uidelicet apte monstraret̄.
q̄a homo pur' adiutorio
egebāt alieno. Per anḡlō s
q̄ppe illa facta i ostēsa sūt
adiūta. q̄a nec ad celū
aerēū p se ascendere potat.
quē naturę sue infirmi-
tas grauabat. Redēptō at̄
n̄r n̄ curru. n̄ anḡlis suble-

uat¹ legit¹. q¹a fecerat omia.
numirū sup omnia sua uir-
tute ferebat. **L. cō. iiii.**

Illuc ieni reuertebat¹ ubi
erat. unde redibat ubi
remanebat. q¹a cū phuma-
nitatē ascēderet in celum.
p diuinitatē suā et terrā
parit¹ cōtinebat et celum.
Sic iosep afrib¹ uenditus.
uenditionē redēptoris
nrī figurauit. sic enoc t¹ms
lat¹. atq; ad celū aereū he-
lias subleuat¹. ascēsiōnē
dnīcā designauit. **fr. ii. iii.**

Pensate frs kmi. **I. cō. i.**
qm p incrementa creuerit
iudicia scitatis. qd et p
translatos finlos et p ascen-
dentis dñi psonā patenti
ostendit. Translat¹ nāq;
est enoc. et p cōitū genit¹.
et p cōitū generis. Rapt¹
est helias. p cōitū genit¹.
sed n iā p cōitū generans.

A sūpt¹ u¹ ē dñs. neq; p cōitū
generas. neq; p cōitū genat¹.
Cōsidandū u¹ nō ē qd est qd
marhus ait. sedet adext¹s
et stephan¹ dic. uideo celos
aptos. et filiū hominis statē
adext¹s dī. **L. cō. ii.**

Quid ē qd hūc march¹ sedetē
stephs u¹ statē se uidisse tes-
tat¹. Sed scitis frs. q¹a sede
iudicatis ē. stare u¹ pugnati¹
est ut iuuantis. Qa igit¹
redēptor nr assūpt¹ ē i celū.
et nūc omia iudicat. et ad
extremū iudex omiū
uentur¹ ē. hūc post ascen-
siōnē march¹ sede descri-
bit. q¹a post ascensionis sue
glā iudex infine uidebit¹.
Stphs u¹ in laboris certaminē
posit¹. stantē uidit. quem
adiutorē habuit. q¹a ut
iste intra psequutoz infide-
litatē uinceret. p illo de
celo illi grā pugnatur.

Seq̃t̃. Illi at̃ p̃fecti. **L. cō. iii.**
p̃dicauerūt ubiq; dñō co
opante et sermone cōfirma
nte. seq̃ntib' signis. Qd̃ in
his uerbis cōsiderandū ē.
qd̃ memorie comēdādū.
n̄ qd̃ p̃ceptū obedientia.
obedientiā ū signa seq̃uta
sūt. Sed q̃a auctore deo
breuit̃ lēone euglicā expo
nēdo trāscurrim'. restat
ut aliqd̃ de ipsa tantę cō
sidatione sollempnitatis
dicam'. **fr̃. iii. l. cō. i.**

Querendū n̄b̄ est fr̃s km̃i
qd̃ nā sit qd̃ nato dñō ap
paruerūt angli. itamē
n̄ legunt̃ in albis uestib'
apparuisse. ascēdente at̃
dñō missi angli in albis
legunt̃ uestib' apparuisse.
Sic enī scribtū ē. Vidētib'
illis eleuat' ē. et nubes su
scēpit eū ab oculis eorū. Cūq;
intuerēt̃ in celū euntem

illū. ecce duo uiri astiter'
iuxta illos in uestib' albis.
in uestib' albis **L. cō. ii.**
Igaudiū et sollempnitas r̃ntis
attendit'. Qd̃ ē qd̃ nato dñō
n̄ in albis uestib' ascēdēte
at̃ dñō in albis uestib' appa
rēt'. n̄ qd̃ magna tūc solle
pnitas angli facta ē. cū
celū d̃s homo penetrauit.
Qm̄ nascēte dñō uidebatur
diuinitas humiliata. ascē
dente ū dñō est humani
tas exaltata. **L. cō. iii.**

Albe et enī uestes exaltatio
ni magis cōgruūt. quā
humiliationi. In ascensionē
g' ei' angli in albis uestib'
uideri debuer'. q̃a q̃ in na
tiuitate sua apparuit d̃s
humilis. in ascensione sua
ostensus est homo subli
mis. Sed hoc ^{n̄b̄} magnō opere
fr̃s km̃i in hac sollempni
tate pensandū ē. q̃a dele

tū ē hodierna die cyrogra-
fum dāpnationis nr̃e. mutata
est sententia corruptioni
nostre. *In oct̃ ascensionis*
Oe hac sollempnitate *dm̃i l. cō. i.*
pp̃salmissa dicit. Eleuata
ē magnificentia tua sup
celos d̃s. De hac rurs̃ ait.

Ascendit d̃s in iubilatione.
d̃ns in uoce tube. De hac
iteꝝ d̃c. Ascendens in altū.
captiuā dux captiuitatem.
dedit dona hominib̃. Ascēdes
q̃ppe in altū captiuā dux
captiuitatē. q̃a corruptionē
nr̃a uirtute sue incorrup-
tionis absorbit. *L. cō. ii.*

Dedit dona hominib̃. quia
misso de sup̃ spū. alij sermo-
nē sapientiē. alij sermonem
scientiē. alij gr̃a uirtutum
alij gr̃a curationū. alij
genera linguarū. alij int̃-
prationē sermonū tribuit.

Dedit ḡ dona hominib̃ s.

De hac ascensionis ei' gl̃a. ita
abacuc ait. Eleuat' ē sol.

— luna stetit in ordine suo.
Q' s̃ solis ñne ñ d̃s. & quē lunę
ñne ñ eccl̃a designatur.

Quo usq; enī d̃ns ad celos *l. cō. iii.*
ascendit. sc̃a ei' eccl̃a ad
ūsā mūdi omnimodo for-

midauit. At postquam
ei' ascensione roborata ē.
apte p̃dicauit qd̃ occulte
credidit. Eleuat' ē ḡ sol.

— luna stetit in ordine
suo. q̃a cū d̃ns celū petijt.
sc̃a ei' eccl̃a in auctorita-
te p̃dicationis excreuit.

Hinc ei' dē eccl̃e uoce p̃ sa-
lomone dicit. Ecce iste
uenit saliens in montib̃.
transiliens colles. *In uigilia*
Pentecosten. Secūdm̃ ioh̃m.

In illo t̃p̃e. Dixit d̃ns iesus
discip̃lis suis. Si diligiti
me mandata m̃a seruate
— ego rogabo patrē. —

aliū paraclitū dabit ubi
ut maneat uobiscū in
eternū. & R. L. Q.

Qui scī sps
hodie frs kmī celebram
aduentū. debem⁹ ipsi cō
gruere sollempnitati qm
colim⁹. Hoc ienī ordine
tante festiuitatis hui⁹
digne gaudia celebram.
si nos qq; dño opitulāte
aptos reddiderim⁹. ad qd sps
scs aduenire in qb⁹ habitare
digne. Ea at solūm ratione
aduentu illustratione scī
sps ^{apti} digni existim⁹. si i cōda
nra diuino amore repleta.
i corpora sint dñicis man
cipata preceptis. *L. cō. ii.*

In exordio lēonis hui⁹ euan
gelice. discipulis ueritas ait.
Si diligitis me mandata mā
seruate. i ego rogabo pa
trē i aliū paraclitū dabi
ubi. Paraclit⁹ qppe cōsolator

int⁹ ptat⁹. Et sps scs recte
paraclit⁹ uocat⁹. q corda fi
deliū ne int⁹ hui⁹ scī adūsā
deficiāt. celestis uite desi
deriis subleuat ac reficit.

Vnde in actib⁹ aptoy⁹ cresce
nte scā ecclā dicit⁹. & edifi
cabat⁹ ambulans in timore
dñi. i consolatione scī sps
replebat⁹. *L. cō. iiii.*

Quod ait si diligitis me. ma
ndata mā seruate. i ego
rogabo patrē i aliū para
clitū dabit ubi. in ipsis qdē
discipulis q eū uere dilexisse.
uere mandatis ei⁹ obedisse.
n dubitat⁹. hodierna die cple
tū ē. qndo illis ⁱⁿ encenaculo
orantib⁹. repente sps scs in
igneis linguis apparuit.
eosq; in ore p diuinitatem
linguarū docuit. i i corde
p amoris sui cōsolatione
roborauit. *In die s. o. pen
tecosten. Sc. in iohm*

nullo tpe. Dixit dñs iesus
discipulis suis. Si quis diligit
me sermonem meum seruabit.
et pater meus diliget eum et ad
eum ueniet et mansionem
apud eum faciet. *et R. L. Q.*

Omnia beati gregori pape

Libet fratri karissimi euangelice uerba
lectionis subbreuitate tra-
nscurrere. ut post diutius
liceat in contemplatione tante
sollemnitatis immorari. hodie
namque spiritus sanctus repentino soni-
tu super discipulos uenit. me-
ntesque carnalium insui amo-
re permutauit. et foris appa-
rentibus linguis igneis intus
facta sunt corda flammata.
quia dum dominum in ignis uisione
susceperunt. per amorem suauiter
arserunt. Ipse namque spiritus sanctus
amor est. Unde et iohannes dicit.

Deus caritas est. L. c. 11.

Qui mente integra dominum desi-
derat. perfecto iam habet quem

amat. Neque enim quicquam
posset dominum diligere. si eum
quem diligit non habet. Sed
ecce si unusquisque uerum requirit
an diligat dominum. tota fiducia
et secreta mente respondet.

Diligo. In ipso leonis exordio
audistis quod ueritas dicat.

Si quis diligit me sermonem
meum seruabit. *L. c. 11.*

Probatio dilectionis exhibitio
est operis. Hic in epistola sua isdem
iohannes dicit. Qui dicit quoniam diligo dominum.

et mandata eius non custodit.
mendax est. Vere enim diligimus.

si mandata eius seruamus. Vere
enim diligimus. si mandato eius
a nostris nos uoluptatibus
coartamus. Nam quod adhuc per
illicita desideria diffundit.

perfecto dominum non amat. quia in sua
ei uoluntate contradicit. Sequitur.

*et pater meus diliget eum. et ad
eum ueniet. et mansionem
apud eum faciet. Pensate*

fr̄s km̄i. quanta sit ^{ista} sollem
pnitas habere in cordis ospi
cio aduentū dī. Certe si do
mū nr̄a q̄sq̄uā diues ac pr̄
potens amicus intraret.
om̄i festinantia dom̄ tota
mundaret. ne q̄d fortasse
esset. q̄d oculos amici int̄
ntis offenderet. *fr̄. ii.*

In illo t̄p̄. Dix̄ *ioh̄m*
dñs. ies̄ de pl̄is suis. Sic deus
dilexit mundū. ut filium
suū unigenitū daret. ut
om̄is q̄ credit in ipso n̄ p̄eat.
sed habeat uitā et̄nā. *q̄r̄tā.*

Mundū in hoc *Smo sc̄i augustin̄ ep̄i.*
loco intelligere possumus
homines de mundo a dō ele
ctos. q̄b̄ ipse dic̄. Ego uos ele
gi de mundo. Et apl̄s. Deus
erat in xp̄o. mundū recon
cilians sibi. Est ^{ali} mūd̄
a dō reprobatus. isti mūd̄o
contrari. de q̄ apl̄s dicit.
Mundus in maligno posit̄ est.

Satis q̄ patent̄ ostendit oīps
d̄s. se mundū scilicet electos
dilexisse. dū nichil aliud nisi
ppriū filiū p̄ ei' redēptione
uoluit dare. ut apl̄s ait.

Ppter nimia karitatem suā
qua dilexit nos d̄s. filium
suū misit in mundum. ut
uiuam̄ p̄ eū. hoc ē q̄d seq̄t̄.

Ut om̄is q̄ credit in illo non
pereat. sed habeat uitā
et̄nā. *1. co. ii.*

Nam uita et̄na in potestate
hominis ē posita. Constat
q̄ q̄a q̄ in filio dī crediderit.
nō peribit. sed uitā et̄nā
habebit. Idē enī ioh̄s alias
dic̄. Q̄ credit in filium dī
habet testimoniū dī in se.

Cōsiderandū tam̄ est que
credulitas sit que uitam
et̄nā dat. q̄a legim̄ q̄d etiā
demonēs credunt. et cotre
muscūt. q̄s et̄no igne dāpna
ndos nemo fidelīū ambigit.

ut ueritas ait. Discedite
a me maledicti in ignem
et nū q̄ p̄parat̄ est d̄b̄to
et anḡl̄is ei'. *Leō. iii.*

Fides itaq; que uitā et̄nam
dat. bonis opib' debet eē
ornata. q̄b' si caruerit mor
tua erit in semet ipsa pau
lo dicēte. fides sine opibus
morta ē. & iacob'. Quid
pderit fr̄s mī. si fidē q̄s dicat
se habere. opa at̄ n̄ habeat.
n̄ ūq̄d potit fides saluare
illū. Nō. Vt q̄ in xpm cre
dentes n̄ peream'. sed uitam
et̄nā habeam'. mentē uiuā
fide ditem'. ut iustificati
eadē fide pacē habeam' ad
d̄m. *fr̄. iii. Ioh̄n.*

In illo t̄p̄. Dixit d̄ns ies̄. d. s̄.
Am̄ am̄ dico ub̄ q̄ n̄ int̄
phostū in ouile ouili. sed
ascendit aliunde ille fur
est et latro. & R̄tā

Smo sc̄i augustini ep̄i. L. i.

Pharisei dixerāt se cecos n̄ eē.
Videre at̄ tūc possent si oues
xpi eēnt. Vnde sibi usurpa
bant lumen. q̄ furebant
contra diē. & p̄t̄ illor̄ q̄
uana et sup̄ba et isanabile
arrogantiā. d̄ns iesus ista
contexuit. in q̄b' nos salu
bit si aduertam' a monu
it. Multi enī sūt. q̄ sc̄dm
quandā uitē hui' cōsue
tudinē dicūt' boni hōies.
boni uiri. bone femine.
inocentes. et quasi observa
ntes ea q̄ in lege p̄cepta s̄.
deferētes honorē parētib'
suis. n̄ mechantes. n̄ homici
diū p̄petrantes. n̄ furtū
facientes. n̄ falsum adūs'
quendā testimoniū phi
bentes. et cetera q̄ in lege
mandata s̄. uelut obseruāt.
et xpiani n̄ sūt. *Leō. ii.*

Et plerūq; se iactāt qm̄
isti. nos ceci sum'. Q̄ a ū

ista omnia q̄ faciunt. &
nesciūt ad quē finē refe-
rāt. inaniť faciūt. dñs
de grege suo ⁊ de hostio
q̄ intrat ad ouile. similitu-
dinē proposuit in hodiēna
lectione. Dicāt g̃ pagani.
bene uiuim. Si phostiu
ñ intrat. q̄d eis pdest und
gloriant. Ad hoc enī debet
cuiq; pdee bene uiuere.
ut det illi sēper uiuere.
P am cui ñ dat *L. iiii*
sēper uiuere q̄d pdest bene
uiuere. Quia nec bene ui-
uere dicēdi st. q̄ finem
bene uiuendi. uel cecitate
nesciūt. uel inflatione c̄-
tēpnūt. Nō est at cuiqm
spes uera ⁊ certa sēper uiue-
ndi. ñ agnoscat uitā q̄
est xps. ⁊ p ianuā intret
in ouile. Querit g̃ plerūq;
tales homines psuade hoīb
ut bene uiuāt ⁊ xpiani

ñ sit. P alia partē uolūt
ascendē. rapā. ⁊ occidē.
ñ ut pastor cōseruare
atq; saluare. *fr. iiii.*

lohim.
nullo tpi.

Dix dñs ies. d. suis.
Nemo potest uenire ad
me. ñ pater q̄ misit
traxerit eū. *Art. 2.*

Magna gr̃e *Simo scī aug. epi.*
comendatio. Nemo uen-
nisi tract. Quē trahat.
⁊ quē ñ trahat. quare
illū trahat. ⁊ illū non
trahat. noli uelle iudi-
care. si non uis errare.
Semel accipe ⁊ intellige.
Non traheris. ora ut tra-
haris. Qd hic fr̃s dicim?
Si trahim ad xpm. in
g̃ inuiti credim. ergo
uiolentia adhibet. nō
uolūptas excitat. Intre
q̄squā ecclīa potest noles.
accede ad altare potest

potest nolens. accipe sacra
mentū potest nolens. cre
dere n̄ potest n̄ uolens.

Si corpore credet. **L. cō. 11.**

fieret in nolentib⁹. Sed n̄
corpore credit. aplm̄ audi.

Corde credit ad iusticiam.
& qd̄ seqt⁹. Ore at̄ cōfessio fit

ad salutē. de radice cordis
surgit ista confessio.

Aliquādo audis cōfiterē.

in scis credentē. Sed nec
debes uocare confitētē.
quē iudicas n̄ credentē.

hoc ē enī confiteri. dicere.

qd̄ habes in corde. Si at̄

aliud in corde habes.

aliud dicis. loqueris nō
confiteris. **L. cō. 111.**

Cum ḡ in xpm̄ corde cre
dat. qd̄ nemo utiq; facit
inuit⁹. q̄ aut̄ trahitur.
tāquā inuit⁹ cogit uidē.
qm̄ istā solui m̄ q̄stionē.
nemo uenit ad me n̄

pat⁹ q̄ misit me traxerit
eū. Si trahit⁹ aliq̄s. inuit⁹
uenit. Si inuit⁹ uenit. n̄
credit. Si n̄ credit. nec uen.

Nō enī ad xpm̄ ambulando
eurr̄ im⁹. sed credendo. nec
motu corporis. s; uolūptatē
cordis accedim⁹. **fr̄. v.**

In illo t̄p̄. **L. ueham.**

Conuocatis dñs ihs x̄i
discipulis suis. dedit illi s
potestatē in mūdō. &
sp̄uū. ut eicerēt eos. &
curarēt omē langorem
& omne infirmitatē.

& R̄le

Hos x̄i misit ihs p̄cipies
eis & dicens. In uia getiū
ne abieritis. Anī aduer
tendū ē qd̄ scriptura
euāgēlica & ap̄lica n̄ solū
illos x̄i. appellat de p̄lo
ei⁹. s; om̄s qui in eu crede
ntes magisterio ei⁹ ad
regnū celoz erudiebāt.

Ex q̄q̄ multitudine elegit
xii. q̄s ap̄los n̄nauit. sic
luchas cōmemorat. In uia
gentiū ne habieritis. in
ciuitates samaritanorū
ne intraueritis. sed poti
us ad oues que perierūt
dom' isrl. *Leō. ii.*

Non ē contrari' loc' iste ei
p̄cepto q̄ postea dicitur.
euntes docete om̄s gētes.
baptizantes eos in nom̄n
pat̄s et filij et sp̄s sc̄i. quia
hoc ante resurrectionem
p̄ceptū ē. et oportebat p̄
mū aduentū xp̄i nūciare
iudeis. ne iustā haberēt
excusationē. dicente s.
ideo se dñm reiecisse. q̄a
gentib' et samaritani s
ap̄los miserit. ut scilicet
pri' a iudea expulsa apo
stolorū p̄dicatio. tūc n̄b
in adiutoriū fieret. cū
hāc illa addāpnatione

sue testimoniū sup̄ba re
pulsi; ut dū illa cūti
uocata renūeret. p̄dica
tores sc̄i aduocationē gen
tiū p̄ ordine uenirent.
quatin' redēptoris n̄ri p̄
dicatio appriis repulsa.
gētiles p̄p̄los q̄si ext̄ne eos
q̄reret. et q̄d iudee fiebat
intestimoniū. hoc gētib'
gr̄e ēet incrementū. Euntes
aut p̄dicate dicentes. q̄a
appinq̄bit regnū celoz.

Appropinq̄re dī *Leō. iii.*
regnū celoz. p̄ celatam
n̄b fidē inuisibil' catori.
n̄ aliq̄ motione elem̄torū.
Q̄a enī peccāti homini dic
tū ē trā es et intra ibis.
hoc est q̄sq; q̄d diligit; hōo
diliges trāna trā uocatur.
Cōtra iust' celū ē. q̄a dñm
in se portat. et celestia di
ligit. Dñs q̄ppe incircūsc
pt' et inlocalis. et ubiq;

74
p̄sens est. uirtute n̄ corpore. localit̄ tam̄ in suis ambulat sc̄is. sic dicit. Inhabitabo et ambulabo in illis. p̄si q̄ talit̄ t̄reni sūt hoīes. efficiūt̄ celestes āgl̄i. Talib̄ enī dñs dicit Regnū dī int̄ uos ē. Et ita demū celi uocari possūt. q̄ eū fide retinet. et diligūt ueritate. & q̄b̄ idem fili p̄misit. q̄d cū patre et spū sc̄o ad eos ueniat. et apud eos mansionē faciat. **Fi**
In illo t̄p̄. **vi. Sedm̄ Luchā**
factū est in una dierū.
et dñs ies̄s sedebat docēs.
Et erāt pharisei sedētes et
legis doctores q̄ uenerāt
ex omī castello galileę &
iudeę et iher̄s̄lm̄. et uirt̄
erat dñi ad sanandū eos.
Q̄rt̄a.

Vbi dñs sedēs docuerit.
quādo scribis et pharisei

cōsedētib̄ paraliticū cura
uit. lūcas breuiandi
gr̄a pret̄it. sed m̄th̄s &
marthus q̄ narrāt q̄stio
nē facere uident̄. q̄m̄q̄dē
m̄th̄s in ciuitate sua. mar
chus in capharnaum hoc
fecisse testat̄. Quę diffici
lius solueret̄. si m̄th̄s etiā
nazaret n̄naret. Nūc ū
ut ipsa galilea in q̄ erat
nazaret intelligēda est
dicta ciuitas xp̄i. addis
tinctionē uidelicet regi
onis t̄nsmarine gerasenoy.
de q̄ t̄nsfretādo sic m̄th̄s
scribit uenerat galileā.
Et certe ipsa **L. cō. ii.**
In capharnaū ciuitas xp̄i
ē dicta. q̄a n̄ nascēdo sed
uirtutib̄ illustrādo eam
suā fecerat. Et ecce uiri
portantes in lecto homi
nē q̄ erat paraliticus. &
q̄rebāt eū inferre et ponē

ante iesu. Curatio para-
litici hui. ame post diu-
turna carnis inertiam
ad xpm suspirantis indi-
cat saluatione. Que pmo
omiu ministris q ea suble-
uet. xpo offerat. idest
bonus doctorib. q spe sana-
tionis opeq; intcessioni
suggerat indiget. *Leo. iii*

Bene marcho narrante
quatuor fuisse repperiunt.
siue qa. iiii. euaglij lib.
omnis pdicatu uirt. ois
sermo firmat. seu qa sc
uij. uirtutes qb ad pme-
renda sospitate fiducia
mris erigit. de qb in etne
sapientie laude dr. Sobri-
etate eni isapietia
docet iusticia iur-
tute. qb utili nichil
e inuita hoib. qsn nulli
uis nrib. prudetia. for-
titudine. tepantia. iiti

cia appellat. & n iuenien-
tes qua parte illu iferet
p turba. ascender sup tec-
tu ip regulas submiser
illu cu lecto inmediu
ante iesu. *Sabbio scdm*

In illo tpe. *Marthm.*
Cu ueniss; dñs iesu indo-
mu petri. uidit socru
ei iacete ifebriticantem.
ititigit manu ei. i di-
misit ea febs. & Rho.

In euaglio *Leo. ii.*
Iuche scriptu e qa roga-
uer illu p ea. itas sup
illa ipau febr. Modo
eni rogat saluator. modo
ultra curat egrotos.
ostedes se cot pccoy qq;
passiones ipcib sep annu-
ere fidelu. i ea nnuqua
q ipsi minime in se intel-
ligit ut intelligeda dare.
uel pie pie petentib etia
intellecta dimitte. iuxta

hoc qd psalmista postulat.
Delicta q̄s intelligit. Ab o-
cultis m̄is munda me dñe.
Et surrex̄ et ministrabat eis.
Naturale ē febrici. *L. cō. iiii.*
tantib. incipiente sanitate
lassescere. et egrotationis
sentire molestia. Verū
sanitas q̄ dñi c̄fert̄ ip̄io.
simul tota rediit. nec so-
lū ipsa rediit. sed tāto ro-
bore comitāte. ut eis cōti-
nuo q̄ se adiuerāt min-
strare sufficiat. et iuxta
legis tropologia. mēbra
q̄ seruierāt inmundicie. et
iniquitati ad iniquitatē. ut
fructificaret̄ morti. ser-
uiāt iusticie inuitā et̄nā.
Vespe at̄ facto obtulerūt
ei multos demonia habē-
tes. et eiciebat sp̄s ūbo. et
om̄s male habētes curauit.
Solis occubuit. *L. cō. iiii.*
passionē mortē significat

illi q̄ dix. Quādiu imūdo
sū. lux sū mūdi. Et sole
occidente plures demoni-
aci q̄m ante. plures sanāt̄
egroti. q̄a q̄ tēporalit̄ in
carne uiuēs paucos iudeorū
docuit. calcato regno mo-
rtis. om̄ib. p̄orbē gentib.
fidei. salutis. lucisq; dona
trāsmisit. Cui ministris
q̄si uite lucisq; p̄conib.
psalmista canit. Et facite
ei q̄ ascendit sup occasū
dñs n̄n ē illi. Ascēdit q̄ppe
sup occasū. q̄a unde in pas-
sione occubuit. inde ma-
iore suā gl̄a resurgendo
manifestauit. *De m̄*

scē trinitatis. L. cō. iiii.

Redim' scā trinitatem
patrē et filiū et sp̄m sc̄m.
unū dñm om̄ipotentē. unū
substantiē. unū essentiē.
unū potestatis. creatore
om̄iū creaturā. a q̄ oīa

Al. l. iiii. de bōta dō

p quē omīa. in q omīa .

Credim' patrē a se ipso. filiū
a patrē genitū. deū uerū
de dō uero. lum uerum de
lumine uero. n̄ tam duo
luminaria. sed unū lumē.

S p̄m sc̄m a patrē ⁊ filio
eq̄lit' pcedente. cōsubstan
tiale ⁊ coetnū pat' ⁊ filio.

P at' plen' d̄s in se. fili' plenus d̄s
a patrē genit'. sp̄s sc̄s plenus
d̄s a patrē ⁊ filio pcedens.

N ō tam tres d̄s dicim'. sed
unū d̄m om̄ipotentē iui
sibile ⁊ icōmutabilem.

Credim' unū d̄m. *l. cō. 11.*
q̄ tot' ubiq; ē. tot' ubiq;
p̄ses. n̄ p partes diuisus.
sed tot' in om̄ib'. n̄ locali
ter sed potentialit'. q̄ sine
cōmutatione sui mutabi
lia cūcta creauit. ⁊ gub
nat' creata. sēp manēs qd
ē. cui nichil accidens ē ē
poterit. q̄a simplici di

uinitatis nature. nichil
addi uel minui potest.
q̄a sēp qd ē. Cui p̄pū ē.
cui sēpitnū ē. cui idem
ē. ēē. uiuere. ⁊ intelligere.

⁊ hec tria un' d̄s. *l. cō. 111.*

Idem ḡ d̄s ⁊ d̄ns uel' i sēpi
t̄na t̄nitas in psonis. uera
⁊ sēpit̄na unitas in subs
tantia. q̄a uera substan
tia ē pat' ⁊ fili' ⁊ sp̄s sc̄s.

Hec ḡ sc̄a t̄nitas nichil ma
ius ē in trib' psonis simul
nnatis. q̄a una q̄q; p̄sona
plena ē substantia in se.
n̄ tam tres substantie. q̄a un'
una substantia. una et̄ni
tas. una essentia. una po
testas. una magnitudo.
una bonitas pat' ⁊ filij
⁊ sp̄s sc̄i.

Igit' nec aliud ē pat' inat̄a
quā fili' uel sp̄s sc̄s. nec aliud
est fili' uel sp̄s sc̄s. q̄m pat'
innatura. nec aliud sp̄s

scs. qm pat uel fili' innata.
qb' e' una nat'a. sed aliud e'
pat in psona. ali' fili' in p
sona. ali' sps scs in psona.
in patre e' etnitas. in filio
equalitas. in spu sco etni
tatis eqlitatisq; conexio.
unū omē in substantia ⁊
essentia ⁊ omnipotentia

⁊ deitate. *Leō. v.*
Hec g' scā t'nitas inseparabi
lis e' in opib'. qmuis quedā
opa dī quib'dā psonis spe
cialit' cūeniāt. sic patri
psone uox illa q' de celo
sonuit sup xpm bap'tiza
tū. ⁊ ad filiū psonā huma
nitatis tantū ptinet sus
ceptio. ⁊ sps scs psone ppe
cgruit illa colūba. in cui'
specie idem sps scs descēdit
sup eundē filiū dī scdm
homine' bap'tizatū. tam
absq; ulla dubitatione.
illā colūbā ⁊ xpi huma

nitatē tota scā t'nitas
opata ē. cui' inseparabilia
sūt opa. *Leō. vi.*

Credim' filiū dī uerū dīm.
etnalit' natū de patre.
cōsubstantialē pat' p omīa.
t'p'alit' at' natū de maria
ūgine. ex spu sco cceptum.

Credim' eundē filiū dī. duas
habere natiuitates. unā
ex pat' etnalit'. alterā ex
matre tēporalit'. q' etiā
sue carnis natiuitate ē
natus. *Sedon iohm*

In illo t'p'z. Erat homo ex
phariseis nichodem' nne.
pnceps iudeoz. hic uenit
ad dnm iesū nocte ⁊ dix
ei. Rabbi. scim' qā a deo
uenisti magister. Nemo
enī potest hec signa facē
q' tu facis nisi fuerit deus
cū eo. *V. R. lō. S'mo scs*

Sic ex lectione *augustin' epī.*
scs euāgēlica frī karissim

audistis. pnceps iudeorū
 uenit ad iesū nocte cupi
 ens secreta ei' alloqutio
 ne plen' discere misteria
 fidei. cui' apta ostensione
 signorū. aliquaten' iam
 rudimēta pcepat. qu
 prudēt ea q̄ ab illo q̄re
 bat inuestigare pmeru
 it. Rabbi scim' quia adō
 uenisti magister. Nemo
 enī potest hęc signa facē
 q̄ tu facis nisi fuerit deus
 cū eo. *L. cō viii*

Adeo g' ihm uenisse ad
 magisteriū celeste mūdo
 adhibendū cōfess' est. dñm
 cū illo fuisse miraculis
 pcedētib' intellex. necdū
 tam ipsū dñm eē cognou.
 Sed q̄a quē magistrū no
 uerat ueritatis. studiose
 docend' adiit. merito ag
 nitionē diuinitatis pfec
 te doct' subiit.

espondit ies' idixit ei.
 Am' am' dico t'. n' q̄s rena
 t' fuerit denuo. n' potest
 uidere regnū dī. & sentē
 tia tanto apti cūctis fide
 lib' lucet. quanto constat
 q̄a sine hac luce fideles
 eē neqūt. Qs enī sine la
 uacro regenerationis. re
 missionē cōseq. i regnū
 ualet intrare celoz.

Sed nicodem' q̄ nocte uenit
 addñm. necdū lucis mys
 teria cape nouerat. Nam
 innox inq̄ uenit. ipsa ei'
 q̄ pmebat' ignorantiam
 designat. *¶ ebdam L. cō*

Omnes infide recta i dile
 ctione integra studeam'
 cū omī agilitate pmanē.
 q̄tin' sumi regis donāte
 pietate. fides catholica
 q̄ humanū gen' sola uiui
 ficat. sola scificat. ueracit'
 uiuina cōfessione cūctoꝝ

cordib' infigat. Credetes q'
in dñm patre om̃ipotēte. &
in ihm xpm filiū ei' unicū
dñm nr̃m. ⁊ in sp̃m sc̃m.
hāc eandē tñitatē sc̃ā unū
⁊ uerū dñm oīpotēte creda
m' ⁊ cōfiteam'. q' creauit
celū ⁊ trā. mare ⁊ om̃ia
q' in eis sūt. a q' uniuersa q' sūt
origine habent. Ipse at sine
inicio ē. ac sine fine pmanet.
O mē ū qd ē. aud sēp fuit.
⁊ n̄ cepit ēē. aud n̄ fuit
sēp ⁊ cepit ēē. Qd itaq;
n̄ cepit ēē sed sēp fuit. sol'
d̃s ē pat' ⁊ fili' ⁊ sp̃s sc̃s. Qd
ū ēē cepit. om̃is creatura
ē. Ideo in rerū naturis hec
duo tātū sūt. creator &
creatura. Sed qd fuit sēp
⁊ sēp ē. aud ingenitū est
aut genitū. aud nec inge
nitū nec genitū. s; pcedēs.
Et sūt hec tria et̃nalit̃ tā.
Qd ingenitū ē. pat' est sol'.

97
q̃a anullo habet qd ē. nisi
a se ipso. Qd genitū ē fili'
ē. cui a patre ē ēē qd ē. Qd
ū nec ingenitū ē nec genitū.
sp̃s sc̃s ē. cui ē ēē. a patre filioq;
pcedere. & hec tñitas ē ū
cōsubstantialis ⁊ coet̃na.
Qa q' aliud ē genuisse. quā
natū ēē. aliud ē pcedē q'
genuisse uel natū ēē. mani
festū ē qm̃ ali' ē pat' aliū
ē fili'. ali' sp̃s sc̃s. Trinitas
itaq; ad psonas pat' ⁊ filiū
⁊ sp̃s sc̃i refferē. Vnitas ū
ad naturā et̃ne deitatis
ptinet. In t̃b' enī psonis
p̃ñatis. una ē diuinitas.
una ē substantia. una
uirt'. una maiestās. una
sapientia. una oīpotētia.
& om̃ia q' de substātia diui
nitatis dicūt'. in una simul
deitate cōtinēt'. & hec oīa
unū ⁊ un' d̃s. q' q' sūt icelo
⁊ intra. absq; om̃i dubi

tatione sic uoluit fec. Cui
inenarrabile magnificetia
beat' paul' apl's ostendit
cu' dic. O altitudo diuiti
ay sapientie et scientie di.
Que etia laudadu ab omi
b'. idem pdicator egregi
insinuat dicet. Regi at
sctoꝝ immortali iuisibili.
soli do honor et gla iscla
sctoꝝ a. Qd g ait apl's
soli do honor. n de una
qualibet psona in sca t
nitate intelligedu e. sed
de tota sca t'nitate coeq
lit omia opanda ee indi
cat. Vnd qd in psalmis dr.
q fac mirabilia magna
sol'. n de patre solo sic ad
usarij uoluit intelligit
dictu. sed de tota sca tni
tate. q e un' ds sol'. Simi
lit de patre solo n e itel
ligedu: qd pfat' apl's ait.
b eat' et sol' potes rex regu

et dñs dñantiu. q sol' ht
immortalitate. In qb' ubis
nec pat' cognominat' est.
nec fili' nec sps scs. sed abso
lute bs potes iuisibilis uer'
ds. ipsa t'nitas q appellat'
beata. e eq'lit potes. immo
oipotet etia unipotes. qa
una potentia e toti' sce tri
nitatis. Omis eni pfecto cre
dim'. qa pat' ds e. et fili' ds
e. sps qq; scs. sic pat' et fili'
plen' et pfect' e ds. immo
un' ds cu patre et filio. atq;
una substantia sic supra
comemorauim'. qm ipse e
sps scs. q inscribitur scis
dr sps di. uel sps xpi. siue
sps patris. seu sps paraclit'.
etia et sps ueritatis. nec n
et sps uite. q apat' et filio
eq'lit pcedit. et cu pat' et
filio eq'lit adorat. qa eq
lit e ds. tot' patris et tot' filij
sps. qa un' naturalit' sps e

patris et filii. Proinde totus
de patre procedit. totus de filio.
Totus in patre manet. et totus in
filio. quia sic manet ut pro-
cedat. sic procedat ut maneat.

Doct. i. p. oct. pentecosten.

Fuit uir unus de ramathai.
sophim de monte ephraim.
et nomen eius elchana. filius
ieroboam. filius elii filius tau.
filius suph euphrateus. Et
accepit uxores duas. nomen
uni anna et nomen secunde fenne-
na. fueruntque fennene filii.
anna autem non erat libera. Et
ascendebat uir ille de ci-
uitate sua statutis diebus.
ut adoraret et sacrificaret
domino exercituum in silo. Erat
autem ibi duo filii eli ophni et
finees. sacerdotes domini. *Leu. ii*

Venit ergo dies ut imolaret
elchana. Deditque fennene uxori
sue et cunctis filiis eius et filiis
absterge. Anna autem dedit

partem unam tristis. quia anna
diligebat. Dominus autem cluserat
uuluum eius. Affligebat quaque
eam emula eius. uehementer
angebat. intentum ut ex-
probaret quod concludisset
dominus uuluum eius. Sicque faci-
ebat per singulos annos cum
redeunte tempore ascenderet
templum domini. et sic prouocabat eam.
orro anna flebat. *Leu. iii.*

Per non capiebat cibum. Dixit
ergo ei elchana uir suus.
Anna cur flet et quare non
comedis et quam ob rem affli-
gitur cor tuum? Numquid non ego
melior sum tibi quam decem filii?
Surrexit autem anna postquam
comederat in silo et bibe-
rat. et heli sacerdote super
sellam ante postes templi domini.
cum esset amaro animo. orauit
dominum flens largitus. et uo-
tum uouit dicens. Domine ex-
ercituum si respicies uideris

afflictione finis tue. et re-
cordat' mi fueris nec oblit'
ancille tue. dederisq; serue
tue sexum uirile dabo eu
dno omib' dieb' uite ei'. &
nouacula n' ascendet sup
caput ei' **L. co. 1111.**

Factum est aut' cum illa multi-
plicaret pces cora dno.
ut heli obseruaret os ei'.
Porro anna loqbat' icode
suo. tantuq; labia illi' mo-
uebant' et uox penitus no
audiebat'. Estimauit q'
ea heli temulentam. dixit
q; ei. Digere paulisper
uinum q' mades. Responde
anna. nequaquam iqt dno mi.
na mulier infelix nuni
ego su. Vinum et omne qd
inebriari potest n' bibi.
sed effudi aniam dno icon-
spectu dni. **L. co. v.**

Ne reputes ancillam tuam qsi
una de filiabus belial. qia ex

multitudine doloris &
meroris mi loquta su usq;
ad presens. Tunc heli ait ei.

Vade in pace et dñs isrl' det t'
petitionem quam rogasti eu.
& illa dixit. Utina inueniat
ancilla tua gra in oculis
tuis. & habijt mulier in
uia sua. et comedit. uultq;
ei' n' sunt ampli' p diuisa mu-
tati. & surrexer' mane. &
adorauer' cora dno. reusiq;
sunt et uener' indomum suam
in ramatha. **L. co. vi.**

Cognouit aut' elchana uxorem
suam annam. et recordat' est ei'
dn's. & factum est post circulum
dierum concepit anna et peperit
filium. uocauq; nomen ei' samuel.
eo qd ad dno postulasset eu.

Ascendit aut' uir ei' elchana. &
omnis domus ei' ut imolaret
dno hostiam sollempnem et uotum
suum. et anna n' ascendit.
Dixq; uiro suo. Non uadam

donec ablactetur infans. &
ducā eū. & appareat ante
conspectū dñi & maneat
ibi iugit. Et ait ei elcānā
uir suus. fac qđ bonū tibi
uidetur. & mane donec abla
ctes eū. precorq; ut impleat
dñs uerbu tuū. *Sedm*

In illo tēp. dixit dñs *l. veba*
ihc discipulis suis. homo qđā
erat diues & induebatur
purpura & bisso & epula
bat qđ die splendide. Et
rē *Omnia bī 66 pp.*

In uerbis sac eloq; frs kmī.
pri' seruāda ē ueritas
istorie. & post modū req
renda spālis intelligētie
allegoria. Tūc nāq; alle
gorie fruct' suauit' car
pit. cū pri' p istoriā ueri
tatis solidat. Sed qā nūq
allegoria fidē edificat.
& istoria moralitatē.
nos q auctore dō iā fidelib'

loqm. nābre credim'. si ipsū
loqndi ordinē post pona
m'. qm' q fidē iā firmam
tenetis. pri' de allegoria
aliqđ breuit' audire debe
atis. & qđ ubi de moralita
te istorie ualde ē necessa
riū. hoc in expositionis nre
ordinē seruet' extremū.
qā ea solēt meli' recoli.
que contingit postmodū
audiri. *l. cō. viii.*

Sensus q allegoricos sub
breuitate transcurram'.
ut ad moralitatis latitu
dinē cici' uenire ualeam'.
homo qđā erat diues q in
duebat' purpura & bisso.
& epulabat' qđ die splen
dide. Quē frs kmī quē
diues iste q induebatur
purpura & bisso & epula
bat' qđ die splendide. n
iudaicū pplm significat.
q cultū uite exti' habuit.

q̄ acceptę legis delicijs ad
nitore us est non ad u
utilitate. *L. cō. viii.*

Que u' lazar' ulcerib' plen'.
n' gētile pplm figuralt'
expmit. q̄ dū conūsus
pēca sua cōfiteri n' erubu
it. huic uuln' in cute
fuit. In cutis q̄ppe uulnē
uirus auiscerib' trahit'.
foris erūpit. Qd ē g
pēcorū cōfessio n' quedā
uulnerū ruptio. Quia
pēci uir' salubrit' apit'
incōfessione. qd pestifere
latebat in mte. Vulnera
eni cutis. insupficiem
trahūt humore putre
dinis. icōfitedo pēca. qd
aliud agim'. n' malū qd
in nō latebat apim'.

Ebdam L. cōnes.

Pver samuel erat muni
ster incōspectu dñi.
ante faciē heli sādōtis.

Porro filij heli filij belial.
nesciētes dñm. neq; officiū
sādōtū ad pplm. sed q̄cūq;
imolass; uictimā. uenie
bat puer sādōtis dū coq
rent carnes. ⁊ habebat
fuscinulā tridētē i manu
sua. ⁊ mittebat ea i lebetē.
uel incaldariā. aud i ollā.
siue incacabū. ⁊ omē qd
leuabat fuscinula. tolle
bat sādōs sibi. Sic faci
ebāt uniu'so isrl'. uenie
tiū i silo. Etia antequā
adolerēt adipe. ueniebat
puer sādōtis. ⁊ dicebat
imolanti. Da m' canē. ut
coquā sādōti. Nō enī ac
cipiā ate carnē coctā sed
crudā. Dicebat q; illi imolās.
I needat' p̄mū iuxta morē
hodie adeps. ⁊ tolle t' q̄tū
cūq; desidat amia tua.
Q̄ respōdēs aiebat ei. Neq; q̄.
N' ūc enī dabis. Alioqn. tollā

ui. Erat g^o pccm pueroy
grande nimis corā dño.
q̄a detrahebāt homines
sac̄ificio dñi. Samuel at
ministrabat ante faciē
dñi, puer accuit^r ephoth
līneo. Tunicā parua faci
ebat ei mat^r sua. quā affe
rebat statutis dieb^{us}. ascēdes
cū uiro suo. ut imolaret
hostiā sollempnē. uotū suū.
Et benedix^t heli helchante^r et
uxori ei^{us}. dixq^{ue}. Reddat
t^{ibi} dñs sem^{en} de muliere hac.
p^{ro}fenore qd accomodasti
dño. Et habiet^r ilocū suū.
Visitauit g^o dñs annā. et cō
cep^t et p^{er}p^{er}it tres filios. et
duas filias. et magnificat^r
ē puer samuel apud dñm.
Et li^{ber} at^r erat senex ualde. et
audiū omia q̄ faciebat
filiū sui uniu^{er}so isrl^{em}. et qm̄
dormiebāt cū mulierib^{us}
q̄ obseruabāt ad hostiū

tabnaculi. et dix^{er} eis. Quare
facitis res huicemodi. q̄s
ego audio. res pessima s
ab omi p^{ro}p^{ro}lo. Nolite filij
m^{ei}. nō ē bona fama q̄ ego
audio. ut transgredi fa
ciatis p^{ro}p^{ro}lm dñi. Si pecca
uerit uir in uirū. plac
cari potest dñs. Si at^r in
dñm peccauerit uir. q̄s
orabit p^{ro} eo. Et nō audiet^r
uocē pat^{ris} sui. q̄a uoluit
dñs occide eos. Fuer at^r
samuel p^{ro}ficiebat atq^{ue}
crescebat. et placebat
tā dō qm̄ hominib^{us}. Ven
at^r uir dñi ad heli. et ait
ad eū. Hec dic^t dñs. Nūq̄d
nō apte reuelat^r sū domui
pat^{ris} tui. cū ēet idomo
pharaonis in egipto. et
elegi eū ex omib^{us} tribub^{us}
isrl^{em} in sac̄dotē. ut as
cenderet ad altare m^{ei}
et adoleret m^{ei} incensū.

et portaret ephoth coram
me. & dedi domui patris
tui omnia de sacrificiis fi-
liorum israel. Quare calce
abicitis uictimam meam. et
munera mea que precepi ut of-
ferrentur in templo meo. ima-
gis honorasti filios tuos
quod me. ut comedetis por-
tionem omnis sacrificii israel
populi mei. Propterea ait dominus
deus israel. Loquens loquutus
sum. ut domus tua et domus
patris tui ministraret in
conspectu meo. usque in sepi-
timum. Nunc autem dicit dominus. Absit
hoc a me. sed quicumque glori-
ficauerit me glorificabo eum.
quod autem contempnuerit me erunt
ignobiles. Ecce dies ueni-
ent. et brachium tuum praecidetur.
et brachium domus patris tui.
ut non sit senex in domo
tua. & uidebis christum
emulum tuum in templo. in

uniuersis personis israel. et non erit
senex in domo tua omnibus diebus.
Verumptamen non auferam penitus
exte uirum ab altari meo. sed
ut deficiant oculi tui. et ta-
bescat anima tua. et pars ma-
gna domus tue morietur. cum
ad uirilem etatem uenerit.
Hoc autem erit tibi signum. quod
uenturum est duobus filiis tuis
ofni et finees. In die una
moriemur ambo. et suscitabo
mihi sacerdotem fidelem. qui iuxta
cor meum et animam meam faciet.
et edificabo ei domum fidelem.
et ambulabit coram christo
meo cunctis diebus. futurum est
autem. ut quicumque remanserit
in domo tua. ueniat ut
oret pro eo. et offerat numerum
argenteum. et tortam panis. di-
catque. Dimittite me obsecro
ad unam partem sacerdotalem.
ut comedam bucellam panis.
Doct. in p. oct. L. co. i.

Dixit samuel ad uniuersam **Le. ii**
domum israel dicens. Si in toto
corde uro reuertimini ad
dominum deum uestrum. auferre
deus alienos de medio uestri.
et astarothe. et parate corda
uestra domino. et seruite ei soli et
libabit uos de manu philis-
tinorum. Abstulerunt ergo filii
israel baalim et astarothe. et
seruierunt domino soli. Dixit autem
samuel. Congregate unum
suum israel in masphat. ut ore
publi domini. Et conuenerunt in
masphat. auferuntque aquam.
et effuderunt in conspectu domini.
et ieiunauerunt indie illa et di-
xerunt ibi. Peccauimus domino. Iudi-
cauitque samuel filios israel
in masphat **Le. iii**

Et audierunt philistinim quod con-
gregati essent filii israel in masphat.
et ascenderunt satrapae philisti-
norum ad israel. Quod cum audisset
filii israel. timuerunt a facie phi-

listinorum. Dixeruntque ad samuelem.
Necesses clamare pro nobis ad dominum
deum nostrum. ut saluet nos de
manu philistinorum. Tulit
autem samuel agnulum lactentem
unum. et obtulit illum domino
uestum integrum domino. Et cla-
mauit samuel ad dominum
per israel. et exaudiuit eum dominus.
Factum est autem cum **Le. iii**
samuel offerret holocau-
stum philisteos inire primum
contra israel. Intonuit autem
dominus fragore magno in die
illa super philistinim. et exte-
rruit eos. et ceciderunt a filiis
israel. Egressique filii israel de
masphat. persequuti sunt phi-
listeos. et percusserunt eos usque
ad locum qui erat subter
bethachar. Tulit autem sa-
muel lapidem unum. et posu-
it eum inter masphat et inter
sen. et uocauit nomen eius lapis
adiutorii. dixitque. huc usque

auxiliat' ē nō dñs. & humili
liati sūt philistei nec appo
suer' ultra ut uenirent
in tēminos isrl'. **L. cō. iiii.**

Facta ē itaq; man' dñi sup
philisteos cūctis dieb' sa
muelis. & rediit sūt urbes
q's tulerat philistin ab
isrl' isrl'. abacharon usq;
geth & tēminos suos. & li
berauit isrl' dñs de manu
philistinorū. erat q; pax
int' isrl' & amorreum.

Iudicauit q; samuel isrl'
cūctis dieb' uite sue. &
ibat p singlos annos cū
iens betel. & galgal. & mas
phath. & iudicauit isrl'
in supdictis locis. reūte
batq; in ramathā. Ibi enī erat
dom' ei'. & ibi iudicauit isrl'.

Edificauit etiā ibi altare **L. cō.**

Factū ē at cū senuiss; **v.**
samuel. posuit filios suos
iudices isrl'. fuit at nō

filij ei' p̄mogeniti iohel.
& nō scdi abia iudicū in
ber sabee. & nō ambulauer'
filij ei' in uis ei'. s; declina
uer' post auariciā. accep
untq; munia. & puer ter
iudiciū. Cōgregati ū unū
si maiores natu isrl'. uener'
ad samuel in ramathā. di
xer'q; ei. Ecce tu senuisti.
& filij tui nō ambulant in
uis tuis. Constitue nō re
gē ut iudicet nos. sic &
uniūse habēt natione s.

Displicuitq; sermo in oculis
samuelis. eo qd dixisset da
nō regē ut iudicet nos. &
orauit samuel ad dñm. **L. cō.**

Dixit at dñs ad samuelem **vii.**
Audi uocē ppli in omib' q
loqunt' t'. Nō enī te abiecer'
sed me. ne regnē sup eos. iux
ta omia opa sua. q fecerūt
a die q eduxi eos de egipto
usq; in diē hāc. Sic derelinq'r

me et serui eius dissimulati s.
sic faciet etiam tibi. Nunc
ergo audi uocem eorum. Veritatem
contestare eos. et predicare eis ius
regis qui regnaturus est super eos.

In illo tempore. **L. v. eliam**

Iuxta dominus ihesus dixit discipulis suis. si
multitudine hac. homo
quidam fecit cenam magnam. et
uocauit multos. Et R. et C.

O. milia beati Gregorii pp.

Hoc distare fratres karissimi inter
corporis et cordis delicias
solet. quod corporales deli-
cie cum non habent graue in
se desiderium accendunt.
cum uero habent edunt. me-
dente perit in fastidium
per facietatem uertunt. At
contra spirituales delicias cum
non habent in fastidio sunt.
cum uero habent in desiderio.
Tunc atque a comedente amplius
esuriunt. quanto ab esurie-
nte amplius comedunt.

In illis appetit placet.
experientia displicet. iustis
appetit uilis est. experientia
magis placet. In illis appeti-
t saturitatem. saturitas
fastidium generat. in iustis
autem appetit saturitatem.
saturitas appetitum parit.

Augustinus enim spirituales **L. co. viii**
delicias desiderium in mente dum
faciunt. quia quanto magis earum
sapor percipitur. eo amplius co-
gnoscitur. quod audiunt amat.
Et ideo non habent amari
non possunt. quia earum sapor
ignorat. Quis enim amare
ualet quod ignorat. Unde
psalmista nos ammonet
dicens. Gustate et uidete.
quoniam suauis est dominus. Ac si apte
dicat. Suauitatem eius non
cognoscitis. si hac minime
gustastis. Sed cibum uite ex
palato cordis tangite.
ut probantes eius dulcedinem

Amare ualeatis. *L. cō. viii.*

Has at̄ hōo delicias tunc
amisit. cū ī paradiso pec
cauit. Extet̄ at̄ acibo
et̄ne dulcedinis os clausit.
Vnde nos q̄q; nati in hui'
p̄gnationis erūpna.
huc fastidiosi iā uenim.
et̄ nescim̄ q̄d desiderare
debeam. Tātōq; se ampli'
fastidij nr̄i morb' exaggerat.
quanto magis abesu illi' du
lcedinis anim' se elōngat.
Et eo ampli' int̄nas delicias
n̄ appetit. q̄ eas comedere
diu lōgeq; desueuit.

Dix itaque *fr̄. ii. L. cō. ii.*
samuel om̄ia ūba dñi
ad ppl̄m. q̄ petierat a se
regē ait. hoc erit ius regis q̄
impatur' ē ūb. filios ūros
tollet et̄ponet ī currīb'
suis. faciet q; sibi equites
et̄ p̄cursores q̄ drigarum
suarū. et̄ constituet sibi

tribunos. et̄ centuriones. et̄
aratores agrorū suorū. et̄
messores segetū. et̄ fabros
armorū et̄ currū suorū.

Filias q̄q; ūras *L. cō. ii.*
faciet sibi unguetaria s
et̄ focaria s et̄ panificari s.
Agnos quoq; ūros et̄ uineas.

et̄ oliueta optima tollet.
et̄ dabit seruis suis. Sed
et̄ segetes ūras et̄ uinearū
reddit' addecimabit. et̄
det eunuchis et̄ fm̄lis suis.
Seruos etiā ūros et̄ ancillas.
et̄ iuuenes optimos. et̄ asinos
auferet. et̄ponet in opere
suo. Greges ūros addecima
bit. uosq; eritis ei serui.

Et clamabitis indie illa afa
cie regis ūri quē elegistis
ūb. et̄ n̄ exaudiet uos dñs
indie illa q̄a petistis ūb
regem. *L. cō. iii.*

Noluit at̄ ppl̄s audire uocē
samuelis. sed dixer. Neq̄q̄.

Rex enī erit sup nos. ierim
nos q̄q; sic om̄s gētes. iudi
cabit nos rex n̄r. i egrediet̄
ante nos. i pugnabit bella
n̄ra p n̄b. & audiuit samuel
om̄ia ūba ppli. i loq̄ut̄ ē
ea in aurib' dñi. **fr. iii.**

Oxit aut dñs ad samuelem.
audi uocē eoz. i cōstitue
sup eos regē. & ait samuel
ad uirōs isrl. Vadat un' q̄sq;
inciuitatē suā. Et erat
uir debeniāmin n̄rē chis.
fili' abiel. filij seoz. filij beoz.
filij affia. filij uiri gemini
fortis robore. i erit ei fili'
saul elect' i bon'. i n̄ erat
uir de filiis isrl melior illo.

Ab humero i sursum emine
bat sup om̄e pplm. **l. cō. ii.**

Perierāt at asine chis pat̄s
saul. & dix' chis ad saul filiū
suū. Tolle tecū unū d' pū
eris. i cōsurgens uade &
quere asinas. Q' cū t̄nsisset

p mōtē effraim i p t̄ram
salisā i n̄ inuenisset. t̄nsier'
etiā p t̄rā salim i n̄ erat.
sed i p t̄rā gemini. i mur
reperūt **l. cō. iii.**

Cū at uenissent intrā suph.
nec inuenissent. dix' saul
ad puerū suū. q' erat cū eo.

Veni i reu'tam. ne forte di
miserit pat̄ m̄s asinas. &
sollicit' sit p n̄b. Q' ait ei.
Ecce ē uir dī inciuitatē
hac. uir nobilis. om̄e quod
loq̄t̄ absque ambiguitate
uenit. Nūc q' eam' illuc.
si forte indicet n̄b d' uia
p̄t̄ quā uenim'. **fr.**

Dix' saul ad puerū. **iii. l. cō. i.**
suū. Ecce ibim'. qd ferem'
ad uirū dī. Panis defect
insat arcib' n̄r̄is. i spōtulā
n̄ habem' ut dem' homini
dī. nec q̄cūq' aliud. Rursū
puer respōdit saul i ait.
Ecce inuenta ē in manu m̄a

quarta pars stateris ar
genti. dem' homini dei.
ut indicet nob' uia nra.

Olim in isrl sic **L. co. ii.**
loqbat' un'q'sq; uades' consu
lere dñm. Venite eam' ad
uidentē. Q' enī ppha dicit'
hodie. uocabatur. oli. uides'.

Q' dix' saul ad puez' suū.

O ptim' sermo tuus. ueni
eam'. Q' ierunt inciuita
tē in qua erat uir dī.

Sūque ascendēnt **L. co. iii.**

cliuū ciuitatāt inuener'
puellas egredientes ad au
riendā aquā. i dixer' eis.
Nū hīc ē uidēs? Q' respōde
tes dixer'. hīc ē ecce ante
te. festina nūc. hodie enī
uenit inciuitatē qā sac
ficiū ē ppli in excelso. Ing
diētes urbē. statī iuenietī
eū. ante quā ascēdat excel
sū ad uescendū. Neq; enī
comessur' ē ppl's. donec

ille ueniat. qā ipse bene
dicet hostie. i deinceps
comedēt q' uocati sunt.

Q' ascēder' inciuitatē. **Doñc**

Factū ē postq' **iii. l. co. i.**
mortuus ē saul ut dñs re
uerter' acede amalech. i
maneret in sicelec duo s
dies. Die at' tētia. apparuit
hōo ueniēs de castris saul.
ueste cōcissa i puluē aspso
capite. Q' ut uenit addñ.
cecidit sup facie suā. i ado
rauit. Dix' at' ad eū dauid.

Vnd' uenis? Q' ait ad eum.

Dē castris isrl fugi. Q' dix'
ad eū dñs. Q' d' ē ubū quod
factū ē? Indica m. Q' ait.
Fugit ppl's de plio. i multi
corruentes e p'plo mortui
sūt. sed i saul i ionathan
fili' ei' mortui sūt. **L. co. ii.**

Dixq; dñs ad adolefcētē
q' nūciabat ei. Vnde scis
quia mortuus ē saul i io

104
nathan fili' ei'. Ait adoles-
cens q' nūciabat ei. Casu
ueni in mōtē gelboe. &
saul incubebat sup astā
suā. Porro cur' & equites
appropinqbāt ei. & cōs'
postergū. uidēs q; me uoca-
uit. Cui cū respōdissē p'sto
sū ait m. Q' snā es tu. Et
ad eū. Amalechites sū.
& loqut' ē m. Sta sup me &
int'fice me. qm tenet me
angustie ^{adhuc} itōtā amā mā
in me ē. Stansq; sup eum
occidi illū. sciebā enī qd
uiuere n'poterat p' ruina.
& tuli diadema qd erat in
capite ei'. & armillām de
brachio illi'. & attuli ad
te dñm mīm huc. **L. cōm**

Apphēdēs at' dā uestimēta
sua scidit. omīsq; uiri qui
erāt cū eo. & planxēr &
fleuer. & ieiunauer usq;

ad uespā. sup saul & sup
ionathan filiū ei'. & sup
pplm dñi. & sup domum
ist' qd corruisset gladio.
Dixq; dā ad iuuenē q' nun-
ciauerat ei. Vnd es? Qui
respōdit. fili' hoīs aduene
amalechite ego sū. & ait
dā ad eū. Quare n' timu-
isti mittere manū tuā
ut occidēs xpm dñi.?

Vocansq; dā unū de pueris
ait. Accedēs irruē in eū.
Q' percussit eū & mortuus ē.
& ait ad eū dā. Sanguis
tuus sup caput tuū. os
enī tuū loqutū ē adūsū
te dicēs. ego int'feci xpm
domini. **L. cōm.**

Planxit at' dā planctū
huiusmodi sup saul & sup
ionathan filiū ei'. & pcep-
it docerēt filios iuda
canticū. sic scriptū ē in
libro iustoz. Inclitūst

sup montes tuos intfecti
st. Qm cecider fortel.
Nolite annunciare in geth.
neq; annuncietis incoperi
ascalonis. ne forte letet
filistim filie. nec exultet
filie incircucisor. Montes
gelboe nec ros nec pluuia
ueniat sup uos. neq; sint
agri pmiciaz. qa ibi ab
iect est clipeus fortium
clipeus saul. quasi n eet
unct oleo. a sanguine in
fectoz ab adipe fortiu.

Sagita ionath. **L. co v.**
nuqua abiit retrorsu.
igloriel ne reus mani.
Saul et ionathan amabiles
et decori inuita sua. imor
te qq; n sut diuisi. aqlis
uelotiores leonib fortio
res. filie isrl sup saul fle
te. q uestiebat uos cocci
no in delictis. q pbebat
ornamta aurea cultui

uro. Qm cecider fortel.
implio. Jonathan i excelsi
tuis intfect es. Doleo sup
te fr mi ionathan decore
nimis. et amabilis super
amore mulieru. Sicut
mat unicu amat filiu.
ita ego te diligebam. Qm
cecidet robusti. et perier
arma bellica. **L. co vi.**

Igit post hec consuluit
dd dnm dices. Nu ascenda
in una deciuitatib iuda.
Et ait dñs ad eu. Ascende.
Dixq;. Q ascenda. Et respo
dit ei. In ebron. Ascendit
q dd et dux uxores eius
achinoen et raelites. et
abigail uxor nabal carme
li. S; uiros q erat cum
eo. dux singlos dd cum
domo sua. et manserunt
in oppidis ebron. Venerq;
uiri iuda. et unxer ibi dd
ut regnaret sup domum

iuda. & nunciatū est dā
qd uiri iabēs galaath se
pelissent saul. Misit ū
nuncios dā ad uiros iabēs
galaath. dixq; ad eos. be
nedicti uos a domino q
fecistis misericā - ueri
tatē cū dñō urō saul. -
sepelistis eū. - inūc retri
buet ub dñs misericā -
ueritatē. sed - i ego reddā
grām eo qd feceritis ūbū
istud. Cōfortent manus
ur̄s. - iestote filij forti
tudinis. Licet enī mor
tuus sit dñs ur̄ saul.
tam me unxit domus
iuda regē sibi *Sed m*

In illo t̄p̄. *L. vchā.*
Accesserūt ad dñm ihū
publicani - i pēcores. ut
audirent illū. & mur
murabant pharisei -
scribē dicentes qā hic
peccatores recipit. &

manducat cū illis.

& Rla. Ool bi 66 pp.

Estiuū tēp̄ qd cōpori
meo ualde contrarium
ē. loq me de expositionē
scī euglī longa mora in
tueniēte phibuit. Sed
n̄ qā lingua tacuit. arde
caritas cessauit. hoc -
enī dico. qd apud se un
q̄sq; ur̄m cognoscit. Ple
rūq; caritas q̄b̄dā occu
pationib̄ p̄pedita. - i te
gra flagrat in corde. &
tam n̄ monstrat in ope.
qā - i sol cū nube tegit̄
n̄ uidet̄ intrā. - i tamen
ardet in celo *L. cō viii.*

Sic sic occupata carita s
solet. - i int̄ uim sui ar
dor̄s exerit - i urit. - i fori
flāmas op̄is n̄ ostendit.
Sed qā nūc ad loquendū
tēp̄ redijt. ur̄a me stu
dia accendūt. ut michi

tanto ampli' loqui liceat.
quanto hoc ur̄e m̄tes de
siderabili expectat. Audi
stis in lectione euangelica
fr̄s m̄i. q̄a publicani &
peccatores accesserunt ad
redēptorē nr̄m. ⁊ n̄ solū
ad colloq̄ndū. sed etiam
ad conuiscendū recepti
sūt. Q̄d uidentes phari
sei dedignati sūt. Exqua
re colligite. q̄a uera iu
sticia cōpassionē habet.
falsa iusticia dedignati
onē. quāuis ⁊ iusti sole
ant recte pccorib' de
dignari. Sed aliud est
q̄d agit tipo supbie.
aliud q̄d zelo discipline.

Dedignant' **L. cō. viii.**
enī sed n̄ dedignantes.
desperat' sed n̄ despātes.
Persecutionē cōmouēt
sed amantes. q̄a ⁊ si
foris increpationes p

disciplinā exaggerāt.
int' tam dulcedinem
p caritatē seruāt. Prepo
nunt sibi in amō ipsos
plerūq; q̄s corrigūt. existimāt
meliores eos q̄s iudicat.
Q̄d uidelicet agētes ⁊ p
disciplinā subditos. &
p humilitatē custodiūt
semet ipsos. At cont'
hi q̄ de falsa iusticia
supbire solēt. ceterosq;sq;
despiciūt. nulla infirma
ntib' micdia condescēdūt.
⁊ q̄ se pccores eē n̄ credūt.
eo deteri' pccores fiūt.

P. ebdam Leones.

Oixit abner ad ioab.
Surgāt pueri ⁊ ludāt
corā nb. & respōdit
ioab. Surgāt. Surrexer
g ⁊ transierūt numero
duodeci de beniamin.
ex parte isboseth filij
saul. ⁊ duodeci de pueris

dauid. & **L. cō. ii.**

Apprehenso unūq; capite
cōpari sui. defixit gladiū
in lat' cōtrarij. & ceciderūt
simul. Vocatūq; est loci
illi. ager robustorū inga
baon. & ortū ē bellū satis
durū indie illa. Fugātq;
ē abner & iuri isrl' apū
eris dā **L. cō. iii.**

Erant ibi tres filij saruie
ioab & abisai. & asael.
Porro asael cursor uelocis
sim' fuit. quasi unus ex
capreis que morant' in
siluis. Persequēbat' at' asael
abner. & in declinauit
ad dext'ā siue ad sinistra.
omittens psequi abner.

Respexit **Ex. iii.**
Abner postergū suū &
ait. Tu ne es asael? Qui
respondit. Ego sū. Dixq;
abner. Vade ad dextera
siue ad sinistra. & appre

hende unū de adolesce
ntib'. & tolle t' spolia ei.
Noluit at' asael omittere.
qn urgeret eū. **L. cō. ii.**

Rursū loqut' ē abner.
Ad asael. Recede noli
me psequi. ne cōpellar
cōfodere te intra. & leua
re nō potero facie meā
ad ioab fratrem tuū. Qui
audire cōtēpsit. & nolu
it declinare. **L. cō. iii.**

Percussit abner asael
auerfa asta i' inguine.
& transfodit. & mortuus
ē in eodē loco. & omēs q
transibant p locū in q
cecidit asael. & mortuus
erat. subsistebāt. Psequē
tib' at' ioab & abisai fu
giētē abner. sol occubu
it. & uener' usq; ad collē
aque duct'. q ē exadiūso uallis
& itineris deserti inga
baon. Congregatq; sūt

filij beniamin ad abner:
et congregati in unum cūne
um. steterunt in summitate
tumuli unius. et exclamauit
abner ad ioab. et ait. Num
usque ad interuentionem tuam
mucro de seuiet? An
ignoras quod periculosa
sit despectio? Usque quod non
dicis populo ut omittat
persequi fratres suos? **Fr. iii.**

Et ait ioab. Viuit dominus
si loquutus mane. recessiss;
populus persequens fratrem suum. Inso
nuit ergo bucina. et stetit
omnis exercitus. nec persequuti
sunt ultra israhel. neque inie
re certamen. Abner autem et
uiri eius abierunt per castra
tota nocte illa et transierunt
iordanem. et illustrata omni
bethoron uenerunt in castris.

Porro ioab **L. co. ii.**
reuersus omissis abner:
congregauit omnem populum

et defuerunt de pueris dauid
decem et nouem uiri. excepto
asaiele. Serui autem domus dauid percu
sserunt de beniamin. et de uiris
qui erant cum abner trecentos
sexaginta qui et mortui sunt.

Tulerunt asael **L. co. iii.**
et sepelierunt in sepulchro
patris sui in bethlee. et am
bulauerunt tota nocte.
ioab et uiri qui erant cum
eo. et in ipso crepusculo
puenerunt in ebron. facta est
ergo longa concertatio inter
domum saul et domum dauid.
dauid perficiens. et se ipso
robustior. domus autem
saul decrescens quotidie.
Habitauit **D. oie. iiii.**
ergo dauid in arce. et uocauit
eam ciuitatem dauid. et edifi
cavit per girum amello.
et intrinsecus. Et in die
bus perficiens atque succe
dens. et dominus exercituum

erat cū eo. Misit q̄que
urā rex thuri nūcios ad
dā. ligna cedrina. arti
fices lignorū. artificesq; lapi

di ad parietes. et edificauerunt
domum dā. et cognouit
dauid qm̄ confirmasset
eū dñs regē sup isrl. et qm̄
exaltasset regnū ei sup
pplm suū isrl. **Leō ii.**

Accepit ḡ adhuc cōcubinas
uxores de iherlm. postq̄
uenerat de ebron. Natiq;
sūt dā alii filij et filie. et
hec nna eorū. q̄ nati sūt
ei in iherlm. Samuā et
sobāb. nathan. et salomōn.
et abiaar. et elisua. nafeg.
et iafia. et elisama. et elida.
et elifelet. Audierūt q̄q;
philistim qd̄ unxisset dā
regē sup isrl. et ascender
uniuersi. ut quererent
dā. Qd̄ cū audisse dā. des
cendit in presidium .

Philistim autē uenientes
diffusi sūt inualle raphaim.
Et cōsuluīt dā dñm dicens.
Si ascēdā ad philistim. et si
dabis eos in manu mea.
Et dixit dñs ad dā. Ascende.
quia tradens dabo philisti
in manu tua **Leō iii**

Venit ḡ dā in baalpharasi.
et percussit eos ibi. Et dixit
Diuisit dñs inimicos mōs
corā me. sicuti diuidunt
aque. Propt̄ea uocātū ē
nom̄ loci illi baalpharasi.
et reliquerūt ibi sculpti
lia sua. que tulit dauid
et uiri ei. Et addiderunt
adhuc philisti ut ascēdēt.
et diffusi sūt inualle ra
phaim. Consuluit autem
dā dñm dicens. Si ascēdā
contra philisteos. et si tra
des eos in manu mea. Qui
respōdit. Non ascēda s
obuiā eis. sed gira poster

1gū

eorum. et uenies ad eos ex ad-
uerso pyrorum. Et cum audi-
eris sonitum gradienti s-
in cacumine pyrorum. tunc
inibis prelium. quia tunc
egredietur dominus ante faciem
tuam. ut percussit castra
philisti. fecit itaque dominus
sicut ei preceperat dominus. et
percussit philisti de gabee
usque dum uenisset iezzer.

Congregauit rursum **L. iiii.**
dominus omnes electos ex israel. tri-
ginta milia. Surrexitque
et abiit. et uniuersus populus
qui erat cum eo de uiris iuda.
ut adduceret archam dei
super quam inuocatum est nomen
domini exercituum sedentem super
cherubin. Et imposuerunt
archam domini super plaustrum nouum.
tuleruntque eam de domo ami-
nadab qui erat in gabaa.
Oza autem et achio filij ami-
nadab. minabant plaustrum

nouum. Cumque tulissent eam
de domo aminadab qui erat
in gabaa. custodiens archam
domini achio precebat archam.
David autem et omnis **L. v.**
israel iudebant coram domino. in
omnibus lignis fabre factis.
et citharis. et liris. et tympanis.
et sistris. et cimbalis. Postquam
autem uenerunt ad aream nachor.
extendit manum oza ad
archam dei et tenuit eam. quoniam
calcitrabant boues et deeli-
nauerunt eam. Iratumque est
in indignatione dominus contra
oza. et percussit eum super teme-
ritate. Quod mortuus est ibi.
iuxta archam domini. Constitutum
est autem dominus eo quod percussisset
dominus oza. et inuocatum est nomen
loci illius percussio oza. usque
indie hanc. Et extimuit
dominus indie illa dominum dicens.
Quoniam ingredietur ad me archa
domini. et noluit diutere ad

se archā dñi in ciuitatē
dā. sed diuitit eam in domū
obededom gethei. **Leō vi**
Et habitauit archa dñi in
domo obededom gethei tribus
mensib⁹. ⁊ benedixit dñs obed
edom ⁊ omem domū ei⁹. Nuncia
tūq; est regi dā qā benedi
xisset dñs domū obededom
⁊ omia ei⁹ ppter archā dei.
Dixitq; dā. Ibo ⁊ reducam
archā in domū mē. cum
benedictione. Abijt g dā.
⁊ adduxit archā dñi de
domo obededom in ciuita
tē dā. cū gaudio. ⁊ erāt
cū dā septē chori ⁊ uic
tima uituli. Cūq; trans
cendissent q portabant
archā dñi sex passus imo
labat boue. ⁊ oue. ⁊ arietē.
⁊ dā saltabat totis uirib⁹
ante dñm. Porro dā erat
accinct⁹ ephoth lineo. **Pen**
⁹ dā ⁊ omis domus isrl du

cebant archā testamēti
dñi in iubilo. ⁊ in clangore
bucine. **Sedm I. uehā.**
Nullo tpe. Dix dñs iesus
deplis suis. Estote miseri
cordes. sic ⁊ pat⁹ ur mise
ricors est. Nolite iudicare.
⁊ n̄ iudicabimini. Nolite
cōdēpnare ⁊ nō condēp
nabimini. ⁊ Rfex.

Hoc loco nb nichil aliud
p̄cipi estimo. nisi ut ea
facta quē dubiū ē q̄ amo
fiant. in meliore parte int̄
pretemur. Qd enī scriptū
est ex fructib⁹ eorū cognos
cetis eos. de manifestis dic
tū ē. q̄ n̄ possūt bono
amo fieri. sic sūt stupra.
ul blasphemie ul furta.
ul ebrietates. ⁊ si qua sūt
talīa. de quib⁹ nb iudicare
p̄mittitur. **Leō. vii**

Oe genere autē ciborū qā
possūt bono amo ⁊ simplici

corde sine uicio concupiscentie. cuiusque humani cibi indifferenti sumi prohibuit apostoli iudicare eos qui carnibus uescebantur, et uinum bibebant. ab eis qui se abuiusmodi alimentis temperabant. Qui manducat inquit. non manducantem non spernat. et qui non manducat manducantem non iudicet. Ad hoc pertinet etiam illud quod alio loco dicitur. Nolite ante tempus iudicare. quoad usque ueniat dominus. qui et illuminabit abscondita tenebrarum. et manifestabit consilia cordium. *L. co. viii*

Sunt ergo quedam facta media. que ignoramus fiant: quia et bono et malo animo fieri possunt. De quibus temerarium est iudicare: maxime ut contra deprecemur. Horum autem ueniet tempus ut iudicentur: cum dominus illuminabit abscondita

tenebrarum. et manifestabit consilia cordium. Duo sunt autem in quibus temerarium iudicium cauere debemus. cum incertum sit qualis futurus sit: quod nunc uel bonum uel malum appareat. Dimittite et dimittet uobis. Date et dabit uobis. Dimittere nos iniurias. dare beneficia iubet. ut et nobis peccata dimittantur. et uita detur eterna. *Doct. vi. L. co. i.*

Et rex datus senuerat habebatque etatis plurimos dies. Cumque opiret uestibus. non calefiebat. Dixerunt ergo ei serui sui. Queramus domino nostro regi adolescentulam uirginem. istet coram rege et foueat eum. dormiatque in sinu suo. et calefaciat dominum nostrum regem. Quiescerunt ergo adolescentulam speciosam. in omnibus finibus israel. et inuenerunt abisach sunamiten

169
- et adduxerunt eam ad regem.
Erat autem puella pulcherrima.
dormiebatque cum
rege. et ministrabat ei. Rex
autem non cognouit eam. **Lcō ii.**

Adonias autem filius agith.
eleuabat dices. Ego regna-
bo. fecitque sibi currus et equos.
et quinquaginta viros qui
ante eum currerent. Nec cor-
ripuit eum pater suus aliqua-
ndo dicens. Quare benefe-
cisti. Erat autem et ipse pul-
cher valde. et secundus natus
post absalon. et sermo ei
cum ioab filio sarie. et cum
abiathtar sacerdote. qui
adiuuabant partes adonie.
Sadoch uero sacerdos.
et banaias filius ioiade. et
nathan propheta. et cerethi. et sele-
ti legiones. et robur exerci-
tus domini. non erat cum adonia.
molatis ergo adonias arietibus.
et uittulis. et uniuersis pinguibus.

iuxta lapidem zoel. qui
erat uicinus fonti rogel.
uocauit omnes fratres suos filios
regis. nathan autem prophetam
et banaiam. et robustos quosque
et salomone fratrem suum
non uocauit. **Lcō iii.**

Dixit itaque nathan ad ber-
sabee matrem salomonis.
Nonne uidisti quod regnauerit
adonias filius agith. et dominus noster
dominus hoc ignorat. Nunc ergo
ueni et accipe a me consilium.
et salua anima tua. filiique
tui salomonis. Vade et ingre-
dere ad regem dominum. et dic ei.
Nonne tu domine mi rex iurasti
in ancille tue dices. **Lcō**
solomon filius tuus regna-
bit post me. et ipse sedebit
in solio meo. Quare ergo reg-
nat adonias. Et adhuc ibi
te loquente cum rege. ego
ueniam. et complebo sermonem
tuum. **Lcō**

Ingressa est itaq; bersabee
ad regē incubiculo. Rex
autē senuerat nimis: &
abisach sunamites minis-
trabat ei. Inclinauit se
bersabee. ⁊ adorauit regē.
Adquā rex. qđ tu inqđ uis?
Que respondens ait. Dñe
mi tu iurasti p dñm ancil-
le tue dices. salomon fili-
tuus regnabit post me.
⁊ ipse sedebit in solio mō.
Ecce nūc adonias regnat.
te dñe mi rex ignorante.
Mactauit boues ⁊ pingua
queq; ⁊ arietes plurimos.
⁊ uocauit omēs filios regis.
Abiathar qđq; sacerdotem.
⁊ ioab pncipē milicie.
salomone autē seruu tuū
ñ uocauit. Verūtām dñe
mi rex. inte oculi respici-
unt toti isrl. ut indices
eius qđ sedere debeat in solio
tuo dñe mi rex post te.

Eritq; cū dormierit dñs
mī rex cū patribus suis. eri-
mus ego ⁊ salomon filius
mī pccōris. **L. cō. vi.**

Adhuc illa loquente cum
rege. ecce nathan ppheta
uenit. Et nunciauit regi
dicentes. Adest nathan ppha.
Cuiq; introisset ⁊ stetit; ante
conspectū regis. ⁊ adorass;
eū pn̄ intra. dixit nathan.
Dñe mi rex tu dixisti. adonias
regnet post me ⁊ ipse sedeat
sup thronū mīm. Quia des-
cendit hodie ⁊ imolauit
boues ⁊ pingua. ⁊ arietes
plurimos. ⁊ uocauit uniu-
sos filios regis. ⁊ principes
exercit. abiathar qđq; sacer-
dote. Illisq; uescantib; ⁊ bibe-
ntib; corā eo ⁊ dicentibus
uiuāt rex adonias. me ser-
uū tuū. ⁊ sadoch sacerdotē.
⁊ banaiam filiū ioade. ⁊ sa-
lomone filiū tuū ñ uocauit.

In illo t^{em}p^{or}e: *Sed in l. ueliam*

Eū turbe irruerent ad dñm
Iesū ut audirent uerbum
di: et ipse stabat sec^{us} stagnū
generis. Et

Stagnū genesareth idem di
cūt ēē qd mare galilee. uel
mare tiberiadis. Sed mare
galilee abad iacente puicia
dictū ē. mare tiberiadis ap
xima ciuitate. que olim
cinereth uocata. sed ab herō
de tetrarcha instaurata. in ho
nore tiberii cesaris. tiberias
est apellata. Porro genesareth
alaci ipsi^{us} natura. qua cris
pantib^{us} aquis dese ipso sibi
ex^{tra} itare aurā phibet. geo
uocabulo quasi generans
sibi aurā dicit^{ur}. *L. cō viii*

Neq; enī in stagni morem
sternit^{ur} aqua: sed frequē
auris spirantib^{us} agi
tat^{ur}: haustu dulcis. et ad
potandū abilis. Sed he

braice lingue cōsuetudi
ne. omis aquarū cōgrega
tio. siue dulcis siue salsa.
mare nuncupat^{ur}. Q^{ui} lac^{us}
int^{er} fluenta iordani cetū
quadragenta stadiis in
longitudine. et q^{ui}dragita
extendit^{ur} in latitudine.

Quia g^o stagnū *L. cō viii.*
siue mare p^{re}sent^{is} scilicet desi
gnat^{ur}: dñs secus mare stetit.
postquā uite labenti s
mortalitatē de uincens.
in ea qua passus ē carne:
stabilitatē p^{er}petue quietis
adiit. Turbarū conuent^{us}
ad eū gentiū infide c^{on}cur
rentiū tip^{us} est. de q^{ui}b^{us} esayas.
et fluent inq^{ui}t ad eū omis
gētes: et ibūt ppli multi et
dicent. Venite ascendam^{us}
ad montē dñi. *Doi. vi*

Confirmatū *L. cō. i.*
est g^o regnū iherosolymitanū
salomonis: et affinitate

cōiunct' ē pharaon regi
egypti. Accepit nūq; filiā
ei. ⁊ adduxit in ciuitatē
dā. donec cōpleret edificā
domū suā ⁊ domū dñi.
⁊ murū iherlm percutū.
At tam ppls imolabat excel
sis. Nōdū enī edificatū erat
tēplū nñi dñi. usq; in diem
illum. *Leō. ii.*

Dilexit salomon dñmambu
lans in pceptis patr^{is} sui.
excepto qđ in excelsis mola
bat. ⁊ accendebat tñiama.

Abijt itaq; ingabao ut
imolaret ibi. Illic quippe
erat excelsū maximum.
Mille hostias in holocaustum
obtulit salomon. super
altare illud ingabao.

Apparuit at dñs *Leō. iii.*
salomoni p sōpñū nocte
dicens. Postula amēd uis.
ut dem tibi. Et ait salo
mon. Tu fecisti cū seruo

tuo dā patre mō micdiā.
magnā. sic ambulauit
in conspectu tuo in ueritate
⁊ iusticia. ⁊ recto cor de
tecū. Custodisti ei micdiā
tuā grandē. ⁊ dedisti ei filiū
sedentē sup tronū eius. sic
est hodie. *Leō. iiii.*

Et nūc dñe dñ tu regnare
fecisti seruū tuū p dā patre
mō. Ego sū paruulus ⁊ igno
rans egressū ⁊ introitū mīm.
⁊ seruus tuus in medio est
ppli quē elegisti. ppls ifinit.
qđ numerari ⁊ supputari nō
potest p multitudinem. *Leō. v.*

Oabis g seruo tuo cor docile.
ut iudicare possit pplm
tuū. ⁊ discernere int bonū
⁊ malū. Qs enī potest iudi
care pplm istū. pplm tuū
multū. Placuit g sermo
corā dño. qđ salomon rem
huicemodi postulasset. Et
dix dñs salomoni. Quia

postulasti uerbum hoc. et non
petisti dies multos. nec di
uicias. aut amas inimicorum
tuorum. sed postulasti et sapi
entiam. ad discernendum iudi
cium. ecce feci et secundum sermo
nes tuos. et dedi et cor sapiens
et intelligens. in tantum ut
nullus ante similis tui fuerit.
nec post te surrecturus sit.

Sed et hec que non *1. cor. 13.*
postulasti dedi et. diuicias
scilicet et gloriam. ut nemo fuerit
similis tui in regibus cunctis
retro diebus. Si autem ambulaue
ris in uisum meis. et custodieris pre
cepta mea. et mandata mea. sicut
ambulauit pater tuus. longos
facias dies tuos. Igitur euigila
uit salomon. et intellexit quod
esset somnium. Cumque uenisset in
iherosolimam et stetisset coram archa
phœderis domini. obtulit olocau
stum. et fecit uictimas pacificas.
et grande conuiuium uniuersis

similibus suis *matheus*
Secundum iohannem.
in illo tempore. Dixit dominus iesus de pharisæis.

Amen amen dico uobis non abunda
uerit iusticia uestra plusquam
scribarum et pharisæorum. non intro
bitis in regnum celorum. *et alio*
iusticia pharisæorum
ut non occidat. iusticia eorum
que intraturi sunt in regnum
dei. ut non irascantur. De scribis
enim et pharisæis dicit alio lo
co. quoniam dicunt et non faciunt.
Nisi ergo super hos habueritis
iusticia uestra. id est ut uos
non soluatis sed faciatis potius
quod docetis. non intrabitis inquit
in regnum celorum. *1. cor. viii.*

Auidisti quia dictum est antiquis.
Non occides. Quod autem occiderit.
reus erit iudicio. Quod enim
non intelligebant homicidium
non peremptionem corporis huius
in per quam uita periret.
apertum dominus omnem iniquum
motum ad nocendum fratri. in

homicidij genere cōputa-
ri. Vnde ⁊ ioh̄s dicit. Q̄ hōdit
fr̄m suū homicida ē. Ego
aut̄ dico vob̄. q̄a om̄s qui
irascit̄ fr̄i suo. reus erit
iudicio. **Leō viii.**

In quibusdā codicib⁹ addit̄ sine
causa. sed greci codices quibus
fides adhibenda ē n̄ habent
sine causa. quāuis idem ipse
sit sens⁹. Illud enī dicimus
intuendū. q̄d sit irasci fr̄i.
qm̄ q̄ p̄ccō fr̄is irascit̄. nō
fr̄i irascit̄. Q̄ ḡ fr̄i n̄ p̄ccō
irascit̄. sine causa irascitur.

Qui aut̄ dixerit racha. reus
erit cōcilio. Racha enim
pprie int̄iectio hebraice li-
ngue ē. nōce aliqd signifi-
cante. sed indignanti ani-

motū exp̄mēte. **Doie vii.**

Sit rex ⁊ om̄s isrl̄ cū **L. ii.**
eo imolabāt uictima s
corā dño dō. Mactauit
q̄q; salomō hostias pacificas.

quas imolauit dño. boiū ^{xx}
duo milia. ouiu centū ^{xx}
milia. ⁊ dedicauerūt tēplū
dñi rex ⁊ filij isrl̄. Indie illa
scificauit rex mediū atrij
q̄d erat ante domum dñi.
Fecit q̄ppe ibi holocaustū ⁊
sacrificiū. ⁊ adipē pacificorū.
q̄a altare ereū q̄d erat corā
dño min⁹ erat. ⁊ cape n̄ potat
holocausta ⁊ sacrificia. ⁊
adipē pacificorū. **L. cō. ii.**

Fecit ḡ salomon int̄p̄ illo
festiuitatē celebrē. ⁊
om̄s isrl̄ cū eo multitudo
magna. ab introitu emath.
usq; ad riuū egipti. corā dño
dō nro. septē dieb⁹ ⁊ septē
dieb⁹. idest quatuordecim
dieb⁹. ⁊ indie octaua dimi-
sit p̄p̄los. Q̄ benedixit regi
p̄fecti sūt intabnacula sua.
ietates ⁊ alacri corde super
om̄ib⁹ bonis q̄ fecerat dñs dñs
seruo suo. ⁊ isrl̄ p̄p̄lo suo.

112
Factū ē autē. **L. cō. iii.**
cū p̄fecisset salomon edificiū
dom' dñi. et edificiū dom'
regis. et omne qd optauerat
et uoluerat facere. apparu-
it ei dñs scdo. sic apparuerat
ingabaon. dixq; dñs ad eum.
Exaudiui orationē tuā et
deprecationē tuā quā deprec-
tus es corā me. Scificauī domū
hāc quā edificasti. ut ponē
nō mīm ibi insepitnū. et
erūt cūctis dieb' octi mei
et cor mīm ibi. **L. cō. iiii.**

Cv qq; si ambulaueris corā
me sic ambulāu pat' tuus
in simplicitate cordis et in
eqtate. et feceris omnia que
p̄cepi t' et illegitima mā et
iudicia mā seruāris. ponā
tronū regni tui sup isrl'
insepitnū. sic loqut' sum
dñs pat' tuo dicens. Non
auferet' de genere tuo uir
de solio isrl'. **L. cō. v.**

Si autē auisione aūsi fueritis
uos et filij ur̄i nō seqntes me.
nec custodientes mandata
mā. et ceremonias quas pro-
posui ubi. sed abieritis et co-
lueritis dōs alienos. et ado-
raueritis eos. auferā isrl' de
supficie tr̄e quā dedi eis
et tēplū qd scificauī nō
mō p̄ciā a conspectu mo.
eritq; isrl' in pūbiū et in
fabulā cūctis pplis. et dom'
hec erit in exēplū. **L. cō. vi.**

Om̄s q' transierit p̄ eā stu-
pebit. et sibilabit. et dicet.
Quare fecit dñs sic tr̄e huic.
et domui huic. Et respōde-
būt. Quia dereliq̄r dñm dñm
suū. q' eduxit patres eorū de
trā egypti. et sequti sūt dōs
alienos. et adorauerūt eos
et coluer. idcirco induxit
dñs sup eos omne malū hoc.
Expletis autē annis uiginti.
postquā edificauera salomō

duas domos idest domum
dñi et domū regis. hiram
rege thiri p̄bente regi salo
moni ligna cedrina et abieg
na. et aurū iuxta omnia q̄
op̄ habuerat. Tūc dedit
salomon hiram uiginti
oppida intra galileę. Egress⁹
q; ē hiram de thiro ut uide
ret oppida q̄ dederat ei salo
mon. et n̄ placuer̄ ei. Vait.
hęc cingē sūt ciuitates q̄s dedis
ti m̄ fr̄. Et appellauit eas
trā cabul. usq; indie hanc.
In illo t̄p̄. *Scdm ioh̄m.*
Cū turba multa esset cū
dñō iesu. nec haberent q̄d
manducaret. cōuocatis depl̄.
ait illis. Misereor sup̄ t̄ba.
q̄a ecce iā t̄duo sustinet me
nec habēt q̄d manducant.

Reliqua

Dñs iesus xp̄s d̄s ante sc̄la. et
homo fact⁹ infine sc̄loꝝ. ita
sua opa dignat⁹ ē tēpare. ut

in uno eodēq; miraculo se uerū
dñm uerūq; hominē declara
ret. Qd̄ in hui⁹ l̄conis serie
cito cognoscim⁹. si hāc diligēt
cōsiderem⁹. *L. cō viii*

Quod enī sup̄ turba esuriēte
micdia mouet. humane cōpa
ssioni ē indicium. q̄d at̄ de vii.
panib⁹ quatuor milia hominū
refecit. diuine potestatis est
declaratio. Nec putandū est
hāc eē l̄conē. ubi ali⁹ eugl̄istę
de q̄nq; panib⁹ q̄nq; milia
hominū saciata fuisse resser̄.
q̄ ibi diepl̄i dñm cōmonēt
ut dimittat turbas emere
q̄ sibi necessaria sūt *L. viii*
ic at̄ sup̄ turba esuriēte dñs
micdia mouet. Ibi q̄nq; panē.
hic septē fuisse memorantur.

Ibi ordeiceī. hic cui⁹ generis
fuerit. n̄ declarat. Ibi q̄nque
milia hominū de q̄nq; panib⁹
saciata sūt. hic de septē panib⁹
q̄tuor milia refecta. Ibi super

fenū discubuer. hic sup trā.

Vnde hibi p turba q ex qnq;
panib' saciata ē. ppls q sub
lege ueteris testamti posit'
est designat'. q qnq; libros
moysi ad sua eruditionē
accepit. Hic at p turba q
ex septē panib' reficit'. multi
tudo fidelū q p grā noui
testamti pascit' designat'.

P Reuaricat' **Doie viii. k. a.**
est moab in isrl. postquam
mortuus est acab. ceciditq;
ozias p cancellos cenaculi sui
qd habebat in samaria. et egro
tauit. misitq; nūcios dicen s
adeos. Ite consilite beelzebub
dñm acharon. utrū uiuere qā
de infirmitate mā hac. Angl's
at dñi loqut' ē ad heliā tes
biten dicef. Surge ^{ascēde} in cursu
nunciorū regis samarie. &
dicef adeos. Nūqd n ē dñs isrl.
ut eatis ad cōsulendū beelze
bub dñm acharon. Quā obre

hec dic dñs dñs. De lectulo sup
quē ascēdisti n descēdes.

sed morte morieris **Leo ii**

Et habijt helias reūsi que sūt
nūcij ad oziā. Q dix eis. Q re
reūsi estis. At illi respōder ei.

Vir occurrit nb. idix adno s.

Ite reūtimini ad regē q misit

uos. idicetis ei. hec dic dñs.

Nūqd qā n erat dñs in isrl misisti

ut cōsulat' beelzebub dñs acharon.

I delectulo sup quē ascen

disti nō descēdes. sed morte

morieris. Q dix eis. Cui' figur

ē i habit' uir q occurrit

ub. i loqut' ē ūba hēc. At illi

dixer. Vir pilosus. i zona pelli

cia accinct'. remib'. Q ait illis.

helias tes bites est. **Leo iii**

Misit g' ad eū qnq; genariū pñ

cipē. i qnq; ginta q ^{era} erant cū

eo. Q ascendit ad eū. sedentiq;

in uertice montis ait. hō o

dei rex precep' ut descēdas

Responditq; helias. i dixit,

quingenario. Si homo dei
sum ego. descendat ignis de
celo et deuorant te et quinquaginta
tuos. Descendit ergo
ignis de celo. et deuorauit
eum et quinquaginta eius. **Le. iii.**

Rursum misit ad eum principem
quingentarium alterum. et quinquaginta
que erant cum eo. Qui
loquitur ei illi. homo dei. hec
dixit rex. festinans descende.

Respondens helias ait. Si homo
dei sum ego. descendat ignis de
celo. et deuoret te et quinquaginta
tuos. Descendit ergo
ignis de celo. et deuorauit
eum. et quinquaginta que erant cum eo.

Le. v.
Tertium misit principem
quingentarium tertium. et quinquaginta
que erant cum eo. Cumque
uenisset. curuauit genua
contra heliam. et ipse ait est eum
et ait. homo dei. noli despice
amam meam. et amas seruorum
tuorum que mecum sunt. Ecce des

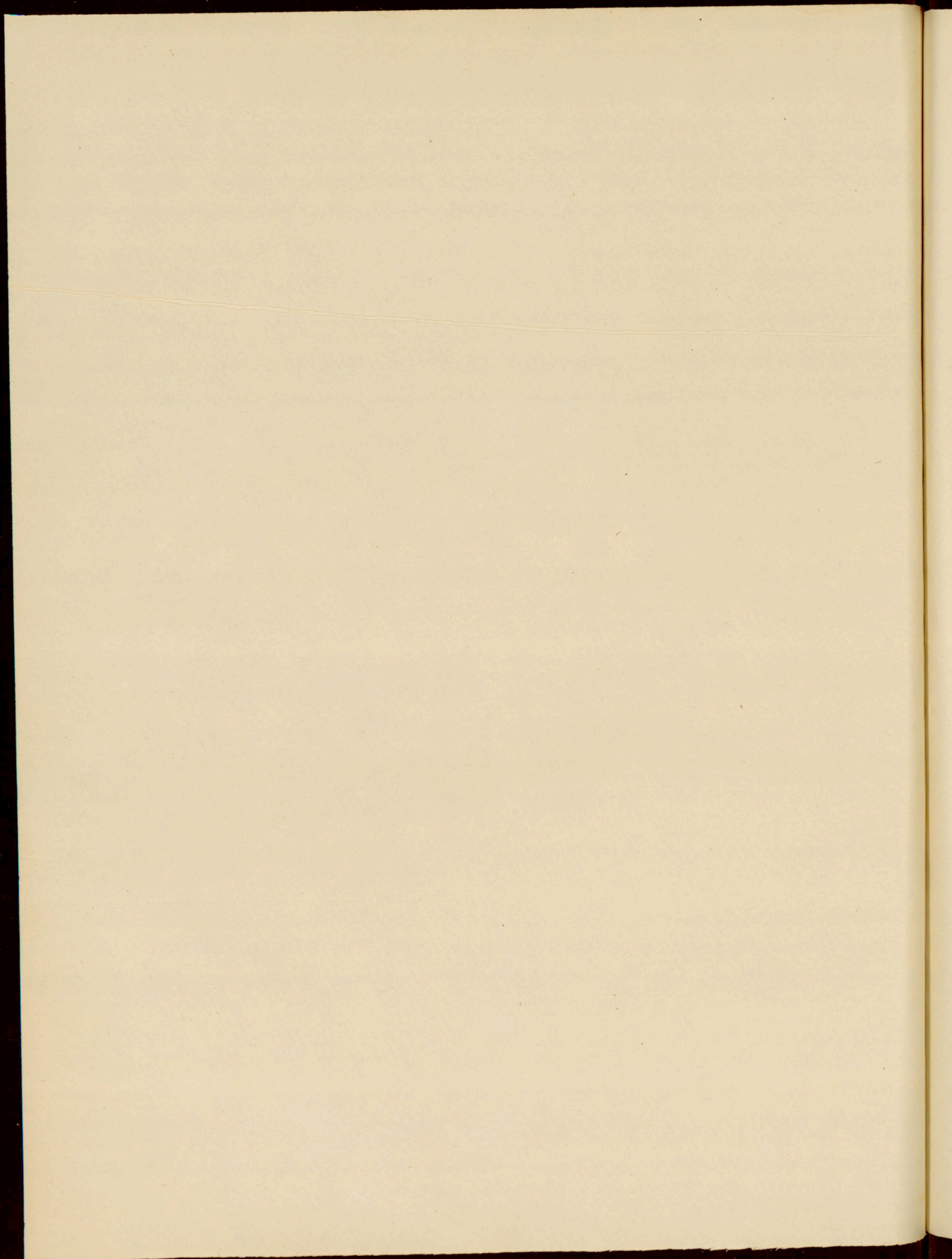
cendit ignis de celo. et deuo
rauit duos principes quingentarios
principes. et quingentarios
que cum eis erant. Sed nunc obse
cro ut miserearis anime mee.

Le. vi.
Loquitur et ait angelus
domini ad heliam testem dicens.
Descende cum eo ne timeas.
Surrex ergo et descendit cum
eo ad regem. et loquitur est ei.
Hec dicit dominus. Quia misisti nun
cios ad consulendum beelzebub
domini acaron. quasi non esset deus
in israel. a quo posset interrogare
sermone. ideo de lectulo
super quem ascendisti non descenderis.
sed morte morieris. Mortuus
est ergo iuxta sermonem domini quem
loquitur est elias. et regnauit
ioram frater eius per eum. anno secundo regni
ioram filii iosaphat regis iude.
Non enim habebat filium. Reliquum
autem uerborum ozie que operatur est
nonne hec scripta sunt in
libro sermonum dierum

173/1

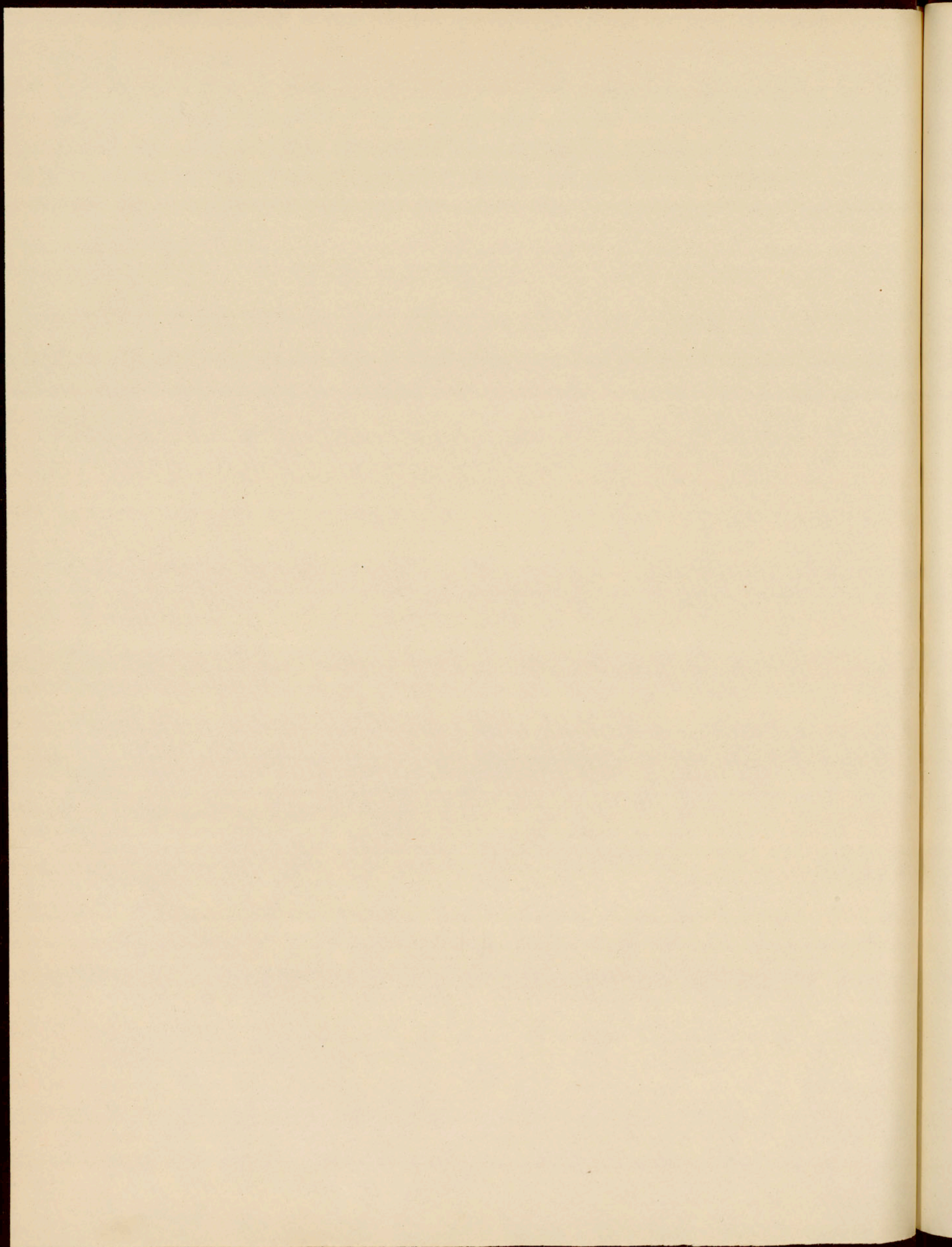

113/2

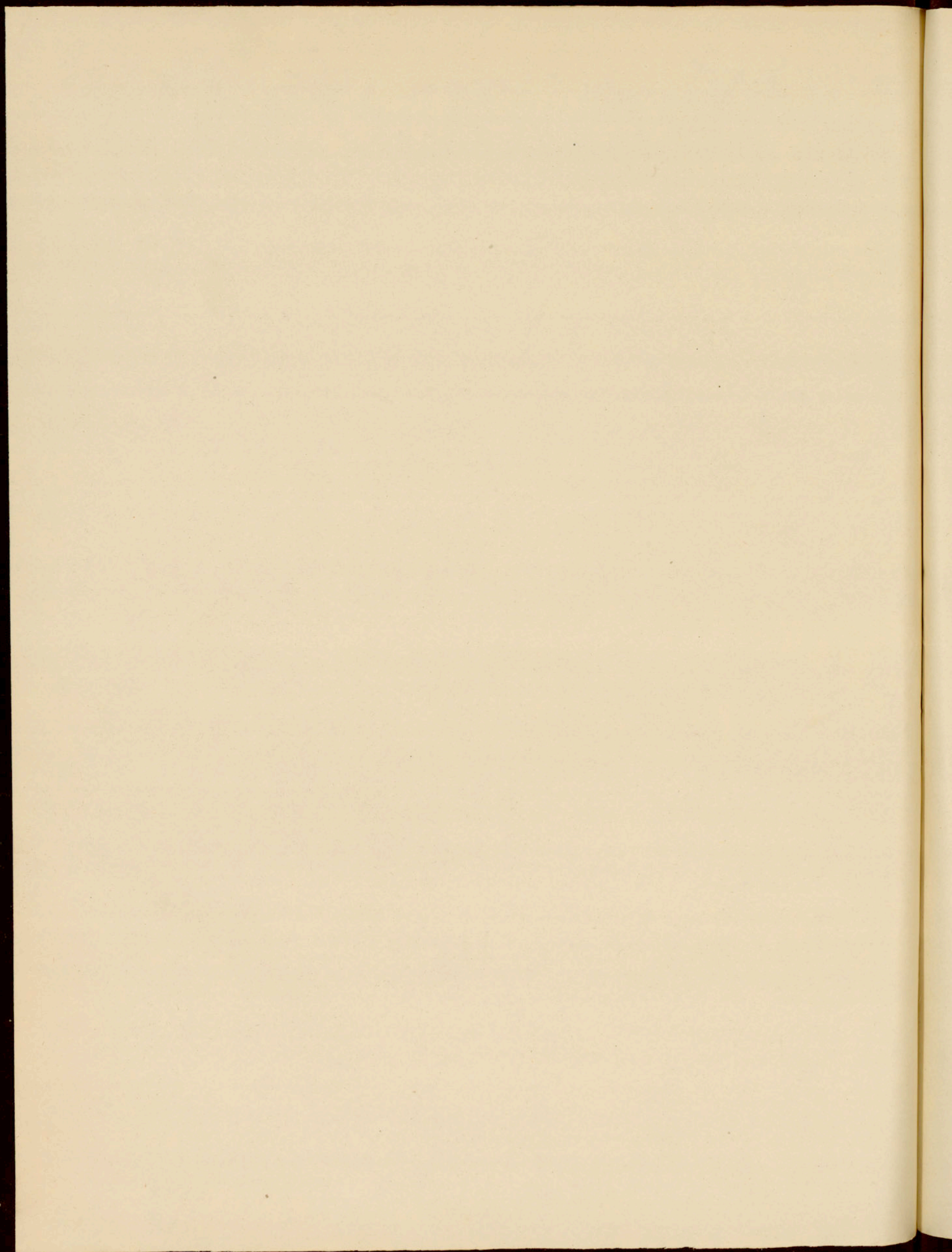

173/3

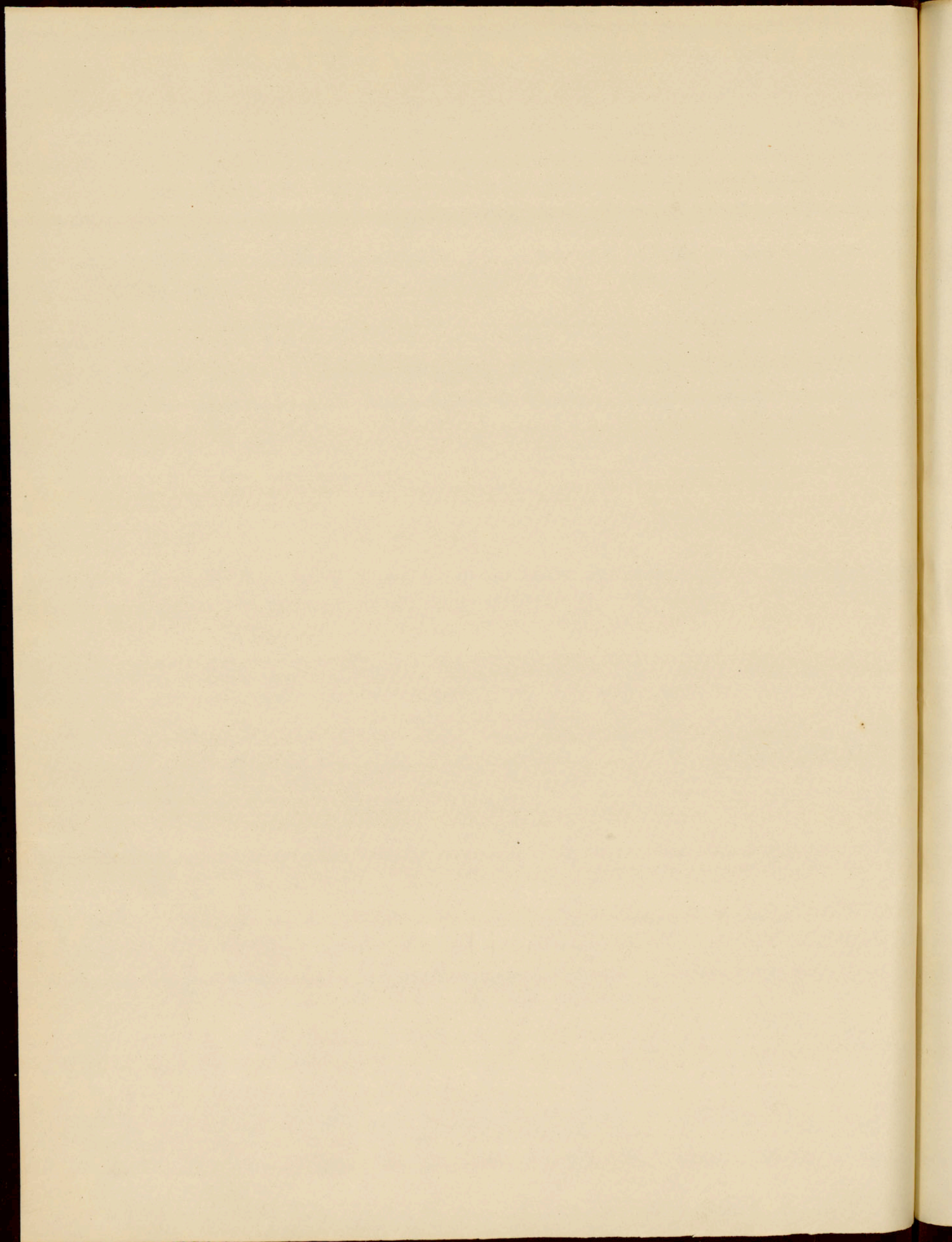

113/4

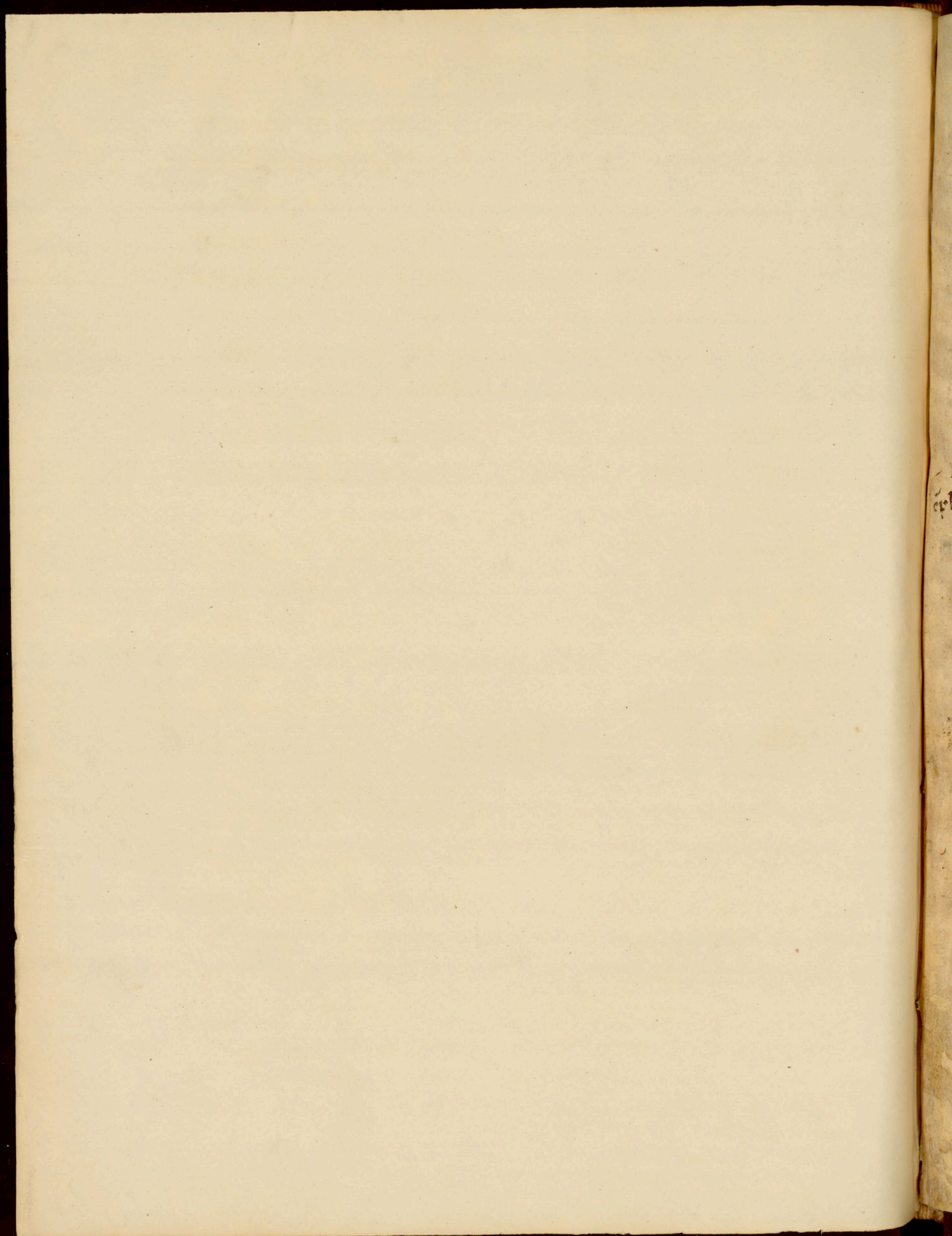

113/5

Malis aurea in lectis argenteis.
q̄ loq̄t̄ ueritatē i t̄p̄e suo.

In auris aurea. **L. cō. i.**
i margaritū fulgens. q̄
arguit sapiētē. i aurem
obedientē. Sic frig' n̄ uis
in die messis. ita legatus
fidelis ei q̄ misit illū. aīa
illi' req̄escere faciet. Nubē
i uent'. i pluuię n̄ seq̄ntē.
uir ḡtosus p̄missa n̄ iplēs.

Patientia lenit' p̄nceps. i li
ngua mollis cor fringet
duriciā. Mel inuenisti.
cōmēde q̄d sufficiat t̄. ne
forte faciat' eū omas illud.

Subtrahē pedē tuū de do
mo p̄ximi tui. ne forte
faciat' tui hōderit te.

Baculū i gladi'. **L. cō. iiii.**
i sagitta acuta. homo q̄
loq̄t̄ cōtra p̄ximū suū
testimoniū falsū. Dens pu
trid'. i pes lapsus. q̄ spat
sup infideli indie angustie.

11
i amittit palliū indie fri
goris. Acc' in intro. q̄ cātat
carmina cordi pessimo.

Sicuti tinea uestimēto. i uer
mis ligno. ita tristitia uiri
nocet cordi. Si esurierit
inimicus tuus ciba illū.

Quod si sitierit. da ei aquam
bibere. Prunas enī cōgre
gabis sup caput ei'. i dñs

Vreddet tibi. **L. cō. v.**
Vēnt' aq̄lo dissipat plumas.
i facies tristis linguam
detrahentē. Meli' ē sedere
in angulo dōmatis. quā
cū muliere lōguosa in
domo comūni. Aqua fri
gida amē sitienti. i nunci'
bon' de t̄ra longinqua.

Fons turbat' pedē. i uena
corrupta. iustus cadens

Scora impio. **L. cō. vi.**
Sicut q̄ mel mel multū
cōmēdit n̄ ē ei bonū. sic
q̄ scrutator ē maiestatis.

opprimunt gl'a. Sic urbs
patens. et absque murorum
ambitu. ita uir qui non po-
test inloquendo cohibere
spiritum suum. Quomodo nix estate.
et pluuia in messe: sic inde-
cens est stulto gl'a. Sicut
auis ad alta transuolat.
et passer quilibet uadens.
sic maledictum frustra pro-
latum iniquitatem super ueniam.
Flagellum equi et camus asino.
et uirga dorso impruden-
tium. *Secundum marchum.*

In illo tempore: Exiens dominus ihesu
de finibus thiri uenit pro-
sidone ad mare galilee.
inter medios fines decapo-
leos. Et cetera.

Surdus ille et mutus. quem mira-
bilitate curatum ad domino. cum
euangelium legeret audiuit.
genus designat humanum.
in his qui ab errore diabolice
deceptionis diuina merentur

gratia liberari. Obsurduit
namque homo ab audiendo uice
uerbo. postquam motifera
serpentis uerba contra dominum
tumidus audiuit. Mutus
a laude conditoris effectus
est. ex quo cum seductore collo-
quium habere presumpsit.

Merito clausit *L. cor. viii.*
laures ab audienda inter
angelos laude creatoris.
quas ad audiendam eiusdem
creatoris uitupationem
sermonibus hostis incautus
aperuit. Merito clausit
os ad predicandam cum angelis
laudem creatoris. quod uult
ut ad meliorandum eidem
creatoris preceptum idoneus
esset. uetiti pomi peruari-
catione superbum impleuit.

Ex tunc miser generis *L. cor. xiiii.*
humani defectus quod in radice
uiciorum germinauit. uici-
osius multo dilatari cepit

in ppagine ramoy. ita ut
ueniente in carne dño.
excepti s paucis de iudea
fidelib. tot pene mundus
ab agnitione ueritatis
surduſ erraret. imut.
Sed ubi habundauit pec
catu. sup habundauit
grā. *Doct. xiii. l. cō. i.*

Vanitas uanitantium dix
ecclesiastes. uanitas uanita
ntium. tota uanitas.
Qd habet ampli homo de
uniuerso labore suo q labo
rat sub sole. Generatio
preit. et generatio adue
nit. terra uero inextin
guat. Orit sol et occidit.
et ad locu suu reuertitur.
ibiq; renascens girat p me
ridie. et post uertit ad
aquilonē. Lustrans uniuersa
per circuitu pgrat. et in
circuloſ suos regreditur.
Omnia flumina intrat in

mare. et mare n̄ redundat.
Ad locu unde exeit flumina
reutit. ut iteru fluant.

Cuncte res difficiles. *Leō. ii.*
n̄ potest hō eas explicare
sermone. Nō saturat oculi
uisu. nec auris implet au
ditu. Qd ē qd fuit. ipsum
qd futurū ē. Qd ē qd factū
ē. ipsum qd fiendū ē. Nichil
sub sole nouū. nec ualet
qsq; dicere. ecce hoc reces
est. Jā enī pcessit in scis
que fuer ante nos. Non
est prior a memoria. sed
nec eoy qd ē q postea fuit
sunt. erit recordatio apud
eos q futuri sūt in nouissimo.
ego ecclesiastes fui. *Leō. iii.*
rex isrl in iherlm. et pro
posui in animo mō q̄rere
et inuestigare sapient
de omib que fuit sub
sole. hac occupationem
pessimā dedit dñs filiis

hominū. ut occuparent
mea. Vidi que fuit cūcta
sub sole. et ecce uniuersa
uanitas et afflictio sp̄s.
Puersi difficile corrigūt.
et stultorum infinitus ē nūme
loquutus sū. **L. cō. iiii.** [r.
in corde mō dicēs. Ecce
magnum effectus sū. et ip̄ces
si sapientia om̄s q̄ fuer
ante me in iherl̄m. et
mens m̄a cōtēplata est
multa sapient̄ et didic̄.
deditq; cor m̄m ut scire
prudēt̄ia atq; doct̄nā.
erroresq; et stulticiam.
Et agnouī qd̄ in his quoq;
ēet labor et afflictio sp̄s.
eo qd̄ in multa sapientia
multa sit indignatio.
et q̄ addit scientiā. addat
et laborē. **L. cō. v.**

Dixi q̄ in corde mō. Vada
et fruor delicijs. et fruor
bonis. Et uidi qd̄ hoc q̄q;

ēet uanitas. Risū deputa
ui errore. et gaudio dixi.
Qd̄ frustra decipis. Cogi
taui in corde mō abstra
here a uino carnē m̄a. ut
amū m̄m transferre ad
sapientiā. de uitaremq;
stulticiā. donec uiderē
qd̄ ēet utile filijs hoīū.
qd̄ facto op̄ ē sub sole.
numero dierū uite sue.

O magnificauī. **L. cō. vi.**
opa m̄a. et edificauī m̄
domos. plantaui uīneas.
feci ortos et pomēria. et
conseui ea cūcti generis
arborib;. Extruxi michi
piscinas aquarū. ut irri
garē siluā lignorū ger
minantiū. Possedi seruos
et ancillas. multaque
familiā habui. Armenta
q̄q; et magnos ouīū gre
ges. ultra om̄s q̄ fuerūt
ante me in iherl̄m. **Co.**

Coaceruauit in argentum &
aurum. & substantias regum
ac puinciarum. feci in cantore
& cantatrices. & delicia &
filiorum hominum. citharas &
urceos in ministerium ad
uina fundenda. & supergres-
sus sum opibus. omnes qui fuerunt ante
me in iherusalem. **L. vch.**

In illo tempore dixit dominus ihesus de ple-
bis suis. beati oculi qui uident quod
uos uidetis. Dico enim uobis.
quod multi reges & prophete uo-
luerunt uidere quod uos uidetis &
non uident. & audire quod auditis.
& non audiunt. **Ex. kl.**

Legis perit quod de uita eterna
dominum temptas interrogat. occa-
sione ut reorum temptandi de
ipsis domini sermonibus superfluit.
ubi ait. Gaudete quod nomina uestra
scripta sunt in celis. Sed
ipsa sua temptatione declarat.
quam uera sit illa domini confes-
sio. qua patet loquitur inquit.

quod ad secundum haec asapietibus
& prudentibus & reuelasti
ea paruulis. At ille dixit
ad eum. In lege quod scriptum est.
Quoniam legis? Ille respondens dixit.
Diliges dominum deum tuum ex toto
corde tuo. & ex tota anima
tua. & ex omnibus uiribus tuis.

& ex omni mente tua. & proximum
tuum sicut te ipsum. **L. co. viii.**

Quoniam legis perit respondet.
perfectum nobis saluator iter
uite celestis ostendit.
Cui primo de dilectione di-
& proximi legis scripturam
proponenti. dicit. Recte res-
pondisti. hoc fac & uiues.
Deinde post inductam pa-
rabolam respondet. illum
fuisse proximum uulnerato.
qui fecit medicinam in illum. adiecit.
Vade & tu fac similiter. id est
tali medicinis studio proximum
tuum necesse habentem dilige
& sustentare memineris. aptissime

declarat hanc solam esse dilectionem. et ipsam non uerbo tantum ostentatam. sed operis executione probatam. quod perpetuam ducat ad uitam. **L. co. xiii.**

Ille autem uolens iustificare se ipsum. dixit ad iesum. Quis es mihi proximus? Quanta inanis glorie dementia legis perit ad uulgi fauorem captandum quod sapienter respondisse iactaret. primum legis fateri ignorare se mandatum. Vere iuxta saluatoris sententiam sapiens et prudens in lege. sed qui noluim humiliari cum paruulis christi. sed se ipsum iustificare desiderat. beatos oculos colubarum. innocentie lacte lotarum. quibus archana dei uidere possit accipere recusat. Cui profecto dominus ita responsu temperauit. suum: ut omne quod misericordiam faceret cuilibet proximo

doceret. itam haec eadem parabola specialiter ipsum dei filium qui nobis per humanitatem proximum fieri dignatus est.

designaret. **Dom. xiiii.**

Diligite sapientiam. **L. co. i.** ut in perpetuum regnetis.

Diligite sapientie lumen: omnes qui peristis populis. Quid est autem sapientia. et quemadmodum facta sit referat. et non abscondam a uobis sacramenta dei: sed ab initio natiuitatis inuestigabo. et ponam in lucem scientiam illi. et non propter ueritatem. neque cum inuidia tabescere iter habebis. quoniam ista non erit particeps sapientie. **L. co. iii.**

Multitudo autem sapientium sanitas est orbis terrarum: et rex sapiens populi stabilitum est. Ergo accipite disciplinam per sermones meos: et perderitis uobis. Si quidem et ego mortalis homo similis hominibus.

ex genere terreno illi q̄ p̄or
fact' ē. in uentre matris
figurat' sū capō. Dece m̄sum
tp̄i coagulat' sū ī sanguine
ex semine hominis. ī delecta
m̄to s̄pni cōueniente. Vego
nat' accepi cōmūne aere. ī
similit' ī facta decidi t̄ra.
Primā uocē simile^{omib'} emisi plo
rans. ī ī uoluntis nut̄r'
sū. ī curis magnis. Nemo
enī ex regib' aliud habuit
natiuitatis inueni. **L. cō. iiii.**
Vnus q̄ omiū introit' ē ad
uitā. ī similis exit'. Propt'
hoc optaui ī dat' ē m̄ sens'.
ī ī uocaui ī uenit ī me
sp̄s sapientie. Cōpposui illā
regnis ī sedib'. ī diuitia s
nichil eē dixi ī cōparati
one ei'. nec cōparaui illi
omē lapidē p̄ciosū. qm̄ oē
aurū ī cōparatione eius
arena ē exigua. ī t̄a quā
lutū estimabit argētum

in conspectu illi'. **L. cō. iiii.**
Sup salutē ī specie dilexi
illā. īpposui p̄luce habē
illā. qm̄ īextinguibile
ē lūm illi'. Venerūt aut'
m̄ omia bona parit' cum
illa. ī īnumerabilis ho
nestas p̄man' illi'. ī letat'
sū ī his omib'. qm̄ antece
debat me ista sapientia.
ī ignorabā qm̄ horū oīū
mat' ē. quā sine fictione
didici. ī sine inuidia cō
munico. ī honestatem
illi' n̄ abscondo. Infinit' enī
thesaur' ē hominib'. q̄ q̄
ūsi sūt participes facti sūt
amicicie dī p̄pt' discipline
dona cōmēdati. Nichi
at' det dī discere exsecrētia.
ī p̄sumere digna horū q̄
dant' m̄. qm̄ ipse sapiētis
dux ē ī sapientie em̄dator.
ī manu enī **L. cō. v.**
illi' ī nos ī sermones n̄ri.

et omnis sapientia et opera. et sci-
 entia et disciplina. Ipse enim
 dedit in horum quod sunt scientia uera. ut
 scientia dispositione orbis terrarum.
 et uirtutes elementorum. in ciuium
 et consumatione. et in medietate
 temporum. uicissitudinum permuta-
 tiones. et diuisiones temporum.
 morum mutationes. et commuta-
 tiones temporum. anni cursus.
 et stellarum dispositiones. na-
 turas animalium. et iras besti-
 arum. uim uentorum. et cogi-
 tationes hominum. differe-
 ntias arborum. et uirtutes
 radicum. et quicquid sunt abscondi-
 ta et inuisa didici. **L. cō. vi**
Omnium enim artifex docuit me
 sapientiam. Est enim in illa
 spiritus intellectus. sanctus. unicus. mu-
 ltiplex. subtilis mobilis.
 disertus. inquamquam. certus.
 suauis. amans bonum. accutus.
 qui nichil uetat bene facere.
 benignus. humanus. stabilis.

certus. securus. omne habes uir-
 tutem. omnia perspicies. et qui
 capiat omnes spiritus intelligibi-
 les. mundos. subtiles. omnibus
 enim mobilibus. mobilior est
 sapientia. Attingit autem ubique. et caput
 propter suam iudiciam. Vapor est
 uisus dei. et emanatio est
 quodam claritatis dei omnipotentis
 sincera. et ideo nichil iniqua-
 tum in illa incurrit. **Domine xv.**

Vir erat intra **L. cō. i.**
 hus nomine iob. Vir erat uir
 ille simplex et rectus. ac timens
 dominum. et recedens a malo. Nati-
 que sunt ei septem filii et tres
 filie. Et fuit possessio eius.
 septem milia ouium. et tria milia
 camelorum. Quingenta quoque
 iuga bouum. et quingente asine.
 ac familia multa nimis.

Erat autem uir ille **L. cō. ii**
 magnus inter omnes orientales.
 Et ibant filii eius et faciebant
 conuiuium per domos. unusquisque

indie suo. & mittētes uoca-
bāt tres sorores suas. ut co-
mederēt & biberēt cū eis. Cūq;
in orbē transisset dies cuius.
mittebat ad eos iob & scifi-
cabat illos. Cōsurgesq; dilu-
culo. offerebat holocausta
p singulos. Dicebat enī. Ne for-

te peccauerit filij mī. & be-
nederit dō in cordib' suis.

Sic faciebat iob cūctis dieb'.

Quadā at die **L cō iiii**
cū uenisset filij dī ut assis-
terent corā dño. affuit int
eos etiā sathan. Cui dixit
dñs. Vnde uenis. Respōdes
sathan ait. Circuuii tēram
& pambulauī eā. Dixq; dñs
ad eū. Nūqđ cōsiderasti seūi
mīm iob qđ n̄ sit ei similis
sup tēra. homo simplex &
rect'. ac timēs dñm. & recedēs
a malo. Cui respōdes sathan
ait. Nūqđ frustra iob timet
dñm. Nōne tu uallasti eum

ac domū ei'. cūctāq; subs-
tantiā ei' p circuitū. Opib'
manuū illi' benedixisti. &
possessio ei' creuit intra.

Sed extende paululū manu
tuā. & tange cūcta q̄ possi-
det n̄ in facie benedixerit

Quāx dñs **L cō iiii** tibi.

ad sathan. Ecce in manu
tua sūt uniuersa q̄ habet.
tantū in eū ne extēdas
manū tuā. Egress'q; est
sathan a facie dñi. Cū at
quādam die filij & filie ei'
comederēt & biberēt ui-
nū in domo fr̄is sui p
mogeniti. nunci' uenit
ad iob qđ diceret. Boues
arabant & asine pascēbāt
iuxta eos. & irruerunt
sabei. tulerūtq; omnia.
& pueros percusserūt gla-
dio. & euasi ego solus ut
nunciare tibi. Cūque
adhuc ille loq̄ret. uenit

ali' et dixit. Caldei fecerunt
tres turmas. et inuasert
camelos et tulerunt eos. nec enim
et pueros percusserunt gladio.
et effugi ego solus ut nunci
are tibi. Adhuc ille loquebatur.
et ecce alius uenit dicens.
Ignis dei decidit de celo. et
tactas oues puerosque consumpsit.
et euasi ego solus ut
nunciare tibi. **L. cō. v.**
Loquebatur ille. et ecce alius int
ruit et dixit. filij tui et fili
abus uescentibus tibi. **be**
tibus unum in domo fratris sui
magnit. repente uentus
uehemens irruit a regio
ne deserti et concussit
quatuor angulos domus.
Qui corruens oppressit
liberos tuos. et mortui sunt.
et effugi ego solus ut
nunciare tibi. Tunc surrexit
iob. et scidit uestimenta sua.
et tonsos capite corruens

intra. adorauit et dixit.
Nudus egressus sum de utero ma
tris mee. nudus reuertar
illuc. Dominus dedit dominus abstulit
sic domino placuit ita fa
ctum est. sit nomen domini benedic
tum. In omnibus his non peccauit
iob labijs suis. neque stultum
aliquid contra dominum loquutus est.
Factum est cum quidam **L. cō. vi.**
die uenisset filij dei ut
assisteret coram domino. uenisset
quoque sathan inter eos et staret
in conspectu eius. ut diceret
dominus ad sathan. Unde uenis?
Qui respondens ait. Circuiui
terram et pambulauimus eam. Et
dixit dominus ad sathan. Numquid
considerasti seruum meum iob
quod non sit ei similis super terram.
homo simplex et rectus. ac
timens dominum. et recedens a malo.
et adhuc retines innocentiam.
Tu autem commouisti me aduersus
eum. ut affligere eum frustra.

119
Respondens sathan ait. Pelle p
pelle et cuncta quae habet homo
dabitur pro anima sua. Alioquin
mitte manum tuam et tange
os eius et carnem. et tu uidebis
quod in facie tua benedicat tibi.
Dixit ergo dominus ad sathan. Ecce in ma
nu tua est uerumptamen animam
illi serua. *Secundum I. Iuchan*
In illo tempore. Dum uideret dominus ihesus in
iherosolimam. transiebat per mediam
samariam et galileam. Et cum in gressu
deret quoddam castellum. occurre
runt ei decem uiri leprosi. Et ut
leprosi non absurde heretici
intelligi possunt. quia scientiam
uere fidei non habentes. uarias
doctrinas profiterentur errori. Non
enim abscondunt impietatem
suam. sed presumptua pericia quam
preferunt in lucem. iactantiam
sermonis ostentant. Nulla
porro falsa doctrina est. quam non
aliqua uera intremiscat. Vera
ergo falsis inordinate permixta.

in una disputatione uel nar
ratione hominis. tamquam in uni
corporis colore apparentia
significat lepra. tamquam ueris
falsisque colorum locis. humana
corpora uariante. atque macula
ntem. *L. co viii.*

Et autem tam uitandi sunt ecclesie.
ut si fieri potest longi remo
ti. magno clamore christum int
pellent. Unde et apte subiun
git. Quod steteris a longe. et leua
ueris uocem dicentes. Iesu preceptor
miserere nostri. Et bene ut sal
uentur. ihesum preceptorem nominant.
Quia enim in eius uerbis se errasse
significat. hunc saluandi hu
militer preceptorem uocat. Cumque
ad cognitionem preceptoris frede
unt. mox ad formam salutis
recurrunt. Nam sequitur. Quod si ut
uidit dixit. Ite ostendite uos
sacerdotibus. Et factum est dum uiderent
mundati sunt. *L. co viii.*
Nullum dominus eorum quibus beneficia

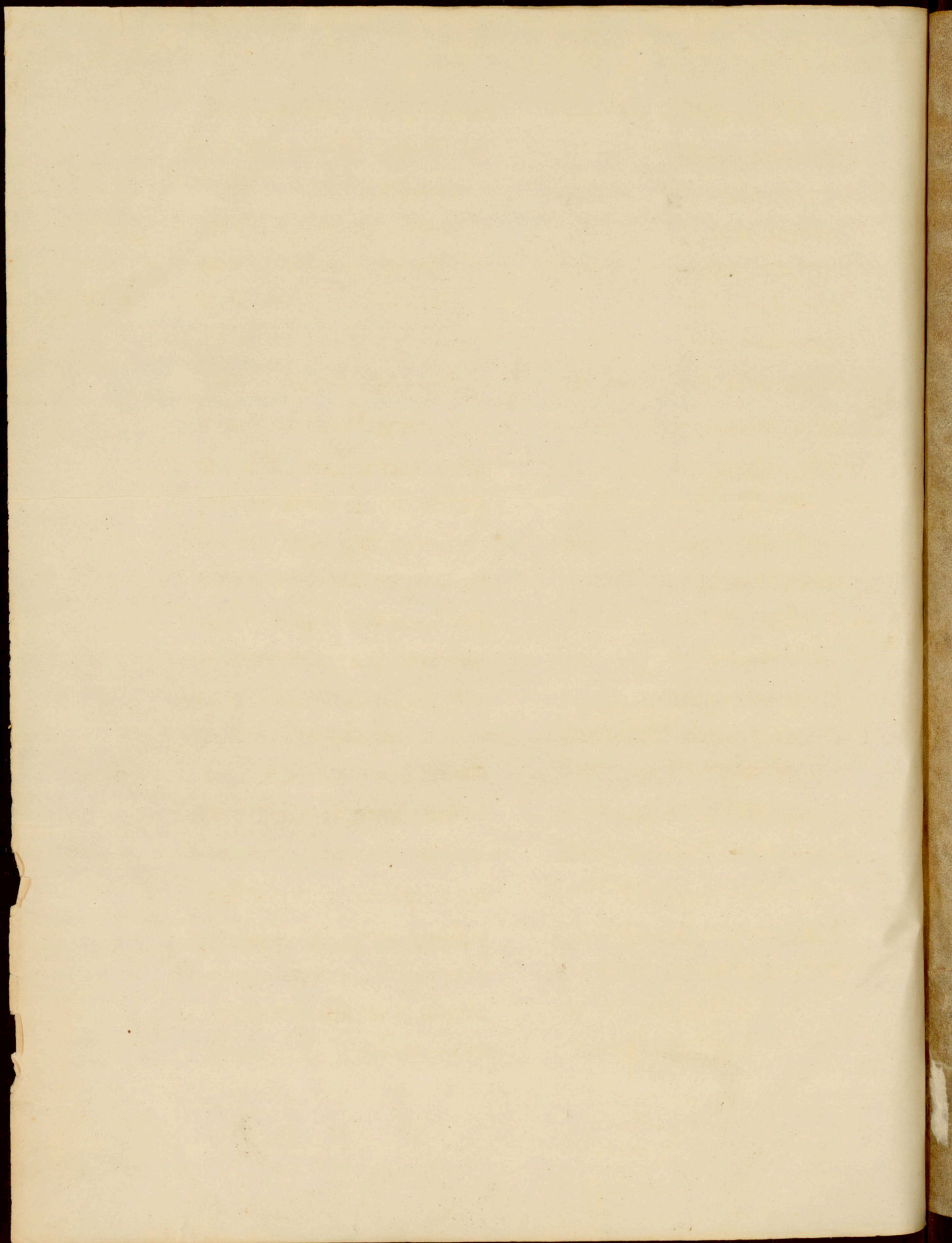
prestitit inuenit misisse ad
sacerdotes nisi leprosus. quia uideli-
cet sacerdotum iudeorum figura
erat futuri sacerdotis regalis
quod est in ecclesia. qui consecrat omnes
pertinentes ad corpus christi. summi
et ueri principes sacerdotum.
Et quisque ab heretica prauitate
ut superstitione gentili. uel
iudaica perfidia. uel etiam scis-
mate fratris quasi uario co-
lore per gratiam christi caruerit.
necesse est ut ad ecclesiam ueniat.
coloremque fidei uerum quem acce-
pat ostendat. Cetera uero uicia
tamquam ualitudinis et quasi membrorum
amem. atque sensum. per se ipsum
interiorem incoscienza et intelle-
ctu dominus sanat et corrigit.
Sicut **Domini xvi. Lectione.**
audientes tres amici iob
omne malum quod accidisset ei.
uenerunt singuli de loco suo.
eliphaz themanites. baldac
suthites. et sophar naamathites.

Condixerunt enim ut pariter ue-
nientes. uisitarerent eum. et conso-
larentur. Cumque leuasset per oculos
suos. non cognouerunt eum.
et exclamantes plorauerunt.
scissisque uestibus sparserunt puluerem
super caput suum in celum. et sederunt
coram eo intra septem diebus et
septem noctibus. et nemo loquebatur
ei uerbum. uidebant enim dolorem
ei esse uehementem. **Lectione ii.**
Post hec aperuit iob os suum. et
maledixit diei suo. et loquitur
est. Pereat dies in qua natus sum.
et nox in qua dictum est. conceptus
est homo. Dies illa utatur intene-
bras. non requirat eam deus de super.
et non illustret lumine. Obscuret
eum tenebre et umbra mortis.
occupet eum caligo. et inuoluatur
amaritudine. Noctem illam tenebrosam
turbi possideat. non computet in
diebus anni. nec numeret in mensibus.
Sit nox illa solitaria. nec laude
digna. Maledicant ei qui male

149/1

et terna secta. cōtēpnet
aut dñm. Nō dix hodie. s;
sic solet minas ei post pone
cupiditatib' suis. q' de bo
nitate ei ad impunitate
sibi blandiunt. Q' b' p
salomone dr. fili ne adi
cias pccm sup pccm. &
dicas miseratio dī magn
ē. Ideo dico u's. nolite sol
liciti ēē amē u're qd mādū
cetis: neq; cōpori u're qd
induamini. **Leōr iiii**

Ergo qd omib' natura tri
buit. uimtis ac bestijs.
homimib' qq; comune est.
hui' cura penit' libam. S;
pcepit nō ne solliciti sim'
qd comedam'. & qā insu
dore uult' pparam' nobis
panē. labor exercend' est.
sollicitudo tollenda. Nōne
amā pl' ē quā esca. & cōp
pl' quā uestimētū. Amō
net ut meminerimus

multo ampli' nō dñm dedi
sse. qd nos fec' tēpe sunt ex
amā & corpore. quā est
alimētū atq; tegumētū. ut
intelligas eū q' dedit amā.
multo facili' esca ēē daturū.
uimlit eū q' cōp' dedit.
multo facili' daturū esse
uestimētū. Quo loco qri
solet. utrū ^{ad} amā iste cib'
ptineat. cū amā sit in
corporea. iste aut' cibus
sit corporeus. Sed amā
hoc loco p ista ^{uita} posita no
uerim'. cui retinaculū
est alimētū istud cōporeū.
Scdm hāc significationē
dictū ē. etiā illud. Qui
amat amā suā. pder eā.
Qd n' de hac uita accepim'.
quā opōtet p regno dei
pdere. qd fecisse martires
claruit. cōtrariū hoc pre
ceptū erit illi sentētie.
quā dictū ē. Qd pdest

hico

homini si totum mundum
lucreret. amicus autem suus detri-
mentum faciat. Considerate
corvos quia non seminant neque
metunt. quibus non est cellarium.

neque orreum. et dominus pascit illos.

Tobias **Doct. vii. x.**

ex tribu et ciuitate ne-
bathaim. qui est in superioribus
galilee super naasem. post
quam ducit occidere. in si-
nistro habet ciuitatem sepher.
cum captus esset in diebus salma-
nassar regis assiriorum. in cap-
tuitate tam positus. uiam
ueritatis non deseruit. ita
ut omnia que habere poterat
quotidie coaptiuus fratribus que
erat ex genere suo in partem.

Cumque esset iunior omnibus in
tribu neptali. nichil tamen
puerile gessit in ope. **Le. vi.**

Denique cum esset omnis ad
diuitulos aureos. quos iherosolymam
fecerat rex israel. hic

solus fugiebat de consortia omnium.
et properabat ad iherosolimam ad templum
domini. et ibi adorabat dominum deum
suum israel. omnes primicias et decimas
suas fideliter offerens. ita ut in
tercio anno profectus ministraret
omnem decimationem.

hec et huiusmodi secundum legem domini
puerulus observabat. Cum uero
factus esset uir. accepit uxorem
annam ex tribu sua. genuitque
filium. non suum inponens ei. et ab
infantia eum timere dominum docuit.
et abstine ab omni peccato.

Le. vii. Sic cum per captiuitatem
deuenuisset. cum uxore sua et filio
in ciuitate natiue cum omni
tribu sua. et omnes ederent ex
cibus gentiliu. ipse custodiuit
animam suam. iniquam contamina-
tus est in escis eorum. Et quoniam me-
mor fuit in toto corde suo.
dedit illi dominus gratiam in conspectu
salmanassar regis. et dedit ei
potestatem quicquid uellet ire.

habes libertate quicquid facere
uoluisti. Pgebatur & p. omis
q. erat incaptiuitate. imo
nita salutis dabat eis. Cu
aut uenisti in reges ciuita
te medoz. et ex his qb ho
norat fuerat a rege habuis
set decem talenta argenti. et cu
multa turba generis sui abe
lu egere uideret. q. erat ex
tribu ei. sub circographo
dedit illi memoratu pod'

Post multu **Leō iiii** argenti.
u. temporis mortuo salmana
sar rege. cu regnaret sena
cheri. fili ei p. eo. et filios isrl
erosos habere in conspectu
suo. tobias pgebat p. omne
cognitione sua. et consolabat
eos. diuidebatq; unicuiq;
p. ut poterat de facultatib;
suis. Esurietes alebat. nudis
uestimenta pbebat. et mortuis
atq; occisis sepultura sollicit
eribebat. Deniq; cu reusuf

ee senacheri fugies aiudea
plaga qua curra eu dederat
ds. p. blasphemiam sua. et irat
multos occidet ex filiis isrl.
et opas sepeliebat corpora eoz.
At ubi nuciati e regi iussit eu
occidi. et tulit ei omne substantia.
Tobias u. cu filio suo et cum
uxore fugies nud' latuit. qa
multi diligebat eu. Post dies
u. quadraginta et qnq occidet regem
filij ipsi. et reusuf e tobias ad do
mu sua. omisq; facultas resti
tuta est ei. **Leō v**

Post hec. h. u. cu eet dies fest'
dni. et factu eet prandium
bonu in domo tobi. dix filio
suo. Vade et adduc aliqs ex
tribu nra timetes dm. ut
epulet nobiscu. Cuq; abiisti.
reusuf nuciaui unu ex filiis
isrl. iugulatu lacere in pla
tea. Statimq; tobias exiit de
acubitu suo. relinqnsq; pran
diu. ieiun' puenit ad corp'.

collesq; illud portauit ad
domū suā occulte: ut dū
sol occubuiſſ; caute ſepeliret
eū. Cūq; occultaff; corpus.
ma ducant panē cū luctu
et tremore. memoras illū
ſermone que dix dñs p amō
pphā. Dies ur̄i cōtēt in
lām̄tationē et luctū. Cū
ū sol occubuiſſ; abiit. et
ſepeliit eū. Arguebāt at̄
illū om̄s p̄ximi ſui dicētes.
Iā q̄ n̄ rei cauſa inſici iuſſ;
eſ. uix effugiſti mortis im
p̄iū. et iter ſepelis mortuū.
S; ioh̄as pl̄ tim̄s dñm q̄ regē.
rapiebat corpora occubuiſſ;
et occultabat in domo ſua. et
medijs noctib; ſepeliebat ea.
Cōtigit at̄ ut q̄dā die **Leō**
cū fatigatus a ſepultura ueni
ens domū iactaſſ; ſe iuxta
parietē et obdormiſſ;. ex nido
irundinū dormienti illi ca
lida ſtercora inſideret ſup oculos.

fieretq; cecus. Hāc at̄ tepta
tionē ideo p̄miſit dñs euenire
illi. ut poſteris daret exēplū
patiētis ei. ſicuti et ſc̄i iob.
Nā cū ab infātia ſua ſep̄ dñm
timuerit et mandata ei cuſto
dierit. n̄ ē cōtūſat et̄a dñm.
q̄d plaga occuſi eueniret ei.
ſ; imobilis i dñi timore p̄manſit.
agēs gr̄as dō om̄ib; diebus uite
ſue. **Leō. xlii.**
O illo tēpre ibat dñs i ciuitate
que uocat̄ naim. et ibāt cū illo
diſc̄pli ei. et turba copioſa. **Ex. xlii.**
aim ciuitas eſt galilē. i ſc̄do
miliario tabōz montis ē t̄ me
ridiē. iuxta endōz q̄ eſt uic
grandis. i quarto miliario
ei dē montis ad meridiē. Vibat
cū illo diſc̄pli ei. et turba co
pioſa. Cū aut̄ appinquaret
porte ciuitatis. ecce defūct
efferebat̄ filiū unicū matris
ſue. **Leō. xlii.**
Defūct. hic qui ext̄ porta

ciuitati multis est inuictibilis
elat. significat hominem letali
cimini funere lauciatur. can-
demq; in super anime morte non
cordis adhuc cubili regentem.
sed ad multorum noticiam prolocu-
cionis tropi sui iudicium. quasi
pro sue hostium ciuitati pro palatio.
Q bene fili uinc matris sue pro-
hibet. quia licet in multis collecta
plena una sit perfecta. non ma-
culata uirgo mater ecclesia.
singuli quicq; tam fidelium
universalis se ecclesie filios rectis-
sime faceretur. **Leo viii**

Nam relect. quilibet quando ad
fide imbuitur fili est. quando alii
imbuitur mater. A nomen matris
erga paruulos agendum affectu
qui ait. filioli mei quos in utero
parturio. donec formetur christus
in uobis. Porta ciuitatis quia de-
fuerat efferebat. prout aliqui
de sensibus esse corporeis. Cui semi-
nat in fructus discordia. inquit in

iquitate in excelsu loquitur. porta por-
ta ex huius mortuus. Quia uidetur
mulierem ad decupicendum eam. pro oculis
porta sue mortis iudicia proferit.
Q fabul octosi obcenis sue carmi-
nibus uel detractionibus aure aperit.
huc anime sue porta mortis efficit.
ceterosq; qui in seruat seculis. mor-
tis ipse referat adit. **Doct xviii**

Sicut uir cuthias putaret ora-
cionem suam exaudiri ut mori po-
tuis; et uocauit ad se filium suum
tobiam. dixitq; ei. Audi filium
uerba oris mei. et ea in corde tuo
quasi fundamenta construe. Cum
accepit deus animam matris. corpus
meum sepeli. et in honore habebis
matrem tuam omnibus diebus uite tue.
Memor enim esse debes. que iniqua
picula passi sunt propter te in utero
suo. Cum autem in plebs conpleuerit
tempus uite sue. sepelies eam
circa me. **Isaia vi**

Omnibus diebus uite tue dominum in
mente habes. et neque ne aliquid

essentia: et prout mittas precepta ditiu.
Ex substantia tua fac elemosina: et
noli autem facere tua ab ulla paupe.
Ita enim fiat: ut nec a te autat
facies domini. Quomodo potueris. ita
esto misericors. Si multum tibi
fuerit: etiam exiguum libenter
imptum stude. Premium enim bonum
est tibi te saluans. idcirco necesi-
tatis: quoniam elemosina ab omni
peccato et morte liberat: in pa-
ciet animam ire in tenebras. fidu-
cia magna erit coram summo deo
elemosina. omnibus qui faciunt
ea. **Leō. iiii.**

Ad tunde te filium ab omni feru-
catione: et prout uxorem tuam nuq-
quam. Supbia nuquam. Paciaris enim tuo uerbo domini per
sensu autem mittas. in ipsa enim inuicem super sit
omnis per dicio. Et quicunque aliquid tibi
operatur fuerit. statim ei mercedem
restituere: et merces mercedem
tui apud te non maneat. Et ab alio
edulsi fuerit. uide ne aliter uel ali-
quando facias. Sane tuum cum esu

rientibus. regem comede: et de
uestimentis tuis nudos terge. Sane
tuum tuum super sepulchra iusti
constitue: et noli ex eo maducare
et bibere cum peccatoribus. Consilium
semper accipere regere. Omni tempore
benedic dominum. et ipse ab eo ut
uias tuas dirigat: et omnia con-
silia tua in ipso permaneat. **Leō. iiii.**
Indico etiam te fili mi. dedisse me
decem talenta argenti dum isan-
tuus essem gabelo in agerem ciuitate
medorum. et circograsum ei apud me
habeo. et ideo perquire quoniam ad eum per-
uenias: et recipias ab eo super me-
moratum pondus argenti: et re-
stituas ei circograsum suum. Noli
timere fili mi. pauper quidem
uita gerimus: sed multa bona ha-
bemus. sitimuerimus dominum: et neces-
serimus ab omni peccato. et fecerimus
bene. **Leō. v.**

Vc Tobias respondit patri. et
dixit. Omnia quecumque precepisti
mihi pater faciam. quoniam autem hanc

pecunia iqua ignore. Ille me
nescit. neq; ego illu. Et signu da
bo illi. Et e pat suus respdit illi.
Idix. Ciro grafu quide ei penes
me habeo. que du illi ostendis
statu restituet. S; pge nuc
i qre t aliquo fidele uiru. qui
erat tecu salua mercede. du

adhuc uiuo ut recipia ea. **Leo**

Tunc egressus tobias iuenit. **v.**
Ciuene splendoru statu pcurum.
Iqsi paratu ad ambuladu. Vigno
ral qd angls di eet. salutau idix.
Unde te habem bone iuuenis.
At ille respdit. Ex filiis isrl. Et to
bias dix ei. Hosti uia que duc
i regione medoz. Cui respdit.
No ui. Roma uinea ei frequet
ambulau. imansi apd gabelu frim
mim. qui morat itages ciuitate
medoz. ^{que} posita est imonte erbata
nis. Cui tobias ait. Sustine me
obsec. donec hec nuncie pat mo. **f.**
Et e ingressus tobias. idicau uniusa
hec pat suo. Sup que adiuual

pat. rogat ut itroeat ad eu.
Ingressus itaq; angls salutauit
eum. Idix. Gaudiu t sep sit.
Cui tobias ait. Quale m gaudiu
erit. quia itenebris sedeo. I
lum celi n uideo. Cui ait iu
uenis. foret amo esto. i pximo
e ut ado curens. Dix itaq; tobias.

Huq; poteri p ducere filiu mim
ad gabelu itages ciuitate medoz.
Et cu rediens restitua t mercede
tua. Et dix ei angls. Ego cu
duca. a reduca ad te. Cui tobias
respdit. Rogote idica m de qua
domo aut de q tribu es tu.
Cui raphael angls dix. Geni que
ris mercenarij an ipsu merce
nariu ^{icum} q filio tuo eat. S; ne
forte sollicitu te redda. ego su
azaras ananie magni filius.
Et tobias respdit. Ex magno
genere es tu. speto ne irascari
qd uolueri cognoscere genus
tuum. **Edm L. ucha.**
Hillo. t. Cu traret ihs i domu

cuiusda pncipis phariseorum sabbo
manducare pane. ipsi observa-
bant eum. Et ecce homo quidam
idropicus erat ante illum. & R. &.

Idropicus morbus ab aquoso humore
uocabulum trahit. Grece enim aqua.
Idem uocat. Est autem humor sub
cutaneus de uesica natus. cum
inflatione turgente et anhelitu
fetido. Proprius est idropici. qui
tanto magis habundat humor
inordinato. tanto amplius sitit.
Et ideo recte comparatur ei. quem
fluxus carnalium uoluptatum ex-
uberans aggrauat. Comparatur
diuiti auaro. qui quanto est copio-
sius diuitiis quibus non bene utitur.
tanto ardens talia concupiscit. **L. viii.**

Et respondens ihesus dixit ad leges phariseos.
Licet sabbo curare.
At illi tacuerunt. Quod dicit respondisse ihesus.
ad hoc respicit quod promissum est. ipsi
observauerunt eum. Dominus autem nouit co-
gnationes hominum. Si non im-
punito interrogati tacent. qui et

seductum quicumque dixerit uidet.
Ille autem scilicet sabbo curare. quare sal-
uatorem accipiet obseruare. Si
nunciat. quare ipsi sabbo curant pe-
ccata. Ipse uero apprehensum sanum
eum ac dimisit. Pro uida dispen-
satione dominus ante legem phariseos
et phariseos idropicum curat. et mox
etiam auariciam disputat. ut
indelicat phari egritudinem
corporis. illis exprimeret

Degritudo cordis. **L. viii.**
enimque post multa disputatio-
nem et orationem sub iunctum est.
Audiebant autem hec omnia pharisei
qui erant auari. et deridebant illum.
Et idropicus quippe quo amplius biberit
amplius sitit. et omnis auarus siti
multiplicat. qui cum ea que appetit
adeptus fuerit. ad petenda amplius
anelat. Et respondens dixit ad illos.
Cuius uinum asinum aut bos impetrum
cadit. in continuo extrahet illum
die sabbi. Sic obseruatores
sui phariseos euicunt. ut eosdem

etiam auaricie edenda. Si uos igitur
istis asinum aut bouem aut alium
quodlibet animal in puteum decidit eripe
festinatis. nam aliis si uere auaricie
estulentes. quanto magis ego homi
nem qui multo melior est peccare debeo
libere. Cuius gratia quod idem cum
animali quod cecidit in puteum co
parauit. humore enim laborat.
sic illi maluerit quod decem octo
annis alligata dixerat. et ab
eade alligatione soluebat. co
parauit tanto quod soluit ut
ad aquam ducat. *Doct. xiiii. Leo.*
Et factum est postquam percussit
alexander philipi macedo qui
prius regnauit in grecia: egisset
de terra cethi darium regem persarum
atque medorum: constituit plura
multa. et omnium obtinuit regi
ones. et interfecit reges terre. et per
transiit usque ad fines terrarum. et acce
pit spolia multitudinis gentium.
et siluit terra in conspectu eius.
Et congregauit uirtute et exercitu

12
tum forte nimis. et exaltatum
est et eleuatum cor eius. et obti
nuit regiones gentium. et tyra
nnos. et facti sunt illi tributum.
Possit hec decedit in *Leo. i.*
lectum. et cognouit quia moreretur.
et uocauit pueros suos nobiles
qui secum erant nutu et amicitie.
et diuisit illis regnum suum
cum adhuc uiueret. Et regnauit
alexander annis duodecim. et
mortuus est. Et obtinuerunt
pueri eius regnum. unusquisque
in loco suo. Et imposuerunt sibi
omnes diademata post mortem eius.
et filii eorum post eos annis
multis. et multiplicata sunt
mala intra. Et exiit ex eis
radix peccatorum antiochus illius
tristis filius antiochi regis. qui fuerat
erat romae obses. et regnauit
in anno centesimo tricesimo
regni grecorum. *Leo. ii.*
diebus illis. exierunt ex israel filii
iniqui. et suaserunt multos dicentes.

Et am^o et disponam^o testamentu^m cu^m
gentib^{us} q^{ui} circa nos st^{ant}. q^{uia} ex q^{uo}
recessim^{us} ab eis. inuener^{unt} nos
multa mala. Et bon^{us} uisus est
sermo. in oculis eor^{um}. Et destina
uer^{unt} aliq^{ui} de p^{ro}p^{ro}lo. et abier^{unt} ad regē.
et dedit illis potestate^m ut face
ret iusticia^m genti^{um}. Et edificauer^{unt}
gymnasiu^m in ierosolimis sc^odm
lege^m nationu^m. et fecer^{unt} sibi p^{ro}
pucia. et recesser^{unt} ^{testamento} a^{nt}ico^{sc}.
et uicti s^{unt} nacionib^{us}. et uenu^{er}
dati s^{unt} ut faceret malum.

Et paratu^m est regnu^m **Lcō iii**
in conspectu antiochi. et cep^{it}
regnare intra egipti. ut reg
naret sup^{er} duo regna. Et i
trau^{it} in egiptu^m. iⁿ multitudine
gaui. et currib^{us}. et elefantib^{us}. et
eq^{ui}tib^{us}. et copiosa nauu^m multitu
dine. Et constituit bellu^m aduers^{us}
ptolomeu^m regē egipti. Et uenit^{us}
est ptolomeus a facie ei^{us}. et fugit.
et cecider^{unt} uulnerati multi. et
cep^{it}hendit ciuitates munitas

intra egipti. et accep^{it} spolia multitu
dinis t^{er}re egipti. **Lcō. iii.**

Et cūc^{it} antiochus post quā percussit
egiptu^m. iⁿ centesimo et quadragesi
mo et tertio anno. et ascendit in
iherosolim^{as} iⁿ multitudine gaui. et
iⁿ traui iⁿ scificatione^m cū supbia. et
accep^{it} altare aureu^m et candelabru^m
lumini^{bus}. et uniu^{er}sa uasa ei^{us}. et mēsa
p^{ro}fectionis. et libatoria. et fialas.
et mortariola aurea. et uelu^m. et coro
nas. et ornamentu^m aureu^m q^{uo}d iⁿ fa
cie tēpli erat. et cōminuit omnia.
Et accep^{it} argentu^m. et aurū. et uasa
ēcupiscibilia. et accep^{it} thesauros
ocultos quos iⁿuen^{it}. et sublati omib^{us}
abijt iⁿ tra sua. Et fec^{it} cedē hominu^m.
et locut^{us} est plāct^{us} magn^{us} iⁿ isrl^{em}. et
o^{mn}i loco eor^{um}. et iⁿ gemitib^{us} p^{ri}ncipes
et seniores. et uirgines et iuuenes
et imat^{is}. et species uul^{us} mulierum
iⁿmutata est. Omis marit^{us} sup^{er} sic
lamentu^m. que sedebat iⁿ thoru^m
maritali lugebat. Et cōmota est
t^{er}ra sup^{er} iⁿ habitacul^{is} iⁿ ea. et uniu^{er}sa

dom' iacob iduit cōfusione. **Le viii**
Et p' duos annos dierū. misit rex
pncipē tributōz i ciuitates iuda.
— uenit iherlm cū cūba magna. — do-
cut ē adeos ūba pacifica i dolo. — ic-
dider' ei. — Viri ut sup ciuitatē repēte.
— ipcussit eā plaga. — ipdidit pplm
multū ex isrl. — Vaccep' spolia ciuitati.
— succēdit eā igni. — idestru' domo'
ei. — muros ei' icitūtu. — icaptiuas
duxer' mulieres. — macos. — ipccora
pōder'. Et edificauer' ciuitatē dō
mure magno. — i firmo. — i turrib'
firmis. — i facta ē illis i arce. — i posu-
erūt illuc gēte peccatorū uiros iūqs.
— i cūaluer' i ea. Et posuer' arma
— i elcas. — i cūgregauer' spolia iherlm. —
repesuer' illuc. — i facti s' i laqueū ma-
gnū. Et factū ē hoc ad iſidias scifica-
tionis. — i dolore magnū isrl. — i effu-
der' sanguinē inocētē pccitūtu
scificationis. — i cūaminauer' scifica-
cionē. — i fuger' habitatores iherlm
p'p' eos. — i facta ē habitacio exteroz.
— i facta ē exta semini suo. — i nati ei'

reliquer' eā. Scificatio ei' desolata
ē. sic solitudo.

Matthi

In illo t. Accesser' ad ihm saducei.
— i cūtinuauer' eū unū ex his legis
doctor' tēptas eū. Magist' qd est
mandatū magnū i lege. — Vt ē.
— ōuener' ut multitudine uincerē.
— i quē racione supare i potat. Aueri-
tate nudos se esse p'felli s'. — i multitu-
dinē se armauer'. Dicebāt enī apd
se. — Vn' loquat' p' omib'. — i omis loqua-
m' p' unū. — ut siquidē uicerit. omis
uideam' uictorē. — i haur' uict' fuerit.
ut sol' uideat' eccl'as'. — O pharisei. q'
— i omia p' ē homines cogitatis. — i facitis.
— i m'p' qd ē uenietes cū uno uicēdi eti.
— i p' unū tam pene. quia uno uicto
homines n' intelligūt omis uos ex uicto.
— i nūq' cōsciētē urē n' sentiūt se ēē
ēfusos. — i cūis enī ē cōlatio. quā ille

iplo ēfus' ē. qd ab aliis ignorat. **Le cō viii.**

Magist' qd ē mandatū i lege. — Magis-
trū uocat. cui nūnt' ēē discipul'.
— i simplicissim'. — i cūterrogatoz. — i magni-
sim' iſidiator. — de magno mādato

interrogat: qui nec minimum
obscuat. Ille enim debet interroga-
ri de maioribus iusticiis: quia iam mi-
nore completum. Dominus autem sic resp-
dit: ut interrogationis eius facti-
cetera statim primo responso pecu-
teret dicens. Diliges dominum deum
tuum ex toto corde tuo: id est non
sic tu quod deuotionem ostendis in ore:
sed fraude meditari. **Leu. viii**
Magis vero autem minimum manda-
tum dicitur: quod cum ad dignitatem ma-
gistratus: non quantum ad utilitatem.
Alioquin utilitas omnium manda-
torum una est: et omnia mandata
que unum videtur esse mandatum ita
sibi cesserunt: ut alterum sine altero esse
non possit: ut putat si interroget
te aliquis: in edificatione domorum que
pars melior est: dicens fundamentum:
sed que admodum fundamentum non potest
esse nisi in edificatione fuerit: subsecuta:
nec dicitur fundamentum: nisi sit edifica-
tio cum fundamento dicitur: quod fun-
damentum in edificatione dignum est

inutili. Sic et caput dignum est quod
membris: tam nec membris sine capite:
nec caput sine membris. **Doct. xx.**
One quinta decima mensis casleu.
quinto et quadragessimo anno: edi-
ficauit rex antiochus ab hominibus de
lo desolationis super altare dei: et re-
uoluit ciuitates iudee et ciuitatu
edificauit aras. Et ante ianuam
domorum: et plateas incidit tiburam:
et sacrificabat. Et libros legis dei combussit
ignem scidentem eos: et apud quem cumque
inueniebatur libri testamenti domini: et
quemque obseruabat legem: secundum edictum
regis cruciabat eum. In uirtute
sua faciebat hec populo israel: quod inue-
niebat in hominibus mense ieiunantibus.
Et quinta et uicesima die mensis.
sacrificabat super aram que erat
extra altare: et mulieres que concu-
cubant filios suos cruciabat
secundum ius regis antiochi: et sus-
pendebat pueros aceruibus pumi-
uersas domos eorum: et eos qui circum-
ciderant eos cruciabat. Et multi

de populo israel desinuerunt apud se ut non
manducaret in munda. et elegerunt
magis mori quam cibis quo ignari
in munda. et inuenerunt in frangere legem dei
secundum. et cruciati sunt. et facta est uia ma-
gna super populum ualde. **L. c. ii.**

Hi diebus illis surrexerunt machabias
filius iohannis. filius simeonis sacerdos ex
filiis iohanan ab iherusalem. et sedit in
monte modin. et habebat filios
quatuor: iohanan qui cognominaba-
tur gaddei. simeon qui cogno-
minabatur thasi. et iudith qui co-
gnominabatur machabeus. et eleaza-
rum quecabatur abajon. et ionatan
qui cognominabatur apthul. Hi uiderunt
mala que fiebant in populo iude. et iherusalem.
et dixit machabias. Venerunt. Et quid
narrabitur in uisione populi mei. et
in uisione ciuitatis sancte. et uide illuc
cui datur in manibus inimicorum.

Secunda manu extraneorum facta est. et
plura ei sunt huiusmodi ignobilis. uasa et
ei captiua abducta sunt. et cruciati
et sunt senes ei in placent. et iuvenes

ei ceciderunt gladio inimicorum. et ue-
gens in hereditatem regni ei. et in
obtinuit spolia ei. Omnis epulatio
ei ablata est. que erat libera facta
est ancilla. Ecce sancta nostra et pulchritudo
nostra. et claritas nostra desolata est.
et qui ignorauerunt ea gererent. Quod ergo nobis
adhuc uiuere. et scidit macha-
bias et filii ei uestimenta sua. et
eques se cilicis et planxerunt
ualde. **L. c. iii.**

Et uenerunt illuc qui missi erant a re-
ge antiocho. ut cogerent eos qui
ingerunt in ciuitatem modin in-
molare. et turra accendit. et uale-
ge dei discedere. Et multi de populo
israel et scelerantes accesserunt ad eos. et
machabias et filii ei et ceteri ste-
terunt. Et respondentes qui missi erant
ab antiocho. dixerunt machabeus.
Principes clarissimi et magni et
thac ciuitate. et iohannis filii
et filii. Ergo accedite. et
iussu regis. sic fecerunt. et
iunior uida. et qui remanserunt

i iherlm. ieriscu filij cui iter am
col regis. i amplificat argēto i
auro. i munerib' multis. Et si cū
q's regi antiocho obediūt. ut dñs
cedat unūq'sq; a seruitute legis
patrū suor. i c'sentiat manda
tis ei'. ego filij mī iherlm obe
diām' legi patrū nrōz. Propici'
sit nō dñs. nō est nō utile relinq're
legē. i iusticiā dī. Nō audiem'
ūba legis antiochi. nec sacrificabi
m' trās gredientes legis nrē man
data. ut eam' altā uia. **Leō. v.**

Quē cessau' loq' ūba hec. accessit quidā
iudeus i omniū oculis sacrificare idolis
sup arā i ciuitate modin. scdm uis
sū regis. Et uidit machabias. do
luit. i c'tremuer' renes ei'. i alce
dit fures ei' scdm iudiciū legis
infilies. trucidau' eū sup arā. Si i
uiri quē miserat rex antioch'
q' cogebat immolare. occidit iup
so tēplo. i arā destrux'. i zelat'
ē legē sicuti fec' finees fili' eleaza
n. i ambri filio salemi. **Leō. vi.**

Et clamaui machabias. uoce magna dicens.
O mīs q's celū habet legis. statuēs testamētū
exeat post me. V' fugit ipse filij ei'
imōtel'. i reliquer' quēcūq; habebat
i ciuitate. Tūc descender' multi q'retes
iudiciū i iusticiā i deserto. ut sederent
ibi ipsi i filij eorū. i mulieres eorū.
i pecora eorū. qm' i durauer' sup eos
mala. Et renuntiātū ē uiris regis
exercitui q' erat i iherlm ciuitate dñs.
qm' discessisset uiri q'dā q'd dissipauer'
mādatū regis i loca occulta i deserto.
i abisset p't eos multi. Et statim petre
xer' ad eos. i cōstituer' adūs' eos plūm
i die sabbōz. i dixer' ad eos. Resistitis.
Et nūc adhuc exite. i facite scdm uer
bū regis. i uiuetis. V' dixer'. Nō exibi
m' neq; faciem' ūbū regis. ut pollua
mus diē sabbōz. Et cōtiner' aduers'
eos plūm. Et n' repder' eis. nec opilauer'
loca occulta. dicentes. Moriam' omīs
i simplicitate nrā. i testes er' sup nos
celū i t'ra. q's i iustis p'dictis nō ē.
V' i iudic' eis bellū sabbōz. i mōtū i ipsi
i uxores eorū i filij eorū. i pecora eorū.

usq; admelle amas hominu. Et cognouit machinas - amici ei - illic habuer' sup eol ualde. **Matth.**

In illo. Et Ascendite ihu in nauiculā transfretaui. - uenit ieiunare suā. Et ecce offerebat ei paralyticū ilecto iacentem. **V R L Q :**

Ap'm i humanis actib' diuina iellisse misteria. - i'reb' uisibilib' i'uisibilia exercuisse negocia. **l**eo hodierna monstraui. Ascendit iqt in nauiculam. - transfretaui. - uenit ieiunare suā. **N**one ipse est q' fugat' fluctib' maris p'suda nudauit. ut isrlitic' p'p's iter stupentes undas sicco uestigio. ut ut montium e'caua transiret. **N**one hic est q' pedib' petri marinos uestices i'clinau'. ut iter liq'dū humanis gressib' solidū p'beret obsequi. **V** qd' e' qd' ipse sibi maris sic dēnegat seruitutē ut breuissimi lacu transitū sub mercede nauticia transfreret. **L eo ciii**
Xp's uenit suscipe i'firmatates n'as.

427
- sua nō cōferret cedia. referre sanitates. q'a medic' q'n fert i'firmatates. curare nescit. **V** q' n' fuerit cū i'firmo i'firmat'. i'firmo n' potest cōferre sanitatē. **Xp's** q' sū suis mansit; uirtutib'. cōmune cū hominib' nichil habet. Et n' implellet carnis ordinē. carnis i' illo e'et ociosa susceptio.

Sustinuit q' has necessitates. ut hō uer' i' humanis necessitatibus p'bare. Ascendit iqt in nauiculā. - transfretaui. **L eo viii.**

Xp's eccl'ie nauis scli fluct' semp mitigatur. ascēdit. ut ēdentes i'se ad celestē patriam tranquilla nauigatione p'ducat. - municipel ciuitatis sue faciat. - quos humanitatis sue fec' e' cōsortes. **N**ō q' xp's i'diget nauis; nauis i'diget x'. q'a sine celesti gubernatore nauis eccl'ie p'mūdanū pelagus. - p'talu tanta disēmina. ad celestē portū n'ualet puenire. hec dym' m' f'ys. quantū ad intelligentiā

spualis. Et erū ipsi istare ordpne
sequam. Ascendente in. i. i
nauicula. transfretauit. i.
ueni i ciuitate sua. **Doie. xvi.**

Et audiuit seron principes exer
cit' sime. qd cōgregauit iuda
cōgregationē. i. ecclia fidelium
secū. i. iat. facia in nū. i.
etificaboz i regno. i. debellabo
iuda. i. e. l. qd cū ipso sc. qd spne
bat ūba regis. Et pparauit se. i.
ascender' cū eo castra impioz
fortes auxiliarij. ut faceret
uindictā i filiis isrl. Et appa
uer' usq; berhoron. et exiuit
iudas obuiā illi cū paucis. **L. 11**

Et uidet' aū exercitū uenientē
sibi obuiā. dixer' iude. Quom
petet'um' pauci pugnare adūs
multitudine tāta forte. Et nos
fatigati sum' ieiunio hodie.
Et ait iudas. Facile est cēludi mul
tes i manib' paucorū. i. nō est
differentia i cōspectu dī celi liba
re i multis. i. paucis. quia nō

i multitudine exercit' iude.
belli. i. de celo fortitudo dī est.

Ipsi ueniūt ad nos i multitudine
cōtumaci. i. supbia. ut dñs. i. dñs
nos. i. uxores nras. i. filios nros.
i. ut spolient nos. Illosū pugn
bim' p amab' nris. i. legibus nris.
i. ipse dñs cōtq' eos ante facie
nrām. Vos aū nētimus.
tis eos. **L. 12. 13.**

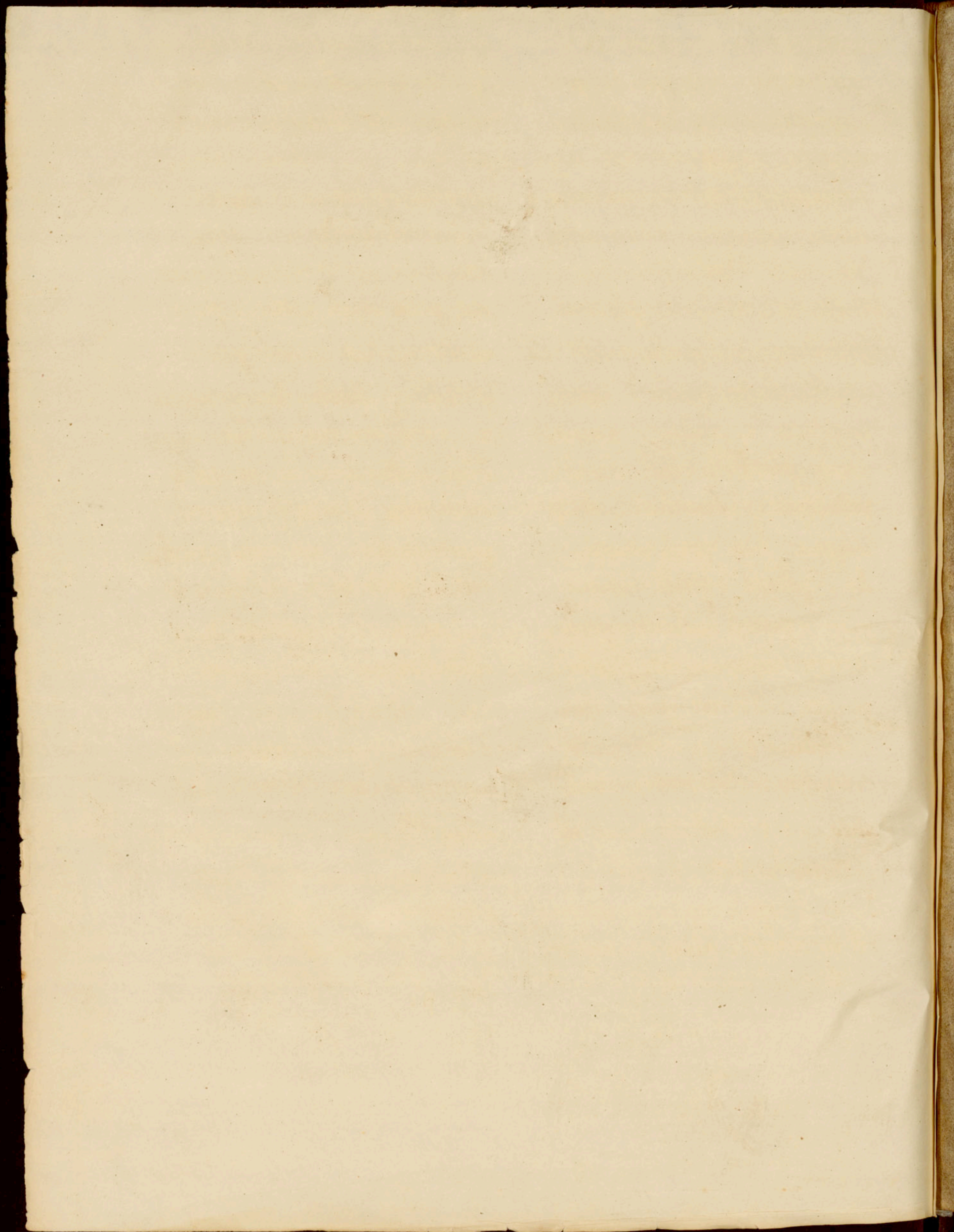
Et cessauit aū loq. i. siluit i eo subito.
i. cēnt' ē serm' et exercitus ei'
i cōspectu ipsi. i. ipsequebat' eū
i decensu berhoron. usq; i capum.
Et cecider' ex eis origēti unū. reliq;
aū fuger' itā pphilitim. Et cecider'
timor iude ac frim ei'. i. formido
sup omis q's i circuitu eorū. Et
puen' ad regē unū ei'. i. deplis iude
nābat omis q's. **L. 14. 15.**

Et audiuit aū antioq' sermones istos.
i. ait. i. amō. i. misit q' cōgregauit
exercitū unūsi regni sui. castra
forciū ualde. Et apuit etiam unū
suum. i. dedit stipēdia exercitū

127/1

Et reuſus eſt iudaſ. et reuertit ei ſe
queſt eum. Et dixit ad populum. Ne con
cupiſcatis ſpolia. quia bellum eſt contra
noſ. et agor gual reuertit ei ipſe
noſ in morte ſiſtate contra inimico
noſ. et expugnate eoſ. et poſt
hoc ſumetis ſpolia. *folio*

In illo. et erat quidam regulus cui
filius infirmabatur chaſarnai. *et alia*
lectio ſci euangelij qua in ſiſt audisti.
expoſicione non indigam. Si ne hac
tacite preſiſſe uideamur. exercitudo
peti qua exponendo itea aliqd
loquimur. Hec autem non ſolummodo
de expoſicione iudeo eſt in que
rendum. curis quod ſalutem petenda
uenerat audiuit. in ſigna et
prodigia. uideritis non creditis. Et
enim ſalutem filio querebat. pro
culdubio credebat. Neque enim
a heo querere ſalutem. que non
crederetur ſaluatore. Quare ergo
dixit ei. in ſigna et prodigia uiden
tis non creditis. quia ante credidit
qua ſignum uide. Si memore

quod petiſt. et apte cognoscetis.
quia in fide dubitauit. et poſcit namque
ut deſcenderet. et ſanaret filium
ei. *l. co viii*

Corporale ergo preſentia dei querebat.
quod ſpiritu nunquam de erat. Minus
itaque. illo credidit. que non puta
uit poſſe ſalutem dare. non preſentis
eſſet et corpore. Si enim perfecte
credidit. proculdubio ſciret. quia
non eſt locus ubi non eſt deus. Et magna
ergo parte diuiſus eſt. quia uirtute non
dedit maiestati. ſed preſentie cor
porali. Salutem itaque filio petiſt.
et tam in fide dubitauit. quia eum ad
que uenerat. et poteſtatem ad cu
radum credidit. et tam morienti
filio prodeſſe non poſſe abſente putauit.
Si deus quoniam ut uadat. quia
non deſit ubi mittat indicat.
ac ſolo uultu ſalutem reddidit. qui
uoluntate omnia creatum. Quare
in hoc eſt nobis ſollet inueniendum.
quod ſic euangelista alio ceſſante
didicimur. centurio ad dominum

ueni dicēs. Dñe puer mī iace
paralitic' i domo. - imalege que
ē. Cui ih̄s p̄m' resp̄dit. Ego ue
niā - curabo eū. *Leō. viii.*

Quid ē qđ regul' rogat ut ad ei'
filii ueniat. itam corporalit'
ire recusat. - ad suū ū centurio
nis n̄ iūtat'. itam se corpora
lit' ire pollicet'. Reguli filio
p' corporale p'sentia n̄ ad dignat'
ad esse. - centurionis seruo n̄ de
dignat' occurrere. Quid est hoc
n̄ qđ supbia n̄a retūdit'. qm
hominib' n̄ natam q' ad imagi
nē dī facti s. s. benozes - diu
cia ueneram'. Cūq; pensam'
que circa eos s. negligim' pē
sare qđ s. h̄e p̄tor ū n̄r ut hō
tendat quia que alta s homini
b'. Ascis despicienda s. - que
despecta s hominib'. despiciē
da n̄ s. - ad filiiū reguli ire no
luit. - ad seruū centurioni
ire p̄iat' fuit. *Doīe. xviii.*

Et factū i tricesimo anno. i q̄r

te mense i quinta mēsi. - cū esse
i medio captiuoz iuxta flumi
cobar. apti s celi. - uidi uisione
dī. In quinta mensis. - ipse est ann'
q̄nt' transmigrationis regis
ioachim. - factū ē ūbū dñi ad
ezechiele filii buzi sacerdote
itena caldeoꝝ. - sec' flumi cobar.
Et facta est sup me ibi man' dñi.
- uidi. - ecce uenit turbis
ueniebat ab aquilone. - nube
magna - ignis inuolues. - splē
dor i circuitu ei'. - i medio
ei' quasi species electri. id est
de medio igni'. *Leō. ii.*

Et ex medio eoz similitudo q̄tuer
amaliū. - hic aspect' eoz. Si
militudo homini' i ei'. - quatuor
facies um. - quatuor penne
um. - pedes eoz pedes recti. -
planta pedi' eoz quasi planta
pedis uituli. - V' scintille quasi
aspect' eris candentis. Et man'
hominis sub pennis eoz. i qua
tuor partib'. Et facies - i pennas

per quatuor partes habebat: nunc
teq; erat alteri ad alterum. Non reuer-
tebatur cum recedent: sed unum quodque
ad faciem suam gradiebat. **Leō iii.**

Similitudo uultus eorum facies homi-
ni: facies leonum aduersus ipsorum
quatuor. Facies aquile de super
ipsorum quatuor. Facies eorum et
penne eorum: exire de super. Dux
penne singulorum iungebant.
et due tenebant corpora eorum: et
unum quodque coram facie suaambu-
labat. Vbi erat spiritus imperator:
illuc gradiebat: nec reuertebatur
ambulare. **Leō iii.**

Similitudo animalium. Aspectus eorum
quasi carbonum ignis ardentium: et
quasi aspectus lampadarum. Hec erat
uisio discurrens in medio animalium.
Splendor ignis: et de igne fulgur
egrediens. Et animalia ibant et re-
uertebant: in similitudine fulgoris
et conulescantis. **Leō v.**

Cumque aspiceret animalia: apparuit
rota una super terram iuxta animalia:

habens quatuor facies. Et aspectus
rotae: et opus eorum quasi uisio miris:
et una similitudo ipsarum quatuor.
Et aspectus eorum: et opus: quasi si rota
in medio rote. Et quatuor partes
earum euntes ibant: et non reuerteba-
tur cum ambularet. **Leō vi.**

Stata erat rota: et altitudo
horribili: et totum corpus plenum
oculis circumstantibus ipsarum quatuor.
Cumque ambularent animalia:
ambulabant pariter et rote iuxta
ea. Et cum eleuarent animalia de
terra: eleuabant simul et rote.

Et cumque ibat spiritus: illuc euntes spiritus
et rote pariter eleuabantur sequen-
tes eum: quia spiritus uice erat in
rota. Cum euntes ibant: et cum
starent stabant: et cum eleuatis anima
pariter eleuabantur et rote sequentes
ea: quia spiritus uice erat in rota. **Matth.**

Hilloc. t. d. i. d. s.
parabola hanc. Simile est regnum
celorum homini regi: qui uoluit
tationem ponere cum suis suis. **Matth.**

Ideo assimilatum est regnum celorum homini regi. qui voluit rationem ponere cum suis suis. familiare est suis. maxime palestinis ad omne simonem suum parabolam iugere. ut quod populus preceptum tenere ab auditoribus non potest. per similitudinem exempli teneat. **P**rocepit itaque petro sub comparatione regis idem. et sui. qui debitor decem milium talentorum domino regis veniam impetraverat. ut ipse quoque dimittat cum suis suis minora peccantibus. **L. cō viii.**

Sic enim ille rex idem suo debitor decem milium talentorum tam facile dimisit quanto magis servus eius sui debitor minora dimittit. et ut manifestum fiat dicam sub exemplo. Si quis nostrum commiserit. ad ultimum. homicidam. sacrilegum. maiora inde liceat committere. decem milia talentorum rogantibus dimittit.

si ipsi dimittant minora peccantibus. **L. cō viii.**

Sed autem ob factam contumeliam simonem implacabilis. et ipse amari. ubi petes habeam discordiam. nunc nos videmus recte redigendi in cartam. et sub exemplo operis nostri hoc agere. ut maior nobis delictorum venia non relaxetur. Oblatus ei unus qui debebat decem milia talenta. Scio quosdam istum qui debebat decem milia talentorum diaboli interpretari. cui uxorem et filios venundatos perseverante illo in malicia. et insipientia. et in malis cognationes intelligi volunt.

SIMONIS VERO DOMINI **DOIC. xxi. iii.** super caput animalium firmamenti. quasi aspectus cristalli erubilis. et extendi super capita eorum de super. Sub firmamento autem penne eorum recte altius ad altius. Unum quodque duabus aliis velabat corpus suum. et altius simile velabat. Et audiebat sonum alarum. **L. cō. ii.**

130
q̄si sonū aquarū multarū: q̄si
sonū sublimi⁹ dī. Cū ambula-
rēt quasi son⁹ erat multitu-
dinis: ut son⁹ castrorū. Cūq;
staret: demittebāt⁹ penne eorū.
Nā cū fieret uox supra firma-
mentū. qd̄ erat sup caput
eorū: stabāt ⁊ sub mittebāt
alas suas. Et sup firmamētū
qd̄ erat inminēs capiti eorū.
quasi aspect⁹ lapidis saphiri
similitudo erit. Similitudo
quasi aspect⁹ hominis desu-
per. *L. cō. iiii.*

Et uidi quasi specie⁹ electi. ut
ut aspectū ignis intrinsecus
er⁹ p̄circuitū. alibi ei⁹ desup.
Et alibi ei⁹ usq; deorsū. uidi
quasi specie⁹ ignis splenden-
tis icircuitū uelut aspectū
arc⁹ cū fuerit in nub⁹ i die
pluuię. hic erat aspect⁹ spl-
endens p̄ arcū. hec uisio si-
militudinis gl̄e dñi. *L. cō. iiii.*
Et uidi uerū i facie mea:

⁊ uidi uocē loquentis mēcū
dicentis. Fili hominis. Sta sup
pedes tuos: ⁊ loqr̄ cecū. Et i-
gressus ē in me sps postquā lo-
cut⁹ ē mē. ⁊ statuit me sup
pedes meos: ⁊ audiui loquentē
ad me dicentē. Fili hominis mit-
te ego te ad filios isrl̄: ad gē-
apostatrices. que recesser⁹ a me.
⁊ uires eorū p̄uancatis pactū mē
usq; ad diē hanc: ⁊ filij dura
facie ⁊ domabili corde s. ad
quos ego mitto te: ⁊ dices ad
eos. hec dicit dñs dñs. siferte ut
ipsi audiat. ⁊ siferte q̄scaat.
qm̄ dom⁹ exaspas ē: ⁊ sciet
quia p̄ph̄a fuerit i medio eorū.

L. cō. v.
Et ḡ fili hominis ne ti-
meas eos: neq; sermones eorū
metuas. qm̄ increduli ⁊ sub-
uersores sūt tecū. ⁊ cū scorpio
nub⁹ habitat. Et uerba eorū ne timeas
⁊ uult⁹ eorū ne formides quia
domus exaspans est. De ceteris
ḡ uerba mē ad eos siferte audiat

et quiescat. quoniam irritatores sunt.
Tu autem fili hominis audi que cumque
loquar ad te. et noli esse exasperatus.
sic et domus exasperata est. Apertus os tuum
et comede omnia que circumdant. ego da-
bo tibi. **Le. vi.**

Et uidi et ecce manus missa ad
me. in qua erat in uoluto liber.
et expandit illum coram me. qui erat
scriptus in foris. et scripte erant in
eo lamentationes et carmen tuum. et
dixit ad me. Fili hominis quodcumque
inuenieris comede. Comede uo-
luto istud. et uades loquere ad
filios israel. et aperuit os meum et ciba-
uit me uolumine illo. Et dixit ad
me Fili hominis uentus tuus come-
det. et uiscera tua complebuntur
uolumine isto. quod ego do tibi. et co-
medi illud. et factum est in ore
meo sicut mel dulce. **Matth.**

Matth.

In illo tempore. Abscuntes pharisei consilium
inierunt. ut caperet Iesum in sermone.
Et obseruantes miser
insidiatores. qui se iustos simularent

ut caperet eum in sermone. et irade-
ret eum principibus et potestati presidis
uerentes dominum et persequentes principes
sacerdotum et scribas. timuerunt populum. atque
ideo quod populus non poterat. presidis manibus
efficere ceptabat. ut ut ipsi amos
et ei uideretur immunes. Huius enim
sub cesare agusto iudea sub iectura
romanis. quando in toto orbe est cele-
brata descriptio. stipendiaria facta
fuerat. et erat in populo magna sedicio.
dicentibus alijs per securitate regere.
quia romani per omnes militarum de-
bere tributa persolui. **Le. viii.**

Phariseis uero qui sibi applaudebant
de iusticia et contrariis sententibus
non debere populum dei quod decimas solueret.
et primitias dare. et cetera que in
lege scripta sunt. humanis legibus sub-
iacere. Cui seditionis adeo fomes
inualuit. ut per dominum passionem
insistentibus sibi romanis parati.
gentem. regnum. nobile illud cum
sua religione cepit. immo ipsa
lucem perdere. quam tributa dare

maluer. & interrogauer. eū dicē-
tes. Magister scimus quia recte
dicis. Doces. in accipis psonas.
in ueritate uia dī doces. lic; nō

ebutu dare cesari anno. **L. viii**

Blanda - infidelis - ita interrogatio.
illuc puocat respon. dente. ut
magis dñm quā cesare
timeat & dicat nō debere ebuta
solui. ut statim audientes ministri
psidis q̄ iuxta alios euāgelistas ad
fuisse legūt seditionē mouere cō-
tra romanū pncipē teneat. Cō-
sideras aū doliū illorū dix ad eos ad
me temeratis. Ostendite mī denariū
cui habet imaginē - inscripcone
sapiencia enī semp sapiet agit.
ut suis potissimū tēptatores ser-
monib; cōfiterent. Ostendite mī qd
denariū. hoc ē genus numi. qd
p decē numis imputebat. & abe-
bat imaginē cesaris. **Mat. xxv.**

Et dix dñs ad me. fili hominis
uade ad domū isrl. & loqueris
uestra mā ad eos. Nō enī ad

ipsum pfundi sermones - nūgnore
lingue tu miteris ad domū isrl.
neq; ad ipsos multos pfundi ser-
monis. - nūgnore lingue. quorū
nō possis audire sermones. & si ad
illos miteris ipsi audient te.
domus aut isrl nōlūt audire te.
quia noluer. me. Dimis q̄pe
domus isrl at ea fronte ē. &
duro corde. **L. cō. ii.**

Et dedit facie tua ualētiore
facieb; eorū. & frontē tuā duriore
frontib; eorū. ut adamante &
ut silice dedi facie tua. Ne
timeas eos. neq; metuas a
facie eorū. q̄a dom' exaspans
est. Et dix ad me. fili hominis.
omēs sermones mōs q̄s loq̄r.
ad te assume in corde tuo.
& aurib; ^{tuis} audi. Et uade ingre-
dere ad transmigrationē
ad filios ppli tui. & loq̄ris
ad eos & dices eis. hec dicit
dñs dñs. Si forte audiant
te & q̄escant. **L. cō. iii.**

Et assumpsit me sps. et audiui
post me uocē comotionis
magne. benedicta gla
dñi. de loco suo. Et uocem
alarū amaliū. pcutietien
tū alterā ad alterā. et uocē
rotarū sequentiū amalia.

et uocē comotionis magne.
Sps q̄q̄ leuauit me. et assumpsit
me. Et abij amarus in indig
natione sps mī. Man' eni
dñi erat mecu cōfortās me.
Et ueni ad trāsmigrationē
ad aceruū nouarū frugū.
ad eos q̄ habitabāt iuxta flu
uiū cobar. et sedi ubi illi
sedebant. et mansi ibi septē
dieb'. inuēns in medio eorū.

Cum autē pertransisset. **Le. iii**
septē dies factū est
uerbū dñi ad me dicens.
Fili hominis spectatore te
dixi dom' isrl. Et audies
de ore mō uerbū. et ann
nunciabo eis ex me. Si

dicente me ad impij morte mo
riens. nō annunciaueris ei.
neq; locut' fueris ut ueritat'
a uia sua impia. et uiuat ip
se impi' in iniquitate sua mo
riens. sanguine uero ei' de ma
nu tua requira. **Le. iii. v.**

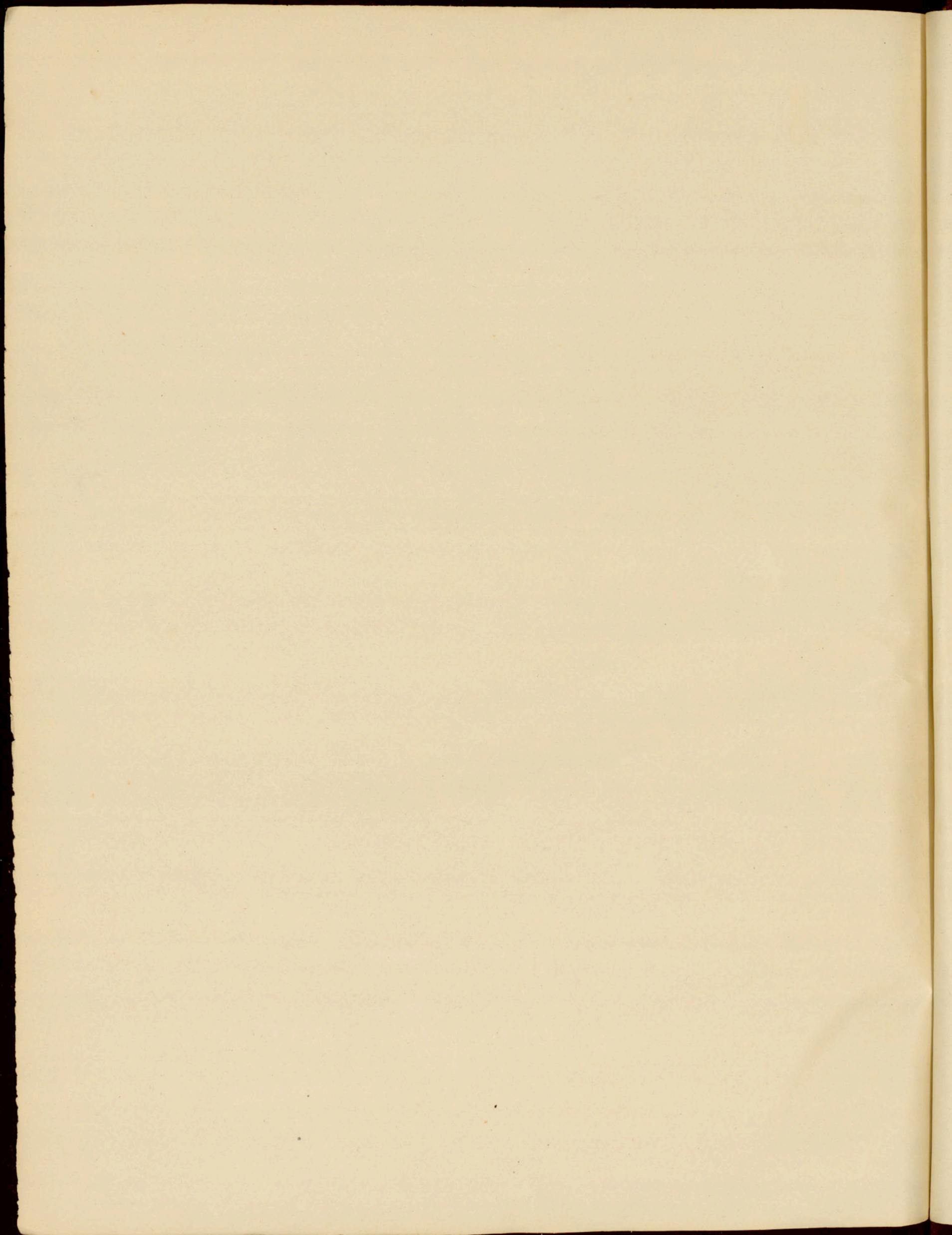
Si autē tu annunciaueris
impio. et ille nō fuerit
mōs' ab impietate sua mon
et. tu autē animā tuā libasti.
S. et si quis iust' a iusticia sua
fecerit iniquitate. pona' offen
dielm corā eo. Ipse monet
quia nō annunciauisti ei in
peccō suo monet. et nō er'
in memoria iusticie ei' quas
fecit. sanguine uero ei' de manu
tua requira. Si autē tu annun
ciaueris iusto ut nō peccet
iust'. et ille nō peccauerit.
uiuens uiuet quia annun
ciasti ei. et tu animā tuā libasti.

Quod factū sup me. **Le. iii. vi**
man' dñi. et dixit ad me.

132

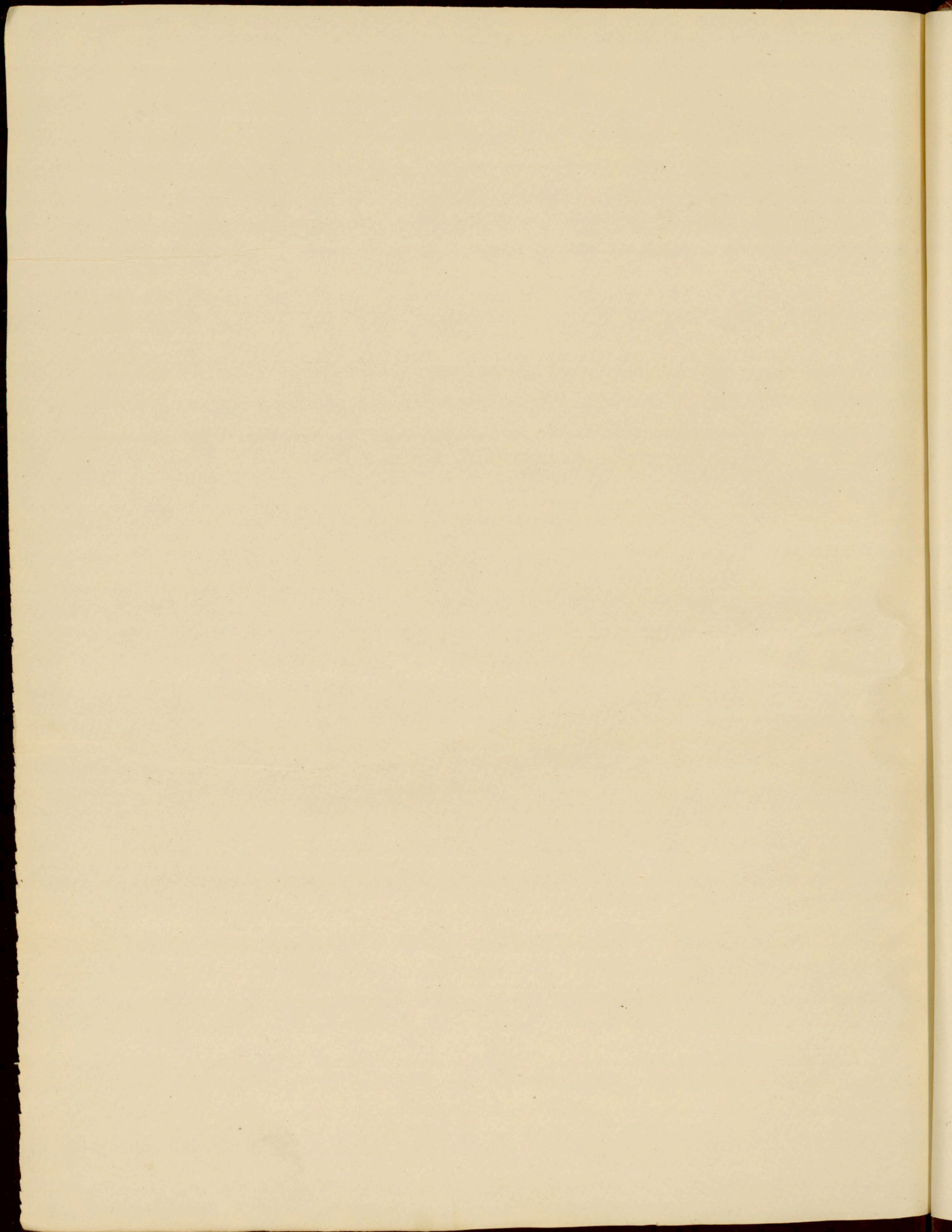

133

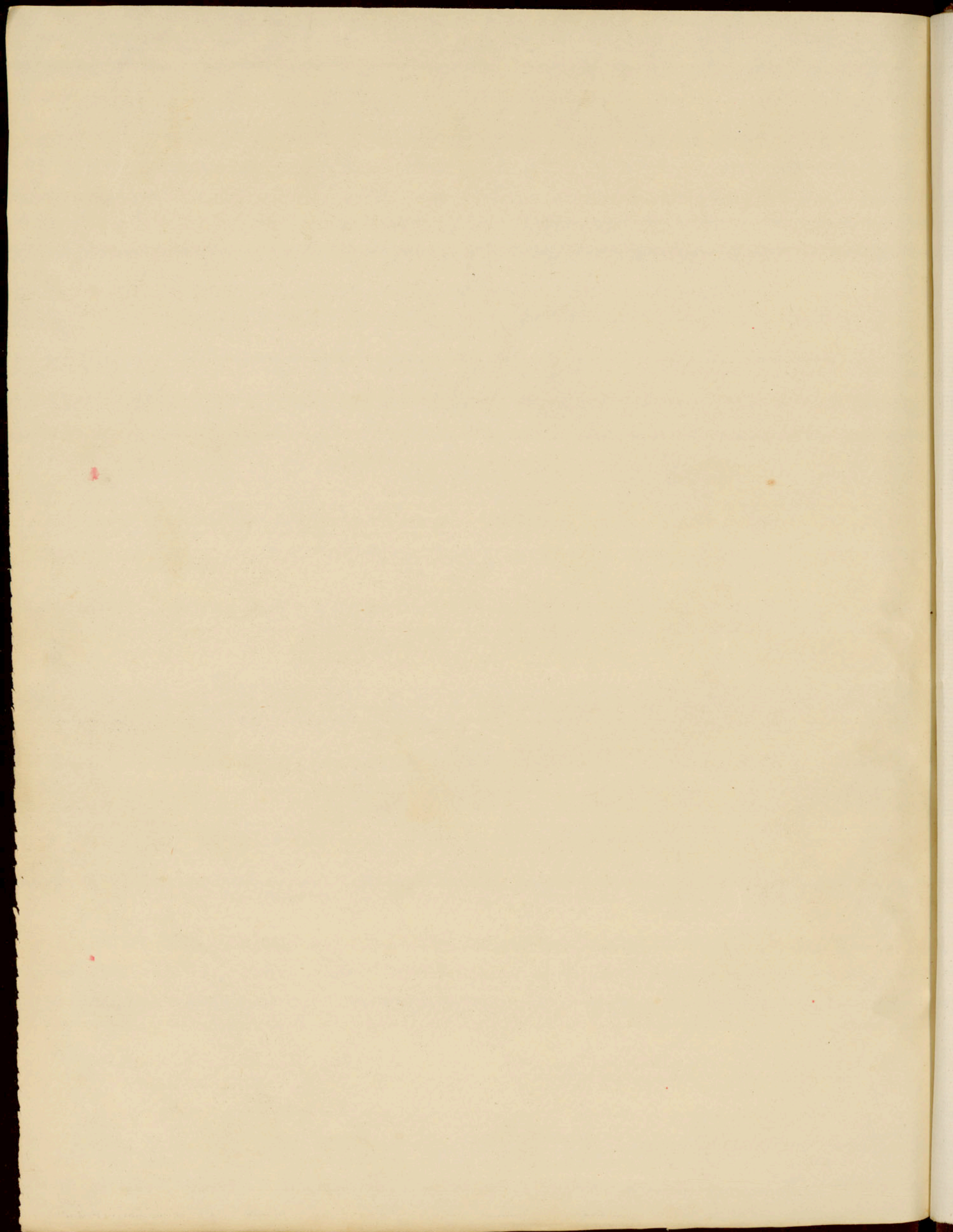

134

LECTIONARIUM GERUNDENSE			LAMENTATIONES JEREMIAE PROPHETAE			BREVIARIUM ROMANUM			
N = Neumae									
Feria V in Coena Domini	Lectio I	N	I.	1. Aleph	Quomodo sedet	Lectio I	Feria V in Coena Domini		
		IV		2. Beth	Plorans ploravit				
		N		3. Ghimel	Migravit Judas				
	Lectio II	IV		4. Daleth	Viae Sion	Lectio II			
		IV		5. He	Facti sunt				
		IV		6. Vau	Et egressus				
	Lectio III	IV		7. Zain	Recordata est	Lectio III			
		N		8. Heth	Peccatum peccavit				
		N		9. Teth	Sordes ejus				
				10. Jod	Manum suam				
				11. Caph	Omnis populus				
				12. Lamed	O vos omnes				
				13. Mem	De excelsis				
				14. Nun	Vigilavit jugum				
Feria VI in Parasceve	Lectio I	N	II	1. Aleph	Quomodo obtexit		Feria VI in Parasceve		
		N		2. Beth	Præcipitavit Dominus				
		N		3. Ghimel	Confregit in ira				
	Lectio II	N		4. Daleth	Tendit arcum				
				5. He	Factus est				
				6. Vau	Et dissipavit				
	Lectio III	N		7. Zain	Repulit Dominus	Lectio I			
				8. Heth	Cogitavit Dominus				
				9. Teth	Defixae sunt				
				10. Jod	Sederunt in terra	Lectio II			
				11. Caph	Defecerunt prae				
				12. Lamed	Matribus suis				
				13. Mem	Cui comparabo	Lectio III			
				14. Nun	Prophetae tui				
				15. Samech	Plausuerunt super				
			III.	1. Aleph	Ego vir		Sabbato Sancto		
				2. Aleph	Meminauit				
				3. Aleph	Tantum in me				
				4. Beth	Verustam fecit	Lectio I			
				5. Beth	Aedificavit in gyro				
				6. Beth	In tenebris				
				7. Ghimel	Circumaedificavit	Lectio II			
				8. Ghimel	Sed et cum				
				9. Ghimel	Conclusit vias				
				22. Heth	Misericordiae Domini	Lectio III			
				23. Heth	Novi diluculo				
				24. Heth	Pars mea				
				25. Teth	Bonus est Dominus	Lectio I			
				26. Teth	Bonum est praestolari				
				27. Teth	Bonum est viro				
				28. Jod	Sedebit solitarius	Lectio II			
				29. Jod	Ponet in pulvere				
				30. Jod	Dabit percutienti				
Sabbato Sancto	Lectio I	N	IV.	1. Aleph	Quomodo obscuratum	Lectio II			
		IV		2. Beth	Filii Sion				
		IV		3. Ghimel	Sed et lamiae				
	Lectio II	IV		4. Daleth	Adhaesit lingua				
		N		5. He	Qui rescebantur				
				6. Vau	Et major effecta				
	Lectio III			7. Zain	Candidiores Nazaraei				
				8. Heth	Denigrata est				
				9. Teth	Melius fuit				
				10. Jod	Manus mulierum	Lectio III			
				11. Caph	Complexit Dominus				
				12. Lamed	Non crediderunt				
				13. Mem	Propter peccata				
				14. Nun	Erraverunt caeli				
				15. Samech	Recedite polluti				
			V.	1-11.	Oratio Jeremiae prophetae	Lectio III			

AVG

(Extracto de «Hispania sacra», vol. II, 1958)

EL LECCIONARIO «SAMBOLA» REAPARECIDO

POR ALEJANDRO OLIVAR, O. S. B.

De un leccionario-homiliario que había pertenecido al abogado don Narciso Sambola, de Gerona, se han impreso varias noticias durante los dos primeros decenios de este siglo. Los musicólogos incluso disponen de más de una de sus páginas fotografiadas y reproducidas en diferentes publicaciones. Dom Mauro Sablayrolles, en 1905, viajando por España con la finalidad de investigar los manuscritos litúrgicos con notación musical, tuvo el códice en sus manos y le fué permitido fotografiar las páginas que contienen neumas¹. Un año antes lo había dado a conocer el Rdo. Miguel Rué y Rubió, maestro de capilla de la catedral de Gerona; en las breves descripciones que publicó² se fijó principalmente en la parte musical. El mismo Mosén Rué hizo del manuscrito objeto de una comunicación que presentó en el congreso litúrgico celebrado en 1915, en el monasterio de Montserrat³. El año siguiente, José Gudiol⁴ en un artículo, citó el canto de la Sibila contenido en el códice. Consta que Mosén José Gudiol tuvo largo tiempo el libro litúrgico, que amablemente le prestó, para su estudio, el propietario; el Rdo. Gudiol aprovechó la ocasión para sacar fotocopias del manuscrito⁵, y proporcionó una de ellas, la correspondiente al mencionado canto de la Sibila, a Don Francisco Pujol⁶.

¹ M. SABLAYROLLES, *Un viatge a través els manuscrits gregorians espanyols*, en «Revista Musical Catalana» 4 (1907) 211 (reproducido en el año 1912 de la colección Sammelbände der Internationalen Musikgesellschaft). Las fotografías de Dom Sablayrolles deben de conservarse en el archivo del monasterio de Solesmes.

² *Cooperació a l'edició vaticana dels llibres de cant litúrgich*, artículo publicado en el periódico «La Cruz» de Tarragona (octubre de 1904) y, entre otros lugares donde fué reproducido, en «Revista musical catalana» 2 (1905) 3-5, con la fotografía de los folios 61 v, 1.ª columna y 62. Y: *Canto Gregoriano: cooperación a la Edición Vaticana de los libros de canto litúrgico* (Gerona 1905), pp. 67-70, con la misma fotografía.

³ Cf. *Crónica del Congrés litúrgic de Montserrat*, en *Reseña Eclesiástica* 7 (1915) 490.

⁴ J[osep] G[udiol] C[unill], *La festa de Nadal en els segles XI i XII*, en «Vida Cristiana» 3 (1916) 88.

⁵ Cf. H. ANGLÈS, *La música a Catalunya fins al segle XIII* [Biblioteca de Catalunya: Publicacions del Departament de Música, X] (Barcelona 1935), p. 148.

⁶ F. PUJOL, *El cant de la Sibila*, en «Butlletí del Centre excursionista de

No sabemos cuándo ni cuánto tiempo retuvo Mosén Gudiol el códice en su poder. Parece que posteriormente a Gudiol los investigadores ya no vieron más el leccionario ^{6 bis}. Cuando Monseñor Higinio Anglès publicó en 1935 su obra *La música a Catalunya fins al segle XIII* ⁷, para hacer la descripción del manuscrito tuvo que recurrir a las notas y fotografías de las publicaciones que acabamos de citar, pues ya entonces el paradero del leccionario era completamente desconocido. Se decía que los herederos de D. Narciso Sambola se habían desprendido del códice, mas nadie daba razón de la suerte de este manuscrito, interesante no sólo por su parte musical, la única que había merecido la atención de los estudiosos, sino también desde el punto de vista litúrgico, ya que hay que considerarlo como uno de los leccionarios-homiliarios más venerables de los conocidos de Cataluña, donde tal clase de libros litúrgicos son actualmente raros.

Personalmente, en la preparación de un inventario general de los manuscritos litúrgicos de Cataluña, todavía no terminado, al manejar las fichas correspondientes a los manuscritos de Gerona, me lamentaba de la desaparición del leccionario «Sambola», cuando inesperadamente el Sr. Felipe Capdevila Rovira, el día 3 de septiembre de 1958, tuvo la suerte de dar con el precioso manuscrito. Es uno más que se suma a la colección del Sr. Capdevila ⁸, el cual tuvo sumo gusto en cederlo para que figurara en la exposición de manuscritos y antiguos impresos litúrgicos abierta en Montserrat con motivo de la 6.ª sesión internacional de estudios litúrgicos ⁹.

Catalunya, 28 (1918), 201-219, particularmente p. 203 s. Pujol habla de las fotografías en su poder, mas no se sirve de ellas, confesando la imposibilidad de transcribir los neumas.

^{6 bis} El P. CASIANO ROJO, *The Gregorian Antiphony of Silos and the Spanish Melody of the «Lamentations»*, en *Speculum* (Cambridge, Mass.) July 1930, 313, creía todavía que el manuscrito estaba en poder de D. Narciso Sambola. D. Felipe Capdevila, que me ha ayudado a reunir la bibliografía del códice y a quien debo agradecer más de una sugerencia, piensa que el «codex Gerundensis», al que simplemente alude el P. GERMÁN PRADO, *Cantus Lamentationum pro ultimo triduo Hebdomadae Majoris juxta Hispanos codices* (París-Tournai-Roma 1934), p. 3, no es otro que el manuscrito que nos ocupa. No puedo sino unirme a esta opinión. No parece que el P. Prado haya visto directamente el códice.

⁷ O. c., p. 148 (núm. 17), u. 151 (figura 135: *canto de la Sibila*), p. 292, tabla I.

⁸ Sobre los manuscritos adquiridos por el Sr. Capdevila, véase A. Olivar, *Notas sobre manuscritos*, en «Hispania sacra» 8 (1955) 439-446: V. *El fondo particular Capdevila Rovira, de Barcelona*. A los manuscritos allí reseñados no solamente hay que añadir el leccionario-homiliario «Sambola», sino otros fragmentos últimamente adquiridos de códices litúrgicos, entre los cuales sobresalen 23 hojas de papel, de un misal del siglo xv, y 44 hojas de pergamino, que contienen el texto seguido de parte de un salterio «per hebdomadam», del siglo xiv.

⁹ Cf. *Librorum Liturgicorum Cathalauniae s. IX ad XVI in Bibliotheca Abbatiae Montiserrati exhibitio occasione VI Conventus internationalis Studiorum Liturgicorum* (Montserrat, 11 septembris A. D. 1958), p. 6 (núm. 7).

Felicitándonos por la reaparición del leccionario, y con el asentimiento de su actual propietario vamos a dar una descripción del códice, completando lo que hasta ahora se ha escrito sobre él y valorándolo particularmente como libro litúrgico.

Se trata de un volumen, cuyas hojas, que son de pergamino, en número de 131, miden 33×25 cm. Las tapas son de madera recubierta de pergamino; la encuadernación, que es antigua, pide ser restaurada. Los cuadernos son de ocho folios, que no se conservan en su integridad original. Se han perdido tres folios entre los actuales 18 y 19; ha desaparecido igualmente la segunda mitad de un cuaderno, entre los folios 113 y 114 de la numeración actual; también echamos de menos el pliego exterior de otro cuaderno, con la pérdida consiguiente de dos folios: uno de ellos tenía su lugar antes del actual 114 (continuaba el texto de la segunda mitad perdida del cuaderno mencionado); el otro contenía la continuación del texto del actual folio 119. Al final del volumen, el texto queda truncado al empezar la lección sexta del domingo xxv después de la octava de Pentecostés: únicamente se han conservado cuatro folios del cuaderno correspondiente, el cual ha perdido el pliegue exterior, con lo que ha desaparecido el folio que originalmente se encontraba entre los actuales 127 y 128; con él se han perdido también los tres últimos folios del cuaderno. Es lógico suponer que en un principio nuestro libro litúrgico continuaba con otro cuaderno (o más de uno), con las lecciones de Adviento, las cuales se encontraban sin duda al final del volumen. En cambio, no hay razón suficiente para creer que el códice ha sufrido una mutilación al principio¹⁰. Comienza con las lecciones del primer nocturno de Navidad; una inicial que estaría más o menos ricamente adornada y que ha sido recortada, indica que es la primera lección de Navidad el verdadero principio del libro, ya que no hay más iniciales de tal clase en todo el manuscrito, ni que sea en las fiestas principales.

Con estas observaciones no queda dicho todo lo que hay que advertir sobre la integridad del libro litúrgico. En realidad, se trata de dos leccionarios, mejor dicho, de dos grandes fragmentos o partes de leccionarios de origen distinto, escritos cada uno de ellos por manos diferentes. Estos dos fragmentos han sido unidos, formando un solo libro, con un texto continuado. La combinación no pudo hacerse sin evitar una pequeña repetición, ya que el primer trozo del segundo fragmento coincide con el final del primero. El primer fragmento consta de los folios 1-77, que contienen desde Navidad hasta la lección cuarta del tercer domingo después de Pascua, lección que queda ahora interrumpida:

¹⁰ Así lo creía Rué, o. c., p. 69.

«...a concupiscencia sua abstractus et illectus. Dein[de] concupiscencia». El segundo gran fragmento ocupa los restantes folios del volumen; empieza en pleno texto de la última lección del jueves antes del tercer domingo después de Pascua¹¹: «et praeceptum est illis ne lederent...»¹².

No se puede adivinar cuándo se realizó la combinación de los dos fragmentos. Las hojas de guarda, que probablemente son del siglo x (de ellas trataremos más adelante), parecen ser un indicio de la antigüedad del actual conjunto, para cuyo resguardo se emplearon hojas de tan venerable manuscrito. En cambio, es fácil sospechar el motivo de la unión de las dos partes. Seguramente los últimos folios del códice entero, al que perteneció la primera parte, sufrieron un deterioro tal, que tuvieron que ser sustituidos por otros, cosa relativamente fácil de hacer, si existía otro leccionario, cuyos primeros folios se hallaban en el mismo estado de corrupción. La combinación quedó además facilitada por el tamaño casi igual de ambos manuscritos.

No tan igual es la escritura, más fina y regular, aunque inconstante, en la primera parte; más basta y descuidada, de carácter más arcaico, en la segunda. Lo mismo hay que decir de las iniciales, algunas de las cuales, así como las rúbricas, están en rojo. A pesar de las diferencias, la escritura de ambas partes parece de la misma época, que es el siglo xii. En todo el manuscrito las páginas son a dos columnas.

En cuanto al contenido litúrgico del códice, nos contentaremos con advertir lo siguiente: El libro coral que describimos es un leccionario-homiliario del sistema de nueve lecciones, por consiguiente, no monástico, y desprovisto de sermones patrísticos para el segundo nocturno. Las perícopes «de Sacra Scriptura» para el primero y segundo nocturnos (o para el único, cuando es del caso) no llevan títulos; las homilias evangélicas van también generalmente sin epígrafe, sobre todo en la primera parte del códice. Como homiliario, el libro sigue el modelo evolucionado de Pablo Diácono¹³; queda por hacer un análisis detallado del contenido. Como ya ha podido constatar el lector, el leccionario-homiliario comprende solamente la parte «de tempore». De haber contenido las lecciones correspondientes al santoral probablemente hubiese sido posible entrever algo sobre el origen o la procedencia del manuscrito, mejor dicho, de los dos fragmentos de que se compone. La notación neumática, que es aquitana¹⁴, puede acusar perfectamente un origen catalán.

¹¹ *Post octavam Pentec.*, dice erróneamente el manuscrito.

¹² Coincide con la parte primera, f. 76 v s.

¹³ Sobre el Homiliario de Pablo Diácono, consúltese F. WIEGAND, *Das Homiliarium Karls des Grossen* [Studien zur Geschichte der Theologie und Kirche, I, 2] (Leipzig 1897); J. LECLERCQ, *Tables pour l'inventaire des homiliaires manuscrits*, en «*Scriptorium*» II (1948) 205-214.

¹⁴ Cf. ANGLÈS, l. c.

Hasta el presente nadie ha publicado entera y correctamente la lista de las piezas con neumas. La que ofrece Mosén Rué¹⁵ es incompleta, ya que no ha sabido distinguir entre varios responsorios y antífonas, que en el manuscrito van escritos seguidamente, sin separación. Monseñor Anglès copió la lista de Rué. He aquí la lista entera, con la foliación omitida por Rué:

fol. 8-8 ^v	Resp.	Audite quid dixerit: Iudicii signum...
fol. 12 ^v	Resp.	Dies sanctificatus illuxit nobis...
fol. 16 ^v	Resp.	Ecce agnus dei...
	Resp.	Benedictus qui uenit in nomine domini...
	Resp.	O regem celi...
fol. 16-16 ^v	Resp.	Continet in gremio celum...
fol. 17	Resp.	Confirmatum est cor uirginis...
fol. 19	Resp.	...albis secuntur agnum. Oculi eius...
	Ad Bened.	aña. Dum medium silentium...
fol. 21 ^v	Aña.	Tribus miraculis...
	Aña.	Lux de luce...
	Aña.	Vox de celo sonuit...
	Aña.	Stella nobis uisa est...
	Aña.	Stella ista sicut flamma...
	Aña.	Omnes de Saba...
fol. 61 ^v -62	Lament.	Quomodo sedet sola...
fol. 62	Lament.	Vie Sion lugent...
	Lament.	Peccatum peccauit Ierusalem...
fol. 63	Lament.	Quomodo obtexit caligine...
fol. 63 ^v	Lament.	Defixe sunt in terra porte eius...
	Lament.	Quomodo obscuratum est aurum...
fol. 66		Adest enim festa paschalia redemcio nostra...

Han quedado sin la correspondiente notación musical los espacios dejados expresamente libres sobre los siguientes textos:

fol. 37 ^v	Resp.	Veni hodie ad fontem...
fol. 38	Resp.	Dum staret Abraham...
	Resp.	Domine, puer meus...
	Resp.	Cecus sedebat secus uiam...

Fuera de estas piezas propias del Antifonario y del Responsorial, el manuscrito no contiene más que lecciones, excepción hecha de una pequeña serie de «benedictiones lectionum», en las que más adelante nos

¹⁵ *Canto gregoriano*, p. 67 s.

vamos a fijar con más atención; sin embargo, estas bendiciones no pertenecen al texto original del leccionario.

El códice está protegido por tres hojas de guarda, que fueron pegadas al interior de las tapas: una delante y dos al final. La primera de las dos finales ha podido ser despegada; esperamos que las otras también lo podrán ser. Son tres grandes hojas de un sacramentario, cuyos caracteres bien pueden ser del siglo x. Lo que actualmente es posible leer corresponde al 3 de mayo, al 12 de marzo, a la tercera semana de Cuaresma, y a los días 20-25 de mayo. La presencia de la misa de santa Quiteria (22 de mayo) permite pensar en el Norte de Cataluña o en una región vecina como lugar de procedencia original del sacramentario. Digno de notarse es que entre los formularios de las misas van intercaladas las partes pertinentes del martirologio; mejor es decir que se trata de un martirologio en el que han sido intercaladas las misas de los santos, cuando éstos las tienen propias.

No nos entretenemos más sobre los tan venerables fragmentos de este martirologio-sacramentario, que, como sacramentario, no observa con regularidad ni la tradición gregoriana, ni la gelasiana; Dom Anscario Mundó tiene intención de dedicar un estudio detallado a estas páginas cuando sea posible leer todo su contenido.

APÉNDICE

LAS «BENEDICTIONES LECTIONUM» NAVIDEÑAS DEL LECCIONARIO «SAMBOLA»

En las márgenes de las lecciones de Navidad una mano poco posterior, es decir, del mismo siglo XII o del XIII, ha escrito ocho de las bendiciones que se cantaban o recitaban sobre el lector antes de empezar las lecturas litúrgicas. Las seis primeras bendiciones están escritas en la margen ¹⁶ de cada uno de los comienzos de las respectivas lecciones:

- bendición 1.ª: folio I
- bendición 2.ª: folio I
- bendición 3.ª: folio I^v
- bendición 4.ª: folio I^v
- bendición 5.ª: folio 3
- bendición 6.ª: folio 5^v.

¹⁶ El leccionario «Sambola» no es el único ejemplo de esta clase de libros litúrgicos a los que han sido añadidas en las márgenes bendiciones para el lector; véase J. LECLERCQ, *Textes et manuscrits de quelques bibliothèques d'Espagne*, en

A continuación de la 6.ª la misma mano ha anotado dos otras, las cuales, por consiguiente, no pertenecen a ninguna lección determinada. De hecho, las lecturas 7.ª y 8.ª del oficio de Navidad son lecturas «de evangelio», a las que corresponden unas bendiciones especiales, a saber, las que hacen alusión al evangelio. En cambio, las bendiciones 7.ª y 8.ª, como puede apreciar el lector en la edición que después damos de las mismas, no son bendiciones de tercer nocturno o para la lectura del evangelio con la homilía, de lo cual se colige que la 7.ª y la 8.ª están anotadas, en todo caso, para cantarse «ad libitum» en lugar de sus precedentes, y se comprende que ocupen tal lugar en el manuscrito.

La bendición de la lección 7.ª (fol. 9: «Secundum Lucam: In illo tempore: Exiit edictum a Cesáre...»), con la correspondiente homilía de san Gregorio, cuyo nombre no se expresa: «Quia largiente domino ter missarum sollemnia...») está escrita en rojo en el extremo y a lo largo del margen lateral exterior del folio, y es sin duda de la mano del rubricista del manuscrito. Caso raro, pues las dos lecciones siguientes carecen de tal bendición escrita por el rubricista, a no ser que hayan perecido con posteriores recortes de las márgenes, cosa poco verosímil, aunque la bendición 9.ª casi haya sido tocada por un corte del margen.

Como queda dicho, el rubricista se limitó a señalar una sola bendición: la primera del tercer nocturno. ¿Era ésta la única, o por lo menos, la sola bendición extraordinaria, para la fiesta de Navidad, que se pronunciaba en el tercer nocturno? El leccionario está desprovisto de una fórmula de bendición para la segunda lección (perícope de Lucas: «In illo tempore: Pastores loquebantur...»), con la homilía, anepigráfica en este manuscrito, de san Beda¹⁷). Una mano del siglo XII-XIII, que no es la que ha escrito las primeras ocho fórmulas, ni la del rubricista, ha apuntado en la margen superior del folio 12^v una bendición para la tercera y última lección (evangelio «secundum Ihoanem: In principio erat uerbum...»), y homilía, también sin epígrafe, de san Beda: «Quia temporalem mediatoris...»¹⁸). Es la bendición 10.ª de nuestra serie inédita.

- 1.ª <Christus hodie natus>* sit nobis propiciatus.
- 2.ª Natus saluator* fiat nobis auxiliator.

«Hispania sacra» 2 (1949) 102 s.: IV. *Série de bénédictions dans un manuscrit de Tarazona*. Se trata del ms. 6 de la Biblioteca Capitular; en las márgenes de los folios que contienen las lecciones de Navidad de este voluminoso homiliario del siglo XIII hay añadidas las bendiciones correspondientes. Note el lector que ambos manuscritos, el códice de Tarazona y nuestro leccionario, coinciden en tener únicamente las lecciones del oficio de Navidad provistas de tales añadiduras marginales.

¹⁷ LECLERCQ, *Tables...* (cf. nota 13 anterior), p. 206 (núm. 25).

¹⁸ Ib. (núm. 26).

- 3.ª Ad uitae portus* <nos> trahat Christi ortus.
- 4.ª Tranquilo portu* pociamur regis in ortu.
- 5.ª Christi natalis* nobis sit honor specialis.
- 6.ª Natalis Christi* plebi dona cuncta dedisti.
- 7.ª [Flo]s redolens Iesse* nos uerum <d>ucat ad se.
- 8.ª [Fili]us dei placatus* fiat de uirgine natus.
- 9.ª Euangelicis doctrinis* instruat nos magister caelestis.
- 10.ª De euangelica amonitione* repleat dominus corda uestra.

Observaciones al texto:

1.ª el texto está truncado al principio a causa de la mutilación que ha sufrido el manuscrito por el recorte de la primera inicial, de la que ya se ha hablado. Hemos reconstruido la bendición a base de un manuscrito muy moderno, el cód. 46 de la biblioteca del monasterio de Montserrat, posterior probablemente al año 1500, pero que es el único documento en que hallamos reproducida esta fórmula primera¹⁹.

2.ª *fiad* ms.

3.ª *trahat*] *traad* ms.

4.ª *Tranchilo* ms.

5.ª *sid onor* ms.

6.ª *cunta* ms.

7.ª *rodolens* ms. *iesse* ms. *ducat*: acaso *perducat*; esta duda, como las demás, provienen de los cortes de las márgenes.

8.ª la lección *dei* no es clara. *Filius* y *natus* son conjeturas.

9.ª el texto está muy borrado en la actualidad; sólo se pueden leer con cierta claridad las palabras *Euangelicis doctrinis* y *celestis*. De las demás palabras únicamente se distinguen letras o sílabas. Para la reconstrucción del texto nos hemos servido del mismo testimonio mencionado a propósito de la bendición 1.^a²⁰; sin embargo, el códice 46 de Montserrat dice *documentis* en lugar de *doctrinis*²¹. *Euangelicis*, en

¹⁹ *Les «benedictiones lectionum officii» d'après les documents de Montserrat aux environs de 1500*, en «Ephemerides liturgicae» 63 (1949) 46 (fórmula 3).

²⁰ Es digna de notarse la presencia de las fórmulas 1.ª y 9.ª en ambos manuscritos: el leccionario y el 46 de Montserrat. A pesar de la diferencia de edad de los dos testimonios, éstos parecen indicar que ambas bendiciones pertenecen a una antigua tradición hispánica. En un breviario manuscrito del siglo xv, conservado en el archivo de la catedral de Santiago de Compostela, reaparece la bendición 9.ª con variantes: «Euangelicis documentis instruet nos uirtus dei omnipotentis». Todas las bendiciones de las lecciones del breviario compostelano han sido editadas por el P. Fr. Atanasio López, *Estudios crítico-históricos de Galicia* (Santiago 1916) p. 53.

²¹ *Documentis*, a causa de su mejor asonancia con *caelestis*, parece ser lectura más pura y original; *doctrinis* sería una corrupción o una falsa interpretación. *Documentis* es una lección apoyada por el Breviario de Santiago citado en la nota anterior.

nuestro leccionario, es corrección de *Euangelecis*, como estaba escrito primeramente.

10.ª el tenor de esta fórmula es, a todas luces, de inspiración distinta; procede ciertamente de otra fuente. La bendición 9.ª no tiene la consonancia de las ocho primeras; su asonancia acusa igualmente una inspiración diferente de la de las demás ²².

No puede ser causa de sorpresa el hecho de que el leccionario no ofrezca más «benedictiones lectionum officii» que estas de Navidad. «L'office de Noël», escribe uno de los mejores conocedores de la historia de estas bendiciones ²³, «a été celui pour lequel on a composé le plus de formules de ce genre».

²² Según la intención del autor, hay que acentuar la bendición 7.ª del siguiente modo: *lessé* y *ad sé*.

²³ Dom Jean Leclercq, artículo citado en la nota 16, p. 103. El mismo autor señala la bibliografía más reciente relativa a las «benedictiones lectionum officii» en *Bénédictions pour les leçons de l'office dans un manuscrit de Pistoie*, en *Sacris Erudiri* 8 (1956) 143, nota 3 (léase, en esta nota, Tarazona, en lugar de Tortosa; las páginas en la misma referencia, son 102-103). Añádase F. COMBALUZIER, *Bénédictions pour la fête des Innocents en l'abbaye de Malmédy-Stavelot (XIIIe siècle)*, en «Ephemerides liturgicae» 69 (1955) 353. S. A. Van Dijk, *The Customary of St. Benedict's at Polirone*, en *Miscellanea liturgicae in honorem C. Mohlberg*, vol. II (Roma 1949), p. 462, señala una serie de bendiciones, que este autor no transcribe (el costumario es de la segunda mitad del siglo XII). El mismo Dom Leclercq acaba de editar otra serie de bendiciones para lecciones del oficio votivo de la Santísima Virgen, en su artículo *Fragmenta Mariana*, en «Ephemerides liturgicae» 72 (1958) 298. El código 144 del Seminario de Gerona, libro litúrgico (oracional, etc.) del siglo XV, copiado por Baltasar de Costa, de la Orden de la Merced (cf. f. 124 v), contiene en los folios 109-113 una larga serie de bendiciones del lector.

Montserrat, octubre de 1958.

El carrer de la Força guarda també el casal de Burgès o Sambola, amb un bonic pati fet de carreus.

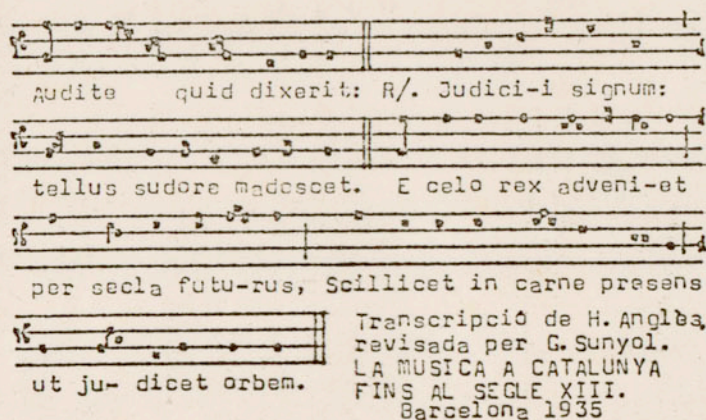
Aquesta guardava i d'ella prengué el nom el LECCIONARI
quan fou conegut pels investigadors a principis del s.XX

CANT DE LA SIBIL·LA
(Segons el present Leccionari Sambola)

Audite quid dixerit: R/. Judici-i signum:
tellus sudore madescet. E celo rex adveni-et
per secla futu-rus, Scillicet in carne presens
ut ju- dicet orbem.

Transcripció de H. Anglba,
revisada per G. Sunyol.
LA MUSICA A CATALUNYA
FINS AL SEGLE XIII.
Barcelona 1935

Transcripció moderna d'antigues melodies, extretes de l'Edició Vaticana i llibres de Solesmes per tal de comparar-les amb les composicions musicals contingudes en el present Leccionari.

DIES SANCTIFICATUS

R/.
D l- es sancti-fi-cá-tus il-lú-xit no- bis; ve-
ni-te gen- tes & ad-o-rá-te Dómi- num: * Qui a
hó-di-e appá-ru- it lux ma- gna in ter- ris.

(El V/. no coincideix)
Liber Responsorialis (Monasticum)
Solesmes 1895

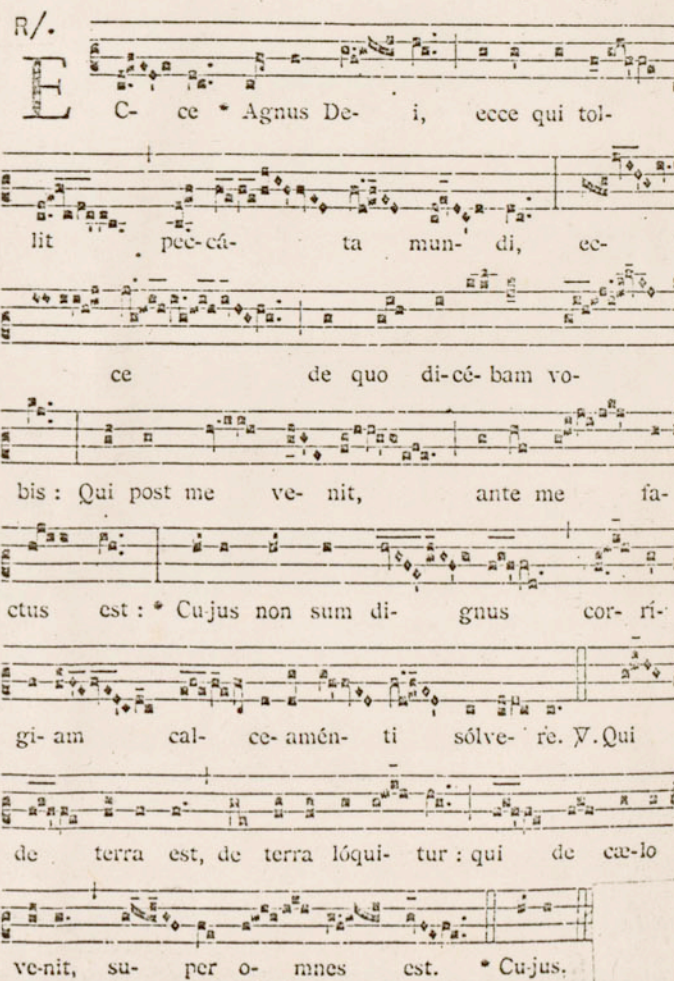
O REGEM CAELI

R/.
O Re-gem cae- li, cu- i tá-li- a
famu-lan-tur ob- séqui- a! Stábu-lo pó- ni-
tur, qui cón- ti- net mun- dum: * Ja- cet in prae- sé- pi-
o, & in cae- lis re- gnat. y. Na- tus est
no- bis hó- di- e Salvá- tor, qui est Christus Dómi- nus, in ci-
vi- tá- te Da- vid. * Ja- cet.

Processionale
Monasticum
Solesmes 1893

ECCE AGNUS DEI

R/.
E C- ce * Agnus De- i, ecce qui tol-
lit pec- cá- ta mun- di, ec-
ce de quo di- cō- bam vo-
bis: Qui post me ve- nit, ante me fa-
ctus est: * Cujus non sum di- gnus cor- ri-
gi- am cal- ce- amén- ti sólve- re. y. Qui
de terra est, de terra loquí- tur: qui de cae- lo
ve- nit, su- per o- mnes est. * Cujus.

In nocte Nativitatis (Monasticum)
1936

CONFIRMATUM EST

R/. **C** Onfirmá- tum est cor Vir-gi-nis, in quo di-vi-
na my-sté- ri- a, Ange- lo nunti- an-te,
con- cé- pit : tunc spe-ci- ó-sum forma præ fi-
li- is hó- mi- num castis sus- cé-pit viscé-ri- bus :
* Et be- ne-di- cta in æ- tær- num, De- um no-
bis pró-tu- lit & hómi- nem. y. Domus pud-
ci péc-to-ris templum re-pén-te fit De- i : in-tácta nesci- ens
vi-rum, verbo concé- pit fi- li- um. * Et.

Processionale Monasticum
Solesmes 1893

TRIBUS MIRACULIS

Ant. **T** Ribus mi- rá- cu- lis * orná-tum dí- em sánctum
có- limus : hód- i- e stélla Mágos dúxit ad praesé-
pi- um : hód- i- e vínum ex áqua fáctum est ad núpti- as :
hód- i- e in Jordáne a Jo- ánne Christus bapti- zá- ri vó- lu-
it, út sal- vá- ret nos, alle- lú- ia.

Antiphonale
Romanum 1912

DUM MEDIUM

Ant. **D** UM mé-di-um si-lénti-um * tené-rent ómni-
a, et nox in sú-o cúrsu médi-um í-ter per-áge-ret : omní-
pot-ens sérmo tú-us Dómine a regá- li-bus sédibus vé-nit,
alle-lú- ia.

Antiphonale Romanum 1912

LUX DE LUCE

Ant. **L** UX de lú-ce * apparu- í- sti Chríste, cú- i
Mági mún-er-a óffe-runt alle-lú- ia, alle- lú- ia, allelú- ia.

Antiphonale Romanum 1912

STELLA ISTA

Ant. **S** Télla ísta * sic-ut flámma corúscat,
et Régem régum Dé- um démonstrat : Má- gi é- am vi-
dérunt, et mágno Régi mún-er-a obtu- lé- runt.

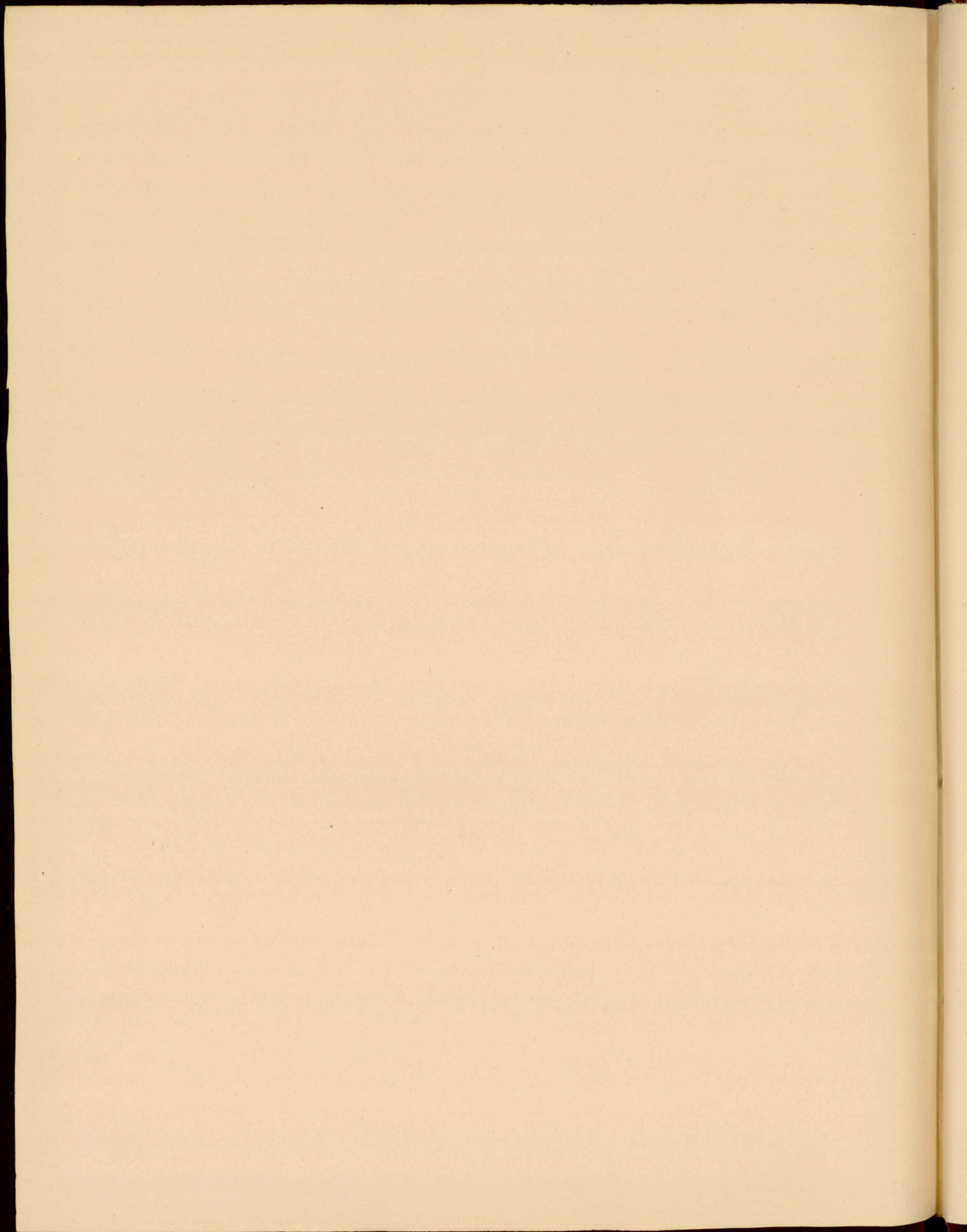
Antiphonale Romanum 1912

OMNES DE SABA

Ant. **O** mnes * de Sába véni- ent, áurum et thus de-
fe- réntes, allelú- ia, allelú- ia.

Antiphonale Romanum
1912

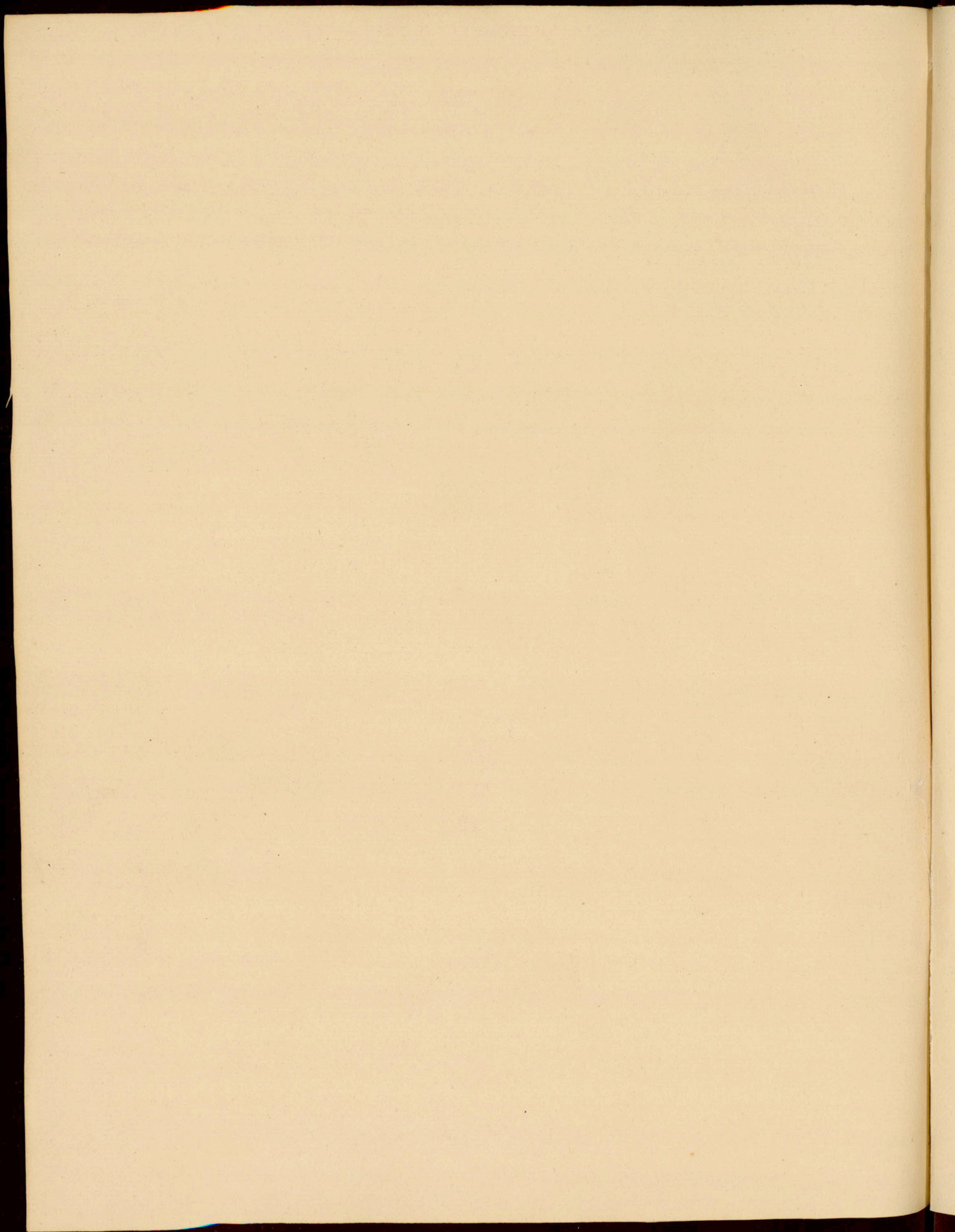

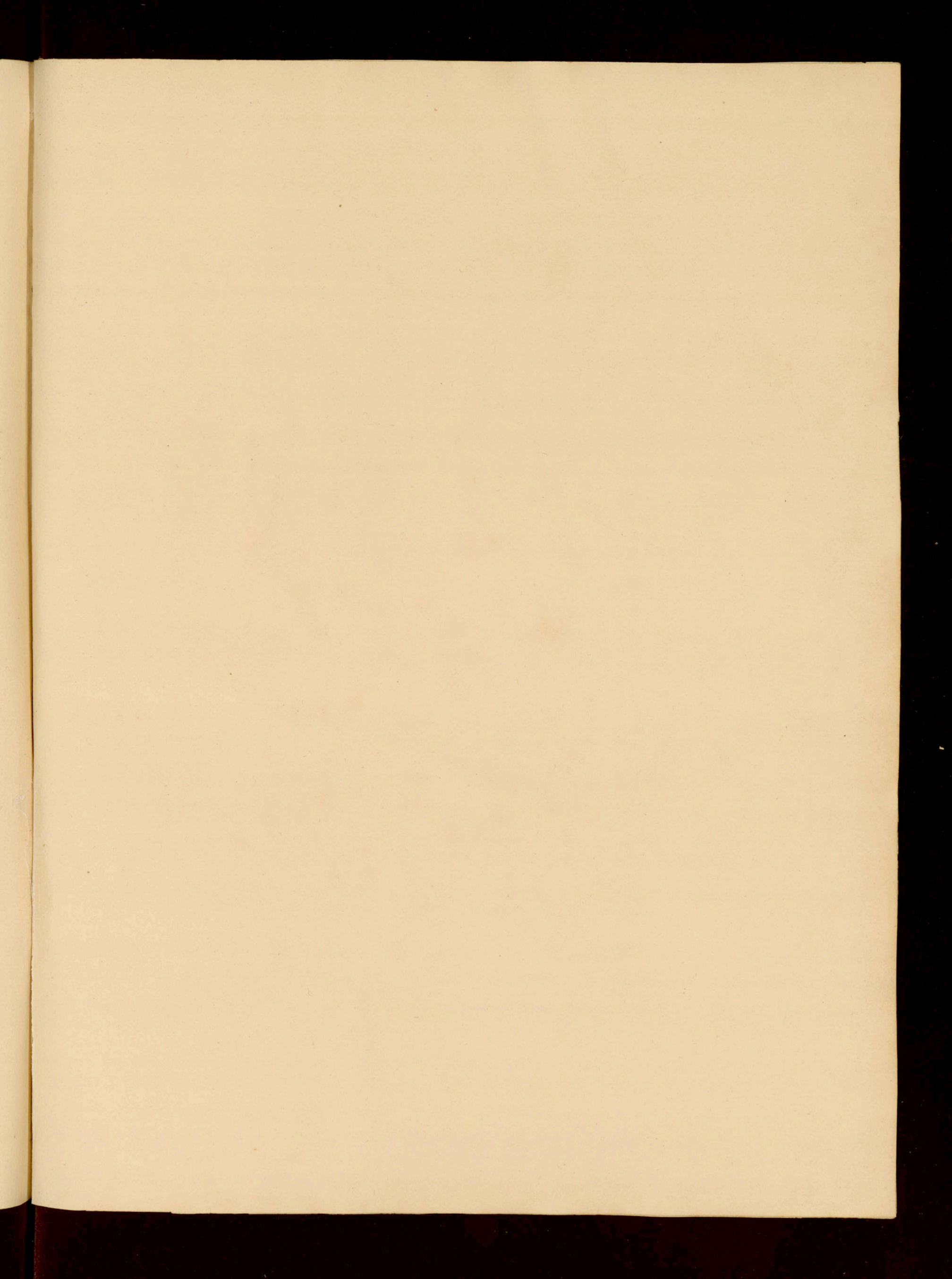

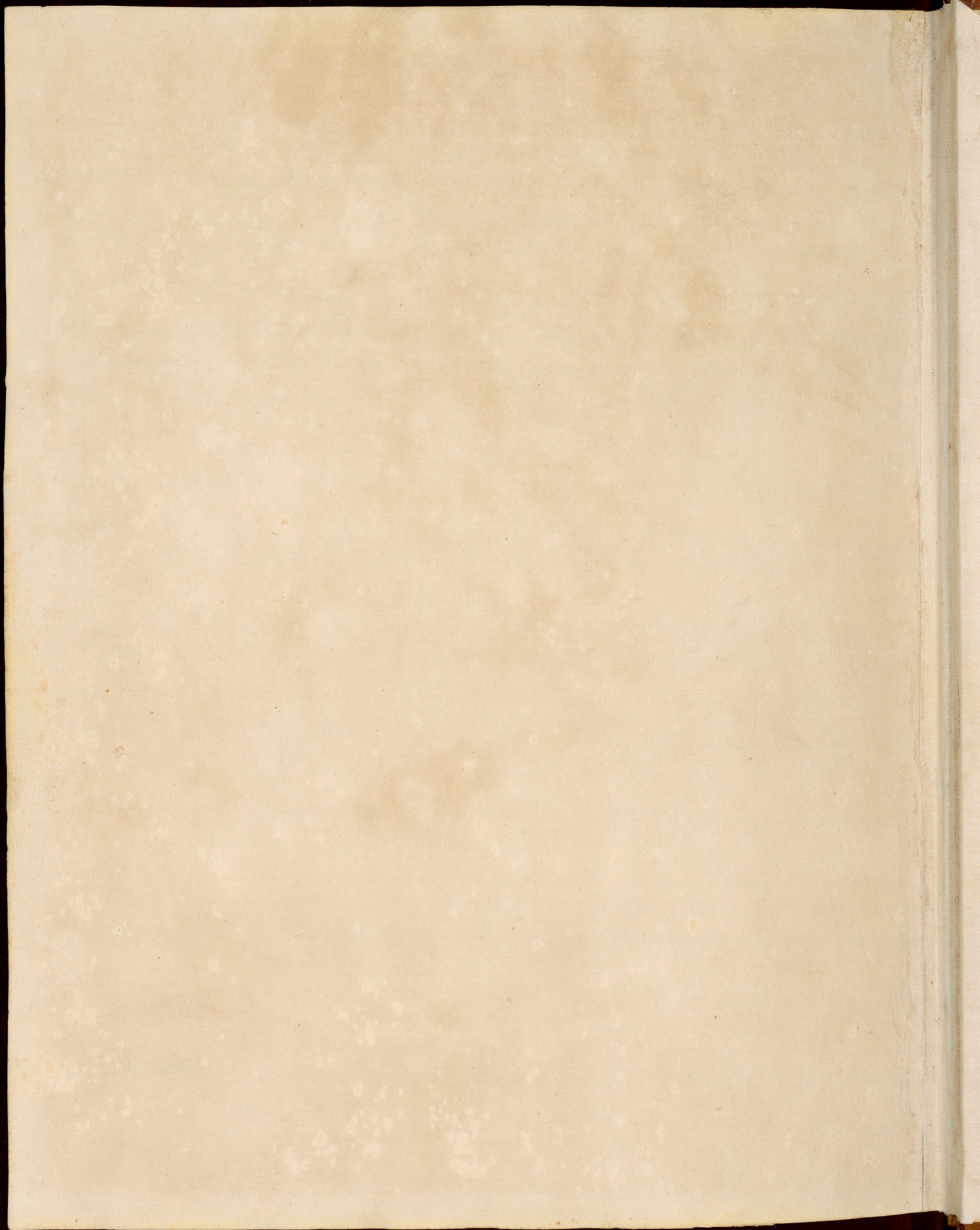

UAB
MS. 22

